image
not
available

BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
35
12 A
13
ROMA

Digitized by Google

35 12

Digitized by Google

Ex Libris
Antonii Christophori Sur
rentini

Digitized by Google


L. ANNÆI
SENECÆ
et aliorum
TRAGŒDIÆ
Serio emendatæ
Editio
prioribus longe emendatior
Amſterodami,
Apud Ioann Ianſſonium.
CIↃ IↃC XXV

35 12.
2. A 13

L. ANNÆI SENECÆ CORDVBENSIS

HERCVLES FVRENS.

Perſonæ.

IVNO. LYCVS.
CHORVS. HERCVLES.
MEGARA. THESEVS.
AMPHITRYO.

PRIMVS ACTVS.

IVNO ſola

SOROR Tonantis (hoc enim ſolum mihi
Nomen relictum eſt) ſemper alienum Iovem,
Ac templa ſummi vidua deſerui ætheris;
Locumque, cœlo pulſa, pellicibus dedi.
Tellus colenda eſt; pellices cœlum tenent.
Hinc, Arctos alta parte glacialis poli
Sublime claſſes ſidus Argolicas agit:
Hinc, qua repenti vere laxatur dies,
Tyriæ per undas vector Europæ nitet;
Illinc, timendum ratibus ac ponto gregem
Paſſim vagantes exerunt Atlantides,
Ferro minax hinc terret Orion deos:
Suaſque Perſeus aureas ſtellas habet.
Hinc clara gemini ſigna Tyndaridæ micant:
Quibuſque natis mobilis tellus ſtetit.
Nec ipſe tantum Bacchus, aut Bacchi parens,
Adiere ſuperos: ne qua pars probro vacet;
Mundus puellæ ſerta Cnoſſiacæ gerit.
Sed vetera querimur. una me dira ac fera
Thebana nuribus ſparſa tellus impiis,
Quoties novercam fecit? aſcendat licet,
Meumque victrix teneat Alcmene locum;
Pariterque natus aſtra promiſſa occupet,
In cujus ortu mundus impendit diem,
Tardaſque Eoo Phœbus effulſit mari,
Retinere merſum juſſus Oceano jubar.
Non ſic abibunt odia. vivaces aget
Violentus iras animus, & ſævus dolor

Æterna bella pace ſublata geret.
Quid bella? quidquid horridum tellus creat
Inimica, quidquid pontus aut aer tulit
Terribile, dirum, peſtilens, atrox, ferum,
Fractum atque domitum eſt. ſuperat & creſcit
Iraque noſtra fruitur: in laudes ſuas (malis;
Mea vertit odia, dum nimis ſæva impero.
Patrem probavit. inde, qua lucem premit,
Aperitque Tethys, qua ferens Titan diem
Binos propinqua tingit Æthiopes face,
Indomita virtus colitur; & toto Deus
Narratur orbe. monſtra jam deſunt mihi;
Minorque labor eſt Herculi juſſa exequi,
Quam mihi jubere. lætus imperia excipit.
Quæ fera tyranni juſſa violento queant
Nocere juveni? nempe pro telis gerit,
Quæ timuit, & quæ fudit: armatus venit
Leone & Hydra. nec ſatis terræ patent:
Effregit ecce limen inferni Iovis,
Et opima victi regis ad ſuperos refert.
Parum eſt reverti: fœdus umbrarum perit.
Vidi ipſa, vidi nocte diſcuſſa inferum,
Et Dite domito, ſpolia jactantem patri
Fraterna. cur non vinctum & oppreſſum trahit
Ipſum catenis paria ſortitum Iovi?
Ereboque capto potitur, & retegit Styga?
Patefacta ab imis manibus retro via eſt,
Et ſacra diræ mortis in aperto jacent.
At ille rupto carcere umbrarum, ferox
De me triumphat, & ſuperbifica manu
Atrum per urbes ducit Argolicas canem.
Viſo labantem Cerbero vidi diem,
Pavidumque ſolem: me quoque invaſit tremor,
Et terna monſtri colla devicti intuens,
Timui imperaſſe. levia ſed nimium queror,
Cœlo timendum eſt; regna ne ſumma occupet,
Qui vicit ima. ſceptra præripiet patri.
Nec in aſtra lenta veniet, ut Bacchus, via:
Iter ruina quæret, & vacuo volet
Regnare mundo. Robore expanſo tumet,
Et poſſe cœlum viribus vinci ſuis
Didicit ferendo: ſubdidit mundo caput,
Nec flexit humeros molis immenſæ labor,
Mediuſque collo ſedit Herculeo polus.
Immota cervix ſidera & cœlum tulit,
Et me prementem. quærit ad ſuperos viam.
Perge ira, perge, & magna meditantem opprime,
Congre-

Congredere: manibus ipſa jam lacera tuis.
Quid tanta mandas odia? diſcedant feræ:
Ipſe imperando feſſus Euryſtheus vacet,
Titanas auſos rumpere imperium Iovis
Emitte. Siculi verticis laxa ſpecum.
Tellus gigante Doris excuſſo tremens,
Suppoſita monſtri colla terrifici levet.
Sublimis alias Luna concipiat feras.
Sed vicit iſta. quæris Alcidæ parem?
Nemo eſt, niſi ipſe. bella jam ſecum gerat.
Adſint ab imo Tartari fundo excitæ
Eumenides: ignem flammeæ ſpargant comæ,
Viperea ſævæ verbera incutiant manus.
I nunc ſuperbe, cælitum ſedes pete;
Humana temne. jam Styga & manes, ferox,
Fugiſſe credis? heic tibi oſtendam inferos.
Revocabo in alta conditam caligine
Vltra nocentem exilia diſcordem deam,
Quam munit ingens montis oppoſiti ſpecus.
Educam, & imo Ditis è regno extraham
Quidquid relictum eſt. veniat inviſum Scelus,
Suumque lambens ſanguinem Impietas ferox,
Errorque, & in ſe ſemper armatus Furor.
Hoc hoc miniſtro noſter utatur dolor.
Incipite famulæ Ditis: ardentem incitæ
Concutite pinum: & agmen horrendum anguibus
Megæra ducat: atque luctifica manu
Vaſtam rogo flagrante corripiat trabem:
Hoc agite; pœnas petite violatæ Stygis:
Concutite pectus: acrior mentem excoquat
Quam qui caminis ignis Ætnæis furit.
Vt poſſit animo captus Alcides agi,
Magno furore percitus, nobis prius
Inſaniendum eſt. Iuno cur nondum furis?
Me me ſorores mente dejectam mea
Verſate primam, facere ſi quidquam apparo
Dignum noverca. jam odia mutentur mea.
Natos reverſus videat incolumes, precor,
Manuque fortis redeat. inveni diem,
Inviſa quo nos Herculis virtus juvet.
Me pariter & ſe vincat; & cupiat mori
Ab inferis reverſus. heic profit mihi,
Iove eſſe genitum. ſtabo, & ut certo exeant
Emiſſa nervo tela, librabo manum:
Regam furentis arma: pugnanti Herculi
Tandem favebo. ſcelere perfecto licet
Admittat illas genitor in cœlum manus.

Movenda jam ſunt bella; clareſcit dies,
Ortuque Titan lucidus croceo ſubit.

CHORUS.

Iam rara micant ſidera prono
Languida mundo; nox victa vagos
Contrahit ignes; luce renata
Cogit nitidum Phoſphoros agmen:
Signum celſi glaciale poli
Septem ſtellis Arcades urſæ
Lucem verſo temone vocant:
Iam cæruleis evectus equis
Titan ſummum proſpicit Oetan:
Iam Cadmæis inclyta baccis
Aſperſa die dumeta rubent:
Phœbique fugit reditura ſoror.
Labor exoritur durus, & omneis
Agitat curas, aperitque domos.
Paſtor gelida cana pruina
Grege dimiſſo pabula carpit.
Ludit prato liber aperto
Nondum rupta fronte juvencus.
Vacuæ reparant ubera matres.
Errat curſu levis incerto
Molli petulans hœdus in herba.
Pendet ſummo ſtridula ramo,
Pennaſque novo tradere ſoli
Geſtit querulos inter nidos
Thracia pellex; turbaque circum
Confuſa ſonat, murmure miſto
Teſtata diem. carbaſa ventis
Credit, dubius navita vitæ,
Laxos aura complente ſinus.
Hic exeſis pendens ſcopulis,
Aut deceptos inſtruit hamos:
Aut ſuſpenſus ſpectat preſſa
Præmia dextra. ſentit tremulum
Linea piſcem.
Hæc, innocuæ quibus eſt vitæ
Tranquilla quies, & læta ſuo
Parvoque domus, ſpes & in agris.
Turbine magno ſpes ſollicitæ
Vrbibus errant, trepidique metus.
Ille ſuperbos aditus regum,
Duraſque fores, expers ſomni,
Colit: hic nullo fine beatus
Componit opes, gazis inhians,

Et congeſto pauper in auro eſt.
Illum populi ſavor attonitum,
Fluctuque magis mobile vulgus
Aura tumidum tollit inani.
Hic clamoſi rabioſa fori
Iurgia vendens improbus, iras
Et verba locat. novit paucos
Secura quies, qui velocis
Memores ævi, tempora nunquam
Reditura tenent. dum fata ſinunt,
Vivite læti: properat curſu
Vita citato, volucrique die
Rota præcipitis vertitur anni.
Duræ peragunt penſa ſorores,
Nec ſua retro fila revolvunt.
At gens hominum fertur rapidis
Obvia fatis, incerta ſui,
Stygias ultro quærimus undas.
Nimium, Alcide, pectore forti
Properas mœſtos viſere manes.
Certo veniunt ordine Parcæ.
Nulli juſſo ceſſare licet,
Nulli ſcriptum proferre diem.
Recipit populos urna citatos.
Alium multis gloria terris
Tradat, & omnes fama per urbes
Garrula laudet, cœloque parem
Tollat & aſtris: alius curru
Sublimis eat. me mea tellus
Lare ſecreto tutoque tegat.
Venit ad pigros cana ſenectus:
Humilique loco ſed certa ſedet
Sordida parvæ fortuna domus:
Altè virtus animoſa cadit.
Sed mœſta venit crine ſoluto
Megara, parvum comitata gregem:
Tarduſque ſenio graditur Alcidæ parens.

ACTVS SECVNDVS.

MEGARA.

O Magne Olympi rector, & mundi arbiter,
Iam ſtatue tandem gravibus ærumnis modum,
Finemque cladi. nulla lux unquam mihi
Secura fulſit. finis alterius mali
Gradus eſt futuri protenus reduci novus
Paratur hoſtis. ante quam lætam domum
Contingat, aliud juſſus ad bellum meat:

Multo decorum præferens auro caput,
Deprenſa curſu eſt. maximus Nemeæ timor
Gemuit lacertis preſſus Herculeis leo.
Quid ſtabula memorem dira Biſtonii gregis,
Suiſque regem pabulum armentis datum?
Solitumque denſis hiſpidum Erymanthi jugis,
Arcadica quatere nemora Mænalium ſuem?
Taurumque centum non levem populis metum?
Inter remotos gentis Heſperiæ greges
Paſtor triformis littoris Tarteſſii
Peremptus, acta eſt præda ab occaſu ultimo,
Notum Cythæron pavit Oceano pecus.
Penetrare juſſus ſolis æſtivi plagas,
Et aduſta medius regna quæ torret dies,
Vtrinque monteis ſolvit abrupto obice,
Et jam ruenti fecit Oceano viam.
Poſt hæc adortus nemoris opulenti domos
Aurifera vigilis ſpolia ſerpentis tulit.
Quid? ſæva Lernæ monſtra, numeroſum malum
Non igne demum vicit, & docuit mori?
Solitaſque pinnis condere obductis diem
Petiit ab ipſis nubibus Stymphalidas?
Non vicit illum cœlibis ſemper tori
Regina gentis vidua Thermodontiæ,
Nec ad omne clarum facinus audaces manus
Stabuli fugavit turpis Augiæ labor.
Quid iſta profunt? orbe defenſo caret.
Senſere terræ pacis autorem ſuæ
Abeſſe terris. proſperum ac felix ſcelus,
Virtus vocatur. ſontibus parent boni.
Ius eſt in armis, opprimit leges timor.
Ante ora vidi noſtra, truculenta manu
Gnatos paterni cadere regni vindices;
Ipſamque Cadmi nobilis ſtirpem ultimam
Occidere. vidi regium capitis decus
Cum capite raptum. quis ſatis Thebas fleat?

Ferax

Ferax deorum terra quem dominum tremit?
E cujus arvis, eque fecundo ſinu
Stricto juventus orta cum ferro ſtetit;
Cujuſque muros natus Amphion Iove
Struxit, canoro ſaxa modulatu trahens;
In cujus urbem non ſemel divûm parens
Cœlo relicto venit; hæc quæ cælites
Recepit, & quæ fecit, & (fas ſit loqui)
Fortaſſe faciet, ſordido premitur jugo.
Cadmæa proles, atque Ophionius cinis
Quo decidiſtis? tremitis ignavum exulem,
Suis carentem finibus, noſtris gravem?
Qui ſcelera terra, quique perſequitur mari,
Ac ſæva juſta ſceptra confregit manu,
Nunc ſervit abſens, fertque quæ ferri vetat:
Tenetque Thebas exul Herculeas Lycus.
Sed non tenebit. aderit, & pœnas petet,
Subituſque ad aſtra emerget: inveniet viam,
Aut faciet. Adſis ſoſpes & remees tuis:
Tandemque venias victor ad victam domum.
Emerge conjux, atque depulſas manu
Abrumpe tenebras: nulla ſi retro via,
Iterque clauſum eſt, orbe diducto redi;
Et quidquid atra nocte poſſeſſum latet,
Emitte tecum, dirutis quaſi jugis
Præceps citato flumini quærens iter.
Quondam dediſti, ſciſſa cum vaſto impetu
Patuere Tempe. pectore impulſus tuo
Huc mons & illuc cecidit, & rupto aggere
Nova cucurrit Theſſalus torrens via.
Talis parentes, liberos, patriam petens,
Erumpe; rerum terminos tecum efferens:
Et quidquid avida tot per annorum gradus
Abſcondit ætas, redde, & oblitos ſui,
Lucíſque pavidos ante te populos age.
Indigna te ſunt ſpolia, ſi tantum refers,
Quantum imperatũ eſt. magna ſed nimiũ loquor,
Ignara noſtræ ſortis. unde illum mihi,
Quo te tuamque dexteram amplectar, diem,
Reditúſque lentos nec mei memores querar?
Tibi, ô deorum ductor, indomiti ferent
Centena tauri colla. tibi multa fide
Longas Eleuſi tacita jactabo faces.
Tum reſtitutas fratribus rebor meis
Animas, & ipſum regna moderantem ſua
Florere patrem. ſi qua te major tenet
Clauſum poteſtas, ſequimur. aut omnes tuos
Defende

Defende reditu ſoſpes, aut omnes trahe.
Trahes, nec ullus eriget fractos deus.

AMPHITRYO. MEGARA.

O Socia noſtri ſanguinis, caſta fide
Servans torū, natoſq; magnanimi Herculis,
Meliora mente concipe, atque animum excita.
Aderit profecto, qualis ex omni ſolet
Labore, major. ME. Quod nimis miſeri volunt,
Hoc facile credunt. AM. Immo quod metuunt ni-
Nunquam amoveri poſſe, nec tolli putant. (mis,
Prona eſt timori ſemper in pejus fides.
ME. Demerſus, ac defoſſus, & toto inſuper
Oppreſſus orbe, quam viam ad ſuperos habet?
AM. Quam tunc habebat, cum per arentem plagā
Et fluctuantes more turbati maris
Abiit arenas; biſque diſcedens fretum,
Et bis recurrens; cumque deſerta rate
Deprenſus hæſit Syrtium brevibus vadis,
Et puppe fixa maria ſuperavit pedes.
ME. Iniqua raro maximis virtutibus
Fortuna parcit: nemo ſe tuto diu
Periculis offerre tam crebris poteſt.
Quem ſæpe tranſit caſus, aliquando invenit.
Sed ecce ſævus, ac minas vultu gerens,
Et qualis animo eſt, talis inceſſu venit;
Aliena dextra ſceptra concutiens Lycus,
Vrbis regens opulenta Thebanæ loca,
Et omne quidquid uberi cingit ſolo
Obliqua Phocis, quidquid Iſmenus rigat,
Quidquid Cytheron vertice excelſo videt,
Et bina findens Iſthmos exilis freta.

LYCUS. MEGARA. AMPHITRYO.

NOn vetera patriæ jura poſſideo domus
Ignavus hæres: nobiles non ſunt mihi
Avi, nec altis inclytum titulis genus;
Sed clara virtus. qui genus jactat ſuum,
Aliena laudat. rapta ſed trepida manu
Sceptra obtinentur: omnis in ferro eſt ſalus;
Quod civibus tenere te invitis ſcias,
Strictus tuetur enſis. alieno in loco
Haud ſtabile regnum eſt. una ſed noſtras poteſt
Fundare vires, juncta regali face
Thalamiſque Megara. ducet è genere inclyto
Novitas colorem noſtra. Non equidem reor
Fore ut recuſet, ac meos ſpernat toros.

Quod ſi impotenti pertinax animo abnuet,
Stat tollere omnem penitus Herculeam domum.
Invidia factum ac ſermo popularis premet?
Ars prima regni eſt, poſſe te invidiam pati.
Tentemus igitur: ſors dedit nobis locum.
Namque ipſa triſti veſtis obtentu caput
Velata, juxta præſides aſtat deos,
Laterique adhæret verus Alcidæ ſator.
ME. Quidnam iſta, noſtri generis exitium ac lues,
Novi parat? quid tentat? LY. ô clarum trahens
A ſtirpe nomen regia, facilis mea
Parumper aure verba patienti excipe.
Si æterna ſemper odia mortales agant,
Nec cœptus unquam cedat ex animis furor,
Sed arma felix teneat, infelix paret;
Nihil relinquent bella: tum vaſtis ager
Squallebit arvis, ſubdita tectis face
Altus ſepultas obruet gentes cinis.
Pacem reduci velle, victori expedit;
Victo neceſſe eſt. particeps regni veni:
Sociemus animos. pignus hoc fidei cape:
Continge dextram. quid truci vultu ſiles?
ME. Egone ut parentis ſanguine aſperſam manū,
Fratrumque gemina cæde contingam? prius
Extinguet ortus, referet occaſus diem:
Pax ante fida nivibus & flammis erit:
Et Scylla Siculum junget Auſonio latus:
Priuſque multo vicibus alternis fugax
Euripus unda ſtabit Euboica piger.
Patrem abſtuliſti, regna, germanos, larem,
Patriam: quid ultra eſt? una res ſupereſt mihi,
Fratre ac parente carior, regno, ac lare,
Odium tui: quod eſſe cum populo mihi
Commune doleo. pars quota ex iſto mea eſt?
Dominare tumidus: ſpiritus altos gere:
Sequitur ſuperbos ultor à tergo Deus.
Thebana novi regna. quid matres loquar
Paſſas & auſas ſcelera? quid geminum nefas,
Miſtumque nomen conjugis, nati, patris?
Quid bina fratrum caſtra? quid totidem rogos?
Riget ſuperba Tantalis luctu parens,
Mœſtuſque Phrygio manat in Sipylo lapis:
Quid ipſe torvum ſubrigens criſta caput
Illyrica Cadmus regna permenſus fuga,
Longas reliquit corporis tracti notas.
Hæc te manent exempla. dominare ut jubet.
Dum ſolita regni fata te noſtri vocent. LY. Age,

LY. Agedum efferatas rabida voces amove;
Et diſce regum imperia ab Alcide pati.
Ego rapta quamvis ſceptra victrici geram
Dextra, regamque cuncta ſine legum metu,
Quas arma vincunt, pauca pro cauſa loquar
Noſtra. cruento cecidit in bello pater?
Cecidere fratres? arma non ſervant modum,
Nec temperari facile nec reprimi poteſt
Stricti enſis ira: bella delectat cruor.
Sed ille regno pro ſuo: nos improba
Cupidine acti. quæritur belli exitus,
Non cauſa. ſed nunc pereat omnis memoria,
Cum victor arma poſuit, & victum decet
Deponere odia. non ut inflexo genu
Regnantem adores, petimus. hoc ipſum placet,
Animo ruinas quod capis magno tuas.
Es rege conjux digna: ſociemus toros.
ME. Gelidus per artus vadit exangues tremor.
Quod facinus aures pepulit? haud equidē horrui,
Cum pace rupta bellicus muros fragor
Circumſonaret. pertuli intrepide omnia:
Thalamos tremiſco, capta nunc videor mihi.
Gravent catenæ corpus, & longa fame
Mors protrahatur lenta, non vincet fidem
Vis ulla noſtram: moriar, Alcide, tua.
LY. Animoſne merſus inferis conjux facit?
ME. Inferna tetigit, poſſet ut ſupera aſſequi.
LY. Telluris illum pondus immenſæ premit.
ME. Nullo premetur onere qui cœlum tulit.
LY. Cogere. ME. Cogi qui poteſt, neſcit mori.
LY. Effare, thalamis quod novis potius parem
Regale munus? ME. Aut tuam mortem, aut meam.
LY. Moriere demens. ME. Conjugi occurrã meo.
LY. Sceptrone noſtro potior eſt famulus tibi?
ME. Quot iſte famulus tradidit reges neci!
LY. Cur ergo regi ſervit, & patitur jugum?
ME. Imperia dura tolle, quid virtus erit?
LY. Obici feris monſtriſque virtutem putas?
ME. Virtutis eſt domare quæ cuncti pavent.
LY. Tenebræ loquentē magna Tartareæ premunt.
ME. Non eſt ad aſtra mollis è terris via.
LY. Quo patre genitus cælitum penetret domos?
AM. Miſeranda conjux Herculis magni ſile:
Partes meæ hæ ſunt, reddere Alcidæ patrem,
Genuſque verum. poſt tot ingentis viri
Memoranda facta, poſtque pacatum manu
Quodcunque Titan ortus & labens videt,

Poſt

Poſt monſtra tot perdomita, poſt Phlegram impio
Sparſam cruore, poſtque defenſos Deos:
Nondum liquet de patre? mentimur Iovem?
Iunonis odio crede. LY. Quid violas Iovem?
Mortale cœlo non poteſt jungi genus.
AM. Communis iſta pluribus cauſa eſt Deis.
LY. Famuline fuerant ante quam fierent Dei?
AM. Paſtor Pheræos Delius pavit greges.
LY. Sed non per omnes exul erravit plagas.
AM. Quem profuga terræ mater errante edidit.
LY. Non monſtra, ſævas Phœbus aut timuit feras.
AM. Primus ſagittas imbuit Phœbi draco.
Quam gravia parvus tulerit, ignoras, mala
E matris utero fulmine ejectus puer?
Mox fulminanti proximus patri ſtetit.
Quid? qui gubernat aſtra, qui nubes quatit,
Non latuit infans rupis exeſæ ſpecu?
Sollicita tanti pretia natales habent,
Semperque magno conſtitit, naſci Deum.
LY. Quemcunque miſerum videris, hominem ſcias.
AM. Quemcunque fortem videris, miſerum neges.
LY. Fortem vocemus, cujus ex humeris Leo
Donum puellæ factus, & clava excidit,
Fulſitque pictum veſte Sidonia latus?
Fortem vocemus, cujus horrentes comæ
Maduere nardo: laude qui notas manus
Ad non virilem tympani movit ſonum,
Mitra ferocem barbara frontem premens?
AM. Non erubeſcit Bacchus effuſos tener
Sparſiſſe crines, nec manu molli levem
Vibraſſe thyrſum, cum parum forti gradu
Auro decorum ſyrma barbaricum trahit.
Poſt multa virtus opera laxari ſolet.
LY. Hoc Euryti fatetur everſi domus,
Pecorumque ritu virginum oppreſſi greges.
Hoc nulla Iuno, nullus Euryſtheus jubet:
Ipſius hæc ſunt opera. AM. Non noſti omnia.
Ipſius opus eſt, cæſtibus fractus ſuis
Eryx, & Eryci junctus Antæus Libys.
Et qui hoſpitali cæde manantes foci
Bibere juſtum ſanguinem Buſiridis.
Ipſius opus eſt, vulneri & ferro obvius
Mortem coactus ante Geryonem pati:
Nec unus una Geryon victus manu
Eris inter iſtos qui tamen nullo ſtupro
Læſere thalamos. LY. Quod Iovi, hoc regi licet:
Iovi dediſti conjugem, regi dabis.

Et te

Et te magiſtro non novum hoc diſcet nurus,
Etiam viro probante,meliorem ſequi.
Sin copulari pertinax tedis negat;
Vel ex coacta nobilem partum feram.
ME.Vmbræ Creontis,& penates Labdaci,
Et nuptiales impii Oedipodæ faces,
Nunc ſolita noſtro fata conjugio date.
Nunc nunc cruentæ regis Ægypti nurus,
Adeſte, multo ſanguine infectæ manus;
Deeſt una numero Danaïs : explebo nefas.
LY. Conjugia quoniam pervicax noſtra abnuis,
Regemque terres; ſceptra quid poſſint, ſcies.
Complectere aras, nullus eripiet Deus
Te mihi. nec,orbe ſi remolito, queat
Ad ſupera victor numina Alcides vehi.
Congerite ſilvas, templa ſupplicibus ſuis
Injecta flagrent : conjugem & totum gregem
Conſumat unus igne ſubjecto rogus.
AM. Hoc munus à te genitor Alcide peto,
Rogare quod me deceat,ut primus cadam.
LY. Qui morte cunctos luere ſupplicium jubet,
Neſcit tyrannus eſſe. diverſa irroga:
Miſerum veta perire; felicem jube.
Ego, dum cremandis trabibus accreſcit rogus,
Sacro regentem maria votivo rogem.
AM. Proh numinum vis ſumma,proh cœleſtium
Rector parenſque,cujus excuſſis tremunt
Humana telis : impiam regis feri
Compeſce dextram. quid Deos fruſtra precor?
Vbicunque es,audi nate. Cur ſubito labant
Agitata motu templa? cur mugit ſolum?
Infernus imo ſonuit è fundo fragor.
Audimur : en, en ſonitus Herculei gradus.

CHORVS.

O Fortuna viris invida fortibus,
Quam non æqua bonis præmia dividis!
Euryſtheus facili regnet in otio,
Alcmena genitus bella per omnia
Monſtris exagitet cæliferam manum:
Serpentis reſecet colla feracia;
Deceptis referat mala ſororibus,
Cum ſomno dederit pervigiles genas
Pomis divitibus præpoſitus Draco.
Intravit Scythiæ multivagas domos,
Et gentes patriis ſedibus hoſpitas:
Calcavitque freti terga rigentia,

Et mutis tacitum littoribus mare.
Illic dura carent æquora fluctibus,
Et, qua plena rates carbaſa tenderant,
Intonſis teritur ſemita Sarmatis.
Stat pontus vicibus mobilis annuis,
Navem nunc facilis, nunc equitem pati,
Illic quæ viduis gentibus imperat,
Aurato religans ilia baltheo,
Detraxit ſpolium nobile corpori,
Et peltam, & nivei vincula pectoris,
Victorem poſito ſuſpiciens genu.
Qua ſpe præcipites actus ad inferos,
Audax ire vias irremeabiles,
Vidiſti Siculæ regna Proſerpinæ?
Illic nulla Noto, nulla Favonio
Conſurgunt tumidis fluctibus æquora:
Non illic geminum Tyndaridæ genus
Succurrunt timidis ſidera navibus:
Stat nigro pelagus gurgite languidum;
Et, cum mors avidis pallida dentibus
Gentes innumeras manibus intulit,
Uno tot populi remige tranſeunt.
Evincas utinam jura feræ Stygis,
Parcarumque colos irrevocabiles.
Heic, qui rex populis pluribus imperat,
Bello cum peteres Neſtoream Pylon,
Tecum conſeruit peſtiferas manus,
Telum tergemina cuſpide præferens:
Fugit tenui vulnere ſaucius,
Et mortis dominus pertimuit mori.
Fatum rumpe manu. triſtibus inferis
Proſpectus pateat lucis, & invius
Limes det faciles ad ſuperos vias.
Immites potuit flectere cantibus
Umbrarum dominos, & prece ſupplici
Orpheus, Eurydicen dum repetit ſuam.
Quæ ſilvas, & aves ſaxaque traxerat
Ars, quæ præbuerat fluminibus moras;
Ad cujus ſonitum conſtiterant feræ:
Mulcet non ſolitis vocibus inferos,
Et ſurdis reſonat clarius in locis.
Deflent Euridicen Threiciæ nurus:
Deflent & lachrymis difficiles Dei;
Et qui fronte nimis crimina tetrica
Quærunt, ac veteres excutiunt reos,
Flentes Euridicen Iuridici ſedent.
Tandem mortis ait vincimur arbiter:

Evade

Evade ad ſuperos ; lege tamen data :
Tu poſt terga tui perge viri comes;
Tu non ante tuam reſpice conjugem ,
Quam cum clara deos obtulerit dies,
Spartanique aderit janua Tænari.
Odit verus amor nec patitur moras.
Munus,dum properat cernere, perdidit:
Quæ vinci potuit regia cantibus ,
Hæc vinci poterit regia viribus.

ACTVS TERTIVS.

HERCVLES.

O Lucis almæ rector,& cæli decus,
Qui alterna curru ſpatia flammifero am-
Illuſtre lætis exeris terris caput, (biens,
Da Phoebe veniam, ſi quid illicitum tui
Videre vultus: juſſus in lucem extuli
Secreta mundi. tuque cæleſtum arbiter
Parenſque,viſus fulmine oppoſito tege;
Et tu ſecundo maria qui ſceptro regis ,
Imas pete undas. quiſquis ex alto aſpicit
Terrena,facie pollui metuens nova,
Aciem reflectat, oraque in coelum erigat,
Portenta fugiens. hoc nefas cernant duo,
Qui advexit, & quæ juſſit. In poenas meas,
Atque in labores non ſatis terræ patent.
Iunonis odio vidi inacceſſa omnibus,
Ignota Phoebo; quæque deterior polus
Obſcura diro ſpatia conceſſit Iovi.
Et ſi placerent tertiæ ſortis loca,
Regnare potui : noctis æternæ chaos,
Et nocte quiddam gravius, & triſtes Deos,
Et fata vici, morte contempta redii.
Quid reſtat aliud? vidi & oſtendi inferos.
Da,ſi quid ultra eſt. tam diu pateris manus
Ceſſare noſtras,Iuno? quid vinci jubes?
Sed templa quare miles infeſtus tenet?
Limenque ſacrum terror armorum obſidet?

AMPHITRYO, HERCVLES, THESEVS.

VTrumne viſus vota decipiunt meos?
An ille domitor orbis,& Grajum decus,
Triſti ſilentem nubilo liquit domum?
Eſtne ille natus? membra lætitia ſtupent.
O nate,certa & ſera Thebarum ſalus ,
Verumne cerno corpus? an fallor tua

Deceptus

Digitized by Google

Deceptus umbra? tune es? agnoſco toros,
Humeroſque, & alto nobilem trunco manum.
HER. Unde iſte, genitor, ſquallor, & lugubribus
Amicta conjux? unde tam fœdo obſiti
Pædore nati? quæ domum clades gravat?
AM. Socer eſt peremptus: regna poſſidet Lycus;
Natos, parentem, conjugem leto petit.
HER. Ingrata tellus, nemo ad Herculeæ domus
Auxilia venit? vidit hoc tantum nefas
Defenſus orbis? cur diem queſtu tero?
Mactetur hoſtis. TH. Hanc ferat virtus notam,
Fiatque ſummus hoſtis Alcidæ Lycus?
Ad hauriendum ſanguinem inimicum feror.
HER. Theſeu reſiſte: ne qua vis ſubita ingruat.
Me bella poſcunt. differ amplexus parens,
Conjuxque differ: nunciet Diti Lycus
Me jam rediſſe. TH. Flebilem ex oculis fuga
Regina vultum: tuque nato ſoſpite
Lacrimas cadentes reprime: ſi novi Herculem,
Lycus Creonti debitas pœnas dabit.
Lentum eſt dabit; dat. hoc quoq; eſt lentum; dedit.
AM. Votum ſecundet, qui poteſt, noſtrum Deus,
Rebuſque lapſis adſit. O magni comes
Magnanime nati, pande virtutum ordinem:
Quam longa mœſtos ducat ad manes via;
Ut vincla tulerit dura tartareus canis.
TH. Memorare cogis acta, ſecuræ quoque
Horrenda menti: vix adhuc certa eſt fides
Vitalis auræ. torpet acies luminum,
Hebeteſque viſus vix diem inſuetum ferunt.
AM. Pervince Theſeu quidquid alto pectore
Remanet pavoris, neve te fructu optimo
Frauda laborum. quæ fuit durum pati,
Meminiſſe dulce eſt. fare caſus horridos.
TH. Fas omne mundi, teque dominantem precor
Regno capaci, teque quam tota irrita
Quæſivit Ætna mater, ut jura abdita
Et operta terris liceat impune eloqui.
Spartana tellus nobile attollit jugum,
Denſis ubi æquor Tænarus ſilvis premit.
Heic ora ſolvit Ditis inviſi domus,
Hiatque rupes alta & immenſo ſpecu
Ingens vorago faucibus vaſtis patet,
Latumque pandit omnibus populis iter.
Non cæca tenebris incipit primo via:
Tenuis relictæ lucis à tergo nitor,
Fulgorque dubius ſolis afflicti cadit,

Et ludit aciem. tale non dubie ſolet
Præbere lumen primus aut ſerus dies.
Hinc ampla vacuis ſpatia laxantur locis,
In quæ omne merſum pereat humanum genus,
Nec ire labor eſt, ipſa deducit via;
Vt ſæpe puppes æſtus invitas rapit,
Sic pronus aër urget atque avidum chaos,
Gradúmque retro flectere haud unquam ſinunt
Vmbræ tenaces. intus immenſo ſinu
Placido quieta labitur Lethe vado,
Demitque curas: neve remeandi amplius
Pateat facultas, flexibus multis gravem
Involvit amnem. qualis incerta vagus
Mæander unda ludit, & cedit ſibi,
Inſtatque, dubius, littus an fontem petat.
Palus inertis fœda Cocyti jacet;
Hic vultur, illic luctifer bubo gemit,
Omenque triſte reſonat infauſtæ ſtrigis;
Horrent opaca fronde nigrantes comæ,
Taxo imminente; quam tenet ſegnis ſopor,
Fameſque mœſta tabido rictu jacens;
Pudorque ſerus conſcios vultus tegit:
Metus, Pavorque, Funus, & frendens Dolor,
Aterque Luctus ſequitur, & Morbus tremens,
Et cincta ferro Bella, in extremo abdita
Iners Senectus adjuvat baculo gradum.
AM. Eſtne aliqua tellus Cereris aut Bacchi ferax?
TH. Non prata viridi læta facie germinant;
Nec adulta leni fluctuat Zephyro ſeges;
Non ulla ramos ſilva pomiferos habet,
Sterilis profundi vaſtitas ſquallet ſoli,
Et fœda tellus torpet æterno ſitu;
Rerumque mœſtus finis & mundi ultima,
Immotus aër hæret, & pigro ſedet
Nox atra mundo. cuncta mœrore horrida,
Ipſaque Morte pejor eſt Mortis locus.
AM. Quid, ille opaca qui regit ſceptro loca
Qua ſede poſitus temperat populos leves?
TH. Eſt in receſſu Tartari obſcuro locus,
Quem gravibus umbris ſpiſſa caligo alligat.
A fonte diſcors manat hinc uno latex:
Alter, quieto ſimilis, (hunc jurant Dei,)
Tacente ſacram devehens fluvio Styga,
At hic tumultu rapitur ingenti ferox,
Et ſaxa fluctu volvit Acheron invius
Renavigari. cingitur duplici vado
Adverſa Ditis regia, atque ingens domus

Vmbrante luco tegitur: hic vaſto ſpecu
Pendent tyranni limina: hoc umbris iter;
Hæc porta regni. campus hanc circa jacet,
In quo ſuperbo digerit vultu ſedens
Animas recentes. dira majeſtas Deo:
Frons torva; fratrum quæ tamen ſpeciem gerat,
Gentiſque tantæ: vultus eſt illi Iovis,
Sed Fulminantis. magna pars regni trucis
Eſt ipſe dominus; cujus aſpectum timet,
Quidquid timetur. AM. Verane eſt fama, inferis
Tam ſera reddi jura, & oblitos ſui
Sceleris nocentes debitas pœnas dare?
Quis iſte veri rector, atque æqui arbiter?
THE. Non unus alta ſede quæſitor ſedens
Judicia trepidis ſera ſortitur reis.
Auditur illo Gnoſſius Minos foro;
Rhadamantus illo; Thetidis hoc audit ſocer.
Quod quiſque fecit, patitur: autorem ſcelus
Repetit, ſuoque premitur exemplo nocens.
Vidi cruentos carcere includi duces:
Et impotentis terga plebeja manu
Scindi tyranni. quiſquis eſt placide potens,
Dominuſque vitæ, ſervat innocuas manus,
Et incruentum mitis imperium regit,
Animoque parcit; longa permenſus die
Felicis ævi ſpatia, vel cœlum petit,
Vel læta felix nemoris Elyſii loca
Judex futurus. ſanguine humano abſtine,
Quicunque regnas. ſcelera taxantur modo
Majore noſtra. AM. Certus incluſos tenet
Locus nocentes; utque fert fama, impios
Supplicia vinclis ſæva perpetuis domant?
THE. Rapitur volucri tortus Ixion rota.
Cervice ſaxum grande Siſyphia ſedet.
In amne medio faucibus ſiccis ſenex
Sectatur undas; abluit mentum latex,
Fidemque cum jam ſæpe decepto dedit
Perit unda in ore: poma deſtituunt famem.
Præbet volucri Tityus æternas dapes.
Urnaſque fruſtra Danaides plenas ferunt.
Errant furentes impiæ Cadmeides
Terretque menſas avida Phineas avis.
AM. Nunc ede nati nobilem pugnam mei,
Patrui volentis munus, an ſpolium refert?
THE. Ferale tardis imminet ſaxum vadis,
Stupente ubi unda ſegne torpeſcit fretum.
Hunc ſervat amnem cultu & aſpectu horridus.

Pavidoſque manes ſquallidus geſtat ſenex;
Impexa pendet barba, deformem ſinum
Nodus coercet, concavæ lucent genæ,
Regit ipſe conto portitor longo ratem:
Hic onere vacuam littori puppim applicans
Repetebat umbras; poſcit Alcides viam
Cedente turba: dirus exclamat Charon;
Quo pergis audax? ſiſte properantem gradum,
Non paſſus ullas natus Alcmena moras,
Ipſo coactum navitam conto domat,
Scanditque puppem. cymba populorum capax
Succubuit uni. ſedit, & gravior ratis
Vtrinque Lethen latere titubante bibit.
Tunc vaſta trepidant monſtra, Centauri truces,
Lapithæque multo ad bella ſuccenſi mero.
Stygiæ paludis ultimos quærens ſinus,
Fœcunda mergit capita Lernæus labos.
Poſt hæc avari Ditis apparet domus:
Hic ſævus umbras territat Stygius canis,
Qui terna vaſto capita concutiens ſono
Regnum tuetur: ſordidum tabo caput
Lambunt colubræ: viperis horrent jubæ:
Longuſque torta ſibilat cauda draco;
Par ira formæ. ſenſit ut motus pedum,
Attollit hirtas angue vibrato comas,
Miſſumque captat aure ſubrecta ſonum,
Sentire & umbras ſolitus. ut propior ſtetit
Iove natus, antro ſedit incertus canis,
Et uterque timuit. ecce latratu gravi
Loca muta terret, ſibilat totos minax
Serpens per armos: vocis horrendæ fragor
Per ora miſſus terna felices quoque
Exterret umbras. ſolvit à læva ferox
Tunc ipſe rictus, & Cleonæum caput
Opponit, ac ſe tegmine ingenti clepit:
Victrice magnum dextera robur gerens,
Huc nunc & illuc verbere aſſiduo rotat,
Ingeminat ictus. domitus infregit minas,
Et cuncta laſſus capita ſubmiſit canis,
Antroque toto ceſſit. extimuit ſedens
Vterque ſolio dominus; & duci jubet.
Me quoque petenti munus Alcide dedit.
Tunc gravia monſtri colla permulcens manu
Adamante texto vincit: oblitus ſui
Cuſtos opaci pervigil regni canis
Componit aures timidus; & patiens trahi,
Herumque faſſus, ore ſubmiſſo obſequens

Vaſtumque cauda pulſat anguifera latus.
Poſtquam eſt ad oras Tænari ventum, & nitor
Percuſſit oculos lucis ignotæ, novos
Reſumit animos victus, & vaſtas furens
Quaſſat catenas. pæne victorem abſtulit,
Pronumque retro vexit, & movit gradu.
Tunc & meas reſpexit Alcides manus:
Geminis uterque viribus tractum canem
Ira furentem, & bella tentantem irrita,
Intulimus orbi. vidit ut clarum æthera,
Et pura nitidi ſpatia conſpexit poli,
Oborta nox eſt, lumina in terram dedit,
Compreſſit oculos, & diem inviſum expulit,
Aciemque retro flexit, atque omni petiit
Cervice terram: tum ſub Herculea caput
Abſcondit umbra. Denſa ſed læto venit
Clamore turba, frontibus laurum gerens,
Magnique meritas Herculis laudes canit.

CHORVS.

NAtus Euryſtheus properante partu,
Iuſſerat mundi penetrare fundum:
Deerat hoc ſolum numero laborum,
Tertiæ regem ſpoliare ſortis.
Auſus eſt cæcos aditus inire,
Ducit ad manes via qua remotos
Triſtis, & ſilva metuenda nigra:
Sed frequens magna comitante turba.
Quantus incedit populus per urbes
Ad novi ludos avidus theatri:
Quantus Eleum ruit ad tonantem,
Quinta cum ſacrum revocavit æſtas:
Quanta, cum longæ redit hora noctis
Creſcere & ſomnos cupiens quietos
Libra, Phœbeos tenet æqua currus:
Turba ſecretam Cererem frequentat,
Et citi tectis properant relictis
Attici noctem celebrare myſtæ:
Tanta per campos agitur ſilentes
Turba: pars tarda gradiens ſenecta,
Triſtis, & longa ſatiata vita:
Pars adhuc currit melioris ævi,
Virgines nondum thalamis jugatæ,
Et comis nondum poſitis ephebi,
Matris & nomen modo doctus infans.
His datum ſolis, minus ut timerent,
Igne prælato relevare noctem.

Cæteri vadunt per opaca triſtes;
Qualis eſt nobis animus, remota
Luce, cum mœſtus ſibi quiſque ſenſit
Obrutum tota caput eſſe terra.
Stat chaos denſum, tenebræque turpes,
Et color noctis malus, ac ſilentis
Otium mundi, vacuæque nubes.
Sera nos illo referat ſenectus.
Nemo ad id ſero venit, unde nunquam,
Cum ſemel venit, potuit reverti.
Quid juvat durum properare fatum?
Omnis hæc magnis vaga turba terris
Ibit ad manes, facietque inerti
Vela Cocyto. tibi creſcit omne,
Et quod occaſus videt, & quod ortus;
Parce venturis, tibi Mors paramur:
Sis licet ſegnis, properamus ipſi.
Prima quæ vitam dedit hora, carpſit.
Thebis læta dies adeſt:
Aras tangite ſupplices,
Pingues cædite victimas:
Permiſtæ maribus nurus
Solemnes agitent choros:
Ceſſent depoſito jugo
Arvi fertilis incolæ.
Pax eſt Herculea manu
Auroram inter & Heſperum:
Et qua ſol medium tenens
Vmbras corporibus negat.
Quodcunque alluitur ſolum
Longo Tethyos ambitu,
Alcidæ domuit labor.
Tranſvectus vada Tartari
Pacatis redit inferis.
Iam nullus ſupereſt timor:
Nil ultra jacet inferos.
Stantes ſacrificus comas
Dilecta tege populo.

ACTVS QVARTVS.

HERCVLES, THESEVS, AMPHITRYO, MEGARA.

Vltrice dextra fuſus adverſo Lycus
Terram cecidit ore: tum quiſquis comes
Fuerat tyranni, jacuit & pœnæ comes.
Nunc ſacra patri victor & ſuperis feram,

Cæſiſque meritas victimis aras colam.
Te te laborum ſocia & adjutrix precor
Belligera Pallas, cujus in læva ciet
Ægis feroces ore ſaxifico minas.
Adſit Lycurgi domitor & rubri maris,
Tectam virenti cuſpidem thyrſo gerens:
Geminumque numen, Phœbus & Phœbi ſoror,
Soror ſagittis aptior, Phœbus lyræ;
Fraterque quiſquis incolit cœlum meus,
Non ex noverca frater, huc appellite
Greges opimos. quidquid Indorum ſeges,
Arabeſque odoris quidquid arboribus legunt,
Conferte in aras; pinguis exundet vapor.
Populea noſtras arbor exornet comas:
Te ramus oleæ fronde gentili tegat,
Theſeu: Tonantem noſtra adorabit manus.
THE. Dii conditores urbis, & ſilveſtria
Trucis antra Zeti, nobiles Dirces aquas,
Laremque regis advenæ Tyrium colens,
Date thura flammis. AM. Nate manantes prius
Manus cruenta cæde & hoſtili expia.
HER. Vtinam cruorem capitis inviſi Deis
Libare poſſem, gratior nullus liquor
Tinxiſſet aras: victima haud ulla amplior
Poteſt, magiſque opima mactari Iovi,
Quam rex iniquus. AM. Finiat genitor tuos
Opta labores: detur aliquando otium,
Quieſque feſſis. HER. Ipſe concipiam preces
Iove, meque dignas. Stet ſuo cœlum loco,
Telluſque & æther: aſtra inoffenſos agant
Æterna curſus: alta pax gentes alat:
Ferrum omne teneat ruris innocui labor,
Enſeſque lateant: nulla tempeſtas fretum
Violenta turbet: nullus irato Iove
Exiliat ignis: nullus hyberna nive
Nutritus agros amnis everſos trahat:
Venena ceſſent: nulla nocituro gravis
Succo tumeſcat herba: non ſævi ac truces
Regnent tyranni. ſi quod etiamnum eſt ſcelus
Latura tellus, properet; & ſi quod parat
Monſtrum, meum ſit. Sed quid hoc? medium diem
Cinxere tenebræ: Phœbus obſcuro meat
Sine nube vultu. quis diem retro fugat,
Agitque in ortus? unde nox atrum caput
Ignota profert? unde tot ſtellæ polum
Implent diurnæ? primus en noſter labor
Cœli refulget parte non minima Leo,

Defende reditu ſoſpes , aut omnes trahe.
Trahes, nec ullus eriget fractos deus.

AMPHITRYO. MEGARA.

O Socia noſtri ſanguinis, caſta fide
Servans torũ, natoſq; magnanimi Herculis,
Meliora mente concipe,atque animum excita.
Aderit profecto, qualis ex omni ſolet
Labore,major.ME.Quod nimis miſeri volunt,
Hoc facile credunt. AM.Immo quod metuunt ni-
Nunquam amoveri poſſe,nec tolli putant. (mis,
Prona eſt timori ſemper in pejus fides.
ME. Demerſus, ac defoſſus,& toto inſuper
Oppreſſus orbe, quam viam ad ſuperos habet?
AM. Quam tunc habebat,cum per arentem plagã
Et fluctuantes more turbati maris
Abiit arenas ; biſque diſcedens fretum,
Et bis recurrens; cumque deſerta rate
Deprenſus hæſit Syrtium brevibus vadis,
Et puppe fixa maria ſuperavit pedes.
ME. Iniqua raro maximis virtutibus
Fortuna parcit : nemo ſe tuto diu
Periculis offerre tam crebris poteſt.
Quem ſæpe tranſit caſus, aliquando invenit.
Sed ecce ſævus,ac minas vultu gerens,
Et qualis animo eſt, talis inceſſu venit;
Aliena dextra ſceptra concutiens Lycus ,
Vrbis regens opulenta Thebanæ loca ,
Et omne quidquid uberi cingit ſolo
Obliqua Phocis,quidquid Iſmenus rigat,
Quidquid Cytheron vertice excelſo videt,
Et bina findens Iſthmos exilis freta.

LYCVS. MEGARA. AMPHITRYO.

NOn vetera patriæ jura poſſideo domus
Ignavus hæres: nobiles non ſunt mihi
Avi,nec altis inclytum titulis genus;
Sed clara virtus. qui genus jactat ſuum,
Aliena laudat. rapta ſed trepida manu
Sceptra obtinentur : omnis in ferro eſt ſalus;
Quod civibus tenere te invitis ſcias,
Strictus tuetur enſis. alieno in loco
Haud ſtabile regnum eſt. una ſed noſtras poteſt
Fundare vires, juncta regali face
Thalamiſque Megara. ducet è genere inclyto
Novitas colorem noſtra. Non equidem reor
Fore ut recuſet, ac meos ſpernat toros.

Quod

Quod ſi impotenti pertinax animo abnuet,
Stat tollere omnem penitus Herculeam domum.
Invidia factum ac ſermo popularis premet?
Ars prima regni eſt, poſſe te invidiam pati.
Tentemus igitur: fors dedit nobis locum.
Namque ipſa triſti veſtis obtentu caput
Velata, juxta præſides aſtat deos,
Laterique adhæret verus Alcidæ ſator.
ME. Quidnam iſta, noſtri generis exitium ac lues,
Novi parat? quid tentat? LY. ô clarum trahens
A ſtirpe nomen regia, facilis mea
Parumper aure verba patienti excipe.
Si æterna ſemper odia mortales agant,
Nec cœptus unquam cedat ex animis furor,
Sed arma felix teneat, infelix paret;
Nihil relinquent bella. tum vaſtis ager
Squallebit arvis, ſubdita tectis face
Altus ſepultas obruet gentes cinis.
Pacem reduci velle, victori expedit;
Victo neceſſe eſt. particeps regni veni:
Sociemus animos. pignus hoc fidei cape:
Continge dextram. quid truci vultu ſiles?
ME. Egone ut parentis ſanguine aſperſam manũ,
Fratrumque gemina cæde contingam? prius
Extinguet ortus, referet occaſus diem:
Pax ante fida nivibus & flammis erit:
Et Scylla Siculum junget Auſonio latus:
Priuſque multo vicibus alternis fugax
Euripus unda ſtabit Euboica piger.
Patrem abſtuliſti, regna, germanos, larem,
Patriam: quid ultra eſt? una res ſupereſt mihi,
Fratre ac parente carior, regno, ac lare,
Odium tui: quod eſſe cum populo mihi
Commune doleo. pars quota ex iſto mea eſt?
Dominare tumidus. ſpiritus altos gere:
Sequitur ſuperbos ultor à tergo Deus.
Thebana novi regna. quid matres loquar
Paſſas & auſas ſcelera? quid geminum nefas,
Miſtumque nomen conjugis, nati, patris?
Quid bina fratrum caſtra? quid totidem rogos?
Riget ſuperba Tantalis luctu parens,
Mœſtuſque Phrygio manat in Sipylo lapis:
Quid ipſe torvum ſubrigens criſta caput
Illyrica Cadmus regna permenſus fuga,
Longas reliquit corporis tracti notas.
Hæc te manent exempla. dominare ut jubet,
Dum ſolita regni fata te noſtri vocent.

LY. Age.

LY. Agedum efferatas rabida voces amove:
Et diſce regum imperia ab Alcide pati.
Ego rapta quamvis ſceptra victrici geram
Dextra, regamque cuncta ſine legum metu,
Quas arma vincunt, pauca pro cauſa loquar
Noſtra. cruento cecidit in bello pater?
Cecidere fratres? arma non ſervant modum,
Nec temperari facile nec reprimi poteſt
Stricti enſis ira: bella delectat cruor.
Sed ille regno pro ſuo: nos improba
Cupidine acti. quæritur belli exitus,
Non cauſa. ſed nunc pereat omnis memoria,
Cum victor arma poſuit, & victum decet
Deponere odia. non ut inflexo genu
Regnantem adores, petimus. hoc ipſum placet,
Animo ruinas quod capis magno tuas.
Es rege conjux digna: ſociemus toros.
ME. Gelidus per artus vadit exangues tremor.
Quod facinus aures pepulit? haud equidē horrui,
Cum pace rupta bellicus muros fragor
Circumſonaret. pertuli intrepide omnia:
Thalamos tremiſco, capta nunc videor mihi.
Gravent catenæ corpus, & longa fame
Mors protrahatur lenta, non vincet fidem
Vis ulla noſtram: moriar, Alcide, tua.
LY. Animoſne merſus inferis conjux facit?
ME. Inferna tetigit, poſſet ut ſupera aſſequi.
LY. Telluris illum pondus immenſæ premit.
MB. Nullo premetur onere qui cœlum tulit.
LY. Cogere. ME. Cogi qui poteſt, neſcit mori.
LY. Effare, thalamis quod novis potius parem
Regale munus? ME. Aut tuam mortem, aut meam.
LY. Moriere demens. ME. Conjugi occurrā meo.
LY. Sceptrone noſtro potior eſt famulus tibi?
ME. Quot iſte famulus tradidit reges neci!
LY. Cur ergo regi ſervit, & patitur jugum?
ME. Imperia dura tolle, quid virtus erit?
LY. Obici feris monſtriſque virtutem putas?
ME. Virtutis eſt domare quæ cuncti pavent.
LY. Tenebræ loquentē magna Tartareæ premunt.
ME. Non eſt ad aſtra mollis è terris via.
LY. Quo patre genitus cælitum penetret domos?
AM. Miſeranda conjux Herculis magni ſile:
Partes meæ hæ ſunt, reddere Alcidæ patrem,
Genuſque verum. poſt tot ingentis viri
Memoranda facta, poſtque pacatum manu
Quodcunque Titan ortus & labens videt, Poſt

Poſt monſtra tot perdomita, poſt Phlegram impio
Sparſam cruore, poſtque defenſos Deos:
Nondum liquet de patre? mentimur Iovem?
Iunonis odio crede. LY. Quid violas Iovem?
Mortale cœlo non poteſt jungi genus.
AM. Communis iſta pluribus cauſa eſt Deis.
LY. Famuline fuerant ante quam fierent Dei?
AM. Paſtor Pheræos Delius pavit greges.
LY. Sed non per omnes exul erravit plagas.
AM. Quem profuga terræ mater erranti dedit.
LY. Non monſtra, ſævas Phœbus aut timuit feras.
AM. Primus ſagittas imbuit Phœbi draco.
Quam gravia parvus tulerit, ignoras, mala
E matris utero fulmine ejectus puer?
Mox fulminanti proximus patri ſtetit.
Quid? qui gubernat aſtra, qui nubes quatit,
Non latuit infans rupis exeſæ ſpecu?
Sollicita tanti pretia natales habent,
Semperque magno conſtitit, naſci Deum.
LY. Quemcunque miſerum videris, hominem ſcias.
AM. Quemcunque fortem videris, miſerum neges.
LY. Fortem vocemus, cujus ex humeris Leo
Donum puellæ factus, & clava excidit,
Fulſitque pictum veſte Sidonia latus?
Fortem vocemus, cujus horrentes comæ
Maduere nardo: laude qui notas manus
Ad non virilem tympani movit ſonum,
Mitra ferocem barbara frontem premens?
AM. Non erubeſcit Bacchus effuſos tener
Sparſiſſe crines, nec manu molli levem
Vibraſſe thyrſum, cum parum forti gradu
Auro decorum ſyrma barbaricum trahit.
Poſt multa virtus opera laxari ſolet.
LY. Hoc Euryti fatetur everſi domus,
Pecorumque ritu virginum oppreſſi greges.
Hoc nulla Iuno, nullus Euryſtheus jubet:
Ipſius hæc ſunt opera. AM. Non noſti omnia.
Ipſius opus eſt, cæſtibus fractus ſuis
Eryx, & Eryci junctus Antæus Libys.
Et qui hoſpitali cæde manantes foci
Bibere juſtum ſanguinem Buſiridis.
Ipſius opus eſt, vulneri & ferro obvius
Mortem coactus ante Geryonem pati:
Nec unus una Geryon victus manu.
Eris inter iſtos qui tamen nullo ſtupro
Læſere thalamos. LY. Quod Iovi, hoc regi licet:
Iovi dediſti conjugem, regi dabis.

Digitized by Google

Et te magiſtro non novum hoc diſcet nurus,
Etiam viro probante, meliorem ſequi.
Sin copulari pertinax tedis negat;
Vel ex coacta nobilem partum feram.
ME. Vmbræ Creontis, & penates Labdaci,
Et nuptiales impii Oedipodæ faces,
Nunc ſolita noſtro fata conjugio date.
Nunc nunc cruentæ regis Ægypti nurus,
Adeſte, multo ſanguine infectæ manus;
Deeſt una numero Danaïs: explebo nefas.
LY. Conjugia quoniam pervicax noſtra abnuis,
Regemque terres; ſceptra quid poſſint, ſcies.
Complectere aras, nullus eripiet Deus
Te mihi. nec, orbe ſi remolito, queat
Ad ſupera victor numina Alcides vehi.
Congerite ſilvas, templa ſupplicibus ſuis
Injecta flagrent: conjugem & totum gregem
Conſumat unus igne ſubjecto rogus.
AM. Hoc munus à te genitor Alcide peto,
Rogare quod me deceat, ut primus cadam.
LY. Qui morte cunctos luere ſupplicium jubet,
Neſcit tyrannus eſſe. diverſa irroga:
Miſerum veta perire; felicem jube.
Ego, dum cremandis trabibus accreſcit rogus,
Sacro regentem maria votivo rogem.
AM. Proh numinum vis ſumma, proh cœleſtium
Rector pareuſque, cujus excuſſis tremunt
Humana telis: impiam regis feri
Compeſce dextram. quid Deos fruſtra precor?
Vbicunque es, audi nate. Cur ſubito labant
Agitata motu templa? cur mugit ſolum?
Infernus imo ſonuit è fundo fragor.
Audimur: en, en ſonitus Herculei gradus.

CHORVS.

O Fortuna viris invida fortibus,
Quam non æqua bonis præmia dividis!
Euryſtheus facili regnet in otio,
Alcmena genitus bella per omnia
Monſtris exagitet cæliferam manum:
Serpentis reſecet colla feracia;
Deceptis referat mala ſororibus,
Cum ſomno dederit pervigiles genas
Pomis divitibus præpoſitus Draco.
Intravit Scythiæ multivagas domos,
Et gentes patriis ſedibus hoſpitas:
Calcavitque freti terga rigentia,

Et mutis tacitum littoribus mare.
Illic dura carent æquora fluctibus,
Et, qua plena rates carbaſa tenderant,
Intonſis teritur ſemita Sarmatis.
Stat pontus vicibus mobilis annuis,
Navem nunc facilis, nunc equitem pati,
Illic quæ viduis gentibus imperat,
Aurato religans ilia baltheo,
Detraxit ſpolium nobile corpori,
Et peltam, & nivei vincula pectoris,
Victorem poſito ſuſpiciens genu.
Qua ſpe præcipites actus ad inferos,
Audax ire vias irremeabiles,
Vidiſti Siculæ regna Proſerpinæ?
Illic nulla Noto, nulla Favonio
Conſurgunt tumidis fluctibus æquora:
Non illic geminum Tyndaridæ genus
Succurrunt timidis ſidera navibus:
Stat nigro pelagus gurgite languidum;
Et, cum mors avidis pallida dentibus
Gentes innumeras manibus intulit,
Vno tot populi remige tranſeunt.
Evincas utinam jura feræ Stygis,
Parcarumque colos irrevocabiles.
Heic, qui rex populis pluribus imperat,
Bello cum peteres Neſtoream Pylon,
Tecum conſeruit peſtiferas manus,
Telum tergemina cuſpide præferens:
Fugit tenui vulnere ſaucius,
Et mortis dominus pertimuit mori.
Fatum rumpe manu. triſtibus inferis
Proſpectus pateat lucis, & invius
Limes det faciles ad ſuperos vias.
Immites potuit flectere cantibus
Vmbrarum dominos, & prece ſupplici
Orpheus, Eurydicen dum repetit ſuam.
Quæ ſilvas, & aves ſaxaque traxerat
Ars, quæ præbuerat fluminibus moras;
Ad cujus ſonitum conſtiterant feræ:
Mulcet non ſolitis vocibus inferos,
Et ſurdis reſonat clarius in locis.
Deflent Euridicen Threiciæ nurus:
Deflent & lachrymis difficiles Dei;
Et qui fronte nimis crimina tetrica
Quærunt, ac veteres excutiunt reos,
Flentes Euridicen Iuridici ſedent.
Tandem mortis ait vincimur arbiter: Evade

Evade ad ſuperos; lege tamen data:
Tu poſt terga tui perge viri comes;
Tu non ante tuam reſpice conjugem,
Quam cum clara deos obtulerit dies,
Spartanique aderit janua Tænari.
Odit verus amor nec patitur moras.
Munus, dum properat cernere, perdidit:
Quæ vinci potuit regia cantibus,
Hæc vinci poterit regia viribus.

ACTVS TERTIVS.

HERCVLES.

O Lucis almæ rector, & cæli decus,
Qui alterna curru ſpatia flammifero ambiens,
Illuſtre lætis exeris terris caput,
Da Phœbe veniam, ſi quid illicitum tui
Videre vultus: juſſus in lucem extuli
Secreta mundi. tuque cæleſtûm arbiter
Parenſque, viſus fulmine oppoſito tege;
Et tu ſecundo maria qui ſceptro regis,
Imas pete undas. quiſquis ex alto aſpicit
Terrena, facie pollui metuens nova,
Aciem reflectat, oraque in cœlum erigat,
Portenta fugiens. hoc nefas cernant duo,
Qui advexit, & quæ juſſit. In pœnas meas,
Atque in labores non ſatis terræ patent.
Iunonis odio vidi inacceſſa omnibus,
Ignota Phœbo; quæque deterior polus
Obſcura diro ſpatia conceſſit Iovi.
Et ſi placerent tertiæ ſortis loca,
Regnare potui: noctis æternæ chaos,
Et nocte quiddam gravius, & triſtes Deos,
Et fata vici, morte contempta redii.
Quid reſtat aliud? vidi & oſtendi inferos.
Da, ſi quid ultra eſt. tam diu pateris manus
Ceſſare noſtras, Iuno? quid vinci jubes?
Sed templa quare miles infeſtus tenet?
Limenque ſacrum terror armorum obſidet?

AMPHITRYO, HERCVLES, THESEVS.

V Trumne viſus vota decipiunt meos?
An ille domitor orbis, & Grajum decus,
Triſti ſilentem nubilo liquit domum?
Eſtne ille natus? membra lætitia ſtupent.
O nate, certa & ſera Thebarum ſalus,
Verumne cerno corpus? an fallor tua

Deceptus

Digitized by Google

Deceptus umbra? tone et? agnoſco toros,
Humeroſque, & alto nobilem trunco manum.
HER. Unde iſte, genitor, ſquallor, & lugubribus
Amicta conjux? unde tam fœdo obſiti
Pædore nati? quæ domum clades gravat?
AM. Socer eſt peremtus: regna poſſidet Lycus;
Natos, parentem, conjugem leto petit.
HER. Ingrata tellus, nemo ad Herculeæ domus
Auxilia venit? vidit hoc tantum nefas
Defenſus orbis? cur diem queſtu tero?
Mactetur hoſtis. TH. Hanc ferat virtus notam,
Fiatque ſummus hoſtis Alcidæ Lycus?
Ad hauriendum ſanguinem inimicum feror.
HER. Theſeu reſiſte: ne qua vis ſubita ingruat.
Me bella poſcunt. differ amplexus parens,
Conjuxque differ. nuntiet Diti Lycus
Me jam rediſſe. TH. Flebilem ex oculis fuga
Regina vultum: tuque nato ſoſpite
Lacrimas cadentes reprime: ſi novi Herculem,
Lycus Creonti debitas pœnas dabit:
Lentum eſt dabit; dat: hoc quoq; eſt lentum; dedit.
AM. Votum ſecundet, qui poteſt, noſtrum Deus,
Rebuſque lapſis adſit. O magni comes
Magnanime nati, pande virtutum ordinem:
Quam longa mœſtos ducat ad manes via;
Ut vincla tulerit dura tartareus canis.
TH. Memorare cogis acta, ſecuræ quoque
Horrenda menti: vix adhuc certa eſt fides
Vitalis auræ: torpet acies luminum,
Hebeteſque viſus ſic diem inſuetum ferunt.
AM. Pervince Theſeu quidquid alto pectore
Remanet pavoris, neve te fructu optimo
Frauda laborum. quæ fuit durum pati,
Meminiſſe dulce eſt. fare caſus horridos.
TH. Fas omne mundi, teque dominantem precor
Regno capaci, teque quam tota irrita
Quæſivit Ætna mater, ut jura abdita
Et operta terris liceat impune eloqui.
Spartana tellus nobile attollit jugum,
Denſis ubi æquor Tænarus ſilvis premit,
Heic ora ſolvit Ditis inviſi domus,
Hiatque rupes alta & immenſo ſpecu
Ingens vorago faucibus vaſtis patet,
Latumque pandit omnibus populis iter.
Non cæca tenebris incipit primo via:
Tenuis relictæ lucis à tergo nitor,
Fulgorque dubius ſolis afflicti cadit,

Et ludit aciem. tale non dubie ſolet
Præbere lumen primus aut ſerus dies.
Hinc ampla vacuis ſpatia laxantur locis,
In quæ omne merſum pereat humanum genus,
Nec ire labor eſt, ipſa deducit via;
Vt ſæpe puppes æſtus invitas rapit,
Sic pronus aër urget atque avidum chaos,
Gradúmque retro flectere haud unquam ſinunt
Vmbræ tenaces. intus immenſo ſinu
Placido quieta labitur Lethe vado,
Demitque curas: neve remeandi amplius
Pateat facultas, fletibus multis gravem
Involvit amnem. qualis incerta vagus
Mæander unda ludit, & cedit ſibi,
Inſtatque; dubius, littus an fontem petat.
Palus inertis fœda Cocyti jacet;
Hic vultur, illic luctifer bubo gemit,
Omenque triſte reſonat infauſtæ ſtrigis;
Horrent opaca fronde nigrantes comæ,
Taxo imminente; quam tenet ſegnis ſopor
Fameſque mœſta tabido rictu jacens;
Pudorque ſerus conſcios vultus tegit:
Metus, Pavorque, Funus, & frendens Dolor,
Aterque Luctus ſequitur, & Morbus tremens,
Et cincta ferro Bella, in extremo abdita
Iners Senectus adjuvat baculo gradum.
AM. Eſtne aliqua tellus Cereris aut Bacchi ferax?
TH. Non prata viridi læta facie germinant;
Nec adulta leni fluctuat Zephyro ſeges;
Non ulla ramos ſilva pomiferos habet,
Sterilis profundi vaſtitas ſqualles ſoli,
Et fœda tellus torpet æterno ſitu;
Rerumque mœſtus finis & mundi ultima,
Immotus aër hæret; & pigro ſedet
Nox atra mundo. cuncta mœrore horrida,
Ipſaque Morte pejor eſt Mortis locus.
AM. Quid, ille opaca qui regit ſceptro loca
Qua ſede poſitus temperat populos leves?
TH. Eſt in receſſu Tartari obſcuro locus,
Quem gravibus umbris ſpiſſa caligo alligat.
A fonte diſcors manat hinc uno latex:
Alter, quieto ſimilis, (hunc jurant Dei,)
Tacente ſacram devehens fluvio Styga,
At hic tumultu rapitur ingenti ferox,
Et ſaxa fluctu volvit Acheron invius
Renavigari. cingitur duplici vado
Adverſa Ditis regia, atque ingens domus
Vmbrante

Vmbrante luco tegitur: hic vaſto ſpecu
Pendent tyranni limina: hoc umbris iter;
Hæc porta regni. campus hanc circa jacet,
In quo ſuperbo digerit vultu ſedens
Animas recentes. dira majeſtas Deo:
Frons torva; fratrum quæ tamen ſpeciem gerat,
Gentiſque tantæ: vultus eſt illi Jovis,
Sed Fulminantis. magna pars regni trucis
Eſt ipſe dominus, cujus aſpectum timet,
Quidquid timetur. AM. Verane eſt fama, inferis
Tam ſera reddi jura, & oblitos ſui
Sceleris nocentes debitas pœnas dare?
Quis iſte veri rector, atque æqui arbiter?
THE. Non unus alta ſede quæſitor ſedens
Judicia trepidis ſera ſortitur reis.
Auditur illo Gnoſſius Minos foro;
Rhadamanthus illo; Thetidis hoc audit ſocer.
Quod quiſque fecit, patitur: autorem ſcelus
Repetit, ſuoque premitur exemplo nocens.
Vidi cruentos carcere includi duces:
Et impotentis terga plebeja manu
Scindi tyranni. quiſquis eſt placide potens,
Dominuſque vitæ, ſervat innocuas manus,
Et incruentum mitis imperium regit,
Animoque parcit; longa permenſus die
Felicis ævi ſpatia, vel cœlum petit,
Vel læta felix nemoris Elyſii loca
Judex futurus. ſanguine humano abſtine,
Quicunque regnas. ſcelera taxantur modo
Majore noſtra. AM. Certus incluſos tenet
Locus nocentes; utque fert fama, impios
Supplicia vinclis ſæva perpetuis domant?
THE. Rapitur volucri tortus Ixion rota
Cervice ſaxum grande Siſyphia ſedet.
In amne medio faucibus ſiccis ſenex
Sectatur undas; alluit mentum latex,
Fidemque cum jam ſæpe decepto dedit
Perit unda in ore: poma deſtituunt famem.
Præbet volucri Tityus æternas dapes.
Vrnaſque fruſtra Danaides plenas ferunt.
Errant furentes impiæ Cadmeides.
Terretque menſas avida Phineas avis.
AM. Nunc ede nati nobilem pugnam mei,
Patrui volentis munus, an ſpolium refert?
THE. Ferale tardis imminet ſaxum vadis,
Stupent ubi unda, ſegne torpeſcit fretum.
Hunc ſervat amnem cultu & aſpectu horridus.
Pavor

Pavidoſque manes ſquallidus geſtat ſenex ;
Impexa pendet barba, deformem ſinum
Nodus coercet, concavæ lucent genæ,
Regit ipſe conto portitor longo ratem :
Hic onere vacuam littori puppim applicans
Repetebat umbras; poſcit Alcides viam
Cedente turba: dirus exclamat Charon;
Quo pergis audax? ſiſte properantem gradum,
Non paſſus ullas natus Alcmena moras,
Ipſo coactum navitam conto domat,
Scanditque puppem. cymba populorum capax
Succubuit uni. ſedit, & gravior ratis
Vtrinque Lethen latere titubante bibit.
Tunc vaſta trepidant monſtra, Centauri truces,
Lapithæque multo ad bella ſuccenſi mero.
Stygiæ paludis ultimos quærens ſinus,
Fœcunda mergit capita Lernæus labos.
Poſt hæc avari Ditis apparet domus:
Hic ſævus umbras territat Stygius canis,
Qui terna vaſto capita concutiens ſono
Regnum tuetur: ſordidum tabo caput
Lambunt colubræ : viperis horrent jubæ:
Longuſque torta ſibilat cauda draco ;
Par ira formæ. ſenſit ut motus pedum,
Attollit hirtas angue vibrato comas,
Miſſumque captat aure ſubrecta ſonum,
Sentire & umbras ſolitus. ut propior ſtetit
Iove natus, antro ſedit incertus canis,
Et uterque timuit. ecce latratu gravi
Loca muta terret, ſibilat totos minax
Serpens per armos : vocis horrendæ fragor
Per ora miſſus terna felices quoque
Exterret umbras. ſolvit à læva feros
Tunc ipſe rictus, & Cleonæum caput
Opponit, ac ſe tegmine ingenti clepit:
Victrice magnum dextera robur gerens,
Huc nunc & illuc verbere aſſiduo rotat,
Ingeminat ictus. domitus infregit minas,
Et cuncta laſſus capita ſubmiſit canis,
Antroque toto ceſſit. extimuit ſedens
Vterque ſolio dominus; & duci jubet.
Me quoque petenti munus Alcidę dedit.
Tunc gravia monſtri colla permulcens manu
Adamante texto vincit: oblitus ſui
Cuſtos opaci pervigil regni canis
Componit aures timidus; & patiens trahi,
Herumque faſſus, ore ſubmiſſo obſequens
Vtrumque

Vtrumque cauda pulſat anguifera latus.
Poſtquam eſt ad oras Tænari ventum, & nitor
Percuſſit oculos lucis ignotæ, novos
Reſumit animos victus & vaſtas furens
Quaſſat catenas: pæne victorem abſtulit,
Pronumque retro vexit, & movit gradu.
Tunc & meas reſpexit Alcides manus:
Geminis uterque viribus tractum canem
Ira furentem, & bella tentantem irrita,
Intulimus orbi. vidit ut clarum æthera,
Et pura nitidi ſpatia conſpexit poli,
Oborta nox eſt, lumina in terram dedit,
Compreſſit oculos, & diem inviſum expulit,
Aciemque retro flexit, atque omni petiit
Cervice terram. tum ſub Herculea caput
Abſcondit umbra. Denſa ſed læto venit
Clamore turba, frontibus laurum gerens,
Magnique meritas Herculis laudes canit.

CHORVS.

NAtus Euryſtheus properante partu,
Iuſſerat mundi penetrare fundum:
Deerat hoc ſolum numero laborum,
Tertiæ regem ſpoliare ſortis.
Auſus eſt cæcos aditus inire,
Ducit ad manes via qua remotos
Triſtis, & ſilva metuenda nigra:
Sed frequens magna comitante turba,
Quantus incedit populus per urbes
Ad novi ludos avidus theatri:
Quantus Eleum ruit ad tonantem,
Quinta cum ſacrum revocavit æſtas:
Quanta, cum longæ redit hora noctis
Creſcere & ſomnos cupiens quietos
Libra, Phœbeos tenet æqua currus:
Turba ſecretam Cererem frequentat,
Et citi tectis properant relictis
Attici noctem celebrare myſtæ:
Tanta per campos agitur ſilentes
Turba: pars tarda gradiens ſenecta,
Triſtis, & longa ſatiata vita:
Pars adhuc currit melioris ævi,
Virgines nondum thalamis jugatæ,
Et comis nondum poſitis ephebi,
Matris & nomen modo doctus infans.
His datum ſolis, minus ut timerent,
Igne prælato relevare noctem.

Cæteri vadunt per opaca triſtes;
Qualis eſt nobis animus, remota
Luce, cum mœſtus ſibi quiſque ſenſit
Obrutum tota caput eſſe terra.
Stat chaos denſum, tenebræque turpes,
Et color noctis malus, ac ſilentis
Otium mundi, vacuæque nubes.
Sera nos illo referat ſenectus.
Nemo ad id ſero venit, unde nunquam,
Cum ſemel venit, potuit reverti.
Quid juvat durum properare fatum?
Omnis hæc magnis vaga turba terris
Ibit ad manes, facietque inerti
Vela Cocyto. tibi creſcit omne,
Et quod occaſus videt, & quod ortus;
Parce venturis, tibi Mors paramur:
Sis licet ſegnis, properamus ipſi.
Prima quæ vitam dedit hora, carpſit.
Thebis læta dies adeſt:
Aras tangite ſupplices.
Pingues cædite victimas:
Permiſtæ maribus nurus
Solennes agitent choros:
Ceſſent depoſito jugo
Arvi fertilis incolæ.
Pax eſt Herculea manu
Auroram inter & Heſperum:
Et qua ſol medium tenens
Vmbras corporibus negat.
Quodcunque abluitur ſolum
Longo Tethyos ambitu,
Alcidæ domuit labor.
Tranſvectus vada Tartari
Pacatis redit inferis.
Iam nullus ſupereſt timor:
Nil ultra jacet inferos.
Stantes ſacrificus comas
Dilecta tege populo.

ACTVS QVARTVS.

HERCVLES, THESEVS, AMPHITRYO, MEGARA.

VLtrice dextra fuſus adverſo Lycus
Terram cecidit ore: tum quiſquis comes
Fuerat tyranni, jacuit & pœnæ comes.
Nunc ſacra patri victor & ſuperis feram, Cæſiſ-

Cæſiſque meritas victimis aras colam.
Te te laborum ſocia & adjutrix precor
Belligera Pallas, cujus in læva ciet
Ægis feroces ore ſaxifico minas.
Adſit Lycurgi domitor & rubri maris,
Tectam virenti cuſpidem thyrſo gerens:
Geminumque numen, Phœbus & Phœbi ſoror,
Soror ſagittis aptior, Phœbus lyræ:
Fraterque quiſquis incolit cœlum meus,
Non ex noverca frater, huc appellite
Greges opimos. quidquid Indorum ſeges,
Arabeſque odoris quidquid arboribus legunt,
Conferte in aras: pinguis exundet vapor.
Populea noſtras arbor exornet comas:
Te ramus oleæ fronde gentili tegat,
Theſeu: Tonantem noſtra adorabit manus.
THE. Dii conditores urbis, & ſilveſtria
Trucis antra Zeti, nobiles Dirces aquas,
Laremque regis advenæ Tyrium colens,
Date thura flammis. AM. Nate manantes prius
Manus cruenta cæde & hoſtili expia.
HER. Vtinam cruorem capitis invisi Deis
Libare poſſem, gratior nullus liquor
Tinxiſſet aras: victima haud ulla amplior
Poteſt, magiſque opima mactari Iovi,
Quam rex iniquus. AM. Finiat genitor tuos
Opta labores: detur aliquando otium,
Quieſque feſſis. HER. Ipſe concipiam preces
Iove, meque dignas. Stet ſuo cœlum loco,
Telluſque & æther: aſtra inoffenſos agant
Æterna curſus: alta pax gentes alat:
Ferrum omne teneat ruris innocui labor,
Enſeſque lateant: nulla tempeſtas fretum
Violenta turbet: nullus irato Iove
Exiliat ignis: nullus hyberna nive
Nutritus agros amnis everſos trahat:
Venena ceſſent: nulla nociture gravis
Succo tumeſcat herba: non ſævi ac truces
Regnent tyranni. ſi quod etiamnum eſt ſcelus
Latura tellus, properet; & ſi quod parat
Monſtrum, meum ſit. Sed quid hoc? medium diem
Cinxere tenebræ: Phœbus obſcuro meat
Sine nube vultu. quis diem retro fugat,
Agitque in ortus? unde nox atrum caput
Ignota profert? unde tot ſtellæ polum
Implent diurnæ? primus en noſter labor
Cœli refulget parte non minima Leo, Iraque

Iraque totus fervet, & morſus parat;
Iam rapiet aliquod ſidus: ingenti minax
Stat ore, & ignes efflat, & rutila jubam
Cervice jactat: quidquid autumnus gravis,
Hiemſque gelido frigida ſpatio refert,
Vno impetu tranſiliet,& verni petet (lum eſt ?
Frangetq;Tauri colla. AM. Quod ſubitum hoc ma-
Quo nate vultus huc & huc acres refers ?
Acieque falſum turbida cœlum vides?
HER. Perdomita tellus, tumida ceſſerunt freta,
Inferna noſtros regna ſenſere impetus:
Immune cœlum eſt; dignus Alcidæ labor.
In alta mundi ſpatia ſublimis ferar,
Petatur æther, aſtra promittit pater.
Quid ſi negaret ? non capit terra Herculem,
Tandemque ſuperis reddit. en ultro vocat
Omnis deorum cœtus,& laxat fores,
Vna vetante. recipis, & reſeras polum ?
An contumacis jannam mundi traho ?
Dubitatur etiam ? vincla Saturno exuam,
Contraque patris impii regnum impotens
Avum reſolvam. bella Titanes parent
Me duce furentes:ſaxa cum ſilvis traham,
Rapiamque dextra plena Centauris juga.
Iam monte gemino limitem ad ſuperos agam.
Videat ſub Oſſa Pelion Chiron ſuum:
In cœlum Olympus tertio poſitus gradu
Perveniet,aut mittetur. AM. Infandos procul
Averte ſenſus: pectoris ſani parum,
Magni tamen, compeſce dementem impetum.
HER. Quid hoc? gigantes arma peſtiferi movent,
Profugit umbras Tytius,ac lacerum gerens
Et inane pectus,quam prope à cœlo ſtetit ?
Labat Cythæron, alta Pallene tremit,
Marcentque Tempe : rapuit hic Pindi juga:
Hic rapuit Oeten: ſævit horrendum Mimas,
Flammifera Erynnis verbere excuſſo ſonat,
Roguſque aduſtus propius ac propius ſudes
In ora tendit, ſæva Tiſiphone caput
Serpentibus vallata,poſt raptum canem,
Portam vacantem clauſit oppoſita face.
Sed ecce proles regis inimici latet,
Lyci nefandum ſemen. inviſo patri
Hæc dextra jam vos reddet : excutiat leves
Nervus ſagittas. tela ſic mitti decet
Herculea. AM. Quo ſe cæcus invergit furor ?
Vaſtum coactis flexit arcum cornibus,

Phare-

Pharetramque ſolvit. ſtridet emiſſa impetu
Arundo. medio ſpiculum collo fugit.
Vulnere relicto. HER. Cæteram prolem eruam,
Omneſque latebras. quid moror? majus mihi
Bellum Mycenis reſtat: ut Cyclopea
Everſa manibus ſaxa noſtris concidant,
Huc eat & illuc aula disjecto obice,
Rumpatque poſtes, columen impulſum labet:
Procumbat omnis regia. hic video abditum
Gnatum ſceleſti patris. AM. En blandas manus
Ad genua tendens voce miſeranda rogat.
Scelus nefandum, triſte, & aſpectu horridum,
Dextra precantem rapuit, & circa furens
Bis ter rotatum miſit: aſt illi caput
Sonuit; cerebro tecta diſperſo madent:
At miſera parvum protegens natum ſinu
Megara, furenti ſimilis è latebris fugit.
HER. Licet Tonantis profuga condaris ſinu,
Petet undecunque temet hæc dextra, & feret.
AM. Quo miſera pergis? quam fugam, aut latebras petis?
Nullus ſalutis Hercule infenſo eſt locus:
Amplectere ipſum potius, & blanda prece
Lenire tenta. ME. Parce jam conjux precor;
Agnoſce Megaram; natus hic vultus tuos,
Habituſque reddit. cernis, ut tendat manus?
HER. Teneo novercam: ſequere, da pœnas mihi,
Jugoque preſſum libera turpi Jovem.
Sed ante matrem parvulum hoc monſtrũ auferam.
ME. Quo tendis amens? ſanguinem fundes tuum?
AM. Pavefactus infans igneo vultu patris
Perit ante vulnus, ſpiritum rapuit timor.
In conjugem nunc clava libratur gravis.
Perfregit oſſa: corpori trunco caput
Abeſt, nec uſquam eſt. cernere hoc audes nimis
Vivax ſenectus? ſi piget luctus, habes
Mortem paratam. pectus in tela indue;
Vel ſtipitem iſtum cæde monſtrorum illitum
Converte. falſum ac nomini turpem tuo
Remove parentem, ne tuæ laudi obſtrepat.
THE. Quo te ipſe, ſenior, obvium morti ingeris?
Quo pergis amens? profuge, & obtectus late,
Unumque manibus aufer Herculeis ſcelus.
HER. Bene habet: pudendi regis exciſa eſt domus,
Tibi hunc dicatum maximi conjux Jovis
Gregem cecidi. vota perſolvi libens
Te digna: & Argos victimas alias dabit.

AM. Nondum litaſti nate: conſumma ſacrum;
Stat ecce ad aras hoſtia, exſpectat manum
Cervice prona. præbeo, occurro, inſequor.
Macta. Quid hoc eſt? errat acies luminum,
Viſuſque mœror hebetat. an video Herculis
Manus trementes? vultus in ſomnum cadit,
Et feſſa cervix capite ſummiſſo labat;
Flexo genu jam totus ad terram ruit:
Vt cæſa ſilvis ornus, aut portus mari
Datura moles. vivis? an leto dedit
Idem tuus qui miſit ad mortem furor?
Sopor eſt; reciprocos ſpiritus motus agit.
Detur quieti tempus, ut ſomno gravis
Vis victa morbi pectus oppreſſum levet.
Removete famuli tela ne repetat furens.

CHORVS.

LVgeat æther, magnuſque parens
Ætheris alti, telluſque ferax,
Et vaga ponti mobilis unda.
Tuque ante omnes, qui per terras,
Tractuſque maris fundis radios,
Noctemque fugas ore decoro,
Fervide Titan: obitus pariter
Tecum Alcides vidit & ortus,
Novitque tuas utraſque domos.
Solvite tantis animum monſtris,
Solvite ſuperi, rectam in melius
Flectite mentem. tuque ô domitor
Somne laborum, requies animi,
Pars humanæ melior vitæ,
Volucer matris genus Aſtrææ,
Frater duræ languide Mortis,
Veris miſcens falſa, futuri
Certus, & idem peſſimus autor:
Pater ô rerum, portus vitæ,
Lucis requies, noctiſque comes,
Qui par regi famuloque venis,
Placidus feſſum leniſque foves:
Pavidum leti genus humanum
Cogis longam diſcere mortem,
Preme devictum torpore gravi,
Sopor indomitos alliget artus;
Nec torva prius pectora linquat,
Quam mens repetat priſtina curſum,
En, fuſus humi ſæva feroci
Corde volutat ſomnia. nondum eſt

Tanti

Tanti pulſus ſuperata mali
Clarave gravi laſſum ſolio
Mandare caput, quære vacua
Pondera dextra, motu jactans
Brachia vano: nec adhuc omnes
Expulit æſtus, ſed, ut ingenti
Vexata Noto ſervat longos
Vnda tumultus, & jam vento
Ceſſante tumet: pelle inſanos
Fluctus animi, redeat pietas,
Virtuſque viro: vel ſit potius
Mens veſano concita motu,
Error cæcus, qua cœpit, eat.
Solus te jam præſtare poteſt
Furor inſontem, proxima puris
Sors eſt manibus, neſcire nefas.
Nunc Herculeis percuſſa ſonent
Pectora palmis, mundum ſolitos
Ferre lacertos verbera pulſent
Victrice manu: gemitus vaſtos
Audiat æther, audiat atri
Regina poli, vaſtiſque ferox
Qui colla gerit vincta catenis,
Imo latitans Cerberus antro.
Reſonet mœſto clamore chaos,
Lateque patens unda profundi,
Et, qui melius tua tela tamen
Senſeras, æther.
Pectora tantis obſeſſa malis
Non ſunt ictu ferienda levi.
Vno planctu tria regna ſonent.
Et tu collo decus ac telum
Suſpenſa diu fortis arundo,
Pharetræque leves, date ſæva fero
Verbera tergo: cædant humeros
Robora fortes, ſtipeſque potens
Duris oneret pectora nodis:
Plangant tantos arma dolores.
Non vos patriæ laudis comites,
Vlti ſævo vulnere reges,
Non Argivæ membra palæſtræ
Flectere docti, fortes cæſtu,
Forteſque manu; jam tamen auſi
Telum Scythici leve coryti
Miſſum certa librare manu,
Tutoſque fuga figere cervos,
Nondumque feræ terga jubatæ.

Ite ad Stygios umbræ portus,
Ite innocuæ, quas in primo
Limine vitæ ſcelus oppreſſit
Patriuſque furor: ite infauſtum
Genus ô pueri, noti per iter
Triſte laboris: ite, iratos
Viſite reges.

ACTVS QVINTVS.

HERCVLES, AMPHITRYO, THESEVS.

QVis hic locus, quæ regio, quæ mundi plaga?
Vbi ſum, ſub ortu ſolis, an ſub cardine
Glacialis Vrſæ? nunquid Heſperii maris
Extrema tellus hunc dat Oceano modum?
Quas trahimus auras? quod ſolum feſſo ſubeſt?
Certe redimus. unde proſtrata domo
Video cruenta corpora? an nondum exuit
Simulacra mens inferna? poſt reditus quoque
Oberrat oculos turba feralis meos.
Pudet fateri. paveo: neſcio quod mihi,
Neſcio quod animus grande præſagit malum.
Vbi eſt parens? ubi illa natorum grege
Animoſa conjux? cur latus lævum vacat
Spolio leonis, quonam abiit tegimen meum?
Idemque ſomno mollis Herculeo thorus?
Vbi tela, ubi arcus, arma quis vivo mihi
Detrahere potuit, ſpolia quis tanta abſtulit,
Ipſumque quis non Herculis ſomnum horruit?
Libet meum videre victorem, libet.
Exurge victor, quem novum cœlo pater
Genuit relicto: cujus inceſtu ſtetit
Nox longior, quam noſtra. quod cerno nefas?
Nati cruenta cæde confecti jacent:
Perempta conjux. quis Lycus regnum obtinet?
Quis tanta Thebis ſcelera moliri auſus eſt,
Hercule reverſo? quiſquis Iſmeni loca,
Actæa quiſquis arva, qui gemino mari
Pulſata Pelopis regna Dardanii colis,
Succurre, ſævæ cladis auctorem indica.
Ruat ira in omnes. hoſtis eſt, quiſquis mihi
Non monſtrat hoſtem. victor Alcidæ lates?
Procede: ſeu tu vindicas currus truces
Thracis cruenti, ſive Geryonis pecus,
Libyæve dominos: nulla pugnandi mora eſt.
En nudus aſto, vel meis armis licet

Petas

Petis inermem. cur meos Theſeus fugit
Paterque vultus? ora cur condunt ſua?
Differte fletus. quis meos dederit neci
Omnes ſimul, proferte. quid genitor ſiles?
At tu ede Theſeu, ſed tua Theſeu fide.
Vterque tacitus ora pudibunda obtegit,
Furtimque lachrimas fundit. in tantis malis
Quid eſt pudendum? numquid Argivæ potens
Dominator urbis? numquid infeſtum Lyci
Pereuntis agmen clade nos tanta obruit?
Per te meorum facinorum laudem precor
Genitor, tuique nominis ſemper mihi
Numen ſecundum, fare, quis fudit domum?
Cui præda jacui? AM. Tacita ſic abeant mala.
HE. Vt inultus ego ſim? AM. Sæpe vindicta obfuit.
HER. Quiſquamne ſegnis tanta toleravit mala?
AM. Majora quiſquis timuit. HE. His etiam pater
Quidquam timeri majus aut gravius poteſt?
AM. Cladis tuæ pars iſta, quam noſti, quota eſt?
HER. Miſerere genitor: ſupplices tendo manus.
Quid hoc? manus refugit. hic errat ſcelus.
Vnde hic cruor? quid illa puerili madens
Arundo leto, tincta Lernæa nece?
Iam tela video noſtra. non quæro manum.
Quis potuit arcum flectere? aut quis dextera
Sinuare nervum vix recedentem mihi?
Ad vos revertor: genitor, hoc noſtrum eſt ſcelus?
Tacuere. noſtrum eſt. AM. Luctus eſt illic tuus;
Crimen novercæ: caſus hic culpa caret.
HER. Nunc parte ab omni genitor iratus tona,
Oblite noſtri: vindica ſera manu
Saltem nepotes: ſtelliger mundus ſonet,
Flammas & hic & ille jaculetur polus:
Rupes ligatum Caſpiæ corpus trahant,
Atque ales avida. cur Promethei vacant
Scopuli? paretur vertice immenſo feras
Volucreſque paſcens Caucaſi abruptum latus
Nudumque ſilvis. illa, quæ Pontum Scythen
Symplegas arctat, hinc & hinc vinctas manus
Diſtendat alto: cumque revocata vice
In ſe coibunt, ſaxaque in cœlum exprimunt,
Actis utrinque rupibus, medium mare,
Ego inquieta montium jaceam mora.
Quin ſtructum acervans nemore congeſto aggerem,
Cruore corpus impio ſparſum cremo?
Sic ſic agendum eſt; inferis reddam Herculem.
AM. Nondum tumultu pectus attonitum caret

Mutavit

Mutavit iras, quodque habet proprium furor;
In ſe ipſe ſævit. HER. Dira Furiarum loca
Et inferorum carcer, & ſonti plaga
Decreta turbæ, & ſi quod exilium latet
Vlterius Erebo, Cerbero ignotum & mihi,
Huc me abde tellus, Tartari ad finem ultimum,
Manſurus ibo. pectus ô nimium ferum!
Quis vos per omnem, liberi, ſparſos domum
Deflere digne poterit? hic durus malis
Lachrimare vultus neſcit. huc enſem date;
Date huc ſagittas; ſtipitem huc vaſtum date.
Tibi tela frangam noſtra: tibi noſtros puer
Rumpemus arcus, ac tuis ſtipes gravis
Ardebit umbris: ipſa Lernæis frequens
Pharetra telis in tuos ibit rogos.
Dent arma pœnas; vos quoque infauſtas meis
Cremabo telis, ô novercales manus.
THE. Quis nomen unquam ſceleris errori dedit?
HER. Sæpe error ingens ſceleris obtinuit locum.
TH. Nunc Hercule opus eſt: perfer hanc molē mali.
HER. Non ſic furore ceſſit extinctus pudor,
Populos ut omnes impio aſpectu fugem.
Arma, arma, Theſeu, flagito propere mihi
Subtracta reddi. ſana ſi mens eſt mihi,
Referte manibus tela: ſi remanet furor,
Pater recede, mortis inveniam viam.
AM. Per ſancta generis ſacra, per jus nominis
Vtrumque noſtri, ſive me altorem vocas,
Seu tu parentem; perque venerandos piis
Canos, ſenectæ parce deſertæ precor,
Annisque feſſis: unicum lapſæ domus
Firmamen, unum lumen afflicto malis
Temet reſerva. nullus ex te contigit
Fructus laborum. ſemper aut dubium mare,
Aut monſtra timui: quiſquis in toto furit
Rex ſævus orbe, manibus, aut aris nocens,
A me timetur, ſemper abſentis pater
Fructum tui, tactumque & aſpectum peto.
HE. Cur animam in iſta luce detineam amplius
Morerque, nihil eſt: cuncta jam amiſi bona,
Mentem, arma, famam, conjugem, natos, manus;
Etiam furorem. nemo polluto queat
Animo mederi: morte ſanandum eſt ſcelus. (dam.
TH. Perimes parentem? HE. Facere ne poſſim, occi-
TH. Genitore corā? HE. Cernere hunc docui nefas.
AM. Memoranda potius omnibus facta intuens,
Vnius à te criminis veniam pete. HER. Ve-

HER. Veniam dabit ſibi ipſe, qui nulli dedit?
Laudanda feci juſſus, hoc unum meum eſt.
Succurre genitor, ſive te pietas movet,
Seu triſte fatum, ſive violatæ decus
Virtutis, effer arma; vincatur mea
Fortuna dextra. TH. Sunt quidem patriæ preces
Satis efficaces. ſed tamen noſtro quoque
Movere fletu. ſurge, & adverſa impetu
Perfringe ſolito: nunc tuum nulli imparem
Animum malo reſume. nunc magna tibi
Virtute agendum eſt, Herculem iraſci veta.
HER. Si vivo, feci ſcelera; ſi morior, tuli.
Purgare terras propero. jamdudum mihi
Monſtrum impium, ſævumque & immite, ac ferum
Oberrat, agedum dextra conare aggredi
Ingens opus, labore biſſeno amplius.
Ignave ceſſas, fortis in pueros modo,
Pavidaſque matres? arma niſi dentur mihi,
Aut omne Pindi Thracis exſcindam nemus,
Bacchique lucos, & Cythæronis juga
Mecum cremabo, tota cum domibus ſuis,
Dominiſque tecta, cum Deis templa omnibus
Thebana ſupra corpus excipiam meum,
Atque urbe verſa condar: & ſi fortibus
Leve pondus humeris mœnia immiſſa incident,
Septemque opertus non ſatis portis premar,
Onus omne, media parte qua mundus ſedet,
Dirimitque ſuperos, in meum vertam caput.
Redde arma. AM. Vox eſt digna genitore Herculis.
Hoc en peremptus ſpiculo cecidit puer,
Hoc Juno telum manibus emiſit tuis:
Hoc nunc ego utar. TH. Ecce quam miſerum metu
Cor palpitat, corpuſque ſollicitum ferit.
Aptata arundo eſt, ecce. jam facies ſcelus
Volens, ſcienſque. pande, quid fieri jubes?
HER. Nihil rogamus, noſter in tuto eſt dolor.
AM. Natum potes ſervare tu ſolus mihi
Theſeu, ipſe necdum maximum evaſi metum.
Miſerum haud potes me facere, felicem potes.
Sic ſtatue quidquid ſtatuis, ut cauſam tuam
Famamque in arcto ſtare & ancipiti ſcias.
Aut vivis aut occidis. hanc animam levem,
Feſſamque ſenio, nec minus quaſſam malis
In ore primo teneo. tam tarde patri
Vitam dat aliquis? non feram ulterius moram,
Letale ferro pectus impreſſo induam,
Hic, hic jacebit Herculis ſani ſcelus.

HER.

HER. Iam parce genitor, parce; jam revoca manũ,
Succumbe virtus, perfer imperium patris.
Eat ad labores hic quoque Herculeos labor;
Vivamus. artus alleva afflictos ſolo
Theſeu parentis: dextra contactus pios (bens,
Scelerata refugit. AM. Hanc manum amplecto li-
Hac nixus ibo, pectori banc ægro admovens
Pellam dolores. HER. Quẽ locum profugus petam?
Vbi me recondam? quave tellure obruam?
Quis Tanais, aut quis Nilus, aut quis Perſica
Violentus unda Tigris, aut Rhenus ferox,
Taguſve Ibera turbidus gaza fluens,
Abluere dextram poterit? Arctoum licet
Mæotis in me gelida tranſfundat mare,
Et tota Tethys per meas currat manus,
Hærebit altum facinus. In quas impius
Terras recedes? ortùm, an occaſum petes?
Vbique notus perdidi exilio locum.
Me refugit orbis, aſtra tranſverſos agunt
Obliqua curſus; ipſe Titan Cerberum
Meliore vultu vidit. ô fidum caput
Theſeu, latebram quære longinquam, abditam.
Quicunque ſemper ſceleris alieni arbiter
Amas nocentes, gratiam meritis refer,
Vicemque noſtris: redde me infernis precor
Vmbris reductum, meque ſubjectum tuis
Reſtitue vinclis. Ille me abſcondet locus.
Sed & ille novit. THE. Noſtra te tellus manet.
Illic ſolutam cæde Gradivus manum
Reſtituet armis. Illa te, Alcide, vocat
Facere innocentes terra quæ ſuperos ſolet.

L. AN-

L. ANNÆI SENECÆ THYESTES.

Perſonæ.

TANTALVS. ATREVS.
THYESTES. NVNCIVS.
MEGÆRA. SERVVS.
PLISTHENES. CHORVS.

ACTVS PRIMVS.

TANTALVS. CHORVS.

QVis me inferorum ſede ab infauſta abſtrahit
Avido fugaces ore captantem cibos?
Quis male deorum Tantalo vivas domos
Oſtendit iterum? pejus inventum eſt ſiti
Arenti in undis aliquid, & pejus fame
Hiante ſemper? Siſyphi numquid lapis
Geſtandus humeris lubricus noſtris venit,
Aut membra celeri differens curſu rota?
Aut pœna Tityi, qui ſpecu vaſto patens
Viſceribus atras paſcit effoſſis aves?
Et nocte reparans quidquid amiſit die
Plenum recenti pabulum monſtro jacet?
In quod malum tranſcribor? ô quiſquis nova
Supplicia functis durus umbrarum arbiter
Diſponis, adde ſi quid ad pœnas potes,
Quod ipſe cuſtos carceris diri horreat,
Quod mœſtus Acheron paveat, ad cujus metum
Nos quoque tremamus. quære jam noſtra ſubit
E ſtirpe turba, quæ ſuum vincat genus,
Ac me innocentem faciat, & inauſa audeat.
Regione quidquid impia ceſſat loci,
Complebo. numquam ſtante Pelopeia domo,
Minos vacabit. MEG. perge deteſtabilis
Vmbra, & penates impios furiis age.
Certetur omni ſcelere, & alterna vice
Stringantur enſes. nec ſit irarum modus
Pudorve, mentes cæcus inſtiget furor;
Rabies parentum duret, & longum nefas
Eat in nepotes, nec vacet cuiquam vetus

Odiſſe crimen, ſemper oriatur novum;
Nec unum in uno; dumque punitur ſcelus,
Creſcat. ſuperbis fratribus regna excidant,
Repetantque profugos. dubia violentæ domus
Fortuna reges inter incertos labet.
Miſer ex potente fiat, ex miſero potens;
Fluctuque regnum caſus aſſiduo ferat.
Ob ſcelera pulſis, cum dabit patriam deus,
Et ſcelera redeant, ſintque tam inviſi omnibus,
Quam ſibi. nihil ſit, ira quod vetitum putet.
Fratrem expaveſcat frater, & natum parens,
Natuſque patrem, liberi pereant male,
Pejus tamen naſcantur, immineat viro
Infeſta conjux; bella trans pontum vehant:
Effuſus omnes irriget terras cruor;
Supraque magnos gentium exultet duces
Libido victrix. impia ſtuprum in domo
Leviſſimum ſit. fratris, & fas & fides,
Iuſque omne pereat. non ſit à veſtris malis
Immune cœlum. cum micant ſtellæ polo,
Flammæque ſervant debitum mundo decus.
Nox alta fiat, excidat cœlo dies.
Miſce penates, odia, cædes, funera
Arceſſe, & imple ſcelere Tantaleam domum.
Ornetur altum culmen, & lauro fores
Lætæ vireſcant: dignus adventu tuo
Splendeſcat ignis. Thracium fiat nefas
Majore numero. dextra cur patrui vacat?
Nondum Thyeſtes liberos deflet ſuos?
Ecquando tollet ignibus jam ſubditis
Spumante aheno membra? per partes eant
Diſcerpta. patrios polluat ſanguis focos.
Epulæ inſtruantur. non novi ſceleris tibi
Conviva venies; liberum dedimus diem.
Tuamque ad iſtas ſolvimus menſas famem.
Iejunia exple. miſtus in Bacchum cruor
Spectante te potetur. inveni dapes,
Quas ipſe fugeres. ſiſte, quo præceps ruis?
TAN. Ad ſtagna, & amnes, & recedentes aquas,
Labriſque ab ipſis arboris plenæ fugas;
Abire in atrum carceris liceat mei
Cubile, liceat, ſi parum videor miſer,
Mutare ripas, alveo medius tuo
Phlegethon relinquar, igneo cinctus freto,
Quicunque pœnas lege fatorum datas
Pati juberis; quiſquis exeſo jaces
Pavidus ſub antro; quique venturi times

Montis

Montis ruinam: quiſquis avidorum feros
Rictus leonum & dira Furiarum agmina
Implicitus horres: quiſquis immiſſas faces
Semiuſtus abigis, Tantali vocem excipe
Properantis ad vos: credite experto mihi,
Amate pœnas. quando continget mihi,
Effugere ſuperos? ME. Ante perturba domum,
Inferque tecum prælia, & ferri malum
Regibus amorem: concute inſano ferum
Pectus tumultu. TAN. Me pati pœnas decet,
Non eſſe pœnam: mittor, ut dirus vapor
Tellure rupta, vel gravem populis luem
Sparſura peſtis? ducam in horrendum nefas
Avus nepotes? magne divorum parens,
Noſterque, quamvis pudeat, ingenti licet
Vexata pœna lingua crucietur, loquar;
Nec hoc tacebo: moneo, ne ſacra manus
Violata cæde, neve furiali malo
Aſpergat aras. ſtabo, & arcebo ſcelus.
Quid ora terres verbere, & tortos ferox
Minaris angues? quid famem infixam intimis
Agitas medullis? flagrat incenſum ſiti
Cor, & peruſtis flamma viſceribus micat.
Sequor. ME. Furorem divide in totam domum.
Sic ſic ferantur, & ſuum infenſi invicem
Sitiant cruorem: ſenſit introitus tuos
Domus, & nefando tota contactu horruit.
Actum eſt abunde. gradere ad infernos ſpecus,
Amnemque notum: jam tuum mœſtæ pedem
Terræ gravantur. cernis, ut fontes liquor
Introrſus actus linquat; ut ripæ vacent;
Ventuſque raras igneus nubes ferat?
Palleſcit omnis arbor, ac nudus ſtetit
Fugiente pomo ramus; & qui fluctibus
Illinc propinquis Iſthmos atque illinc fremit,
Vicina gracili dividens terra vada,
Longe remotos latus exaudit ſonos.
Jam Lerna retro ceſſit, & Phoronides
Latuere venæ: nec ſuas profert ſacras
Alpheus undas, & Cithæronis juga
Stant parte nulla cava depoſita nive,
Timentque veterem nobiles Argi ſitim.
En ipſe Titan dubitat, an jubeat ſequi,
Cogatque habenis ire periturum diem.

CHORVS.

Argos de ſuperis ſi quis Achaicum,
Piſæaſque domos turribus inclytas.

Iſthmi ſi quis amat regna Corinthii,
Et portus geminos, & mare diſſidens:
Si quis Taygeti conſpicuas nives,
Quas, cum Sarmaticus tempore frigido
In ſummis Boreas compoſuit jugis,
Æſtas veliferis ſolvit Eteſiis:
Quem tangit gelido flumine lucidus.
Alpheos, ſtadio notus Olympico:
Advertat placidum numen, & arceat
Alternas ſcelerum, ne redeant, vices,
Neu ſuccedat avo deterior nepos,
Et major placeat culpa minoribus.
Tandem laſſa feros exuat impetus
Sicci progenies impia Tantali.
Peccatum ſatis eſt. fas valuit nihil,
Aut commune nefas. proditus occidit
Deceptor dominæ Myrtilus, & fide
Vectus qua tulerat, nobile reddidit
Mutato pelagus nomine. notior
Nulla eſt Ioniis fabula navibus.
Exceptus gladio parvulus impio,
Dum currit patrium natus ad oſculum,
Immatura focis victima concidit:
Diviſuſque tua eſt Tantale dextera
Menſas ut ſtrueres hoſpitibus deis:
Hos æterna fames proſequitur cibos,
Hos æterna ſitis: nec dapibus feris
Decerni potuit pœna decentior.
Stat luſus vacuo gutture Tantalus,
Impendet capiti plurima noxio
Phineis avibus præda fugacior.
Hinc illinc gravidis frondibus incubat,
Et curvata ſuis fœtibus, ac tremens
Alludit patulis arbor hiatibus.
Nec, quamvis avidus, nec patiens moræ,
Deceptus toties tangere negligit,
Obliquatque oculos, oraque comprimit,
Incluſiſque famem dentibus alligat:
Sed tunc divitias omne nemus ſuas
Demittit propius, pomaque deſuper
Inſultant foliis mitia languidis,
Accenduntque famem, quæ jubet irritas.
Exercere manus: has ubi protulit,
Et falli libuit; totus in arduum
Autumnus rapitur, ſilvaque mobilis:
Inſtat deinde ſitis non levior fame.
Quo cum percaluit ſanguis, & igneis

Exarſit

Exarſit facibus, ſtat miſer obvios
Fluctus ore vocans, quos profugus latex
Avertit, fluxit deficiens vado,
Conantemque ſequi deſerit. hic bibit
Altum de rapido gurgite pulverem.

ACTVS PRIMVS.

ATREVS. SERVVS.

IGnave, iners, enervis, & (quod maximum
Probrum tyranno rebus in ſummis reor)
Inulte, poſt tot ſcelera, poſt fratris dolos,
Faſque omne ruptum, queſtibus vanis agis
Iras? at Argos fremere jam totum tuis
Debebat armis, omnis & geminum mare
Innare claſſis: jam tuis flammis agros
Lucere & urbes decuit; ac ſtrictum undique
Micare ferrum. tota ſub noſtro ſonet
Argolica tellus equite: non ſylvæ tegant
Hoſtem, nec altis montium ſtructæ jugis
Arces. relictis bellicum totus canat
Populus Mycenis. quiſquis inviſum caput
Tegit ac tuetur, clade funeſta occidat.
Hæc ipſa pollens inclyti Pelopis domus
Ruat vel in me, dummodo in fratrem ruat.
Age anime, fac quod nulla poſteritas probet,
Sed nulla taceat. aliquod audendum eſt nefas
Atrox, cruentum; tale, quod frater meus
Suum eſſe malit. ſcelera non ulciſceris,
Niſi vincis. & quid eſſe tam ſævum poteſt,
Quod ſuperet illum? numquid abjectus jacet?
Numquid ſecundis patitur in rebus modum,
Feſſis quietem? novi ego ingenium viri
Indocile: flecti non poteſt, frangi poteſt.
Proin antequam ſe firmet, aut vires paret,
Petatur ultro; ne quieſcentem petat.
Aut perdet, aut peribit; in medio eſt ſcelus
Poſitum occupanti. SER. fama te populi nihil
Adverſa terret? ATR. maximum hoc regni bonum (eſt,
Quod facta domini cogitur populus ſui
Quam ferre, tam laudare. SER. quos cogit metus
Laudare, eoſdem reddit inimicos metus.
At qui favoris gloriam veri petit,
Animo magis quam voce laudari volet.
ATR. Laus vera, & humili ſæpe contingit viro:
Non niſi potenti falſa. quod nolunt velint.
SER. Rex velit honeſta; nemo non eadem volet.
ATR. Vbicunq; tantũ honeſta dominanti licent,

Penituſque volvit. rapior, & quo neſcio;
Sed rapior. imo mugit è fundo ſolum;
Tonat dies ſerenus; ac totis domus
Vt fracta tectis crepuit, & moti lares
Vertere vultum: fiat hoc, fiat nefas,
Quod Dii timetis. SER. facere quid tandem paras?
ATR. Neſcio quid animus majus & ſolito amplius
Supraque fines moris humani tumet,
Inſtatque pigris manibus. haud, quid ſit, ſcio:
Sed grande quiddam eſt. ita ſit; hoc anime occupa.
Dignum eſt Thyeſte facinus, & dignum Atreo.
Vterque faciat. vidit infandas domus
Odryſia menſas fateor; immane eſt ſcelus,
Sed occupatum: majus hoc aliquid dolor
Inveniat. animum filio inſpira parens,
Sororque. cauſa eſt ſimilis, aſſiſte, & manum
Impelle noſtram, liberos avidus parens,
Gaudenſque laceret, & ſuos artus edat.
Bene eſt. abunde eſt. hic placet pœnæ modus
Tantiſper. ubinam eſt? tam diu cur innocens
Verſatur Atreus? tota jam ante oculos meos
Imago cædis errat; ingeſta orbitas
In ora patris. anime quid rurſus times?
Et ante rem ſubſidis? audendum eſt, age.
Quod eſt in iſto ſcelere præcipuum nefas,
Hoc ipſe faciet. SER. ſed quibus captus dolis,
Noſtros dabit perductus in laqueos pedem?
Inimica credit cuncta. ATR. non poterat capi,
Niſi capere vellet. regna nunc ſperat mea,
Hac ſpe minanti fulmen occurret Iovi,
Hac ſpe ſubibit gurgitis tumidi minas;
Dubiumque Lybicæ Syrtis intrabit fretum;
Hac ſpe, quod eſſe maximum retur malum,
Fratrem videbit. SER. quis fidem pacis dabit?
Cui tanta credet? ATR. credula eſt ſpes improba.
Gnatis tamen mandata, quæ patruo ferant,
Dabimus. relictis exul hoſpitiis, vagus,
Regno ut miſerias mutet, atque Argos regat
Ex parte dominus. ſi nimis durus preces
Spernet Thyeſtes; liberos ejus rudes,
Maliſque feſſos gravibus, & faciles capi
Preces movebunt. hinc vetus regni furor,
Illinc egeſtas triſtis, hinc durus labor,
Quamvis rigentem tot malis ſubigent virum.
SER. Iam tempus illi fecit ærumnas leves.
ATR. Erras, malorum ſenſus accreſcit die.
Leve eſt miſerias ferre, perferre eſt grave.

SER. Alios miniſtros conſilii iſtis lege:
Pejora iuvenes facile præcepta audiunt:
In patre facient, quidquid in patruo doces.
Sæpe in magiſtrum ſcelera redierunt ſua.
ATR. Vt nemo doceat fraudis & ſceleris vias,
Regnum docebit. ne mali fiant, times?
Naſcuntur. iſtud quod vocas ſævum, aſperum,
Agique dure credis,& nimium impie,
Fortaſſe & illic agitur. SER. hanc fraudem ſcient
Gnati parari? tacita tam rudibus fides
Non eſt in annis, detegent forſan dolos.
ATR. Tacere multis diſcitur vitæ malis.
SER. Ipſoſne, per quos fallere alium cogitas,
Falles? ATR. at ipſi crimine & culpa vacent.
Quid enim eſt neceſſe liberos ſceleri meo
Inſerere? per nos odia ſe noſtra explicent.
Male agis,recedis anime: ſi parcis tuis,
Parces & illis. conſilii Agamemnon mei
Sciens miniſter fiat, & patris cliens
Menelaus adſit. prolis incertæ fides
Ex hoc paratur ſcelere. ſi bella abnuunt,
Et gerere nolunt odia, ſi patruum vocant;
Pater eſt. eatur. multa ſed trepidus ſolet
Detegere vultus; magna nolentem quoque
Conſilia prodnnt. neſciant quantę rei
Fiant miniſtri. noſtra tu cœpta occule.
SER. Haud ſum monendus.iſta noſtro in pectore
Fides timorque; ſed magis claudit fides.

CHORVS.

TAndem regia nobilis,
Antiqui genus Inachi,
Fratrum compoſuit minas.
Quis vos exagitat furor,
Alternis dare ſanguinem,
Et ſceptrum ſcelere aggredi?
Neſcitis cupidi arcium,
Regnum quo jaceat loco.
Regem non faciunt opes,
Non veſtis Tyriæ color,
Non frontis nota regiæ,
Non auro nitidæ trabes.
Rex eſt,qui poſuit metus,
Et diri mala pectoris:
Quem non ambitio impotens,
Et numquam ſtabilis favor
Vulgi præcipitis movet,
Non quidquid fodit Occidens;

Aut

Aut unda Tagus aurea
Claro devehit alveo:
Non quidquid Libycis terit
Fervens area meſſibus:
Quem non concutiet cadens
Obliqui via fulminis:
Non Eurus rapiens mare;
Aut ſævo rapidus freto
Ventoſi tumor Adriæ.
Quem non lancea militis,
Non ſtrictus domuit chalybs:
Qui tuto poſitus loco,
Infra ſe videt omnia:
Occurritque ſuo libens
Fato, nec queritur mori.
Reges conveniant licet,
Qui ſparſos agitant Dacas;
Qui rubri vada littoris;
Et gemmis mare lucidum
Late ſanguineum tenent:
Aut qui Caſpia fortibus
Recludunt iuga Sarmatis:
Certet Danubium licet
Audet qui pedes ingredi;
Et quocumque loco jacent
Seres vellere nobiles,
Mens regnum bona poſſidet.
Nil ullis opus eſt equis;
Nil armis, & inertibus
Telis, quæ procul ingerit
Parthus, cum ſimulat fugas:
Admotis nihil eſt opus
Urbes ſternere machinis,
Longe ſaxa rotantibus.
Rex eſt qui metuit nihil.
Rex eſt quique cupit nihil.
Hoc regnum ſibi quiſque dat.
Stet quicunque volet potens
Aulæ culmine lubrico:
Me dulcis ſaturet quies;
Obſcuro poſitus loco,
Leni perfruar otio.
Nullis nota Quiritibus
Ætas per tacitum fluat.
Sic cum tranſierint mei
Nullo cum ſtrepitu dies,
Plebejus moriar ſenex.

Illi mors gravis incubat,
Qui notus nimis omnibus,
Ignotus moritur ſibi.

ACTVS TERTIVS.

THYESTES. PLISTHENES.

OPtata patriæ tecta, & Argolicas opes.
Miſeriſque ſummum ac maximum exulibus
Tectum ſoli natalis, & patrios deos (bonum,
(Si ſunt tamen dii) cerno; Cyclopum ſacras
Turres, labore majus humano decus,
Celebrata juveni ſtadia, per quæ nobilis
Palmam paterno non ſemel curru tuli.
Occurret Argos, populus occurret frequens;
Sed nempe & Atreus. repete ſilveſtres fugas,
Saltuſque denſos potius, & mixtam feris
Similemque vitam. clarus hic regni nitor
Fulgore non eſt quod oculos falſo auferat.
Cum quid datur ſpectabis, & dantem aſpice.
Modo inter illa quæ putant cuncti aſpera
Fortis fui, lætuſque, nunc contra in metus
Revolvor. animus hæret, ac retro cupit
Corpus referre: moveo nolentem gradum.
PL. Pigro (quid hoc eſt?) genitor inceſſu ſtupet,
Vultumque verſat, ſeque in incerto tenet.
THY. Quid anime pendes? quidve conſilium diu
Tam facile torques? rebus incertiſſimis,
Fratri atque regno credis? ac metuis mala
Iam victa, jam manſueta? & ærumnas fugis
Bene collocatas? eſſe jam miſerum juvat.
Reflecte greſſum, dum licet, teque eripe.
PL. Quæ cauſa cogit genitor à patria gradum
Referre viſa? cur bonis tantis ſinum
Subducis? ira frater abjecta redit;
Partemque regni reddit: & laceræ domus
Componit artus, teque reſtituit tibi.
THY. Cauſam timoris, ipſe quam ignoro, exigis.
Nihil timendum video, ſed timeo tamen.
Placet ire: pigris membra ſed genibus labant,
Alioque quam quo nitor, abductus feror.
Sic concitatam remige & velo ratem
Æſtus, reſiſtens remigi & vento, refert.
PL. Pervince quidquid obſtat & mentē impedit;
Reducemque quanta præmia exſpectent vide.
Pater potes regnare. THY. cum poſſim mori.
PL. Summa eſt poteſtas. TH. nulla, ſi cupias nihil.
PL. Gna-

PL. Gratis relinques. TH. Non capit regnũ duos.
PL. Miſer eſſe mavult, eſſe qui felix poteſt?
TH. Mihi crede, falſis magna nominibus placent,
Fruſtra timentur dura. dum excelſus ſteti,
Nunquam pavere deſtiti, atque ipſum mei
Ferrum timere lateris. ô quantum bonum eſt,
Obſtare nulli, capere ſecuras dapes!
Humi jacentem ſcelera non intrant caſam,
Tutuſque menſa capitur anguſta cibus.
Venenum in auro bibitur: expertus loquor.
Malam bonæ præferre fortunam licet.
Non vertice alti montis impoſitam domum,
Et eminentem civitas humilis tremit,
Nec fulget altis ſplendidum tectis ebur;
Somnoſque non defendit excubitor meos:
Non claſſibus piſcamur; & retro mare
Iacta fugamus mole; nec ventrem improbum
Alimus tributo gentium; nullus mihi
Vltra Getas metatur & Parthos ager:
Non thure colimur; nec meæ, excluſo Iove,
Ornantur aræ; nulla culminibus meis
Impoſita nutat ſilva; nec fumant manu
Succenſa multa ſtagna: nec ſomno dies,
Bacchoque nox ducenda pervigili datur.
Sed non timemur. tuta ſine telo eſt domus;
Rebuſque parvis alta præſtatur quies.
Immane regnum eſt, poſſe ſine regno pati.
PL. Nec abnuendum eſt, ſi dat imperium deus.
THY. Nec appetendũ. PL. Frater ut regnes rogat.
THY. Rogat? timendũ eſt, errat hic aliquis dolus.
PL. Redire pietas, unde ſummota eſt, ſolet,
Reparatque vires juſtus amiſſas amor.
THY. Amat Thyeſten frater? æthereas prius
Perfundet Arctos pontus; & Siculi rapax
Conſiſtet æſtus unda, & Ionio ſeges
Matura pelago ſurget; & lucem dabit
Nox atra terris; ante cum flammis aquæ,
Cum morte vita, cum mari ventus fidem
Fœduſq; jungent. PL. Quam tamẽ fraudem times?
THY. Omnem. timori quem meo ſtatuam modum?
Quantum poteſt, tantũ odit. PL. In te quid poteſt?
THY. Pro me nihil jam metuo: vos facitis mihi
Atrea timendum. PL. Decipi cautus times?
Serum eſt cavendi tempus in mediis malis.
Eatur. THY. Vnum genitor hoc teſtor tamen,
Ego vos ſequor, non duco. PL. Reſpiciat deus
Bene cogitata. perge non dubio gradu.

ATREVS,

ATREVS. THYESTES.

PLagis tenetur cluſa diſpoſitis fera.
Et ipſum, & una generis invifi indolem
Iunctam parenti cerno: jam tuto in loco
Verſantur odia: venit in noſtras manus
Tandem Thyeſtes: venit, & totus quidem.
Vix tempero animo, vix dolor frenos capit.
Sic, cum feras veſtigat, & longo ſagax
Loro tenetur Vmber, ac preſſo vias
Scrutatur ore; dum procul lento ſuem
Odore ſentit, paret, & tacito locum
Roſtro pererrat. præda cum propior fuit:
Cervice tota pugnat, & gemitu vocat
Dominum morantem, ſeque retinenti eripit.
Cum ſpirat ira ſanguinem, neſcit tegi.
Tamen tegatur. adſpice, ut multo gravis
Squallore vultus obruat mœſtos coma:
Quam fœda jaceat barba. præſtatur fides.
Fratrem juvat videre: complexus mihi
Redde expetitos. quidquid irarum fuit,
Tranſierit. ex hoc ſanguis ac pietas die
Colantur: animis odia damnata excidant.
THY. Diluere poſſem cuncta, niſi talis fores.
Sed fateor, Atreu, fateor, admiſi omnia
Quæ crediſti. peſſimam cauſam meam
Hodierna pietas fecit: eſt prorſus nocens,
Quicunque viſus tam bono fratri eſt nocens.
Lacrimis agendum eſt: ſupplicem primus vides.
Hæ te precantur pedibus intactæ manus:
Ponatur omnis ira, & ex animo tumor
Eraſus abeat: obſides fidei accipe
Hos innocentes. ATR. frater à genubus manus
Aufer, meoſque potius amplexus pete.
Vos quoque, ſenum præſidia, tot juvenes, meo
Pendete collo. ſquallidam veſtem exue,
Oculiſque noſtris parce, & ornatus cape
Pares meis: lætuſque frater imperii
Capeſſe partem. major hæc laus eſt mea,
Fratri paternum reddere incolumi decus.
Habere regnum caſus eſt: virtus dare.
THY. Dii paria frater precta pro tantis tibi
Meritis rependant. regiam capitis notam
Squallor recuſat noſter, & ſceptrum manus
Infauſta refugit. liceat in media mihi
Latere turba. ATR. recipit hoc regnum duos.
THY. Meum eſſe credo, quidquid eſt frater tuum.
ATR. Quis

Google

ATR. Quis influentis dona fortunæ abnuit?
THY. Expertus eſt quicunque quàm facile effluant.
ATR. Fratrem potiri gloria ingenti vetas?
THY. Tua jam peracta gloria eſt, reſtat mea.
Reſpuere certum eſt regna conſilium mihi.
ATR. Meam relinquam, niſi tuam partem accipis.
THY. Accipio; regni nomen impoſiti feram:
Sed jura & arma ſervient mecum tibi.
ATR. Impoſita capiti vincla venerando gere:
Ego deſtinatas victimas ſuperis dabo.

CHORVS.

Credat hoc quiſquam? ferus ille & acer,
Nec potens mentis, truculentus Atreus,
Fratris aſpectu ſtupefactus hæſit.
Nulla vis major pietate vera eſt.
Iurgia externis inimica durant,
Quos amor verus tenuit, tenebit.
Ira cum magnis agitata cauſis
Gratiam rupit, cecinitque bellum,
Cum leves frenis ſonuere turmæ,
Fulſit hinc illinc agitatus enſis:
Quem movet crebro furibundus ictu
Sanguinem Mavors cupiens recentem,
Opprimit ferrum, manibuſque junctos
Ducit ad pacem pietas negantes.
Otium tanto ſubitum è tumultu
Quis deus fecit? modo per Mycenas
Arma civilis crepuere belli.
Pallidæ matres timuere natis:
Vxor armato timuit marito,
Cum manum invitus ſequeretur enſis,
Sordidus pacis vitio quietæ.
Ille labentes renovare muros,
Hic ſitu quaſſas ſtabilire turres;
Ferreis portas cohibere clauſtris
Ille certabat; pavidusque pinnis
Anxiæ nocti vigil incubabat.
Peior eſt bello timor ipſe belli.
Iam minæ ſævi cecidere ferri;
Iam ſilet murmur grave claſſicorum;
Iam tacet ſtridor litui ſtrepentis;
Alta pax urbi revocata læta eſt.
Sic ubi ex alto tumuere fluctus,
Bruttium Coro feriente pontum,
Scylla pulſatis reſonat cavernis,
Ac mare in portu timuere nautæ,

Quod

Quod rapax Auſter revomit Charybdis;
Et ferus Cyclops metuit parentem
Rupe ferventis reſidens in Ætnæ,
Ne ſuperfuſis violetur undis
Ignis æternis reſonans caminis;
Et putat mergi ſua poſſe pauper
Regna Laertes Ithaca tremente;
Si ſuæ ventis cecidere vires,
Mitius ſtagno pelagus recumbit;
Alta quæ navis timuit ſecare
Hinc & hinc fuſis ſpacioſa velis,
Strata ludenti patuere cymbæ:
Et vacat merſos numerare piſces
Hic ubi ingenti modo ſub procella
Cyclades pontum timuere motæ.
Nulla ſors longa eſt: dolor ac voluptas,
Invicem cedunt: brevior voluptas.
Ima permutat brevis hora ſummis.
Ille qui donat diadema fronti,
Quem genu nixæ tremuere gentes,
Cujus ad nutum poſuere bella
Medus, & Phœbi propioris Indus,
Et Dacæ Parthis equitem minati;
Anxius ſceptrum tenet & moventes
Cuncta divitias; metuitque caſus
Mobiles rerum, dubiumque tempus.
Vos quibus rector maris atque terræ
Ius dedit magnum necis atque vitæ,
Ponite inflatos tumidoſque vultus:
Quidquid à vobis minor extimeſcit,
Major hoc vobis dominus minatur.
Omne ſub regno graviore regnum eſt.
Quem dies vidit veniens ſuperbum,
Hunc dies vidit fugiens jacentem.
Nemo confidat nimium ſecundis,
Nemo deſperet meliora lapſis.
Miſcet hæc illis, prohibetque Clotho
Stare fortunam, rotat omne fatum.
Nemo tam divos habuit faventes,
Craſtinum ut poſſit ſibi polliceri.
Res Deus noſtras celeri citatas
Turbine verſat.

ACTVS QVARTVS.

NVNTIVS. CHORVS.

QVis me per auras turbo præcipitem vehet?
Atraque nube involvet, ut tantum nefas
Eripiat

Et patriis ? O domus, Pelopi quoque
Et Tantalo pudenda ? CH. quid portas novi ?
NVN. Quænam iſta regio eſt, Argos & Sparte impios
Sortita fratres? & maris gemini premens
Fauces Corinthus, an feris Iſter fugam
Præbens Alanis ? an ſub æterna nive
Hyrcana tellus, an vagi paſſim Scythæ ?
CH. Quis hic nefandi eſt conſcius monſtri locus ?
Effare, & iſtud pande quodcumque eſt malum.
NVN. Si ſteterit animus, ſi metu corpus rigens
Remittet artus. hæret in vultu trucis
Imago facti. ferte me inſanæ procul
Illo procellæ, ferte quo fertur dies
Hinc raptus. CH. animos gravius incertos tenes.
Quid ſit quod horres effer ; & auctorem indica.
Non quæro quis ſit, ſed uter, effare ocyus.
NVN. In arce ſumma Pelopis una eſt pars domus
Converſa ad auſtros; cujus extremum latus
Æquale monti creſcit, atque urbem premit,
Et contumacem regibus populum ſuis
Habet ſub ictu, fulget hic turbæ capax
Immane tectum, cujus auratas trabes
Variis columnæ nobiles maculis ferunt.
Poſt iſta vulgo nota, quæ populi colunt,
In multa dives ſpacia diſcedit domus.
Arcana in imo regia receſſu patet,
Alta vetuſtum valle compeſcens nemus,
Penetrale regni. nulla quæ lætos ſolet
Præbere ramos arbor, aut ferro coli:
Sed taxus, & cupreſſus, & nigra ilice
Obſcura nutat ſilva; quam ſupra eminens
Deſpectat alte quercus, & vincit nemus.
Hinc auſpicari regna Tantalidæ ſolent;
Hinc petere lapſis rebus & dubiis opem.
Affixa inhærent dona; vocales tubæ;
Fractique currus; ſpolia Myrtoi maris;
Victæque falſis axibus pendent rotæ;
Et omne gentis facinus. hoc Phrygius loco
Fixus tiaras Pelopis. hic præda hoſtium;
Et de triumpho picta barbarico chlamys.
Fons ſtat ſub umbra triſtis, & nigra piger
Hæret palude, talis eſt diræ Stygis
Deformis unda, quæ facit cælo fidem.
Hic nocte tota gemere ferales deos
Fama eſt: catenis lucus excuſſis ſonat.
Vlulantque manes, quidquid audire eſt metus,
Illic videtur. errat antiquis vetus

Emiſſa buſtis turba, & inſultant loco
Majora notis monſtra: quin tota ſolet
Micare flamma ſilva, & excelſæ trabes
Ardent ſine igni. ſæpe latratu nemus
Trino remugit: ſæpe ſimulachris domus
Attonita magnis, nec dies ſedat metum.
Nox propria luco eſt, & ſuperſtitio inferum
In luce media regnat. hinc orantibus
Reſponſa dantur certa, cum ingenti ſono
Laxantur adyto fata, & immugit ſpecus
Vocem Deo ſolvente. quo poſtquam furens
Intravit Atreus liberos fratris trahens,
Ornantur aræ. quis queat digne eloqui?
Poſt terga juvenum nobiles religat manus,
Et mœſta vitta capita purpurea ligat:
Non thura deſunt, non ſacer Bacchi liquor,
Tangenſve ſalſa victimam culter mola.
Servatur omnis ordo, ne tantum nefas
Non rite fiat. CH. quis manum ferro admovet?
NVN. Ipſe eſt ſacerdos: ipſe funeſta prece
Letale carmen ore violento canit;
Stat ipſe ad aras: ipſe devotos neci
Contrectat, & componit, & ferro admovet;
Attendit ipſe: nulla pars ſacri perit.
Lucus tremiſcit, tota ſuccuſſo ſolo
Nutavit aula, dubia quo pondus daret,
Ac fluctuanti ſimilis: è lævo æthere
Atrum cucurrit limitem ſidus trahens:
Libata in ignes vina mutato fluunt
Cruenta Baccho: regium capiti decus
Bis terque lapſum eſt: flevit in templis ebur.
Movere cunctos monſtra. ſed ſolus ſibi
Immotus Atreus conſtat, atque ultro deos
Terret minantes. jamque dimiſſa mora
Aſſiſtit aris, torvum & obliquum intuens,
Iejuna ſilvis qualis in Gangeticis
Inter juvencos tigris erravit duos;
Vtriuſque prædæ cupida, quo primos ferat
Incerta morſus, flectit huc rictus ſuos,
Illo reflectit, & famem dubiam tenet:
Sic dirus Atreus capita devota impiæ
Speculatur iræ. quem prius mactet ſibi,
Dubitat: ſecunda deinde quem cæde immolet.
Nec intereſt: ſed dubitat, & tantum ſcelus
Iuvat ordinare. CH. quem tamen ferro occupat?
NVN. Primus locus, ne deeſſe pietatem putes,
Avo dicatur, Tantalus prima hoſtia eſt.

CH. Quo

CH. Quo juvenis animo, quo tulit vultu necem?
NVN. Stetit ſui ſecurus, & non eſt preces
Perire fruſtra paſſus: aſt illi ferus
In vulnere enſem abſcondit. & penitus premens
Jugulo manum commiſit. educto ſtetit
Ferro cadaver: cumque dubitaſſet diu
Hac parte an illa caderet, in patruum cadit.
Tunc ille ad aras Pliſthenem ſævus trahit,
Adicitque fratri. colla percuſſa amputat,
Cervice cæſa truncus in pronum ruit,
Querulum cucurrit murmure incerto caput.
CH. Quid deinde gemina cæde perfunctus facit?
Puerone parcit? an ſcelus ſceleri ingerit?
NVN. Silva jubatus qualis Armenia leo,
In cæde multa victor armento incubat,
Cruore rictus madidus, & pulſa fame
Non ponit iras; hinc & hinc tauros premens
Vitulis minatur, dente jam laſſo piger.
Non aliter Atreus ſævit, atque ira tumet,
Ferrumque gemina cæde perfuſum tenens,
Oblitus in quem fureret, infeſta manu
Exegit ultra corpus. at pueri ſtatim
Pectore receptus enſis, in tergo ſtetit.
Cadit ille, & aras ſanguine extinguens ſuo,
Per utrumq; vulnus moritur. CH. ô ſævum ſcelus!
NVN. Exhorruiſtis? hactenus non ſtat nefas:
Plus eſt. CH. An ultra majus aut atrocius
Natura recipit? NVN. Sceleris hunc finem putas?
Gradus eſt. CH. Quid ultra potuit? abjecit feris
Lanianda forſan corpora, atque igne arcuit.
NVN. Vtinam arcuiſſet! ne tegat functos humus.
Ne ſolvat ignis, avibus epulandos licet
Feriſque triſte pabulum ſævis trahat;
Votum eſt ſub hoc, quod eſſe ſupplicium ſolet.
Pater inſepultos ſpectet. ô nullo ſcelus
Credibile in ævo, quodque poſteritas neget!
Erepta vivis exta pectoribus tremunt,
Spirantque venæ, corque adhuc pavidum ſalit.
Et ille fibras tractat, ac fata inſpicit;
Et adhuc calentes viſcerum venas notat.
Poſtquam hoſtiæ placuere, ſecurus vacat
Iam fratris epulis. ipſe diviſum ſecat
In membra corpus. amputat trunco tenus
Humeros patentes: & lacertorum moras:
Denudat artus diros. atque oſſa amputat.
Tantum ora ſervat, & datas fidei manus.
Hæc verubus hærent viſcera, & lentis data

Stillant caminis: illa flammatus latex,
Querente aheno, jactat: impoſitas dapes
Tranſiliit ignis, inque crepitantes focos
Bis ter regeſtus, & pati juſſus moram
Invitus ardet, ſtridet in verubus jecur,
Nec facile dicam, corpora an flammæ magis
Gemuere. piceus ignis in fumos abit:
Et ipſe fumus triſtis, ac nebula gravis
Non rectus exit, ſeque in excelſum levans,
Ipſos penates nube deformi obſidet.
O Phœbe patiens, fugeris retro licet,
Medioque ruptum merſeris cælo diem;
Sero occidiſti: lancinat gnatos pater,
Artuſque mandit ore funeſto ſuos.
Nitet fluente madidus unguento comam,
Graviſque vino: ſæpe præcluſæ cibum
Tenuere fauces. in malis unum hoc tuis
Bonum eſt Thyeſta, quod mala ignoras tua.
Sed & hoc peribit. verterit currus licet,
Sibi ipſe Titan obvium ducens iter;
Tenebriſque facinus obruat tetrum novis,
Nox miſſa ab ortu tempore alieno gravis;
Tamen videndum eſt. tota patefient mala.

CHORUS.

Quo terrarum ſuperumque parens,
Cujus ad ortus noctis opacæ
Decus omne fugit, quo vertis iter,
Medioque diem perdis olympo?
Cur Phœbe tuos rapis aſpectus?
Nondum ſeræ nuncius horæ
Nocturna vocat lumina veſper:
Nondum Heſperiæ flexura rotæ
Iubet emeritos ſolvere currus:
Nondum in noctem vergente die
Tertia miſit buccina ſignum.
Stupet ad ſubitæ tempora cœnæ
Nondum feſſis bubus arator.
Quid te ætherio pepulit curſu?
Quæ cauſa tuos limite certo
Dejecit equos? numquid aperto
Carcere Ditis victi tentant
Bella gigantes? numquid Tityus
Pectore feſſo renovat veteres
Saucius iras? num rejecto
Latus explicuit monte Typhoëus?
Numquid ſtruitur via Phlegræos

Alta per hoſtes, & Theſſalicum
Threiſſa premitur Pelion Oſſa?
Solitæ mundi periere vices:
Nihil occaſus, nihil ortus erit.
Stupet Eoos aſſueta deo
Tradere frenos, genitrix primæ
Roſcida lucis, perverſa ſui
Lumina regni. neſcit feſſos
Tingere currus, nec fumantes
Sudore jubas mergere ponto.
Ipſe inſueto novus hoſpitio
Sol auroram videt occiduus,
Tenebraſque jubet ſurgere, nondum
Nocte parata. non ſuccedunt
Aſtra, nec ullo micat igne polus,
Nec luna graves digerit umbras.
Sed quidquid id eſt, utinam nox ſit.
Trepidant, trepidant pectora magno
Perculſa metu, ne fatali
Cuncta ruina quaſſata labent,
Iterumque deos hominesque premat
Deforme chaos: iterum terras,
Et mare & ignes, & vaga picti
Sidera mundi natura tegat.
Non æternæ facis exortu
Dux aſtrorum ſecula ducens
Dabit æſtatis brumæque notas.
Non Phœbeis obvia flammis
Demet nocti luna timores,
Vincetque ſui fratris habenas,
Curvo brevius limite currens.
Ibit in unum congeſta ſinum
Turba deorum.
Hic qui ſacris pervius aſtris
Secat obliquo tramite zonas,
Flectens longos ſignifer annos,
Lapſa videbit ſidera labens.
Hic qui nondum vere benigno,
Reddit Zephyro vela tepenti,
Aries præceps ibit in undas,
Per quas pavidam vexerat Hellen.
Hic qui nitido tauros cornu
Præfert Hyadas, ſecum Geminos
Trahet, & curvi brachia Cancri.
Leo flammiferis æſtibus ardens
Iterum è cælo cadet Herculeus.
Cadet in terras Virgo relictas;

 Juſtæ-

uſtæque cadent pondera Libræ ;
ecumque trahens Scorpion acrem.
it qui nervo tenet Æmonio
Pennata ſenex ſpicula Chiron,
Rupto perdet ſpicula nervo.
Pigram referens hiemem gelidus
Cadet Ægoceros, frangetque tuam,
Quiſquis es, urnam. ſecum excedent
Vltima cæli ſidera Piſces.
Monſtraque nunquam perfuſa mari
Merget condens omnia gurges.
Et qui medias dividit urſas,
Fluminis inſtar, lubricus Anguis:
Magnoque minor juncta draconi
Frigida duro Cynoſura gelu,
Cuſtoſque ſui tardus plauſtri
am non ſtabilis ruet Arctophylax.
Nos è tanto viſi populo
Digni, premeret quos everſo
Cardine mundus: in nos ætas
Vltima venit. ô nos dura
Sorte creatos, ſeu perdidimus
Solem miſeri, ſive expulimus !
Abeant queſtus, diſcede timor.
Vitæ eſt avidus, quiſquis non vult,
Mundo ſecum pereunte, mori.

ACTVS QVINTVS.

ATREVS.

ÆQualis aſtris gradior, & cunctos ſuper
Altum ſuperbo vertice attingens polum.
Nunc decora regni teneo, nunc ſoliū patris.
Dimitto ſuperos. ſumma votorum attigi.
Bene eſt, abunde eſt. jam ſat eſt etiam mihi.
Sed cur ſatis ſit ? pergam, & implebo patrem
Funere ſuorum. ne quid obſtaret pudor,
Dies receſſit. perge, dum cælum vocas.
Vtinam quidem tenere fugientes deos
Poſſem, & coactos trahere; ut ultricem dapem
Omnes viderent. quod ſat eſt, videat pater.
Etiam die nolente diſcutiam tibi
Tenebras; miſeriæ ſub quibus latitant tuæ.
Nimis diu conviva ſecuro jaces
Hilarique vultu. jam ſatis menſis datum eſt,
Satiſque Baccho. ſobrio tanta ad mala
Opus eſt Thyeſte. turba famularis fores
Templi relaxa, feſta pateſiat domus.

Liber

Libet videre, capita natorum intuens,
Quos det colores, verba quæ primus dolor
Effundat, aut ut ſpiritu expulſo ſtupens
Corpus rigeſcat. fructus hic operis mei eſt.
Miſerum videre nolo, ſed dum fit miſer.
Aperta multa tecta collucent face.
Reſupinus ipſe purpura atque auro incubat,
Vino gravatum fulciens læva caput.
Eructat. ô me cælitum excelſiſſimum,
Regumque regem, vota tranſcendi mea.
Satur eſt, capaci ducit argento merum.
Ne parce potu, reſtat etiam nunc cruor
Tot hoſtiarum. veteris hunc Bacchi color
Abſcondet. hoc hæc menſa claudatur ſcypho.
Miſtum ſuorum ſanguinem genitor bibat,
Meum bibiſſet. ecce jam cantus ciet,
Feſtaſque voces, nec ſatis menti imperat.

THYESTES.

Pectora longis habitata malis,
Iam ſollicitas ponite curas.
Fugiat mœror, fugiatque pavor
Fugiat trepidi comes exilii:
Triſtis egeſtas, rebuſque gravis
Pudor afflictis. magis unde cadas,
Quam quo, refert. magnum, ex alto
Culmine lapſum, ſtabilem in plano
Figere greſſum: magnum, ingenti
Strage malorum preſſum, fracti
Pondera regni non inflexa
Cervice pati; nec degenerem
Victumque malis. rectum impoſitas
Ferre ruinas. ſed jam ſævi
Nubila fati pelle, ac miſeri
Temporis omnes dimitte notas.
Redeant vultus ad læta boni.
Veterem ex animo mitte Thyeſtem.
Proprium hoc miſeros ſequitur vitium,
Numquam rebus credere lætis.
Redeat felix Fortuna licet,
Tamen afflictos gaudere piget.
Quid me revocas, feſtumque vetas
Celebrare diem? quid flere jubes
Nulla ſurgens dolor ex cauſa?
Quis me prohibet, flore recenti
Vincire comam? prohibet, prohibet.
Vernæ capiti fluxere roſæ;

Pingui madidus crinis amomo
Inter ſubitos ſtetit horrores;
Imber vultu nolente cadit.
Venit in medias voces gemitus;
Mœror lachrimas amat aſſuetas.
Flendi miſeris dira cupido eſt.
Libet infauſtos mittere queſtus,
Libet & Tyrio ſaturas oſtro
Rumpere veſtes: ululare libet.
Mittit luctus ſigna futuri
Mens, ante ſui præſaga mali.
Inſtat nautis fera tempeſtas,
Cum ſine vento tranquilla tument.
Quos tibi vultus, quoſve tumultus
Fingis demens? credula præſta
Pectora fratri: jam quidquid id eſt
Vel ſine cauſa, vel ſero times.
Nolo infelix; ſed vagus intro
Terror oberrat, ſubitos fundunt
Oculi fletus, nec cauſa ſubeſt.
Dolor an metus eſt? an habet lacrimas
Magna voluptas?

ATREVS. THYESTES.

FEſtum diem, germane, conſenſu pari
Celebremus: hic eſt ſceptra qui firmet mea,
Solidamque pacis alliget certæ fidem.
TH. Satias dapis me, nec minus Bacchi tenet.
Augere cumulus hic voluptatem poteſt,
Si cum meis gaudere felici datur.
ATR. Heic eſſe natos crede in amplexu patris,
Heic ſunt, eruntque; nulla pars prolis tuæ
Tibi ſubtrahetur: ora, quæ exoptas, dabo,
Totumque turba jam ſua implebo patrem.
Satiaberis, ne metue: nunc miſti meis,
Iucunda menſæ ſacra juvenilis colant.
Sed accientur. poculum infuſo cape
Gentile Baccho. THY. capio fraternæ dapis
Donum, paternis vina libentur Deis,
Tunc hauriantur. ſed quid hoc? non vult manus
Parere: creſcit pondus, & dextram gravat.
Admotus ipſis Bacchus à labris fugit,
Circaque rictus ore decepto effluit.
En ipſa trepido menſa ſubſiluit ſolo.
Vix lucet ignis, ipſe quin æther gravis
Inter diem noctemque deſertus ſtupet.
Quid hoc? magis magiſque concuſſi labant

Convexa

Convexa cæli: ſpiſſior denſis coit
Caligo tenebris, noxque ſe in noctem abdidit.
Fugit omne ſidus, quicquid eſt, fratri precor,
Gnatiſque parcat: omnis in vile hoc caput
Abeat procella, redde jam gnatos mihi.
ATR. Reddam, & tibi illos nullus eripiet dies.
THY. Quis hic tumultus viſcera exagitat mea?
Quid tremuit intus? ſentio impatiens onus,
Meumque gemitu non meo pectus gemit.
Adeſte nati, genitor infelix vocat:
Adeſte; viſis fugiet hic vobis dolor.
Vnde obloquuntur? ATR. expedi amplexus pater:
Venere. gnatos ecquid agnoſcis tuos?
THY. Agnoſco fratrem. ſuſtines tantum nefas
Geſtare tellus? non ad infernam Styga
Te noſque mergis, rupta & ingenti via
Ad chaos inane regna cum rege abripis?
Non tota ab imo tecta convellens ſolo,
Vertis Mycenas? ſtare circa Tantalum,
Avoſque noſtros, ſi quis infra Tartara eſt,
Vterque jam debuimus. hinc compagibus
Et hinc revulſis huc tuam immani ſinu
Demitte vallem, noſque defoſſos tege
Acheronte toto: noxiæ ſupra caput
Animæ vagentur noſtrum, & ardenti freto
Phlegethon arenas igneus tortas agens,
Exitia ſupra noſtra violentus fluat.
Immota tellus pondus ignavum jaces?
ATR. Recipe hoſce citius: liberis tandem tuis
Diu expetitis, nulla per fratrem eſt mora,
Fruere: oſculare: divide amplexus tribus.
THY. Hoc fœdus, hæc eſt gratia, hæc fratris fides?
Sic odia ponis? non peto, incolumes pater
Gnatos ut habeam: ſcelere quod ſalvo dari
Odioque poſſit, frater hoc fratrem rogo;
Sepelire liceat. redde quod cernas ſtatim
Vri. nihil te genitor habiturus rogo,
Sed perditurus. ATR. Quidquid e gnatis tuis
Supereſt, habebis: quodque non ſupereſt, habes.
THY. Vtrumne ſævis pabulum alitibus jacent,
An belluis ſervantur, an paſcunt feras?
ATR. Epulatus ipſe es impia gnatos dape.
THY. Hoc eſt deos quod puduit! hoc egit diem
Averſum in ortus! quas miſer voces dabo,
Queſtuſque quos, quæ verba ſufficient mihi?
Abſciſſa cerno capita & avulſas manus,
Et rupta fractis cruribus veſtigia,] Hoc

Hoc eſt, quod avidus capere non potuit pater.
Volvuntur intus viſcera, & clauſum nefas
Sine exitu luctatur, & quærit viam.
Da, frater, enſem, ſanguinis multum mei
Habet ille: ferro liberis demus viam.
Negatur enſis. pectora illiſo ſonent
Concuſſa planctu. ſuſtine infelix manum.
Parcamus umbris. tale quis vidit nefas,
Quis inhoſpitalis Caucaſi rupem aſperam
Heniochus habitans, quiſve Cecropiis metus
Terris Procruſtes? genitor en gnatos premo,
Premorque gnatis. ſceleris eſt aliquis modus?
ATR. Sceleri modus debetur, ubi facias ſcelus.
Non ubi reponas, hoc quoque exiguum eſt mihi.
Ex vulnere ipſo ſanguinem calidum in tua
Diffundere ora debui; ut viventium
Biberes cruorem. verba ſunt iræ data;
Dum propero, ferro vulnera impreſſo dedi.
Cecîdi ad aras: cæde votiva focos
Placavi: & artus, corpora exanima amputans,
In parva carpſi fruſta: & hæc ferventibus
Demerſi ahenis, illa lentis ignibus
Stillare juſſi, membra, nervoſque abſcîdi
Viventibus: gracilique trajectas veru
Mugire fibras vidi, & aggeſſi manu
Mea ipſe flammas. omnia hæc melius pater
Feciſſe potuit. cecidit incaſſum dolor.
Scidit ore natos impio, ſed neſciens,
Sed neſcientes. THY. cluſa littoribus vagis
Audite maria. vos Dii audite hoc ſcelus,
Quocumque diffugiſtis, audite inferi,
Audite Terræ: noxque Tartarea gravis
Et atra nube, vocibus noſtris vaca.
Tibi ſum relictus, ſola tu miſerum vides.
Tu quoque ſine aſtris. vota non faciam improba,
Pro me nihil precabor. ecquid jam poteſt
Pro me eſſe? vobis vota proſpicient mea.
Tu ſumme cæli rector, ætheriæ potens
Dominator aulæ, nubibus totum horridis
Convolve mundum, bella ventorum undique
Committe; & omni parte violentum intona:
Manuque, non qua tecta & immeritas domos
Telo petis minore; ſed qua montium
Tergemina moles cecidit, & qui montibus
Stabant pares Gigantes; hæc arma expedi,
Igneſque torque, vindica amiſſum diem.
Iaculare flammas; lumen ereptum polo

Ful

Digitized by Google

Fulminibus exple. cauſa, ne dubites diu,
Vtriuſque mala ſit, ſi minus; mala ſit mea.
Me pete: triſulco flammeam telo facem,
Per pectus hoc tranſmitte. ſi gnatos pater
Humare, & igni tradere extremo v[illegible]lo,
Ego ſum cremandus. ſi nihil ſuperos movet,
Nullumque telis impios numen petit;
Æterna nox permaneat, & tenebris tegat
Immenſa longis ſcelera. Nil Titan queror,
Si perſeveras. ATR. nunc meas laudo manus,
Nunc parta vera eſt palma. perdideram ſcelus,
Niſi ſic doleres. liberos naſci mihi
Nunc credo; caſtis nunc fidem reddi toris.
TH. Quid liberi meruere? ATR. quod fuerant tui.
TH. Gnatos parenti? AT. fateor; & quod me juvat,
Certos. TH. piorum præſides teſtor deos. (ſcelus?
AT. Quid conjugales? TH. ſcelere quis penſat
AT. *Scio* quid queraris. ſcelere prærepto doles;
Nec quod nefandas hauſeris tangit dapes;
Quod non paraſis. fuerat hic animus tibi,
Inſtruere ſimiles inſcio fratri cibos,
Et adjuvante liberos matre aggredi,
Similique leto ſternere: hoc unum obſtitit:
Tuos putaſti. THY. vindices aderunt dei:
His puniendum vota te tradunt mea.
ATR. Te puniendum liber[illegible]s trado tuis.

L. ANNÆI SENECÆ THEBAIS.

Perſonæ.

OEDIPVS. ANTIGONE.
NVNCIVS. IOCASTA.
[illegible] POLYNICES.

ACTVS PRIMVS.

OEDIPVS, ANTIGONE.

CÆci parentis regimen, ac feſſi unicum
Patris levamen gnata, quam tanti eſt mihi
Genuiſſe vel ſic; deſere infauſtum patrem.

In recta quid deflectis errantem gradum?
Permitte labi: melius inveniam viam
Quam quæro ſolus, quæ me ab hac vita extrahat,
Et hoc nefandi capitis aſpectu levet
Coelum atque terras, quantulum hac egi manu?
Non video noxæ conſcium noſtræ diem:
Sed videor. hinc jam ſolve inhærentem manum,
Et patere cæcum, qua volet, ferri pedem.
Ibo, ibo, qua prærupta protendit juga
Meus Cithæron; qua peragrati celer
Per ſaxa montis jacuit Actæon, ſuis
Nova præda canibus: qua per obſcurum nemus,
Silvamque opacæ vallis inſtinctas deo
Egit ſorores mater, & gaudens malo,
Vibrante thyrſo prætulit fixum caput;
Vel qua cucurrit corpus inviſum trahens
Zethi juventus, qua per horrentes rubos
Tauri ferocis ſanguis oſtentat fugas;
Vel qua alta maria vertice immenſo premit,
Inoque præceps qua ſcelus fugiens ſuum,
Novumque faciens, mater inſiluit freto
Merſura gnatum ſeque. felices, quibus
Fortuna melior tam bonas matres dedit!
Eſt alius iſtis noſter in ſilvis locus,
Qui me repoſcit; hunc petam curſu incito:
Non hæſitabit greſſus; hoc omni duce
Spoliatus ibo, quid moror ſedes meas,
Montem Cithæron redde, & hoſpitium mihi
Illud meum reſtitue, ut expirem ſenex,
Vbi debui infans: recipe ſupplicium vetus
Semper cruente, ſæve, crudelis, ferox,
Cum occîdis & cum parcis: olim jam tuum
Eſt hoc cadaver. perage mandatum patris,
Iam & matris, animus geſtit antiqua exequi
Supplicia, quid me gnata peſtifero tenes
Amore vinctum, quid tenes, genitor vocat.
Sequor, ſequor, jam parce: ſanguineum gerens
Inſigne regni Laïus rapti furit;
Et ecce inanes manibus infeſtis petit
Foditque vultus. gnata, genitorem vides?
Ego video, tandem ſpiritum inimicum exue,
Deſertor animæ, fortis in partem tui.
Omitte poenas languidas longæ moræ,
Mortemque totam recipe. quid ſegnis traho?
Quid vivo? nullum facere jam poſſum ſcelus.
Poſſum miſer, prædico, diſcede à patre;
Diſcede virgo, timeo poſt matrem omnia.
AN.V

AN. Vis nulla genitor à tuo noſtram manum
Corpore reſolvet: nemo me comitem tibi
Eripiet unquam. Labdaci claram domum,
Opulenta ferro regna germani petant;
Pars ſumma patris optimi è regno mea eſt,
Pater ipſe: non hunc auferet frater mihi,
Thebana rapto ſceptra qui regno tenet,
Non hunc catervas alter Argolicas agens.
Non ſi revulſo Iuppiter mundo tonet,
Mediumque noſtros fulmen in nexus cadat,
Manum hanc remittam. prohibeas genitor licet;
Regam abnuentem, dirigam invitum gradum.
In plana tendis? vado: prærupta expetis?
Non obſto, ſed præcedo quo vis, utere
Duce me: duobus omnis eligitur via.
Perire ſine me non potes; mecum potes.
Heic alta rupes arduo ſurgit jugo,
Spectatque longe ſpatia ſubjecti maris.
Vis hanc petamus? nudus heic pendet ſilex;
Heic ſciſſa tellus faucibus rupeis hiat.
Vis hanc petamus? heic rapax torrens radit,
Parteſque lapſi montis exeſas rotat,
In hunc ruamus. dum prior quo vis, eo;
Non deprecor, non hortor. extingui cupis,
Votumque,genitor, maximum mors eſt tibi?
Si moreris, antecedo: ſi vivis,ſequor.
Sed flecte mentem; pectus antiquum advoca;
Victaſque magno pectore ærumnas doma.
Reſiſte: tantis in malis vinci,malum eſt.
OED. Vnde in nefanda ſpecimen egregium domo?
Vnde iſta generi virgo diſſimilis ſuo?
Fortuna,credis,aliquis eſt ex me pius.
Non eſſet unquam (fata bene novi mea)
Niſi ut noceret. ipſa ſe in leges novas
Natura vertet; regeret in fontem citas
Revolutus undas amnis, & noctem afferet
Phœbea lampas; Heſperus faciet diem.
Vt ad miſerias aliquid accedat meas;
Pii quoque erimus. unica OEdipodæ eſt ſalus,
Non eſſe ſalvum: liceat ulciſci patrem
Adhuc inultum, dextra quid ceſſas iners
Exigere pœnas? quidquid exactum eſt adhuc,
Matri dediſti, mitte genitoris manum,
Animoſa virgo funus extendis meum,
Longaſque vivi ducis exequias patris,
Aliquando terra corpus inviſum tege.
Peccas honeſta mente: pietatem vocas,
Patrem

Patrem inſepultum trahere. qui cogit mori
Nolentem, in æquo eſt, quiq; properantẽ impedit.
Occidere eſt, vetare cupientem mori.
Nec tamen in æquo eſt, alterum gravius reor.
Malo imperari, quam eripi mortem mihi.
Deſiſte cœpto virgo. jus vitæ ac necis
Meæ penes me eſt, regna deſerui libens,
Regnum mei retineo. ſi fida es comes,
Enſem parenti trade; ſed notum nece
Enſem paterna. tradis? an gnati tenent
Cum regno & illum? faciet, ubicumque eſt, ſcelus.
Ibi ſit. relinquo. gnatus hunc habeat meus;
Sed uterque. flammas potius, & vaſtum aggerem
Compone: in altos ipſe me immittam rogos,
Erectam ad ignes funebrem adſcendam ſtruem,
Pectuſque ſolvam durum, & in cineres dabo
Hoc quidquid in me vivit. ubi ſævum eſt mare,
Duc, ubi ſit altis prærutum ſaxis jugum,
Vbi torta rapidus ducat Iſmenos vada:
Duc, ubi feræ ſint, ubi fretum, ubi præceps locus,
Si dux es. illuc ire morituro placet,
Vbi ſedet alta rupe ſemifero dolos
Sphinx ore nectens. dirige huc greſſus pedum,
Heic ſiſte patrem. dira ne ſedes vacet,
Monſtrum repone majus. hoc ſaxum inſidens
Obſcura noſtræ verba fortunæ loquar,
Quæ nemo ſolvat. quiſque Aſſyrio loca
Poſſeſſa regi ſcindis, & Cadmi nemus,
Serpente notum, ſacra quo Dirce latet,
Supplex ad aras quiſquis Euroten bibis,
Spartenque fratre nobilem gemino colis,
Quicumque Elim, Parnaſſon, & Bœotios
Colonus agros uberis tondes ſoli;
Adverte mentem: ſæva Thebarum lues
Luctifica cæcis verba committens modis,
Quid ſimile poſuit? quid tam inextricabile?
Avi gener, patriſque rivalis ſui,
Frater ſuorum liberûm, & fratrum parens;
Vno avia partu liberos peperit viro,
Ac ſibi nepotes. monſtra quis tantá explicet?
Ego ipſe, victæ ſpolia qui Sphingis tuli,
Hærebo, fati tardus interpres mei.
Quid perdis ultra verba, quid pectus ferum
Mollire tentas precibus? hoc animo ſedet,
Effundere hanc cum morte luctantem diu
Animam, & tenebras petere. nam ſceleri hæc meo
Parum alta nox eſt. Tartaro condi juvat,

Et

Et ſi quid ultra Tartarum eſt, tandem liber,
Quod olim oportet. morte prohiberi haud queo.
Ferrum negabis? noxias lapſo vias
Cludes? & arctis colla laqueis inſeri
Prohibebis? herbas, quæ ferunt lethum, auferes?
Quid iſta tandem cura proficiet tua?
Vbique mors eſt. optime hoc cavit Deus:
Eripere vitam nemo non homini poteſt;
At nemo mortem: mille ad hanc aditus patent.
Nil quæro, dextra noſter & nuda ſolet
Bene animus uti. dextra nunc toto impetu,
Toto dolore, viribus totis veni.
Non deſtino unum vulneri noſtro locum:
Totus nocens ſum. qua voles, mortem exige.
Effringe corpus, corque tot ſcelerum capax
Evelle. totos viſcerum nuda ſinus.
Fractum incitatis ictibus guttur ſonet;
Laceræve fixis unguibus venæ fluant.
Aut dirige iras, quo ſoles. hæc vulnera
Reſciſſa multo ſanguine ac tabe irriga.
Hac extrahe animam, duram, inexpugnabilem,
Et tu, parens, ubicumque pœnarum arbiter
Adſtas mearum (non ego hoc tantum ſcelus
Vlla expiari credidi pœna ſatis
Vnquam, nec iſta morte contentus fui,
Nec me redemi parte: membratim tibi
Volui perire) debitum tandem exige.
Nunc ſolvo pœnas; tunc tibi inferias dedi.
Ades, atque inertem dexteram introrſus preme,
Magiſque merge. timida tum parvo caput
Libavit hauſtu, vixque cupientes ſequi
Eduxit oculos. hæret etiam nunc mihi
Ille animus, hæret; cum recuſantem manum
Preſſere vultus. audias verum, OEdipe:
Minus eruiſti lumina audacter tua,
Quam præſtitiſti. nunc manum cerebro indue.
Hac parte mortem perage, qua cœpiſti mori.
AN. Pauca, ô parens magnanime, miſerande precor
Vt verba gnatæ mente placata audias.
Non te ut reducam veteris ad ſpecimen domus,
Habitumque regni flore pollentem inclyto,
Peto; aſt ut iras, tempore aut ipſa mora
Fractas, remiſſo pectore ac placido feras.
Et hoc decebat roboris tanti virum,
Non eſſe ſub dolore, nec victum malis
Dare terga. non eſt, ut putas, virtus pater
Timere vitam, ſed malis ingentibus

Obſtare,

..late, nec ſe vertere, ac retro dare.
Qui fata proculcavit, ac vitæ bona
Projecit, atque abſcidit, & caſus ſuos
Oneravit, ipſi, ceu video, nullo eſt opus,
Quare ipſe mortem cupiat, aut quare petat.
Vtrumque timidi eſt velle. contempſit mori,
Qui non cupiſcit. cujus haud ultra mala
Exire poſſunt, in loco tuto eſt ſitus.
Quis jam Deorum (velle fac) quidquam poteſt
Malis tuis adjicere? jam nec tu potes;
Niſi hoc, ut eſſe te putes dignum nece.
Non es; nec ulla pectus hoc culpa attigit,
Et hoc magis te genitor inſontem voca,
Quod innocens es Diis quoque invitis. quid eſt
Quo te efferant, vel quod novos ſuffixerit
Stimulos dolori? quid te ad infernas agit
Sedes, quid ex his pellit? Vt careas die?
Cares. ut altis nobilem muris domum,
Patriamque fugias? patria tibi vivo periit.
Gnatos fugis, matremque? ab aſpectu omnium
Fortuna te ſummovit: & quidquid poteſt
Auferre cuiquam mors, tibi hoc vita abſtulit.
Regni tumultus, turba fortunæ prior
Abſceſſit ante juſta. quem genitor fugis?
OED. Me fugio, fugio conſcium ſcelerum omnium
Pectus, manumq; hanc fugio, & hoc cælũ, & deos;
Et dira fugio ſcelera, quæ feci nocens.
Ego hoc ſolum, frugifera quo ſurgit Ceres,
Premo? has ego auras ore peſtifero traho?
Ego laticis hauſtu ſatior, aut ullo fruor
Almæ parentis munere? ego caſtam manum
Nefandus, inceſtificus, execrabilis
Attrecto? ego ullos aure concipio ſonos
.. quos parentis nomen aut gnati audiam?
Vtinam quidem reſcindere has quirem vias,
Manibuſque adactis omne, quo voces meant,
Aditusque verbis tramite anguſto patet,
Eruere poſſem gnata: jam ſenſum tui,
Quæ pars meorum es criminum, infelix pater,
Fugiſſem, inhæret ac recrudeſcit nefas
Subinde; & aures ingerunt quidquid mihi
Negaſtis oculi. cur caput tenebris grave
Non mitto ad umbras Ditis æternas? quid heic
Manes meos detineo? quid terram gravo?
Miſtuſque ſuperis erro? quid reſtat mali?
Regnum, parentes, liberi, virtus quoque,
Et ingenii ſolertis eximium decus

Periere:

Periere: cuncta ſor[illegible] *infeſta abſtulit.*
Lacrimæ ſu[illegible]*as quoque eripui mihi,*
Abſiſte: nullas ani[illegible] admittit preces,
Novamque pœ[illegible] ſceleribus quærit parem.
Et eſſe par [illegible]? infanti quoque
Decreta n[illegible]*uit tam triſtia*
Sortitus u[illegible]am? [illegible]m nondum diem,
Vterique [illegible]ondum ſolveram cluſi moras;
Et ja[illegible]timebar. protinus quoſdam editos
N[illegible] occupavit, & novæ luci abſtulit:
[illegible]ti me anteceſſit. aliquis intra viſcera
[illegible]aterna lethum præcocis fati tulit:
Sed numquid & peccavit? abſtruſum, abditum,
Dubiumque an eſſem, ſceleris infandi reum
Deus egit: illo teſte damnavit parens;
Calidoque teneros tranſtulit ferro pedes,
Et in alta nemora pabulum miſit feris,
Avibus & avidis, quas Cithæron noxius
Cruore ſæpe regio attractas alit.
Sed quem Deus damnavit, abjecit pater.
Mors quoque refugit: præſtiti Delphis fidem,
Genitorem adortus impia ſtravi nece.
Hoc alia pietas redimet. occidi patrem,
Sed matrem amavi. proloqui hymenæum pudet,
Tedaſque noſtras. has quoque invitum pati
Te coge pœnas facinus ignotum, efferum,
Inuſitatum fare, quod populi horreant,
Quod eſſe factum nulla non ætas neget,
Quod parricidam pudeat. in patrios toros
Tuli paterno ſanguine aſperſas manus,
Sceleriſque pretium majus accepi ſcelus.
Leve eſt paternum facinus: in thalamos meos
Deducta mater, ne parum ſcelerum foret,
Fecunda. nullum crimen hoc majus poteſt
Natura ferre. ſi quod etiamnum eſt tamen;
Qui facere poſſent, dedimus. abjeci necis
Pretium paternæ ſceptrum, & hoc iterum manus
Armavit alias. optime regni mei
Fatum ipſe novi: nemo ſine ſacro feret
Illud cruore. magna præſagit mala
Paternus animus: jacta jam ſunt ſemina
Cladis futuræ: ſpernitur pacti fides.
Hic occupato cedere imperio negat:
Jus ille, & icti fœderis teſtes deos
Invocat, & Argos exul, atque urbes movet
Grajas in arma. non levis feſſis venit
Ruina Thebis. tela, flammæ, vulnera

Inſtant,

Emiſſa buſtis turba,& inſultant loco
Majora notis monſtra: quin tota ſolet
Micare flamma ſilva,& excelſæ trabes
Ardent ſine igni. ſæpe latratu nemus
Trino remugit: ſæpe ſimulachris domus
Attonita magnis, nec dies ſedat metum.
Nox propria luco eſt,& ſuperſtitio inferum
In luce media regnat. hinc orantibus
Reſponſa dantur certa,cum ingenti ſono
Laxantur adyto fata, & immugit ſpecus
Vocem Deo ſolvente. quo poſtquam furens
Intravit Atreus liberos fratris trahens,
Ornantur aræ. quis queat digne eloqui?
Poſt terga juvenum nobiles religat manus,
Et mœſta vitta capita purpurea ligat:
Non thura deſunt, non ſacer Bacchi liquor,
Tangenſve ſalſa victimam culter mola.
Servatur omnis ordo, ne tantum nefas
Non rite fiat. CH. quis manum ferro admovet?
NVN. Ipſe eſt ſacerdos: ipſe funeſta prece
Letale carmen ore violento canit;
Stat ipſe ad aras: ipſe devotos neci
Contrectat, & componit,& ferro admovet;
Attendit ipſe: nulla pars ſacri perit.
Lucus tremiſcit, tota ſuccuſſo ſolo
Nutavit aula, dubia quo pondus daret,
Ac fluctuanti ſimilis: è lævo æthere
Atrum cucurrit limitem ſidus trahens:
Libata in ignes vina mutato fluunt
Cruenta Baccho: regium capiti decus
Bis terque lapſum eſt: flevit in templis ebur.
Movere cunctos monſtra. ſed ſolus ſibi
Immotus Atreus conſtat, atque ultro deos
Terret minantes. jamque dimiſſa mora
Aſſiluit aris,torvum & obliquum intuens,
Iejuna ſilvis qualis in Gangeticis
Inter juvencos tigris erravit duos;
Vtriuſque prædæ cupida, quo primos ferat
Incerta morſus,flectit huc rictus ſuos,
Illo reflectit, & famem dubiam tenet:
Sic dirus Atreus capita devota impiæ
Speculatur iræ. quem prius mactet ſibi,
Dubitat: ſecunda deinde quem cæde immolet.
Nec intereſt: ſed dubitat, & tantum ſcelus
Iuvat ordinare. CH. quem tamen ferro occupat?
NVN. Primus locus,ne deeſſe pietatem putes,
Avo dicatur, Tantalus prima hoſtia eſt.

CH. Quo

CH. *Quo juvenis animo, quo tulit vultu necem?*
NVN. Stetit ſui ſecurus, & non eſt preces
Perire fruſtra paſſus. at illi ferus
In vulnere enſem abſcondit, & penitus premens
Iugulo manum commiſit. educto ſtetit
Ferro cadaver: cumque dubitaſſet diu
Hac parte an illa caderet, in patruum cadit.
Tunc ille ad aras Pliſthenem ſævus trahit,
Adicitque fratri. colla percuſſa amputat.
Cervice cæſa truncus in pronum ruit,
Querulum cucurrit murmure incerto caput.
CH. Quid deinde gemina cæde perfunctus facit?
Puerone parcit? an ſcelus ſceleri ingerit?
NVN. *Silva* jubatus qualis Armenia leo,
In cæde multa victor armento incubat,
Cruore rictus madidus, & pulſa fame
Non ponit iras; hinc & hinc tauros premens
Vitulis minatur, dente jam laſſo piger:
Non aliter Atreus ſævit, atque ira tumet,
Ferrumque gemina cæde perfuſum tenens,
Oblitus in quem rueret: infeſta manu
Exegit ultra corpus. at pueri ſtatim
Pectore receptus enſis, in tergo ſtetit.
Cadit ille, & aras ſanguine extinguens ſuo,
Per utrumq; vulnus moritur. CH. ô ſævum ſcelus!
NVN. *Exhorruiſtis?* hactenus non ſtat nefas:
Plus eſt. CH. An ultra majus aut atrocius
Natura recipit? NVN. Sceleris hunc finem putas?
Gradus eſt. CH. Quid ultra potuit? abjecit feris
Lanianda forſan corpora, atque igne arcuit.
NVN. Vtinam arcuiſſet! ne tegat functos humus,
Ne ſolvat ignis, avibus epulandos licet
Feriſque triſte pabulum ſævis trahat;
Votum eſt ſub hoc, quod eſſe ſupplicium ſolet.
Pater inſepultos ſpectet. ô nullo ſcelus
Credibile in ævo, quodque poſteritas neget!
Erepta vivis exta pectoribus tremunt,
Spirantque venæ, corque adhuc pavidum ſalit.
Et ille fibras tractat, ac fata inſpicit,
Et adhuc calentes viſcerum venas notat.
Poſtquam hoſtiæ placuere, ſecurus vacat
Iam fratris epulis. ipſe diviſum ſecat
In membra corpus. amputat trunco tenus
Humeros patentes: & lacertorum moras
Denudat artus durus, atque oſſa amputat.
Tantum ora ſervat, & datas fidei manus.
Hæc verubus hærent viſcera, & lentis datæ

Stillant caminis: illa flammatus latex,
Querente aheno, jactat: impoſitas dapes
Tranſiliit ignis, inque crepitantes focos
Bis ter regeſtus, & pati juſſus moram
Invitus ardet, ſtridet in verubus jecur,
Nec facile dicam, corpora an flammæ magis
Gemuere. piceus ignis in fumos abit:
Et ipſe fumus triſtis, ac nebula gravis
Non rectus exit, ſeque in excelſum levans,
Ipſos penates nube deformi obſidet.
O Phœbe patiens, fugeris retro licet,
Medioque ruptum merſeris cælo diem;
Sero occidiſti: lancinat gnatos pater,
Artuſque mandit ore funeſto ſuos.
Nitet fluente madidus unguento comam,
Gravíſque vino: ſæpe præcluſæ cibum
Tenuere fauces. in malis unum hoc tuis
Bonum eſt Thyeſta, quod mala ignoras tua.
Sed & hoc peribit. verterit currus licet,
Sibi ipſe Titan obvium ducens iter;
Tenebriſque facinus obruat terrum novis,
Nox miſſa ab ortu tempore alieno gravis;
Tamen videndum eſt. tota patefient mala.

CHORVS.

QVo terrarum ſuperumque parens,
Cujus ad ortus noctis opacæ
Decus omne fugit, quo vertis iter,
Medioque diem perdis olympo?
Cur Phœbe tuos rapis aſpectus?
Nondum ſeræ nuncius horæ
Nocturna vocat lumina veſper:
Nondum Heſperiæ flexura rotæ
Iubet emeritos ſolvere currus:
Nondum in noctem vergente die
Tertia miſit buccina ſignum.
Stupet ad ſubitæ tempora cœnæ
Nondum feſſis bubus arator.
Quid te ætherio pepulit curſu?
Quæ cauſa tuos limite certo
Dejecit equos? numquid aperto
Carcere Ditis victi tentant
Bella gigantes? numquid Tityus
Pectore feſſo renovat veteres
Saucius iras? num rejecto
Latus explicuit monte Typhoëus?
Numquid ſtruitur via Phlegræis

Al-

Alta per hoſtes, & Theſſalicum
Threſſa premitur Pelion Oſſa?
Solitæ mundi periere vices:
Nihil occaſus, nihil ortus erit.
Stupet Eoos aſſueta deo
Tradere frenos, genitrix primæ
Roſcida lucis, perverſa ſui
Lumina regni. neſcit feſſos
Tingere currus, nec fumantes
Sudore jubas mergere ponto.
Ipſe inſueto novus hoſpitio
Sol auroram videt occiduus,
Tenebraſque jubet ſurgere, nondum
Nocte parata. non ſuccedunt
Aſtra, nec ullo micat igne polus.
Nec luna graves digerit umbras.
Sed quidquid id eſt, utinam nox ſit.
Trepidant, trepidant pectora magno
Percuſſa metu, ne fatali
Cuncta ruina quaſſata labent,
Iterumque deos hominesque premat
Deforme chaos: iterum terras,
Et mare & ignes, & vaga picti
Sidera mundi natura tegat.
Non æternæ facis exortu
Dux aſtrorum ſecula ducens
Dabit æſtatis brumæque notas.
Non Phœbeis obvia flammis
Demet nocti luna timores,
Vincetque ſui fratris habenas,
Curvo brevius limite currens.
Ibit in unum congeſta ſinum
Turba deorum.
Hic qui ſacris pervius aſtris
Secat obliquo tramite zonas,
Flectens longos ſignifer annos,
Lapſa videbit ſidera labens.
Hic qui nondum vere benigno
Reddit Zephyro vela tepenti,
Aries præceps ibit in undas,
Per quas pavidam vexerat Hellen.
Hic qui nitido taurus cornu
Præfert Hyadas, ſecum Geminos
Trahet, & curvi brachia Cancri.
Leo flammiferis æſtibus ardens
Iterum è cælo cadet Herculeus.
Cadet in terras Virgo relictas;

uſtæque cadent pondera Libræ;
ecumque trahent Scorpion acrem.
t qui nervo tenet Æmonio
ennata ſenex ſpicula Chiron,
upto perdet ſpicula nervo.
igram referens hiemem gelidus
adet Ægoceros, frangetque tuam,
uiſquis es, urnam. tecum excedent
ltima cæli ſidera Piſces.
onſtraque nunquam perfuſa mari
erget condens omnia gurges.
t qui medias dividit urſas,
luminis inſtar, lubricus Anguis:
agnoque minor juncta draconi
rigida duro Cynoſura gelu,
uſtoſque ſui tardus plauſtri
am non ſtabilis ruet Arctophylax.
os è tanto viſi populo
igni, premeret quos everſo
ardine mundus: in nos ætas
ltima venit. ô nos dura
orte creatos, ſeu perdidimus
olem miſeri, ſive expulimus!
beant queſtus, diſcede timor.
itæ eſt avidus, quiſquis non vult,
undo ſecum pereunte, mori.

ACTVS QVINTVS.

ATREVS.

ÆQualis aſtris gradior, & cunctos ſuper
Altum ſuperbo vertice attingens polum.
Nunc decora regni teneo, nunc ſoliū patris.
imitto ſuperos. ſumma votorum attigi.
ene eſt, abunde eſt. jam ſat eſt etiam mihi.
ed cur ſatis ſit? pergam, & implebo patrem
unere ſuorum. ne quid obſtaret pudor,
ies receſſit. perge, dum cælum vocat.
tinam quidem tenere fugientes deos
oſſem, & coactos trahere; ut ultricem dapem
mnes viderent. quod ſat eſt, videat pater.
tiam die nolente diſcutiam tibi
enebras; miſeriæ ſub quibus latitant tuæ.
imis diu conviva ſecuro jaces
ilarique vultu. jam ſatis menſis datum eſt,
atiſque Baccho. ſobrio tanta ad mala
pus eſt Thyeſte. turba famularis fores
empli relaxa, feſta pateſiat domus.

Liber

Libet videre, capita natorum intuens,
Quos det colores, verba quæ primus dolor
Effundat, aut ut ſpiritu expulſo ſtupens
Corpus rigeſcat. fructus hic operis mei eſt.
Miſerum videre nolo, ſed dum fit miſer.
Aperta multa tecta collucent face.
Reſupinus ipſe purpura atque auro incubat,
Vino gravatum fulciens læva caput.
Eructat. ô me cælitum excelſiſſimum,
Regumque regem, vota tranſcendi mea.
Satur eſt, capaci ducit argento merum.
Ne parce potu, reſtat etiam nunc cruor
Tot hoſtiarum. veteris hunc Bacchi color
Abſcondet. hoc hæc menſa claudatur ſcypho.
Miſtum ſuorum ſanguinem genitor bibat,
Meum bibiſſet. ecce jam cantus ciet,
Feſtaſque voces, nec ſatis menti imperat.

THYESTES.

Pectora longis habitata malis,
Iam ſollicitas ponite curas.
Fugiat mœror, fugiatque pavor
Fugiat trepidi comes exilii
Triſtis egeſtas, rebuſque gravis
Pudor afflictis. magis unde cadas,
Quam quo, refert. magnum, ex alto
Culmine lapſum, ſtabilem in plano
Figere greſſum: magnum, ingenti
Strage malorum preſſum, fracti
Pondera regni non inflexa
Cervice pati; nec degenerem
Victumque malis, rectum impoſitas
Ferre ruinas. ſed jam ſævi
Nubila fati pelle, ac miſeri
Temporis omnes dimitte notas.
Redeant vultus ad læta boni.
Veterem ex animo mitte Thyeſtem.
Proprium hoc miſeros ſequitur vitium,
Numquam rebus credere lætis.
Redeat felix Fortuna licet,
Tamen afflictos gaudere piget.
Quid me revocas, feſtumque vetas
Celebrare diem? quid flere jubes
Nulla ſurgens dolor ex cauſa?
Quis me prohibet, flore recenti
Vincire comam? prohibet, prohibet.
Vernæ capiti fluxere roſæ: Pingui

Pingui madidus crinis amomo
Inter ſubitos ſtetit horrores;
Imber vultu nolente cadit.
Venit in medias voces gemitus;
Mœror lachrimas amat aſſuetas.
Flendi miſeris dira cupido eſt.
Libet infauſtos mittere queſtus,
Libet & Tyrio ſaturas oſtro
Rumpere veſtes: ululare libet.
Mittit luctus ſigna futuri
Mens, ante ſui præſaga mali.
Inſtat nautis fera tempeſtas,
Cum ſine vento tranquilla tument.
Quos tibi vultus, quoſve tumultus
Fingis demens? credula præſta
Pectora fratri: jam quidquid id eſt
Vel ſine cauſa, vel ſero times.
Nolo infelix; ſed vagus intro
Terror oberrat, ſubitos fundunt
Oculi fletus, nec cauſa ſubeſt.
Dolor an metus eſt? an habet lacrimas
Magna voluptas?

ATREVS. THYESTES.

Feſtum diem, germane, conſenſu pari
Celebremus: hic eſt ſceptra qui firmet mea,
Solidamque pacis alliget certæ fidem.
TH. Satias dapis me, nec minus Bacchi tenet.
Augere cumulus hic voluptatem poteſt,
Si cum meis gaudere felici datur.
ATR. Heic eſſe natos crede in amplexu patris,
Heic ſunt, eruntque; nulla pars prolis tuæ
Tibi ſubtrahetur: ora, quæ exoptas, dabo,
Totumque turba jam ſua implebo patrem.
Satiaberis, ne metue: nunc miſti meis,
Iucunda menſæ ſacra juvenilis colant.
Sed accientur. poculum infuſo cape
Gentile Baccho. THY. capio fraternæ dapis
Donum, paternis vina libentur Deis,
Tunc hauriantur. ſed quid hoc? non vult manus
Parere: creſcit pondus, & dextram gravat.
Admotus ipſis Bacchus à labris fugit,
Circaque rictus ore decepto effluit.
En ipſa trepido menſa ſubſiluit ſolo.
Vix lucet ignis, ipſe quin æther gravis
Inter diem noctemque deſertus ſtupet.
Quid hoc? magis magiſque concuſſi labant

Convexa cæli ſpiſſior denſis coit
Caligo tenebris, noxque ſe in noctem abdidit.
Fugit omne ſidus. quicquid eſt, fratri precor,
Gnatiſque pateat: omnis in vile hoc caput
Abeat procella, redde jam gnatos mihi.
ATR. Reddam, & tibi illos nullus eripiet dies.
THY. Quis hic tumultus viſcera exagitat mea,
Quid tremuit intus? ſentio impatiens onus,
Meumque gemitu non meo pectus gemit.
Adeſte nati, genitor infelix vocat:
Adeſte; viſis fugiet hic vobis dolor.
Vnde obloquuntur? ATR. expedi amplexus pater:
Venere, gnatos ecquid agnoſcis tuos?
THY. Agnoſco fratrem. ſuſtines tantum nefas
Geſtare tellus? non ad infernam Styga
Te noſque mergis, rupta & ingenti via
Ad chaos inane regna cum rege abripis?
Non tota ab imo tecta convellens ſolo,
Vertis Mycenas? ſtare circa Tantalum,
Avoſque noſtros, ſi quis infra Tartara eſt,
Vterque jam debuimus. hinc compagibus
Et hinc revulſis huc tuam immani ſinu
Demitte vallem, noſque defoſſos tege
Acheronte toto. noxiæ ſupra caput
Animæ vagentur noſtrum, & ardenti freto
Phlegethon arenas igneus tortas agens,
Exitia ſupra noſtra violentus fluat.
Immota tellus pondus ignavum jaces?
ATR. Recipe hoſce citius: liberis tandem tuis
Diu expetitis, nulla per fratrem eſt mora,
Fruere: oſculare: divide amplexus tribus.
THY. Hoc fœdus, hæc eſt gratia, hæc fratris fides?
Sic odia ponis? non peto, incolumes pater
Gnatos ut habeam: ſcelere quod ſalvo dari
Odioque poſſit, frater hoc fratrem rogo;
Sepelire liceat. redde quod cernas ſtatim
Vri. nihil te genitor habiturus rogo,
Sed perditurus. ATR. Quidquid è gnatis tuis
Supereſt, habebis: quodque non ſupereſt, habes.
THY. Vtrumne ſævis pabulum alitibus jacent,
An belluis ſervantur, an paſcunt feras?
ATR. Epulatus ipſe es impia gnatos dape.
THY. Hoc eſt deos quod puduit! hoc egit diem
Averſum in ortus! quas miſer voces dabo?
Queſtuſque quos, quæ verba ſufficient mihi?
Abſciſſa cerno capita & avulſas manus,
Et rupta fractis cruribus veſtigia. Hoc

Hoc eſt, quod avidus capere non potuit pater.
Volvuntur intus viſcera, & clauſum nefas
Sine exitu luctatur, & quærit viam.
Da, frater, enſem, ſanguinis multum mei
Habet ille: ferro liberis demus viam.
Negatur enſis. pectora illiſo ſonent
Concuſſa planctu. ſuſtine infelix manum.
Parcamus umbris. tale quis vidit nefas,
Quis inhoſpitalis Caucaſi rupem aſperam
Heniochus habitans, quiſve Cecropiis metus
Terris Procruſtes? genitor en gnatos premo,
Premorque gnatis. ſceleris eſt aliquis modus?
ATR. Sceleri modus debetur, ubi facias ſcelus,
Non ubi reponas, hoc quoque exiguum eſt mihi.
Ex vulnere ipſo ſanguinem calidum in tua
Diffundere ora debui; ut viventium
Biberes cruorem. verba ſunt iræ data;
Dum propero, ferro vulnera impreſſo dedi.
Cecidi ad aras: cæde votiva focos
Placavi: & artus, corpora exanima amputans,
In parva carpſi fruſta: & hæc ferventibus
Demerſi ahenis, illa lentis ignibus
Stillare juſſi, membra, nervoſque abſcidi
Viventibus: gracilique trajectas veru
Mugire fibras vidi, & aggeſſi manu
Mea ipſe flammas. omnia hæc melius pater
Feciſſe potuit. cecidit incaſſum dolor.
Scidit ore natos impio, ſed neſciens,
Sed neſcientes. THY. cluſa littoribus vagis
Audite maria. vos Dii audite hoc ſcelus,
Quocumque diffugiſtis, audite inferi,
Audite Terræ: noxque Tartarea gravis
Et atra nube, vocibus noſtris vaca.
Tibi ſum relictus, ſola tu miſerum vides,
Tu quoque ſine aſtris. vota non faciam improba,
Pro me nihil precabor. ecquid jam poteſt
Pro me eſſe? vobis vota proſpicient mea.
Tu ſumme cæli rector, ætheriæ potens
Dominator aulæ, nubibus totum horridis
Convolve mundum, bella ventorum undique
Committe; & omni parte violentum intona:
Manuque, non qua tecta & immeritas domos
Telo petis minore; ſed qua montium
Tergemina moles cecidit, & qui montibus
Stabant pares Gigantes; hæc arma expedi,
Ignéſque torque, vindica amiſſum diem,
Iaculare flammas; lumen ereptum polo

Fulmi-

Fulminibus exple. cauſa, ne dubites diu,
Vtriuſque mala ſit. ſi minus; mala ſit mea.
Me pete: triſulco flammeam telo facem,
Per pectus hoc tranſmitte. ſi gnatos pater
Humare, & igni tradere extremo volo,
Ego ſum cremandus. ſi nihil ſuperos movet,
Nullumque telis impios numen petit;
Æterna nox permaneat, & tenebris tegat
Immenſa longis ſcelera. Nil Titan que or,
Si perſeveras. ATR. nunc meas laudo manus,
Nunc parta vera eſt palma. perdideram ſcelus,
Niſi ſic doleres. liberos naſci mihi
Nunc credo; caſtis nunc fidem reddi toris.
TH. Quid liberi meruere? ATR. quod fuerant tui.
TH. Gnatos parenti? AT. fateor; & quod me juvat,
Certos. TH. piorum præſides teſtor deos. (ſcelus?
AT. Quid conjugales? TH. ſcelere quis penſat
AT. Scio quid queraris. ſcelere prærepto doles;
Nec quod nefandas hauſeris tangit dapes;
Quod non pararis. fuerat hic animus tibi,
Inſtruere ſimiles inſcio fratri cibos,
Et adjuvante liberos matre aggredi,
Similique leto ſternere: hoc unum obſtitit:
Tuos putaſti. THY. vindices aderunt dei:
His puniendum vota te tradunt mea.
ATR. Te puniendum liberis trado tuis.

L. ANNÆI SENECÆ THEBAIS.

Perſonæ.

OEDIPVS. ANTIGONE.
NVNCIVS. IOCASTA.
POLYNICES.

ACTVS PRIMVS.

OEDIPVS, ANTIGONE.

CÆci parentis regimen, ac feſſi unicum
Patris levamen gnata, quam tanti eſt mihi
Genuiſſe vel ſic; deſere infauſtum patrem.

In

In recta quid deflectis errantem gradum?
Permitte labi: melius inveniam viam
Quam quæro ſolus, quæ me ab hac vita extrahat,
Et hoc nefandi capitis aſpectu levet
Cœlum atque terras, quantulum hac egi manu?
Non video noxæ conſcium noſtræ diem:
Sed videor. hinc jam ſolve inhærentem manum,
Et patere cæcum, qua volet, ferri pedem.
Ibo, ibo, qua prærupta protendit juga
Meus Cithæron; qua paragrati celer
Per ſaxa montis jacuit Actæon, ſuis
Nova præda canibus: qua per obſcurum nemus,
Silvamque opacæ vallis inſtinctas deo
Egit ſorores mater, & gaudens malo,
Vibrante thyrſo prætulit fixum caput;
Vel qua cucurrit corpus inviſum trahens
Zethi juventus, qua per horrentes rubos
Tauri ferocis ſanguis oſtentat fugas;
Vel qua alta maria vertice immenſo premit,
Inoque præceps qua ſcelus fugiens ſuum,
Novumque faciens, mater inſiluit freto
Merſura gnatum ſeque. felices, quibus
Fortuna melior tam bonas matres dedit!
Eſt alius iſtis noſter in ſilvis locus,
Qui me repoſcit; hunc petam curſu incito:
Non hæſitabit greſſus; hoc omni duce
Spoliatus ibo, quid moror ſedes meas,
Montem Cithæron redde, & hoſpitium mihi
Illud meum reſtitue, ut expirem ſenex,
Vbi debui infans: recipe ſupplicium vetus
Semper cruente, ſæve, crudelis, ferox,
Cum occîdis & cum parcis: olim jam tuum
Eſt hoc cadaver. perage mandatum patris,
Iam & matris, animus geſtit antiqua exequi
Supplicia, quid me gnata peſtifero tenes
Amore vinctum, quid tenes, genitor vocat.
Sequor, ſequor, jam parce: ſanguineum gerens
Inſigne regni Laïus rapti furit;
Et ecce inanes manibus infeſtis petit
Foditque vultus. gnata, genitorem vides?
Ego video, tandem ſpiritum inimicum exue,
Deſertor anime, fortis in partem tui.
Omitte pœnas languidas longæ moræ,
Mortemque totam recipe. quid ſegnis traho?
Quid vivo? nullum facere jam poſſum ſcelus.
Poſſum miſer, prædico, diſcede à patre;
Diſcede virgo, timeo poſt matrem omnia.

AN. Vis

AN. Vis nulla genitor à tuo noſtram manum
Corpore reſolvet. nemo me comitem tibi
Eripiet unquam. Labdaci claram domum,
Opulenta ferro regna germani petant;
Pars ſumma patrii optimi è regno mea eſt,
Pater ipſe: non hunc auferet frater mihi,
Thebana rapto ſceptra qui regno tenet.
Non hunc catervas alter Argolicas agent.
Non ſi revulſo Iuppiter mundo tonet,
Mediumque noſtros fulmen in nexus cadat,
Manum hanc remittam. prohibeas genitor licet;
Regam abnuentem, dirigam invitum gradum.
In plana tendis? vado: prærupta expetis?
Non obſto, ſed præcedo quo vis, utere
Duce me: duobus omnis eligitur via.
Perire ſine me non potes; mecum potes.
Heic alta rupes arduo ſurgit jugo,
Spectatque longe ſpatia ſubjecti maris.
Vis hanc petamus? nudus heic pendet ſilex;
Heic ſciſſa tellus faucibus ruptis hiat.
Vis hanc petamus? heic rapax torrens cadit,
Parteſque lapſi montis exeſas rotat,
In hunc ruamus. dum prior quo vis, eo;
Non deprecor, non hortor. extingui cupis,
Votumque, genitor, maximum mors eſt tibi?
Si moreris, antecedo: ſi vivis, ſequor.
Sed flecte mentem; pectus antiquum advoca;
Victaſque magno pectore ærumnas doma.
Reſiſte: tantis in malis vinci, malum eſt.
OED. Vnde in nefanda ſpecimen egregium domo?
Vnde iſta generi virgo diſſimilis ſuo?
Fortuna, credis, aliquis eſt ex me pius.
Non eſſet unquam (fata bene novi mea)
Niſi ut noceret. ipſa ſe in leges novas
Natura vertet; regeret in fontem citas
Revolutus undas amnis, & noctem afferet
Phœbea lampas; Heſperus faciet diem.
Vt ad miſerias aliquid accedat meas;
Pii quoque erimus. unica Œdipodæ eſt ſalus,
Non eſſe ſalvum: liceat ulciſci patrem
Adhuc inultum, dextra quid ceſſas iners
Exigere pœnas? quidquid exactum eſt adhuc,
Matri dediſti, mitte genitoris manum
Animoſa virgo: funus extendis meum,
Longaſque vivi ducis exequias patris.
Aliquando terra corpus inviſum tege.
Peccas honeſta mente: pietatem vocas,

Patrem

Patrem inſepultum trahere. qui cogit mori
Nolentem, in æquo eſt, quiq; properantē impedit.
Occidere eſt, vetare cupientem mori.
Nec tamen in æquo eſt, alterum gravius reor.
Malo imperari, quam eripi mortem mihi.
Deſiſte cœpto virgo. jus vitæ ac necis
Meæ penes me eſt, regna deſerui libens,
Regnum mei retineo. ſi fida es comes,
Enſem parenti trade; ſed notum nece
Enſem paterna. tradis? an gnati tenent
Cum regno & illum? faciet, ubicumque eſt, ſcelus.
Ibi ſit. relinquo. gnatus hunc habeat meus;
Sed uterque. flammas potius, & vaſtum aggerem
Compone: in altos ipſe me immittam rogos,
Erectam ad ignes funebrem adſcendam ſtruem,
Pectuſque ſolvam durum, & in cineres dabo
Hoc quidquid in me vivit. ubi ſævum eſt mare,
Duc, ubi ſit altis prærutum ſaxis jugum,
Vbi torta rapidus ducat Iſmenos vada:
Duc, ubi feræ ſint, ubi fretum, ubi præceps locus,
Si dux es. illuc ire morituro placet,
Vbi ſedet alta rupe ſemifero dolos
Sphinx ore nectens. dirige huc greſſus pedum,
Heic ſiſte patrem. dira ne ſedes vacet,
Monſtrum repone majus. hoc ſaxum inſidens
Obſcura noſtræ verba fortunæ loquar,
Quæ nemo ſolvat. quiſque Aſſyrio loca
Poſſeſſa regi ſcindis, & Cadmi nemus,
Serpente notum, ſacra quo Dirce latet,
Supplex ad aras quiſquis Eurotan bibis,
Spartenque fratre nobilem gemino colis,
Quicumque Elim, Parnaſſon, & Bœotios
Colonus agros uberis tondes ſoli;
Adverte mentem: ſæva Thebarum lues
Luctifica cæcis verba committens modis,
Quid ſimile poſuit? quid tam inextricabile?
Avi gener, patriſque rivalis ſui,
Frater ſuorum liberûm, & fratrum parens;
Vno avia partu liberos peperit viro,
Ac ſibi nepotes. monſtra quis tanta explicet?
Ego ipſe, victæ ſpolia qui Sphingis tuli,
Hærebo, fati tardus interpres mei.
Quid perdis ultra verba, quid pectus ferum
Mollire tentas precibus? hoc animo ſedet,
Effundere hanc cum morte luctantem diu
Animam, & tenebras petere. nam ſceleri hæc meo
Parum alta nox eſt. Tartaro condi juvat,

Et ſi quid ultra Tartarum eſt, tandem libet,
Quod olim oportet. morte prohiberi haud queo.
Ferrum negabis? noxias lapſo vias
Claudes? & arctis colla laqueis inſeri
Prohibebis? herbas, quæ ferunt lethum, auferes?
Quid iſta tandem cura proficiet tua?
Vbique mors eſt. optime hoc cavit Deus:
Eripere vitam nemo non homini poteſt;
At nemo mortem: mille ad hanc aditus patent.
Nil quæro, dextra noſter & nuda ſolet
Bene animus uti. dextra nunc toto impetu,
Toto dolore, viribus totis veni.
Non deſtino unum vulneri noſtro locum:
Totus nocens ſum. qua voles, mortem exige.
Effringe corpus, corque tot ſcelerum capax
Evelle. totos viſcerum nuda ſinus.
Fractum incitatis ictibus guttur ſonet;
Laceræve fixis unguibus venæ fluant.
Aut dirige iras, quo ſoles. hæc vulnera
Reſciſſa multo ſanguine ac tabe irriga.
Hac extrahe animam, duram, inexpugnabilem.
Et tu, parens, ubicumque pœnarum arbiter
Adſtas mearum (non ego hoc tantum ſcelus
Vlla expiari credidi pœna ſatis
Vnquam, nec iſta morte contentus fui,
Nec me redemi parte: membratim tibi
Volui perire) debitum tandem exige.
Nunc ſolvo pœnas; tunc tibi inferias dedi.
Ades, atque inertem dexteram introrſus preme,
Magiſque merge. timida tum parvo caput
Libavit hauſtu, vixque cupientes ſequi
Eduxit oculos. hæret etiam nunc mihi
Ille animus, hæret; cum recuſantem manum
Preſſere vultus. audias verum, Œdipe:
Minus eruiſti lumina audacter tua,
Quam præſtitiſti. nunc manum cerebro indue.
Hac parte mortem perage, qua cœpi mori.
AN. Pauca, ô parens magnanime, miſerandæ precor
Vt verba gnatæ mente placata audias.
Non te ut reducam veteris ad ſpecimen domus,
Habitumque regni flore pollentem inclyto,
Peto; aſt ut iras, tempore aut ipſa mora
Fractas, remiſſo pectore ac placido feras.
Et hoc decebat roboris tanti virum,
Non eſſe ſub dolore, nec victum malis
Dare terga. non eſt, ut putas, virtus pater
Timere vitam, ſed malis ingentibus

Obſtare,

Ondare, nec ſe vertere, ac retro dare.
Qui fata proculcavit, ac vitæ bona
Projecit, atque abſcidit, & caſus ſuos
Oneravit, ipſi, ceu video, nullo eſt opus,
Quare ipſe mortem cupiat, aut quare petat.
Vtrumque timidi eſt velle. contempſit mori,
Qui non cupiſcit. cujus haud ultra mala
Exire poſſunt, in loco tuto eſt ſitus.
Quis jam Deorum (velle fac) quidquam poteſt
Malis tuis adjicere? jam nec tu potes;
Niſi hoc, ut eſſe te putes dignum nece.
Non es; nec ulla pectus hoc culpa attigit,
Et hoc magis te genitor inſontem voca,
Quod innocens es Diis quoque invitis. quid eſt
Quo te efferant, vel quod novos ſuffixerit
Stimulos dolori? quid te ad infernas agit
Sedes, quid ex his pellit? Vt careas die?
Cares. ut altis nobilem muris domum,
Patriamque fugias? patria tibi vivo periit.
Gnatos fugis, matremque? ab aſpectu omnium
Fortuna te ſummovit: & quidquid poteſt
Auferre cuiquam mors, tibi hoc vita abſtulit.
Regni tumultus, turba fortunæ prior
Abſceſſit ante juſta. quem genitor fugis?
OED. Me fugio, fugio conſcium ſcelerum omnium
Pectus, manumq; hanc fugio, & hoc cælū, & deos;
Et dira fugio ſcelera, quæ feci nocens.
Ego hoc ſolum, frugifera quo ſurgit Ceres,
Premo? has ego auras ore peſtifero traho?
Ego laticis hauſtu ſatior, aut ullo fruor
Almæ parentis munere? ego caſtam manum
Nefandus, inceſtificus, execrabilis
Attrecto? ego ullos aure concipio ſonos
Per quos parentis nomen aut gnati audiam?
Vtinam quidem reſcindere has quitem vias,
Manibuſque adactis omne, quo voces meant,
Aditúſque verbis tramite anguſto patet,
Eruere poſſem gnata: jam ſenſum tui,
Quæ pars meorum es criminum, infelix pater,
Fugiſſem, inhæret ac recrudeſcit nefas
Subinde; & aures ingerunt quidquid mihi
Negaſtis oculi. cur caput tenebris grave
Non mitto ad umbras Ditis æternas? quid heic
Manes meos detineo? quid terram gravo?
Miſtuſque ſuperis erro? quid reſtat mali?
Regnum, parentes, liberi, virtus quoque,
Et ingenii ſolertis eximium decus

Periere:

Periere: cuncta fortuna infeſta abſtulit.
Lacrimæ ſupererant: has quoque eripui mihi,
Abſiſte: nullas animus admittit preces,
Novamque pœnam ſceleribus quærit parem.
Et eſſe par quæ poterit? infanti quoque
Decreta mors eſt. fata quis tam triſtia
Sortitus unquam? videram nondum diem,
Vterique nondum ſolveram cluſi moras;
Et jam timebar. protinus quoſdam editos
Nox occupavit, & novæ luci abſtulit:
Mors me anteceſſit. aliquis intra viſcera
Materna lethum præcocis fati tulit:
Sed numquid & peccavit? abſtruſum, abditum,
Dubiumque an eſſem, ſceleris infandi reum
Deus egit: illo teſte damnavit parens;
Calidoque teneros tranſtulit ferro pedes,
Et in alta nemora pabulum miſit feris,
Avibus & avidis, quas Cithæron noxius
Cruore ſæpe regio attractas alit.
Sed quem Deus damnavit, abjecit pater.
Mors quoque refugit: præſtiti Delphis fidem,
Genitorem adortus impia ſtravi nece.
Hoc alia pietas redimet. occidi patrem,
Sed matrem amavi. proloqui hymenæum pudet,
Tedaſque noſtras. has quoque invitum pati
Te coge pœnas: facinus ignotum, efferum,
Inuſitatum fare, quod populi horreant,
Quod eſſe factum nulla non ætas neget,
Quod patricidam pudeat. in patrios toros
Tuli paterno ſanguine aſperſas manus,
Scelerisque precium majus accepi ſcelus.
Leve eſt paternum facinus. in thalamos meos
Deducta mater, ne parum ſcelerum foret,
Fecunda, nullum crimen hoc majus poteſt
Natura ferre. ſi quod etiamnum eſt tamen;
Qui facere poſſent, dedimus. abjeci necis
Pretium paternæ ſceptrum, & hoc iterum manus
Armavit alias. optime regni mei
Fatum ipſe novi: nemo ſine ſacro feret
Illud cruore. magna præſagit mala
Paternus animus: jacta jam ſunt ſemina
Cladis futuræ: ſpernitur pacti fides.
Hic occupato cedere imperio negat:
Ius ille, & icti fœderis teſtes deos
Invocat, & Argos exul, atque urbes movet
Graias in arma. non levis feſſis venit
Ruina Thebis. tela, flammæ, vulnera

Inſtant,

Certant in omne facinus, & penſi nihil
Ducunt, ubi illos ira præcipites agat:
Nefaſque nullum per nefas nati, putant.
Non patris illos tangit afflicti pudor,
Non patria. regno pectus attonitum furit.
Scio quo ferantur, quanta moliri parent:
Ideoque lethi quæro maturi viam,
Morique propero, dum in domo nemo eſt mea
Nocentior me. gnata, quid genubus meis
Fles advoluta? quid prece indomitum domas?
Vnum hoc habet fortuna, quo poſſim capi,
Invictus aliis. ſola tu affectus potes
Mollire duros, ſola pietatem in domo
Docere noſtra. nil grave aut miſerum eſt mihi,
Quod te ſciam voluiſſe. tu tantum impera.
Hic OEdipus Ægea tranabit freta,
Iubente te; flammaſque, quas Siculo vomit
De monte tellus igneos volvens globos,
Excipiet ore; ſeque ſerpenti offeret,
Quæ ſæva furto nemoris Herculeo furit;
Iubente te præbebit alitibus jecur;
Iubente te vel vivet.

ACTVS SECVNDVS.

NVNCIVS, OEDIPVS. ANTIGONE.

EXemplum in ingens, regia ſtirpe edite,
Thebæ paventes arma fraterna invocant,
Rogantque tectis arceas patriis faces.
Non ſunt minæ. jam propius acceſſit malum.
Nam regna repetens frater & pactas vices,
In bella cunctos Græciæ populos agit.
Septena muros caſtra Thebanos premunt.
Succurre. prohibe pariter & bellum & nefas.

OED.

OED. Ego ille ſum, qui ſcelera committi vetem?
Et abſtineri ſanguine à caro manus
Doceam? magiſter juris & amoris pii
Ego ſum? meorum exempla facinorum appetunt.
Me nunc ſequuntur,laudo;& agnoſco libens.
Exhortor, aliquid ut patre hoc dignum gerant.
Agite ô propago clara, generoſam indolem
Probate factis: gloriam ac laudes meas
Sperate: & aliquid facite,propter quod patrem
Adhuc juvet vixiſſe. facietis ſcio.
Sic eſtis orti,ſcelere defungi haud levi,
Haud uſitato, tanta nobilitas poteſt.
Ferte arma,facibus petite penetrales deos,
Frugemque flamma metite natalis ſoli.
Miſcete cuncta,rapite in exitium omnia.
Dejicite paſſim mœnia, in planum date.
Templis Deos obruite,maculatos lares
Conflate,ab imo tota conſidat domus.
Vrbs concremetur. primus à thalamis meis
Incipiat ignis. AN. Mitte violentum impetum
Doloris, ac te publica exorent mala,
Auctorque placidæ liberis pacis veni.
OED. Vides modeſtæ deditum menti ſenem?
Placidæque amantem pacis ad partes vocas?
Tumet animus ira,fervet immenſum dolor,
Majuſque quam quod caſus & juvenum furor
Conatur,aliquid cupio, non ſatis eſt adhuc
Civile bellum, frater in fratrem ruat.
Nec hoc ſat eſt quod debet, ut fiat nefas
De more noſtro,quod meos deceat toros;
Date arma patri,nemo me ex his eruat
Silvis: latebo rupis exeſæ cavo,
Aut ſepe denſa corpus abſtruſum tegam.
Hinc aucupabor verba rumoris vagi,
Et ſæva fratrum bella,quod poſſum, audiam.

ACTVS TERTIVS.

IOCASTA. ANTIGONE. NVNCIVS.

FElix Agave, facinus horrendum manu
IO. Qua fecerat,geſtavit;& ſpolium tulit
Cruenta nati Mænas in partes dati.
Fecit ſcelus,ſed miſera non ultra ſuum
Scelus hoc cucurrit. hoc leve eſt, quod ſum no-
Feci nocentes,hoc quoque etiamnum leve, (cens;
Peperi nocentes, deerat ærumnis meis,

Vt & hoſtem amarem. bruma ter poſuit nives,
Et tertia jam falce decubuit Ceres,
Vt exul errat gnatus, & patria caret,
Profugusque regum auxilia Grajorum rogat.
Gener eſt Adraſti, cujus imperio mare
Quod cingit Iſthmon, regitur. hic gentes ſuas,
Septemque ſecum regna ad auxilium trahit.
Generi. quid optem, quidve decernam, haud ſcio.
Regnum repoſcit. cauſa repetentis bona eſt;
Mala, ſic petentis. vota quæ faciam parens?
Vtrumque natum video, nil poſſum pie
Pietate ſalva facere: quodcumque alteri
Optabo nato, fiet alterius malo.
Sed utrumque quamvis diligam affectu pari;
Quo cauſa melior, ſorſque deterior trahit,
Inclinat animus, ſemper infirmo favens.
Miſeros magis fortuna conciliat ſuis.
NVN. Regina, dum tu flebiles queſtus cies,
Terſque tempus, tota nudatis ſtetit
Acies in armis: æra jam bellum cient,
Aquilaque pugnam ſignifer mota vocat:
Septena reges bella diſpoſiti parant;
Animo pari Cadmea progenies ſubit:
Curſu citato miles hinc atque hinc ruit.
Vide, ut atra nubes pulvere abſcondat diem,
Fumoque ſimiles campus in cælum erigat
Nebulas, equeſtri fracta quas tellus pede
Submittit: &, ſi vera metuentes vident,
Infeſta fulgent ſigna: ſurrectis adeſt
Frons prima telis: aurea clarum nota
Nomen ducum vexilla præſcriptum ferunt.
I, redde amorem fratribus, pacem omnibus,
Et impia arma matris oppoſitu impedi.
AN. Perge, ô parens, & concita celerem gradum;
Compeſce tela, fratribus ferrum excute.
Nudum inter enſes pectus infeſtos tene.
Aut ſolve bellum, mater, aut prima excipe.
IOC. Ibo, ibo, & armis obvium opponam caput,
Stabo inter arma. petere qui fratrem volet,
Petat ante matrem. tela, qui fuerit pius,
Rogante ponat matre: qui non eſt pius,
Incipiat à me. fervidos juvenes anus
Tenebo: nullum teſte me fiet nefas.
Aut ſi quod & me teſte committi poteſt,
Non fiet unum. AN. Signa collatis micant
Vicina ſignis, clamor hoſtilis fremit,
Scelus in propinquo eſt; occupa mater preces.

Et

Et ecce motos fletibus credas meis,
Sic agmen armis ſegne compoſitis venit:
Procedit acies tarda, ſed properant duces:
IOC. Quis me procellæ turbine inſanæ vehens
Volucer per auras ventus ætherias aget?
Quæ Sphinx, vel atra nube ſubtexens diem
Stymphalis avidis præpetem pennis feret?
Aut quæ per altas aëris rapiet vias
Harpya, ſævi regis obſervans famem,
Et inter acies projiciet raptam duas?
NVN. Vadit furenti ſimilis, aut etiam furit
Sagitta qualis Parthica velox manu
Excuſſa fertur; qualis inſano ratis
Premente vento rapitur; aut qualis cadit
Delapſa cælo ſtella, cum ſtringens polum
Rectam citatis ignibus rumpit viam;
Attonita curſu fugit, & binas ſtatim
Deduxit acies. victa materna prece
Hæſere bella, jamque in alternam necem
Illinc & hinc miſcere cupientes manum,
Vibrata dextra tela ſuſpenſa tenent.
Paci favetur. omnium ferrum latet
Ceſſatque. ſolum vibrat in fratrum manu.
Laniata canas mater oſtendit comas;
Rogat abnuentes; irrigat fletu genas,
Negare matri, qui diu dubitat, poteſt.

ACTVS QVARTVS.

IOCASTA. POLYNICES.

IN me arma & ignes vertite, in me omnis ruat
Vnam juventus; quæque ab Inachio venit
Animoſa muros; quæque Thebana ferox
Deſcendit arce. civis atque hoſtis ſimul,
Hunc petite ventrem, qui dedit fratres viro.
Mea membra paſſim ſpargite, ac divellite:
Ego utrumque peperi. ponitis ferrum ocyus?
Ac dico, & ex quo mihi dextram datis?
Date dum piæ ſunt. error invitos adhuc
Fecit nocentes: omne fortunæ fuit
Peccantis in nos crimen. hoc primum nefas
Inter ſcientes geritur. in veſtra manu eſt,
Vtrum velitis. ſancta ſi pietas placet,
Donate matrem pace: ſi placuit ſcelus,
Majus paratum eſt. media ſe opponit parens.
Proinde bellum tollite, aut belli moram.
Sollicita cui nunc mater alterna prece
Verba admovebo? miſera quem amplectar prius?
In

In utramque partem ducor affectu pari.
Hic abfuit: ſed pacta ſi fratrum valent,
Nunc alter aberit. ergo jam nunquam duos,
Niſi ſic, videbo? junge complexus prior
Tu, tot labores totque perpeſſus mala,
Longo parentem feſſus exilio vides.
Accede propius: clude vagina impium
Enſem; & trementem jamque cupientem excuti
Haſtam ſolo defige, maternum tuo
Coire pectus pectori clypeus vetat.
Hunc quoque repone: vinculo frontem exue,
Tegimenque capitis triſte belligeri leva,
Et ora matri redde. quo vultus refers,
Acieque pavida fratris obſervas manum?
Affuſa totum corpus amplexu tegam.
Tuo cruori per meum fiet via.
Quid dubius hæres? an times matris fidem?
PO. Timeo: nihil jam jura naturæ valent.
Poſt iſta fratrum exempla, ne matri quidem
Fides habenda eſt. IO. Redde jam capulo manum,
Adſtringe galeam, læva ſe clypeo ingerat:
Dum frater exarmatur, armatus mane:
Tu pone ferrum. cauſa qui es ferri prior,
Si pacis odium eſt, furere ſi bello placet;
Inducias te mater exiguas rogat,
Ferat ut reverſo poſt fugam nato oſcula,
Vel prima, vel ſuprema. dum pacem peto,
Audite inermes: ille te, tu illum times;
Ego utrumq; ſed pro utroque. quid ſtrictū abnuis
Recondere enſem? qualibet gaude mora.
Id gerere bellum cupitis, in quo eſt optimum
Vinci. vereris fratris infeſti dolos?
Quoties neceſſe eſt fallere, aut falli à ſuis,
Patiare potius ipſe, quam facias, ſcelus.
Sed ne verere: mater inſidias & hinc
Et rurſus illinc abiget. exoro, an patri
Invideo veſtro? veni, ut arcerem nefas,
An ut viderem propius? hic ferrum abdidit
Reclivis haſtæ, & arma defixa incubant.
Ad te preces nunc, nate, maternas feram,
Sed ante lachrimas. teneo longo tempore
Petita votis ora, te profugum ſolo
Patrio penates regis externi tegunt:
Te maria tot diverſa, tot caſus vagum
Egere: non te duxit in thalamos parens,
Comitata primos, nec ſua feſtas manu
Ornavit ædes; nec ſua lætas faces

Vitta

Viſta revinxit. dona non auri & graves
Gazas ſocer, non arva, non urbes dedit.
Dotale bellum eſt. hoſtium es factus gener,
Patria remotus, hoſpes alieni laris,
Externa conſecutus, expulſus tuis,
Sine crimine exul. ne quid è fatis tibi
Deeſſet paternis, hoc quoque ex illis habet,
Erraſſe thalamis. nate poſt multos mihi
Remiſſe ſoles, nate ſollicitæ metus
Et ſpes parentis, cujus aſpectum Deos
Semper rogavi; cum tuus reditus mihi
Tantum eſſet erepturus adventu tuo,
Quantum daturus; quando pro te deſinam,
Dixi, timere? dixit irridens Deus,
Ipſum timebis. nempe, niſi bellum foret,
Ego te carerem. nempe, ſi tu non fores,
Bello carerem, triſte conſpectus datur
Pretium tui, durumque: ſed matri placet.
Hinc modo recedant arma dum nullum nefas
Mars ſævus audet. hoc quoque eſt magnum nefas,
Tam prope fuiſſe; ſtupeo & exſanguis tremo,
Cum ſtare fratres hinc & hinc video duos
Sceleris ſub ictu: membra quaſſantur metu.
Quam pæne mater majus adſpexi nefas,
Quam quod miſer videre non potuit pater!
Licet timore facinoris tanti vacem,
Videamque jam nil tale, ſum infelix tamen,
Quod pæne vidi. per decem menſium graves
Uteri labores, perque pietate inclytas
Precor ſorores, & per irati ſibi
Genas parentis; ſcelere quas nullo nocens,
Erroris à ſe dira ſupplicia exigens,
Hauſit; nefandas mœnibus patriis faces
Averte, ſigna bellici retro agminis
Flecte; ut recedas, magna pars ſceleris tamen
Veſtri peracta eſt. vidit hoſtili grege
Campos repleri patria, fulgentes procul
Armis catervas: vidit equitatu levi
Cadmea frangi prata, & excelſos rotis
Volitare proceres, igne flagrantes trabes
Fumare, cineri quæ petunt noſtras domos;
Fratreſque (facinus quod novum & Thebis fuit)
In ſe ruentes. totus hoc exercitus
Et populus omnis, & utraque hoc vidit ſoror,
Genitrixque vidit: nam pater debet ſibi,
Quod iſta non ſpectavit: occurrat tibi
Nunc Oedipus: quo vindice, erroris quoque
Pœnæ

Pœnæ petuntur. ne, precor, ferro erue
Patriam, ac penates; neve quas regere expetis,
Everte Thebas. quis tenet mentem furor?
Petendo patriam perdis; ut fiat tua,
Vis eſſe nullam? quin tuæ cauſæ nocet
pſum hoc quod armis vertis infeſtis ſolum;
egeteſque adultas ſternis, & totos fugam
idis per agros, nemo ſic vaſtat ſua.
Quæ corripi igne, quæ meti gladio jubes,
lliena credis, rex ſit è vobis uter,
Manente regno, quærite. hæc telis petes,
lammiſque tecta? poteris has Amphionis
Quaſſare moles; nulla quas ſtruxit manus,
tridente tardum machina ducens onus;
ed convocatus vocis & citharæ ſono
Per ſe ipſe turres venit in ſummas lapis?
Hæc ſaxa franges victor? hinc ſpolia auferes?
Vinctoſque duces patris æquales tui?
Matres ab ipſo conjugum rapias ſinu,
Sævus catena miles impoſita trahet?
Vt adulta virgo mixta captivo gregi
Thebana nuribus munus Argolicis eat?
An & ipſa palmas vincta poſt tergum datas
Mater triumphi præda fraterni vehar?
Poteſne cives lætus exitio datos
Videre paſſim? mœnibus caris potes
Hoſtem admovere? ſanguine & flamma potes
mplere Thebas? tam ferum & durum geris
Sævumque in iras pectus, & nondum imperas?
Quid ſceptra facient? pone veſanos, precor,
Animi tumores, teque pietati refer.
PO. Vt profugus errem ſemper? ut patria arcear,
Opemque gentis hoſpes externæ ſequar?
Quid paterer aliud, ſi fefelliſſem fidem?
i pejeraſſem? fraudis alienæ dabo
Pœnas? at ille præmium ſcelerum feret?
ubes abire. matris imperio obſequor.
Da, quo reverrar. regia frater mea
Habitet ſuperba; parva me abſcondat caſa.
Hanc da repulſo. liceat exiguo lare
Penſare regnum. conjugi donum datus
Arbitria thalami dura felicis feram,
Humiliſque ſocerum lixa dominantem ſequar?
n ſervitutem cadere de regno grave eſt.
IOC. Si regna quæris, nec poteſt ſceptro manus
Vacare ſævo; multa, quæ poſſunt peti
n orbe toto, quælibet tellus dabit.

Hinc nota Baccho Tmolis attollit juga,
Quo lata terris ſpacia frugiferis jacent,
Et qua trahens opulenta Pactolus vada
Inundat auro rura: nec lætis minus
Mæandros arvis flectit errantes aquas,
Rapiduſque campos fertiles Hebrus ſecat.
Hinc grata Cereri Gargara, & dives ſolum,
Quod Xanthus ambit nivibus Idæis tumens:
Hinc, qua relinquit nomen Ionii maris,
Fauces Abydi Seſtos oppoſitæ premit:
Aut, qua latus jam propior Orienti dedit,
Tutamque crebris portubus Lyciam videt:
Hæc regna ferro quære, in hos populos ferat
Socer arma fortis: has paret ſceptro tuo,
Tradatque gentes. hoc adhuc regnum puta
Tenere patrem. melius exilium eſt tibi,
Quam reditus iſte. crimine alieno exulas,
Tuo redibis. melius iſtis viribus,
Nova regna nullo ſcelere maculata appetes.
Quin ipſe frater, arma comitatus tua,
Tibi militabit. vade, & id bellum gere,
In quo pater materque pugnanti tibi
Favere poſſint. regna cum ſcelere, omnibus
Sunt exiliis graviora. nunc belli mala
Propone, dubias Martis incerti vices.
Licet omne tecum Græciæ robur trahas,
Licet arma longe miles ac late explicet;
Fortuna belli ſemper ancipiti in loco eſt,
Quodcunque Mars decernit. exæquat duos,
Licet impares ſint, gladius. & ſpes & metus
Sors cæca verſat. præmium incertum petis:
Certum ſcelus. faviſſe fac votis Deos
Omnes tuis: ceſſere, & averſi fugam
Petiere cives. clade funeſta jacens
Obtexit agros miles. exultes licet,
Victorque fratris ſpolia dejecti geras;
Frangenda palma eſt. quale tu id bellum putas,
In quo exectandum victor admittit nefas,
Si gaudet? hunc, quem vincere, infelix cupis,
Cum viceris, lugebis: infauſtas age
Dimitte pugnas. libera patriam metu,
Luctu parentes. PO. Sceleris & fraudis ſuæ
Pœnas nefandus frater ut nullas ferat?
IO. Ne metue; pœnas, & quidem ſolvet graves.
Regnabit. PO. Eſt hæc pœna? IO. Si dubitas, avo
Patrique crede. Cadmus hoc dicet tibi,
Cadmique proles. ſceptra Thebarum fuit

Impune nulli gerere; nec quiſquam fide
Rupta tenebat illa. jam numeres licet
Fratrem inter iſtos. PO. numero, & eſt tanti mihi
Cum regibus jacere. IO. Te turbæ exulum
Adſcribo. regna, dummodo inviſus tuis.
PO. Regnare non vult, eſſe qui inviſus timet.
Simul ista mundi conditor poſuit Deus,
Odium, atque regnum. regis hoc magni reor
Odia iſta premere. multa dominantem vetat
Amor ſuorum; plus in iratos licet.
IO. Qui vult amari, languida regnet manu,
Inviſa numquam imperia retinentur diu.
Præcepta melius imperii reges dabunt;
Exilia tu diſpone. PO. Pro regno velim
Patriam, penates, conjugem flammis dare.
Imperia precio quolibet conſtant bene.

Deeſt in hac Tragœdia finis.

L. ANNÆI
SENECÆ
HIPPOLYTVS.

Interlocutores.

HIPPOLYTVS. CHORVS.
PHÆDRA. THESEVS.
NVNCIVS. NVTRIX.

ACTVS PRIMVS.

HIPPOLYTVS.

ITE, umbroſas cingite ſilvas,
Summaque montis juga Cecropii,
Celeri planta luſtrate vagi
Quæ ſaxoſa loca Parnethi
Subjecta jacent, quæ Thryaſiis
Vallibus amnis rapida currens
Verberat unda. ſcandite colles
Semper canos nive Riphæa.
Hac hac alii, qua nemus alta
Texitur alno, qua prata jacent,
Quæ rorifera mulcens aura

Zephyrus

Zephyrus vernas evocat herbas.
Vbi per glacies lenis Iliſſus,
Vbi Mæander ſuper æquales
Labitur agros piger, & ſteriles
Amne maligno radit arenas.
Vos, qua Marathon tramite lævo
Saltus aperit, qua comitatæ
Gregibus parvis nocturna petunt
Pabula fœtæ. vos, qua tepidis
Subditus auſtris, frigora mollit
Durus Acarnan: alius rupem
Dulcis Hymetti: parvas alius
Calcet Aphidnas. pars illa diu
Vacet immunis, qua curvati
Littora ponti Sunion urget.
Si quem tangit gloria ſilvæ,
Vocat hunc Philippis, hic verſatur
Metus agricolis. vulnere multo
Iam notus aper, at vos laxas
Canibus tacitis mittite habenas:
Teneant acres lora Moloſſos.
Et pugnaces tendant Creſſæ
Fortia trito vincula collo.
At Spartanos (genus eſt audax
Avidumque feræ) nodo cautus
Propiore liga. veniet tempus,
Cum latratu cava ſaxa ſonent.
Nunc dimiſſi nare ſagaci
Captent auras, luſtraque preſſo
Quærant roſtro; dum lux dubia eſt;
Dum ſigna pedum roſcida tellus
Impreſſa tenet. alius raras
Cervice gravi portare plagas,
Alius teretes properet laqueos.
Picta rubenti linea pinna
Vano cludat terrore feras.
Tibi libretur miſſile telum.
Tu grave, dextra lævaque ſimul,
Robur lato dirige ferro.
Tu præcipites clamore feras
Subſeſſor ages, tu jam victor
Curvo ſolves viſcera cultro.
Ades en comiti Diva virago,
Cujus regno pars terrarum
Secreta vacat: cujus certis
Petitur telis fera, quæ gelidum
Potat Araxen, & quæ ſtanti

Cadit in Iſtro: tua Gætulos
Dextra leones, tua Cretæas
Sequitur cervas : nunc veloces
Figis damas leviore manu.
Tibi dant variæ pectora tigres,
Tibi villoſi terga biſontes,
Latiſque feri cornibus uri.
Quidquid ſolis paſcitur arvis,
Sive illud inops novit Garamas,
Sive illud Arabs divite ſilva,
Sive ferocis juga Pyrenes,
Sive Hyrcani celant ſaltus,
Vacuiſque vagus Sarmata campis
Arcus metuit, Diana, tuos.
Tua ſi gratus numina cultor
Tulit in ſaltus; retia vinctas
Tenuere feras; nulli laqueum
Rupere pedes; fertur plauſtro
Præda gementi. tum roſtra canes
Sanguine multo rubicunda gerunt,
Repetitque caſas ruſtica longo
Turba triumpho, en Diva fave.
ignum arguti miſere canes;
Vocor in ſilvas, hac hac pergam,
Qua via longum compenſat iter.

PHÆDRA. NUTRIX.

O Magna vaſti Creta dominatrix freti,
Cujus per omne littus innumeræ rates
Tenuere pontum, quidquid Aſſyria tenus
Tellure Nereus pervium roſtris ſecat;
Cur me in penates obſidem inviſos datam,
Hoſtique nuptam, degere ætatem in malis
Lachrimiſque cogis? profugus en conjux abeſt,
Præſtatque nuptæ, quam ſolet, Theſeus fidem.
Fortis per altas invii retro lacus
Vadit tenebras miles audacis proci;
olio ut revulſam regis inferni abſtrahat,
Pergit furoris ſocius: haud illum timor,
Pudorque tenuit, ſtupra & illicitos toros
Acheronte in imo quærit Hippolyti pater.
ed major alius incubat mœſtæ dolor:
ion me quies nocturna, non altus ſopor
olvêre curis: alitur & creſcit malum,
it ardet intus; qualis Ætnæo vapor
xundat antro, Palladis telæ vacant:
it inter ipſas penſa labuntur manus.

Non colere donis templa votivis libet;
Non inter aras Attidum miſtam choris,
Jactare tacitis conſcias ſacris faces;
Nec adire caſtis precibus aut ritu pio
Adjudicatæ præſidem terræ deam.
Juvat excitatas conſequi curſu feras,
Et rigida molli gæſa jaculari manu.
Quo tendis anime? quid furens ſaltus amas?
Fatale miſeræ matris agnoſco malum.
Peccare noſter novit in ſilvis amor.
Genitrix tui me miſeret: infando malo
Correpta, pecoris efferi ſævum ducem
Audax amaſti, torvus, impatiens jugi.
Adulter ille, ductor indomiti gregis.
Sed amabat aliquid: quis meæ miſeræ deus,
Aut quis juvare Dædalus flammas queat?
Non, ſi ille remeet arte Mopſopia potens
Qui noſtra cæca monſtra concluſit domo,
Promittat ullam caſibus noſtris opem.
Stirpem peroſa Solis inviſi Venus,
Per nos catenas vindicat Martis ſui,
Suaſque: probris omne Phœbeum genus
Onerat nefandis, nulla Minois levi
Defuncta amore eſt, jungitur ſemper nefas.
NVT. Theſeia conjux, clara progenies Jovis,
Nefanda caſto pectore exturba ocyus:
Extingue flammas; neve te diræ ſpei
Præbe obſequentem: quiſquis in primo obſtitit
Repulitque amorem, tutus ac victor fuit.
Qui blandiendo dulce nutrivit malum,
Sero recuſat ferre quod ſubiit jugum.
Nec me fugit, quam durus, & veri inſolens,
Ad recta flecti regius nolit tumor.
PH. Quemcumque dederit exitum caſus, feram:
Fortem facit vicina libertas ſenem.
PHÆ. Obſtare primum eſt velle, nec labi via:
Pudor eſt ſecundus, noſſe peccandi modum.
Quo miſera pergis? quid domum infamem gravas,
Superaſque matrem? majus eſt monſtro nefas.
Nam monſtra fato; moribus ſcelera imputes.
Si, quod maritus ſupera non cernit loca,
Tutum eſſe facinus credis & vacuum metus
Erras, teneri crede Lethæo abditum
Theſea profundo; ferre perpetuam Stygem.
Quid ille, lato maria qui regno premit,
Populiſque reddit jura centenis pater;
Latere tantum facinus occultum ſinet?

Sagax parentum eſt cura. credamus tamen
Aſtu doloque tegere nos tantum nefas.
Quid ille rebus lumen infundens ſuum
Matris parens? quid ille, qui mundum quatit;
Vibrans coruſca fulmen Ætnæum manu
Sator deorum? credis hoc poſſe effici
Inter videntes omnia ut lateas avos?
Sed, ut ſecundus numinum abſcondat favor
Coitus nefandos, utque contingat ſtupro
Negata magnis ſceleribus ſemper fides:
Quid poena præſens, conſciæ mentis pavor;
Animuſque culpa plenus, & ſemet timens?
Scelus aliqua tutum, nulla ſecurum tulit.
Compeſce amoris impii flammas, precor,
Nefaſque, quod non ulla tellus barbara
Commiſit unquam, non vagus campis Geta,
Nec inhoſpitalis Taurus, aut ſparſus Scythes.
Expelle facinus mente caſtifica horridum;
Memorque matris metue concubitus novos.
Miſcere thalamos patris & gnati apparas;
Vteroque prolem capere confuſam impio?
Perge, & nefandis verte naturam ignibus.
Cur monſtra ceſſant? aula cur fratris vacat?
Prodigia toties orbis inſueta audiet,
Natura toties legibus cedet ſuis,
Quoties amabit Creſſa? PHÆ. Quæ memoras ſcio
Vera eſſe nutrix: ſed furor cogit ſequi
Pejora, vadit animus in præceps ſciens,
Remeatque, fruſtra ſana conſilia appetens.
Sic cum gravatam navita adverſa ratem
Propellit unda, cedit in vanum labor,
Et victa prono puppis aufertur vado.
Quod ratio poſcit, vincit ac regnat furor,
Potenſque tota mente dominatur Deus.
Hic volucer omni regnat in terra potens,
Ipſumque flammis torret indomitis Iovem.
Gradivus iſtas belliger ſenſit faces,
Opifex triſulci fulminis ſenſit Deus;
Et qui furentes ſemper Ætnæis jugis
Verſat caminos, igne tam parvo calet.
Ipſumque Phoebum, tela qui nervo regit,
Figit ſagitta certior miſſa puer:
Volitatque cœlo pariter & terræ gravis.
NVT. Deum eſſe amorem turpiter vitio favens
Finxit libido. quoque liberior foret,
Titulum furori numinis falſi addidit.
Natum per omnes ſcilicet terras vagum

Erycina

Erycina mittit. ille per coelum volans
Proterva tenera tela molitur manu,
Regnumque tantum minimus in ſuperis habet.
Vana iſta demens animus aſcivit ſibi,
Venerisque numen finxit, atque arcus Dei.
Quiſquis ſecundis rebus exultat nimis,
Fluitque luxu, ſemper inſolita appetens;
Hunc illa magnæ dira fortunæ comes
Subit libido; non placent ſuetæ dapes,
Non tecta ſani moris, aut vilis cibus.
Cur in penates rarius tenues ſubit
Hæc delicatas eligens peſtis domos?
Cur ſancta parvis habitat in tectis Venus,
Mediumque ſanos vulgus affectus tenet,
Et ſe coercent modica? contra divites,
Regnoque fulti, plura quam fas eſt, petunt?
Quod non poteſt, vult poſſe, qui nimium poteſt.
Quid deceat alto præditam ſolio vide.
Metue ac verere ſceptra remeantis viri.
PHÆ. Amoris in me maximum regnum fero,
Reditusque nullos metuo, non umquam amplius
Convexa tetigit ſupera, qui merſus ſemel
Adiit ſilentem nocte perpetua domum.
NVT. Ne crede, Ditis clauſerit regnum licet,
Caniſque diras Stygius obſervet fores;
Solus negatas invenit Theſeus vias.
PHÆ. Veniam ille amori forſitan noſtro dabit.
NVT. Immitis etiam conjugi caſtæ fuit.
Experta ſævam eſt barbara Antiope manum.
Sed poſſe flecti conjugem iratum puta,
Quis hujus animum flectet intractabilem?
Exoſus omne feminæ nomen fugit,
Immitis annos coelibi vitæ dicat;
Connubia vitat, genus Amazonium ſcias.
PHÆ. Hunc in nivoſi collis hærentem jugis,
Et aſpera agili ſaxa calcantem pede,
Sequi per alta nemora, per montes placet.
NVT. Reſiſtet ille, ſeque mulcendum dabit,
Caſtoſque ritus Venere non caſta exuet?
Tibi ponet odium, cujus odio forſitan (teſt?
Perſequitur omnes? PH. Precibus haud vinci po-
NV. Ferus eſt. PH. Amore didicimus vinci feros.
NV. Fugiet. PH. Per ipſa maria ſi fugiat, ſequar.
NV. Patris memento. PHÆ. Meminimus matris
ſimul. (metu.
NVT. Genus omne profugit. PH. Pellicis careo
NV. Aderit maritus. PH. Nempe Pirithoi comes.
NV. Ade-

NV. Aderitque genitor. PH. Mitis Ariadnæ pater.
NV. Per has ſenectæ ſplendidas ſupplex comas,
Feſſumque curis pectus, & cara ubera
Precor, furorem ſiſte, teque ipſam adjuva.
Pars ſanitatis, velle ſanari, fuit.
PH. Non omnis animo ceſſit ingenuo pudor.
Paremus altrix: qui regi non vult, amor
Vincatur. haud te, fama, maculari ſinam.
Hæc ſola ratio eſt, unicum effugium mali:
Virum ſequamur. morte præveniam nefas.
NV. Moderare alumna mentis effrenæ impetus;
Animos coerce. dignam ob hoc vita reor,
Quod eſſe temet autumas dignam nece.
PH. Decreta mors eſt: quæritur fati genus;
Laqueone vitam finiam, an ferro incubem:
An miſſa præceps arce Palladia cadam.
Pro, caſtitatis vindicem armemus manum.
NV. Sic te ſenectus noſtra præcipiti ſinat
Perire leto? ſiſte furibundum impetum.
PH. Haud facile quiſquã ad vitam revocari poteſt,
Prohibere ratio nulla periturum poteſt,
Vbi quis mori conſtituit, & debet mori.
NV. Solamen annis unicum feſſis, hera,
Si tam protervus incubat menti furor,
Contemne famam: fama vix vero favet,
Pejus merenti melior, & pejor bono.
Tentemus animum triſtem & intractabilem.
Meus iſte labor eſt, aggredi juvenem ferum,
Mentemque ſævam flectere immitis viri.

CHORVS.

DIva, non miti generata ponto,
Quam vocat matrem geminus Cupido,
Impotens flammis ſimul & ſagittis,
Iſte laſcivus puer ac renidens
Tela quam certo moderatur arcu!
Labitur totas furor in medullas,
Igne furtivo populante venas.
Non habet latam data plaga frontem,
Sed vorat tectas penitus medullas.
Nulla pax iſti puero, per orbem
Spargit effuſas agilis ſagittas.
Quæque naſcentem videt ora ſolem,
Quæque ad occaſus jacet ora ſeros,
Si qua ferventi ſubjecta Cancro eſt,
Si qua majoris glacialis Vrſæ
Semper errantes patitur colonos,
Novit hos æſtus. juvenum feroces

Concitat flammas; ſenibuſque feſſis
Rurſus extinctos revocat calores.
Virginum ignoto ferit igne pectus:
Et jubet cælo ſuperos relicto,
Vultibus falſis habitare terras.
Theſſali Phœbus pecoris magiſter
Egit armentum, poſitoque plectro
Impari tauros calamo vocavit.
Induit formas quoties minores,
Ipſe qui cœlum nebulaſque ducit?
Candidas ales modo movit alas,
Dulcior vocem moriente cygno.
Fronte nunc torva petulans juvencus
Virginum ſtravit ſua terga ludo,
Perque fraternos nova regna fluctus,
Ungula lentos imitante remos,
Pectore adverſo domuit profundum,
Pro ſua vector timidus rapina.
Arſit obſcuri dea clara mundi
Nocte deſerta, nitidoſque fratri
Tradidit currus aliter regendos.
Ille nocturnas agitare bigas
Diſcit, & gyro breviore flecti.
Nec ſuum tempus tenuere noctes,
Et dies tardo remeavit ortu,
Dum tremunt axes graviore curru.
Natus Alcmena poſuit pharetram,
Et minax vaſti ſpolium leonis;
Paſſus aptari digitis ſmaragdos,
Et dari legem rudibus capillis.
Crura diſtincto religavit auro,
Luteo plantas cohibente ſocco:
Et manu, clavam modo qua gerebat,
Fila deduxit properante fuſo.
  Vidit Perſes, ditiſque ferax
Lydia regni, dejecta feri
Terga leonis; humeriſque, quibus
Sederat alti regia cæli,
Tenuem Tyrio ſtamine pallam.
Sacer eſt ignis, credite læſis,
Nimiumque potens. qua terra ſalo
Cingitur alto, quaque æthereo
Candida mundo ſidera currunt;
Hæc regna tenet puer immitis:
Spicula cujus ſentit in imis
Cærulus undis grex Nereidum,
Flammamque nequit relevare mari,

Ignes ſentit genus aligerum.
Venere inſtincti quam magna gerunt
Grege pro toto bella juvenci!
Si conjugio timuere ſuo,
Poſcunt timidi prœlia cervi;
Et mugitu dant concepti
Signa furoris. tunc virgatas
India tigres decolor horret:
Tunc vulnificos acuit dentes
Aper, & toto eſt ſpumeus ore.
Pœni quatiunt colla leones,
Cum movit amor: tum ſilva gemit
Murmure ſævo.
Amat inſani bellua ponti,
Lucæque boves. vindicat omnes
Natura ſibi, nihil immune eſt.
Odiumque perit, cum juſſit amor:
Veteres cedunt ignibus iræ,
Quid plura canam? vincit ſævas
Cura novercas.

ACTVS SECVNDVS.

CHORVS. NVTRIX. PHÆDRA.

CH. Altrix profare, quid feras, quonã in loco
NV. Spes nulla tantũ poſſe leniri malũ; (eſt.
Finiſque flammis nullus inſanis erit.
Torretur æſtu tacito, & incluſus quoque,
Quamvis tegatur, proditur vultu furor.
Erumpit oculis ignis, & lapſæ genæ
Lucem recuſant. nil idem dubiæ placet;
Artuſque varie jactat incertus dolor.
Nunc ut ſoluto labitur moriens gradu,
Et vix labante ſuſtinet collo caput:
Nunc ſe quieti reddit; & ſomni immemor
Noctem querelis ducit; attolli jubet,
Iterumque poni corpus; & ſolvi comas;
Rurſuſque fingi. ſemper impatiens ſui
Mutatur habitus. nulla jam Cereris ſubit
Cura aut ſalutis. vadit incerto pede,
Iam viribus defecta. non idem vigor,
Non ora tingens nitida purpureus rubor.
Populatur artus cura. jam greſſus tremunt,
Tenerque nitidi corporis cecidit decor,
Et, qui tenebant ſigna Phœbeæ facis
Oculi, nihil gentile nec patrium micant.
Lachrimæ cadunt per ora, & aſſiduo genæ
Rore irrigantur: qualiter Tauri jugis

Tepido

Tepido madeſcunt imbre perfuſæ nives.
Sed en pateſcunt regiæ faſtigia.
Reclinis ipſa ſedis auratæ toro,
Solitos amictus mente non ſana abnuit.
PH. Removete, famulæ, purpura atq; auro illitas
Veſtes; procul ſit muricis Tyrii rubor,
Quæ fila ramis ultimi Seres legunt.
Brevis expeditos zona conſtringat ſinus.
Cervix monili vacua; nec niveus lapis
Deducat aures, Indici donum maris.
Odore crinis ſparſus Aſſyrio vacet.
Sic temere jactæ colla perfundant comæ
Humeroſque ſummos; curſibus motæ citis
Ventos ſequantur: læva ſe pharetræ dabit;
Haſtile vibret dextra Theſſalicum manus.
Talis ſeveri mater Hippolytus fuit,
Qualis relictis frigidi ponti plagis,
Egit catervas, Atticum pulſans ſolum,
Aut Tanais aut Mæotis, & nodo comas
Coegit emiſitque, lunata latus
Protecta pelta; talis in ſilvas ferar.
NVT. Sepone queſtus, non levat miſeros dolor,
Regina, ſævis ecquis eſt flammis modus?
Agreſte placa virginis numen deæ.
   Regina nemorum, ſola quæ montes colis,
Et una ſolis montibus coleris Dea,
Converte triſtes omnium in melius minas,
O magna, ſilvas inter & lucos Dea,
Clarumque cœli ſidus, & noctis decus,
Cujus relucet mundus alterna face,
Hecate triformis; en ades cœptis favens.
Animum rigentem triſtis Hippolyti doma.
Amare diſcat, mutuos ignes ferat,
Det faciles aures, mitiga pectus ferum;
Innecte mentem: torvus, averſus, ferox
In jura Veneris redeat; huc vires tuas
Intende. ſic te lucidi vultus ferant,
Et nube rupta cornibus puris eas:
Sic te regentem frena nocturni ætheris,
Detrahere nunquam Theſſali cantus queant;
Nulluſque de te gloriam paſtor ferat.
Ades invocata. Iam favet votis dea.
Ipſam intuor ſolenne venerantem ſacrum,
Nullo latus comitante. quid dubitas? dedit
Tempus locumque caſus, utendum artibus.
Trepidamus? haud eſt facile mandatum ſcelus
Audere, verum juſſa, qui reges timet,

Deponat; omne pellat ex animo decus.
Malus eſt miniſter regii imperii pudor.

HIPPOLYTUS. NUTRIX.

QVid huc ſeniles feſſa moliris gradus
O fida nutrix, turbidam frontem gerens,
Et mœſta vultus? ſoſpes eſt certe parens,
Soſpeſque Phædra, ſtirpis & geminæ jugum.
NVT. Metus remitte: proſpero regnū in ſtatu eſt,
Domuſque florens ſorte felici viget.
Sed tu beatis mitior rebus veni:
Namque anxiam me cura ſollicitat tui,
Quod te ipſe pœnis gravibus infeſtis gravas.
Quem fata cogunt, ille cum venia eſt miſer:
At ſi quis ultro ſe malis offert volens,
Seque ipſe torquet, perdere eſt dignus bona
Queis neſcit uti. potius annorum memor,
Mentem relaxa. moribus feſtis facem
Attolle; curas Bacchus exoneret graves.
Ætate fruere. mobili curſu fugit.
Nunc facile pectus, grata nunc juveni Venus,
Exultet animus. cur toro viduo jaces?
Triſtem juventam ſolve: nunc luxus rape;
Effunde habenas; optimos vitæ dies
Effluere prohibe. propria deſcripſit Deus
Officia, & ævum per ſuos ducit gradus.
Lætitia juvenem, frons decet triſtis ſenem.
Quid te coërces, & necas rectam indolem?
Seges illa magnum fœnus agricolæ dabit,
Quæcumque lætis tenera luxuriat ſatis:
Arborque celſo vertice evincit nemus,
Quam non maligna cædit aut reſecat manus:
Ingenia melius recta ſe in laudes ferunt,
Si nobilem animum vegeta libertas alit.
Truculentus, & ſilveſter, & vitæ inſcius,
Triſtem juventam Venere deſerta colis.
Hoc eſſe munus credis indictum viris,
Vt dura tolerent? curſibus domitent equos,
Et ſæva bella Marte ſanguineo gerant?
Providit ille maximus mundi parens
Cum tam rapaces cerneret fati minas,
Vt damna ſemper ſobole repararet nova.
Excedat, agedum, rebus humanis Venus,
Quæ ſupplet ac reſtituit exhauſtum genus;
Orbis jacebit ſquallido turpis ſitu,
Vacuum ſine ullis claſſibus ſtabit mare,
Aleſque cœlo deerit, & ſilvis fera,

Solis

Solis & aër pervius ventis erit.
Quam varia leti genera mortalem trahunt,
Carpuntque turbam, pontus, & ferrum, & doli?
Sed fata credas deeſſe; ſic atram Styga
Iam petimus ultro. Cælibem vitam probet
Sterilis juventus, hoc erit, quidquid vides,
Vnius ævi turba, & in ſemet ruet.
Proinde vitæ ſequere naturam ducem:
Vrbem frequenta, civium cœtus cole.
HIP. Non alia magis eſt libera, & vitio carens,
Rituſque melius vita quæ priſcos colat,
Quam quæ relictis mœnibus ſilvas amat.
Non illum avaræ mentis inflammat furor,
Qui ſe dicavit montium inſontem jugis:
Non aura populi, & vulgus infidum bonis,
Non peſtilens invidia, non fragilis favor.
Non ille regno ſervit; aut regno imminens,
Vanos honores ſequitur, aut fluxas opes;
Spei metuſque liber. haud illum niger,
Edaxque livor dente degeneri petit.
Nec ſcelera populos inter atque urbes ſita
Novit; nec omnes conſcius ſtrepitus pavet,
Haud verba fingit. mille non quærit tegi
Dives columnis, nec trabes multo inſolens
Suffigit auro. non cruor largus pias
Inundat aras; fruge nec ſparſi ſacra
Centena nivei colla ſubmittunt boves:
Sed rure vacuo potitur, & aperto æthere
Innocuus errat: callidas tantum feris
Struxiſſe fraudes novit, & feſſus gravi
Labore, niveo corpus Iliſſo fovet.
Nunc ille ripam celeris Alphei legit:
Nunc nemoris alti denſa metatur loca,
Vbi Lerna puro gelida perlucet vado,
Sedemque mutat. heic aves querulæ fremunt,
Ramique ventis lene percuſſi tremunt,
Vetereſque fagi. juvit aut amnis vagi
Preſſiſſe ripas, ceſpite aut nudo leves
Duxiſſe ſomnos; ſive fons largus citas
Diffundit undas, ſive per flores novos
Fugiente dulcis murmurat rivo ſonus.
Excuſſa ſilvis poma compeſcunt famem,
Et fraga parvis volſa dumetis, cibos
Faciles miniſtrant. regios luxus procul
Eſt impetus fugiſſe. ſollicito bibunt
Auro ſuperbi. quam juvat nuda manu
Captaſſe fontem! certior ſomnus premit
Secura

Secura duro membra verſantem toro.
Non in receſſu furta & obſcuro improbus
Quærit cubili, ſeque multiplici timens
Domo recondit: æthera ac lucem petit,
Et teſte cælo vivit. hoc equidem reor
Vixiſſe ritu prima quos miſtos deis
Profudit ætas. nullus his auri fuit
Cæcus cupido. nullus in campo ſacer
Diviſit agros arbiter populis lapis.
Nondum ſecabant tredulæ pontum rates.
Sua quiſque norat maria. non vaſto aggere
Crebraque turre cinxerant urbes latus.
Non arma ſæva miles aptabat manu,
Nec torta cluſas fregerat ſaxo gravi
Baliſta portas. juſſa nec dominum pati
Juncto ferebat terra ſervitium bove.
Sed arva per ſe fœta, poſcentes nihil
Pavere gentes. ſilva nativas opes,
Et opaca dederunt antra nativas domos.
Rupere fœdus, impius lucri furor,
Et ira præceps, quæque ſuccenſas agit
Libido mentes: venit imperii ſitis
Cruenta, factus præda majori minor.
Pro jure vires eſſe. tum primum manu
Bellare nuda: ſaxaque & ramos rudes
Vertere in arma, non erat gracili levis
Armata ferro cornus, aut longo latus
Mucrone cingens enſis, aut criſta caput
Galeæ comantes tela faciebat dolor.
Invenit artes bellicus Mavors novas,
Et mille formas mortis. hinc terras cruor
Infecit omnes fuſus, & rubuit mare.
Tum ſcelera, dempto fine, per cunctas domos
Iere: nullum caruit exemplo nefas.
A fratre frater, dextera nati parens
Cecidit, maritus conjugis ferro jacet,
Perimuntque fœtus impiæ matres ſuos,
Taceo novercas. mitius nil eſt feris.
Sed dux malorum femina & ſcelerum artifex
Obſedit animos, cujus inceſtæ ſtupris
Fumant tot urbes, bella tot gentes gerunt,
Et verſa ab imo regna tot populos premunt.
Sileantur aliæ; ſola conjux Ægei,
Medea, reddit feminas dirum genus.
NVT. Cur omnium ſit culpa paucarum ſcelus?
HIP. Deteſtor omnes, horreo, fugio, execror.
Sit ratio, ſit natura, ſit dirus furor:

Odiſſe

Odiſſe placuit, ignibus junges aquas;
Et amica ratibus ante promittet vada
Incerta Syrtis; ante ab extremo ſinu
Heſperia Tethys lucidum attollet diem;
Et ore damis blanda præbebunt lupi;
Quam victus animum feminæ mitem geram.
NVT. Sæpe obſtinatis induit frenos amor,
Et odia mutat. regna materna aſpice:
Illæ feroces ſentiunt Veneris jugum.
Teſtaris iſtud unicus genitus puer.
HIP. Solamen unum matris amiſſæ fero,
Odiſſe quod jam feminas omnes licet.
NVT. Vt dura cautes undique intractabilis
Reſiſtit undis, & laceſſentes aquas
Longe remittit, verba ſic ſpernit mea.
Sed Phædra præceps graditur, impatiens moræ.
Quo ſe dabit fortuna? quo verget furor?
Repente terræ corpus exanimum cadit;
Et ora morti ſimilis obduxit color.
Attolle vultus, dimove vocis moras:
Tuus en alumna temet Hippolytus tenet.

PHÆDRA. HIPPOLYTVS. FAMVLI. NVTRIX.

QVis me dolori reddit, atque æſtus graves
Reponit animo? quam bene excideram mihi?
Cur dulce munus redditæ lucis fugis?
Aude anime, tenta, perage mandatum tuum.
Intrepida conſtent verba. qui timide rogat,
Docet negare. magna pars ſceleris mei
Olim peracta eſt: ſerus eſt nobis pudor.
Amavimus nefanda. ſi cœpta exequor,
Forſan jugali crimen abſcondam face.
Honeſta quædam ſcelera ſucceſſus facit.
Age, incipe anime. commodes paulum, precor,
Secretus aures. ſi quis eſt, abeat, comes.
HIP. En locus ab omni liber arbitrio vacat.
PH. Sed ora cœptis tranſitum verbis negant.
Vis magna vocem emittit, at major tenet.
Vos teſtor omnes cœlites, hoc quod volo.
HIP. Animuſne cupiens aliquid, effari nequit?
PH. Curæ leves loquuntur, ingentes ſtupent.
HIP. Committe curas auribus mater meis.
PH. Matris ſuperbum eſt nomē, & nimium potens;
Noſtros humilius nomen affectus decet.
Me vel ſororem, Hippolyte, vel famulam voca:
Famulamque potius. omne ſervitium feram. Non

Non me, per altas ire ſi jubeas nives,
Pigeat gelatis ingredi Pindi jugis:
Non ſi per ignes ire & infeſta agmina,
Cunctter paratis enſibus pectus dare.
Mandata recipe ſceptra; me famulam accipe.
Te imperia regere, me decet juſſa exequi.
Muliebre non eſt regna tutari patris.
Tu, qui juventæ flore primævo viges,
Cives paterno fortis imperio rege.
Sinu receptam, ſupplicem, ac ſervam tege.
Miſerere viduæ. HIP. ſummus hoc omen deus
Avertat: aderit ſoſpes actutum parens.
PH. Regni tenacis dominus, & tacitæ Stygis,
Nullam relictos fecit ad Superos viam.
Thalami remittet ille raptorem ſui?
Niſi forte amori placidus & Pluto ſedet.
HIP. Illum quidem æqui cœlites reducem dabūt.
Sed, dum tenebit vota in incerto deus,
Pietate caros debita fratres colam,
Et te tuebor; eſſe ne viduam putes:
Ac tibi parentis ipſe ſupplebo locum.
PH. O ſpes amantum credula! ô fallax amor!
Satiſne dixit? precibus admotis agam.
Miſerere, tacitæ mentis exaudi preces.
Libet loqui, pigetq;. HI. quodnam iſtud malū eſt?
PH. Quod in novercam cadere vix credas malum.
HIP. Ambigua voce verba perplexa jacis;
Effare aperte. PH. pectus inſanum vapor
Amorque torret. intimas ſævus vorat
Penitus medullas, atque per venas meat
Viſceribus ignis merſus & venis latens,
Vt agilis altas flamma percurrit trabes.
HIP. Amore nempe Theſei caſto furis.
PH. Hippolyte ſic eſt: Theſei vultus amo
Illos priores, quos tulit quondam puer;
Cum prima puras barba ſignaret genas,
Monſtrique cæcam Gnoſſii vidit domum,
Et longa curva fila collegit via.
Quis tum ille fulſit? preſſerant vittæ comam,
Et ora flavus tenera tingebat rubor.
Inerant lacertis mollibus fortes tori:
Tuæve Phœbes vultus, aut Phœbi mei;
Tuuſque potius: talis, en, talis fuit
Cum placuit hoſti, ſic tulit celſum caput.
In te magis refulget incomptus decor,
Et genitor in te totus, & torvæ tamen
Pars aliqua matris miſcet ex æquo decus.

In ore Grajo Scythicus apparet rigor.
Si cum parente Creticum intraſſes fretum,
Tibi fila potius noſtra neviſſet ſoror.
Te te ſoror, quacunque ſiderei poli
In parte fulges, invoco ad cauſam parem,
Domus ſorores una corripuit duas;
Te genitor, at me natus. en ſupplex jacet
Allapſa genibus regiæ proles domus
Reſperſa labe nulla, & intacta, innocens;
Tibi mutor uni. certa deſcendi ad preces,
Finem hic dolori faciet, aut vitæ, dies.
Miſerere amantis. HIP. Magne regnator Deûm
Tam lentus audis ſcelera? tam lentus vides?
Ecquando ſæva fulmen emittes manu,
Si nunc ſerenum eſt? omnis impulſus ruat
Æther, & atris nubibus condat diem,
Ac verſa retro ſidera obliquos agant
Retorta curſus. tuque ſidereum caput,
Radiate Titan, tu nefas ſtirpis tuæ
Speculare? lucem merge, & in tenebras fuge.
Cur dextra Divum rector atque hominum vacat
Tua? nec triſulca mundus ardeſcit face?
In me tona, me fige, me velox cremet
Tranſactus ignis. ſum nocens, merui mori,
Placui novercæ. dignus an ſtupris ego?
Scelerique tanto viſus ego ſolus tibi
Materia facilis, hoc meus meruit rigor?
O ſcelere vincens omne femineum genus!
O majus auſa matre monſtrifera malum,
Genitrice pejor? illa ſe tantum ſtupro
Contaminavit, & tamen tacitum diu
Crimen biformi partus exhibuit nota,
Scelusque matris arguit vultu truci
Ambiguus infans. ille te venter tulit.
O ter quaterque proſpero fato dati,
Quos hauſit, & peremit, & leto dedit
Odium, doluſque! genitor invideo tibi.
Colchide noverca majus hoc, majus malum eſt.
PH. Et ipſa noſtræ fata cognoſco domus:
Fugienda petimus, ſed mei non ſum potens.
Te vel per ignes, vel mare inſanum ſequar,
Rupeſque, & amnes unda quos torrens rapit.
Quacumque greſſus tuleris, hac amens ferar.
Iterum, ſuperbe, genibus advolvor tuis.
HIP. Procul impudicos corpore à caſto amove
Tactus. quid hoc eſt? etiam in amplexus ruit?
Stringatur enſis, merita ſupplicia exigat.

Et impudicum crine contorto caput
Læva reflexi. juſtior numquam focis
Datus tuis eſt ſanguis, arcitenens Dea.
PH. Hippolyte, nunc me compotem voti facis,
Sanas furentem. majus hoc voto meo eſt,
Salvo ut pudore manibus immoriar tuis.
HIP. Abſcede, vive, nequid exores. & hic
Contactus enſis deſerat caſtum latus.
Quis eluet me Tanais? aut quæ barbaris
Mæotis undis Pontico incumbens mari?
Non ipſe toto magnus Oceano pater
Tantum expiarit ſceleris. ô ſilvæ! ô feræ! (pes?
NV. Deprenſa culpa eſt: anime, quid ſegnis ſtu-
Regeramus ipſi crimen, atque ultro impiam
Venerem arguamus. ſcelere velandum ſcelus.
Tutiſſimum eſt inferre, cum timeas, gradum.
Auſæ priores ſimus an paſſæ nefas,
Secreta cum ſit culpa, quis teſtis ſciet?
Adeſte Athenæ, fida famulorum manus
Fer opem. nefandi raptor Hippolytus ſtupri
Inſtat premitque, mortis intentans metum,
Ferro pudicam terret. en præceps abiit,
Enſemque trepida liquit attonitus fuga.
FAM. Pignus tenemus ſceleris. hanc mæſtã prius
Recreate. crinis tractus, & laceræ comæ,
Ut ſunt remaneant. facinoris tanti notas
Referte in urbem. Recipe jam ſenſus hera.
Quid te ipſa lacerans omnium aſpectum fugis?
Mens impudicam facere, non caſus, ſolet.

CHORVS.

FVgit inſanæ ſimilis procellæ,
Ocyor nubes glomerante Coro.
Ocyor curſum rapiente flamma,
Stella cum ventis agitata longos
Corripit ignes.
Conferat tecum decus omne priſcum
Fama miratrix ſenioris ævi:
Pulcrior tanto tua forma lucet,
Clarior quanto micat orbe pleno,
Cum ſuos ignes coeunte cornu
Iunxit, & curru properante pernox
Exerit vultus rubicunda Phœbe;
Nec tenent ſtellæ faciem minores.
Qualis eſt primas referens tenebras
Nuncius noctis, modo lotus undis
Heſperus, pulſis iterum tenebris

Lucifer

Lucifer idem.
Et tu thyrſigera Liber ab India,
Intonſa juvenis perpetuum coma,
Tigres pampinea cuſpide territans,
Ac mitra cohibens cornigerum caput,
Non vinces rigidas Hippolyti comas.
Nec vultus nimium ſuſpicias tuos.
Omnes per populos fabula diſtulit,
Phædræ quem Bromio prætulerit ſoror.
Anceps, forma, bonum mortalibus,
Exigui donum breve temporis,
Ut velox celeri pede laberis!
Non ſic prata novo vere decentia
Æſtatis calidæ diſpoliat vapor,
Sævit ſolſtitio cum medius dies,
Et noctem brevibus præcipitat rotis.
Langueſcunt folio lilia pallido,
Et gratæ capiti deficiunt roſæ:
Ut fulgor teneris qui radiat genis
Momento rapitur, nullaque non dies
Formoſi ſ olium corporis abſtulit.
Res eſt forma fugax. quis ſapiens bono
Confidat fragili? dum licet, utere.
Tempus ſed tacitum ſubruit, horaque
Semper præterita deterior ſubit.
Quid deſerta petis? tutior aviis
Non eſt forma locis. te nemore abditum
Cum Titan medium conſtituit diem,
Cinget turba licens, Naiades improbæ,
Formoſos ſolitæ claudere fontibus;
Et ſomnis facient inſidias tuis
Laſcivæ nemorum Deæ,
Montivagive Panes.
Aut te ſtellifero deſpiciens polo
Sidus, poſt veteres Arcadas editum,
Currus non poterit flectere candidos.
Et nuper rubuit; nullaque lucidis
Nubes ſordidior vultibus obſtitit.
At nos ſolliciti lumine turbido,
Tractam Theſſalicis carminibus rati,
Tinnitus dedimus; tu fueras labor,
Et tu cauſa moræ. te dea noctium
Dum ſpectat, celeres ſuſtinuit vias.
Vexent hanc faciem frigora parcius,
Hæc ſolem facies rarius appetat,
Lucebit Pario marmore clarius.
Quam grata eſt facies torva viriliter,

Et pondus veteris triste ſupercilii!
Phœbo colla licet ſplendida compares:
Illum cæſaries neſcia colligi
Perfundens humeros, ornat & ïntegit:
Te frons hirta decet, te brevior coma
Nulla lege jacens, tu licet aſperos
Pugnaceſque deos viribus arceas,
Et vaſti ſpacio vincere corporis,
Æquas Herculeos jam juvenis toros,
Martis belligeri pectore latior.
Si dorſo libeat cornipedis vehi,
Frenis Caſtorea mobilior manu
Spartanum poteris flectere Cyllarum.
Amentum digitis tende prioribus,
Et totis jaculum dirige viribus;
Tam longe, dociles ſpicula figere,
Non mittent gracilem Cretes arundinem,
Aut ſi tela modo ſpargere Parthico
In cœlum placeat; nulla ſine alite
Deſcendent, tepido viſcere condita.
Prædam de mediis nubibus afferes.
Raris forma viris (ſæcula proſpice)
Impunita fuit. te melior deus
Tutum prætereat, formaque nobilis
Deformis ſenii limina tranſeat.
Quid ſinat inauſum feminæ præceps furor?
Nefanda juveni crimina inſonti parat,
In ſcelere quærit crine lacerato fidem.
Decus omne turbat capitis. humectat genas.
Inſtruitur omnis arte feminea dolus.
Sed iſte quiſnam eſt, regium vultu decus
Gerens, & alto vertice attollens caput?
Vt ora juveni paria Pirithoo gerit,
Ni languido candore pallerent genæ,
Staretque recta ſqualor incultus coma.
En ipſe Theſeus redditus terris adeſt.

ACTVS TERTIVS.

THESEVS. NVTRIX.

TAndem profugi noctis æternæ plagam,
Vaſtoque manes carcere umbrantem polum,
Vt vix cupitum ſufferunt oculi diem!
Iam quarta Eleuſis dona Triptolemi ſecat,
Paremque toties Libra compoſuit diem,
Ambiguus ut me ſortis ignotæ labor
Detinuit inter mortis & vitæ mala.
Pars una vitæ manſit extincto mihi

Senſus,

Senſus, malorum finis Alcides fuit.
Qui cum revulſum Tartaro extraheret canem,
Me quoque ſupernas pariter ad ſedes tulit.
Sed feſſa virtus robore antiquo caret,
Trepidantque greſſus. heu, labor quantus fuit
Phlegethonte ab imo petere longinquum æthera,
Pariterque mortem fugere, & Alcidem ſequi!
Quis fremitus aures flebilis pepulit meas?
Expromat aliquis. luctus, & lacrimæ, & dolor,
Et limine ipſo mœſta lamentatio,
Hoſpitis digna prorſus inferno hoſpite.
NVT. Tenet obſtinatum Phædra conſilium necis,
Fletuſque noſtros ſpernit, ac morti imminet.
TH. Quæ cauſa leti? reduce cur moritur viro?
NVT. Hæc ipſa letum cauſa maturum attulit.
TH. Perplexa magnum verba neſcio quid tegunt.
Effare aperte quis graves mentem dolor.
NVT. Haud pandit ulli. mœſta ſecretum occulit,
Statuitque ſecum ferre, quo moritur, malum.
Iam perge quæſo, perge. properato eſt opus.
TH. Reſerate clauſos regii poſtes laris.

THESEVS. PHÆDRA.

O Socia thalami, ſiccine adventum viri,
Et expetiti conjugis vultum excipis?
Quin enſe viduas dexteram? atque animum mihi
Reſtituis, & te quidquid è vita fugat
Expromis? PH. eheu, per tui ſceptrum imperii,
Magnanime Theſeu, perque natorum indolem,
Tuoſque reditus, perque jam cineres meos,
Permitte mortem. TH. cauſa quæ cogit mori?
PH. Si cauſa leti dicitur, fructus perit.
TH. Nemo iſtud alius me quidem excepto, audiet.
Aures pudicas conjugis ſolas times?
Effare, fido pectore arcana occulam.
PH. Alium ſilere quod voles, primum ſile.
TH. Leti facultas nulla continget tibi.
PH. Mori volenti deeſſe nunquam mors poteſt.
TH. Quod ſit luendum morte delictum, indica.
PH. Quod vivo. TH. Lacrimæ nonne te noſtræ movent?
PH. Mors optima eſt perire dum lacrimant ſui.
TH. Silere pergit. verbere ac vinclis anus
Altrixque prodet quidquid hæc fari abnuit.
Vincite ferro, verberum vis extrahat
Secreta mentis. PH. ipſa jam fabor, mane.
TH. Quidnam ora mœſta avertis, & lacrimas genis

Subito

Subito coortas veſte prætenta obtegis?
PH. Te te, creator cælitum, teſtem invoco,
Et te coruſcum lucis æthereæ jubar,
Ex cujus ortu noſtra dependet domus.
Tentata precibus reſtiti. ferro ac minis
Non ceſſit animus: vim tamen corpus tulit.
Labem hanc pudoris eluet noſter cruor.
TH. Quis, ede, noſtri decoris everſor fuit?
PH. Quē rere minime. TH. quis ſit, audire expeto.
PH. Hic dicet enſis, quem tumultu territus
Liquit ſtuprator, civium accurſum timens. (tuor?
TH. Quod facinus, heu me, cerno? quod monſtrũ in-
Regale parvis aſperum ſignis ebur,
Capulo refulget gentis Actææ decus.
Sed ipſe quonam evaſit? PH. hi trepidum fuga
Videre famuli concitum celeri pede.

THESEVS.

PRô ſancta pietas! prô gubernator poli,
Et qui ſecundum in fluctibus regnum tenes,
Vnde iſta venit generis infandi lues?
Hunc Graja tellus aluit, an Taurus Scythes,
Colchuſve Phaſis? redit ad auctores genus;
Stirpemque primam degener ſanguis refert.
Eſt prorſus iſte gentis armigeræ furor,
Odiſſe Veneris fœdera, & caſtum diu
Vulgare populis corpus: ô tetrum genus,
Nullaque victum lege melioris ſoli!
Feræ quoque ipſæ Veneris evitant nefas,
Generiſque leges inſcius ſervat pudor.
Vbi vultus ille, & ficta majeſtas viri,
Atq; habitus horrens, priſca & antiqua appetens,
Morumque ſenium triſte, & aſpectu grave?
O vita fallax, abditos ſenſus geris,
Animiſque pulchram turpibus faciem induis.
Pudor impudentem celat, audacem quies.
Pietas nefandum, vera fallaces probant,
Simulantque molles dura. ſilvarum incola
Ille efferatus, caſtus, intactus, rudis,
Mihi te reſervas? à meo primum toro
Et ſcelere tanto placuit ordiri virum?
Iam jam ſuperno numini grates ago,
Quod icta noſtra cecidit Antiope manu:
Quod non ad antra Stygia deſcendens, tibi
Matrem reliqui. profugus ignotas procul
Percurre gentes. te licet terra ultimo
Summota mundo dirimat Oceani plagis,
Orbem-

Orbemque noſtris pedibus obverſum colas:
Licet in receſſu penitus extremo abditus
Horrifera celſi regna tranſieris poli;
Hiemeſque ſupra poſitus, & canas nives,
Gelidi frementes liqueris Boreæ minas
Poſt te furentes, ſceleribus pœnas dabis.
Profugum per omnes pertinax latebras premam.
Longinqua, clauſa, abſtruſa, diverſa, invia
Emetiemur. nullus obſtabit locus.
Huc vota mittam, tela quo mitti haud queunt.
Scis unde redeam? genitor æquoreus dedit,
Vt vota prono terna concipiam deo,
Et invocata munus hoc ſanxit Styge.
En perage donum triſte regnator freti.
Non cernat ultra lucidum Hippolytus diem,
Adeatque manes juvenis irato patre.
Fer abominandam nunc opem nato parens.
Numquam ſupremum numinis munus tui
Conſumeremus, magna ni premerent mala.
Inter profunda Tartara, & Ditem horridum,
Et imminentes regis inferni minas,
Voto peperci. redde nunc pactam fidem
Genitor. moraris? cur adhuc undæ ſilent?
Nunc atra ventis nubila impellentibus
Subtexe noctem; ſidera & cælum eripe.
Effunde pontum. vulgus æquoreum cie,
Fluctuſque ab ipſo tumidus Oceano voca.

CHORVS.

O Magna parens natura deûm,
Tuque igniferi rector Olympi,
Qui ſparſa cito ſidera mundo
Curſuſque vagos rapis aſtrorum,
Celerique polos cardine verſas;
Cur tibi tanta eſt cura perennes
Agitare vias ætheris alti?
Vt nunc canæ frigora brumæ
Nudent ſilvas; nunc arbuſtis
Redeant umbræ; nunc æſtivi
Colla Leonis Cererem magno
Fervore coquant, vireſque ſuas
Temperet annus? ſed cur idem
Qui tanta regis, ſub quo vaſti
Pondera mundi librata ſuos
Ducunt orbes, hominum nimium
Securus ades, non ſollicitus
Prodeſſe bonis, nocuiſſe malis?

Res humanas ordine nullo
Fortuna regit, ſpargitque manu
Munera cæca, pejora fovens.
Vincit ſanctos dira libido.
Fraus ſublimi regnat in aula.
Tradere turpi faſces populus
Gaudet; eoſdem colit atque odit.
Triſtis virtus perverſa tulit
Præmia recti, caſtos ſequitur
Mala paupertas! vitioque potens
Regnat adulter.
O vane pudor, falſumque decus!
Sed quid citato nuncius portat gradu,
Reſtatque mœſtus lugubrem vultum gerens?

ACTUS QUARTUS.

NUNCIUS. THESEUS.

O Sors acerba & dura famulatus gravis,
Cur me ad nefandos nuncium caſus vocas?
TH. Ne metue clades fortiter fari aſperas;
Non imparatum pectus ærumnis gero.
NUN. Vocem dolori lingua luctifico negat.
TH. Proloquere, quę ſors aggravet quaſſam domũ.
NUN. Hippolytus (heu me) flebili leto occubat.
TH. Gnatum parens obiiſſe jam pridem ſcio.
Nunc raptor obiit. mortis effare ordinem.
NUN. Ut profugus urbem liquit infeſto gradu,
Celerem citatis paſſibus curſum explicans,
Celſos ſonipedes ocyus ſubigit jugo,
Et ora frenis domita ſubſtrictis ligat.
Tum multa ſecum effatus, & patrium ſolum
Abominatus, ſæpe genitorem ciet,
Acerque habenis lora permiſſis quatit,
Cum ſubito vaſtum tonuit ex alto mare,
Crevitque in aſtra: nullus inſpirat ſalo
Ventus, quieti nulla pars cœli ſtrepit,
Placidumque pelagus propria tempeſtas agit.
Non tantus auſter Sicula diſturbat freta,
Nec tam furenti pontus exurgit ſinu
Regnante Coro, ſaxa cum fluctu tremunt
Et cana ſummum ſpuma Leucatem ferit.
Conſurgit ingens pontus in vaſtum aggerem,
Tumidumque monſtro pelagus in terram ruit.
Nec iſta ratibus tanta conſtruitur lues,
Terris minatur. fluctus haud curſu levi
Provolvitur. neſcio quid onerato ſinu
Gravis unda portat, quæ novum tellus caput
Oſten-

Oſtendit aſtris. Cyclas exoritur nova.
Latuere nube numen Epidauri Dei,
Et ſcelere petræ nobiles Scironides,
Et quæ duobus terra comprimitur fretis.
Hæc dum ſtupentes querimur, en totum mare
Immugit, omnes undique ſcopuli adſtrepunt.
Summum cacumen rorat expulſo ſalo.
Spumat, vomitque vicibus alternis aquas.
Qualis per alta vehitur Oceani freta,
Fluctus refundens ore Phyſeter capax.
Inhorruit concuſſus undarum globus,
Solvitque ſeſe, & littori invexit malum
Maius timore. pontus in terras ruit,
Suumque monſtrum ſequitur. os quaſſat tremor.
TH. Quis habitus ille corporis vaſti fuit?
NVN. Cærulea taurus colla ſublimis gerens,
Erexit altam fronte viridanti jubam.
Stant hiſpidæ aures. cornibus varius color:
Et quem feri dominator habuiſſet gregis,
Et quem ſub undis natus: hinc flammam vomit;
Oculi hinc relucent. cærulea inſignis nota
Opima cervix arduos tollit toros:
Nareſque hiulcis hauſtibus patulæ fremunt.
Muſco tenaci pectus ac palear viret.
Longum rubenti ſpargitur ſucco latus.
Tum pone tergus ultima in monſtrum coit
Facies, & ingens bellua immenſam trahit
Squammoſa partem. talis extremo mari
Priſtis citatas ſorbet aut reddit rates.
Tremuere terræ. fugit attonitum pecus
Paſſim per agros; nec ſuos paſtor ſequi
Meminit juvencos. omnis è ſaltu fera
Diffugit. omnis frigido exanguis metu
Venator horret. ſolus immunis metu
Hippolytus arctis continet frenis equos,
Pavidoſque notæ vocis hortatu ciet.
Eſt alta ad Argos collibus ruptis via,
Vicina tangens ſpacia ſuppoſiti maris:
Heic ſe illa moles acuit, atque iras parat.
Vt cepit animos, ſeque prætentans ſatis
Præluſit iræ, præpeti curſu evolat,
Summam citato vix gradu tangens humum,
Torvuſque currus ante trepidantes ſtetit.
Contra feroci gnatus inſurgens minax
Vultu, nec ora mutat, & magnum intonat;
Haud frangit animum vanus hic terror meum;
Nam mihi paternus vincere eſt tauros labor.

Inobſe-

Ignes ſentit genus aligerum.
Venere inſtincti quam magna gerunt
Grege pro toto bella juvenci !
Si conjugio timuere ſuo ,
Poſcunt timidi prœlia cervi ;
Et mugitu dant concepti
Signa furoris. tunc virgatas
India tigres decolor horret ?
Tunc vulnificos acuit dentes
Aper, & toto eſt ſpumeus ore.
Pœni quatiunt colla leones ,
Cum movit amor : tum ſilva gemit
Murmure ſævo.
Amat inſani bellua ponti ,
Lucæque boves. vindicat omnes
Natura ſibi , nihil immune eſt.
Odiumque perit, cum juſſit amor:
Veteres cedunt ignibus iræ ,
Quid plura canam? vincit ſævas ;
Cura novercas.

ACTVS SECVNDVS.

CHORVS. NVTRIX. PHÆDRA.

CH. Altrix profare, quid feras, quonā in loco (eſt.
NV. Spes nulla tantū poſſe leniri malū;
Finiſque flammis nullus inſanis erit.
Torretur æſtu tacito, & incluſus quoque,
Quamvis tegatur, proditur vultu furor.
Erumpit oculis ignis, & lapſæ genæ
Lucem recuſant. nil idem dubiæ placet;
Artuſque varie jactat incertus dolor.
Nunc ut ſoluto labitur moriens gradu,
Et vix labante ſuſtinet collo caput:
Nunc ſe quieti reddit; & ſomni immemor
Noctem querelis ducit; attolli jubet,
Iterumque poni corpus; & ſolvi comas;
Rurſuſque fingi. ſemper impatiens ſui
Mutatur habitus. nulla jam Cereris ſubit
Cura aut ſalutis. vadit incerto pede,
Iam viribus defecta. non idem vigor,
Non ora tingens nitida purpureus rubor.
Populatur artus cura. jam greſſus tremunt,
Tenerque nitidi corporis cecidit decor.
Et, qui tenebant ſigna Phœbeæ facis
Oculi, nihil gentile nec patrium micant.
Lachrimæ cadunt per ora, & aſſiduo genæ
Rore irrigantur: qualiter Tauri jugis
Tepido

Tepido madeſcunt imbre perfuſæ nives.
Sed en pateſcunt regiæ faſtigia.
Reclinis ipſa ſedis auratæ toro,
Solitos amictus mente non ſana abnuit.
PH. Removete, famulæ, purpura atq; auro illitas
Veſtes; procul ſit muricis Tyrii rubor,
Quæ fila ramis ultimi Seres legunt.
Brevis expeditos zona conſtringat ſinus.
Cervix monili vacua; nec niveus lapis
Deducat aures, Indici donum maris.
Odore crinis ſparſus Aſſyrio vacet.
Sic temere jactæ colla perfundant comæ
Humeroſque ſummos; curſibus motæ citis
Ventos ſequantur: læva ſe pharetræ dabit;
Haſtile vibret dextra Theſſalicum manus.
Talis ſeveri mater Hippolytus fuit,
Qualis relictis frigidi ponti plagis,
Egit catervas, Atticum pulſans ſolum,
Aut Tanais aut Mæotis, & nodo comas
Coegit emiſitque, lunata latus
Protecta pelta; talis in ſilvas ferar.
NVT. Sepone queſtus, non levat miſeros dolor,
Regina, ſævis ecquis eſt flammis modus?
Agreſte placa virginis numen deæ.
Regina nemorum, ſola quæ montes colis,
Et una ſolis montibus coleris Dea,
Converte triſtes omnium in melius minas,
O magna, ſilvas inter & lucos Dea,
Clarumque cœli ſidus, & noctis decus,
Cujus relucet mundus alterna face,
Hecate triformis; en ades cœptis favens.
Animum rigentem triſtis Hippolyti doma.
Amare diſcat, mutuos ignes ferat,
Det faciles aures, mitiga pectus ferum;
Innecte mentem: torvus, averſus, ferox
In jura Veneris redeat; huc vires tuas
Intende. ſic te lucidi vultus ferant,
Et nube rupta cornibus puris eas:
Sic te regentem frena nocturni ætheris,
Detrahere nunquam Theſſali cantus queant;
Nullusque de te gloriam paſtor ferat.
Ades invocata. Iam favet votis dea.
Ipſum intuor ſolenne venerantem ſacrum,
Nullo latus comitante. quid dubitas? dedit
Tempus locumque caſus, utendum artibus.
Trepidamus? haud eſt facile mandatum ſcelus
Audere, verum juſſa, qui reges timet,

Deponatq; omne pellat ex animo decus.
Malus eſt miniſter regii imperii pudor.

HIPPOLYTUS. NUTRIX.

QVid huc ſeniles feſſa moliris gradus
O fida nutrix, turbidam frontem gerens,
Et mœſta vultus? ſoſpes eſt certe parens,
Soſpeſque Phædra, ſtirpis & geminæ jugum.
NVT. Metus remitte: proſpero regnū in ſtatu eſt,
Domuſque florens ſorte felici viget.
Sed tu beatis mitior rebus veni:
Namque anxiam me cura ſollicitat tui,
Quod te ipſe pœnis gravibus infeſtis gravas.
Quem fata cogunt, ille cum venia eſt miſer:
At ſi quis ultro ſe malis offert volens,
Seque ipſe torquet, perdere eſt dignus bona
Queis neſcit uti. potius annorum memor,
Mentem relaxa. moribus feſtis facem
Attolle; curas Bacchus exoneret graves.
Ætate fruere. mobili curſu fugit.
Nunc facile pectus, grata nunc juveni Venus,
Exultet animus. cur toro viduo jaces?
Triſtem juventam ſolve: nunc luxus rape;
Effunde habenas; optimos vitæ dies
Effluere prohibe. propria deſcripſit Deus
Officia, & ævum per ſuos ducit gradus.
Lætitia juvenem, frons decet triſtis ſenem.
Quid te coërces, & necas rectam indolem?
Seges illa magnum fœnus agricolæ dabit,
Quæcumque lætis tenera luxuriat ſatis:
Arborque celſo vertice evincit nemus,
Quam non maligna cædit aut reſecat manus:
Ingenia melius recta ſe in laudes ferunt,
Si nobilem animum vegeta libertas alit.
Truculentus, & ſilveſter, & vitæ inſcius,
Triſtem juventam Venere deſerta colis.
Hoc eſſe munus credis indictum viris,
Vt dura tolerent? curſibus domitent equos,
Et ſæva bella Marte ſanguineo gerant?
Providit ille maximus mundi parens
Cum tam rapaces cerneret fati minas;
Vt damna ſemper ſobole repararet nova.
Excedat, agedum, rebus humanis Venus,
Quæ ſupplet ac reſtituit exhauſtum genus;
Orbis jacebit ſquallido turpis ſitu,
Vacuum ſine ullis claſſibus ſtabit mare,
Aleſque cœlo deerit, & ſilvis fera,

Solis

Solis & aër pervius ventis erit.
Quam varia leti genera mortalem trahunt,
Carpuntque turbam, pontus, & ferrum, & doli?
Sed fata credas deeſſe; ſic atram Styga
Iam petimus ultro. Cælibem vitam probet
Sterilis juventus, hoc erit, quidquid vides,
Vnius ævi turba, & in ſemet ruet.
Proinde vitæ ſequere naturam ducem:
Vrbem frequenta, civium cœtus cole.
HIP. Non alia magis eſt libera, & vitio carens,
Ritusque melius vita quæ priſcos colat,
Quam quæ relictis mœnibus ſilvas amat.
Non illum avaræ mentis inflammat furor,
Qui ſe dicavit montium inſontem jugis:
Non aura populi, & vulgus infidum bonis,
Non peſtilens invidia, non fragilis favor.
Non ille regno ſervit; aut regno imminens,
Vanos honores ſequitur, aut fluxas opes;
Spei metuſque liber. haud illum niger,
Edaxque livor dente degeneri petit.
Nec ſcelera populos inter atque urbes ſita
Novit; nec omnes conſcius ſtrepitus pavet.
Haud verba fingit. mille non quærit tegi
Dives columnis, nec trabes multo inſolens
Suffigit auro. non cruor largus pias
Inundat aras; fruge nec ſparſi ſacra
Centena nivei colla ſubmittunt boves:
Sed rure vacuo potitur, & aperto æthere
Innocuus errat: callidas tantum feris
Struxiſſe fraudes novit, & feſſus gravi
Labore, niveo corpus Iliſſo fovet.
Nunc ille ripam celeris Alphei legit:
Nunc nemoris alti denſa metatur loca,
Vbi Lerna puro gelida perlucet vado,
Sedemque mutat. heic aves querulæ fremunt,
Ramique ventis lene percuſſi tremunt,
Veteresque fagi. juvit aut amnis vagi
Preſſiſſe ripas, ceſpite aut nudo leves
Duxiſſe ſomnos; ſive fons largus citas
Diffundit undas, ſive per flores novos
Fugiente dulcis murmurat rivo ſonus.
Excuſſa ſilvis poma compeſcunt famem,
Et fraga parvis vulſa dumetis, cibos
Faciles miniſtrant. regios luxus procul
Eſt impetus fugiſſe. ſollicito bibant
Auro ſuperbi. quam juvat nuda manu
Captaſſe fontem! certior ſomnus premit

Secura duro membra verſantem toro.
Non in receſſu furta & obſcuro improbus
Quærit cubili, ſeque multiplici timens
Domo recondit, æthera ac lucem petit,
Et teſte cælo vivit. hoc equidem reor
Vixiſſe ritu prima quos miſtos deis
Profudit ætas. nullus his auri fuit
Cæcus cupido, nullus in campo ſacer
Diviſit agros arbiter populis lapis.
Nondum ſecabant tredulæ pontum rates.
Sua quiſque norat maria. non vaſto aggere
Crebraque turre cinxerant urbes latus.
Non arma ſæva miles aptabat manu,
Nec torta cluſas fregerat ſaxo gravi
Baliſta portas, juſſa nec dominum pati
Juncto ferebat terra ſervitium bove.
Sed arva per ſe fœta, poſcentes nihil
Pavere gentes, ſilva nativas opes,
Et opaca dederunt antra nativas domos.
Rupere fœdus, impius lucri furor,
Et ira præceps, quæque ſuccenſas agit
Libido mẽtes. venit imperii ſitis
Cruenta, factus præda majori minor.
Pro jure vires eſſe. tum primum manu
Bellare nuda: ſaxaque & ramos rudes
Vertere in arma. non erat gracili levis
Armata ferro cornus, aut longo latus
Mucrone cingens enſis, aut criſta caput
Galeæ comantes tela faciebat dolor.
Invenit artes bellicus Mavors novas,
Et mille formas mortis. hinc terras cruor
Infecit omnes fuſus, & rubuit mare.
Tum ſcelera, dempto fine, per cunctas domos
Iere: nullum caruit exemplo nefas.
A fratre frater, dextera nati parens
Cecidit, maritus conjugis ferro jacet,
Perimuntque fœtus impiæ matres ſuos,
Taceo novercas. mitius nil eſt feris.
Sed dux malorum femina & ſcelerum artifex
Obſedit animos, cujus inceſtæ ſtupris
Fumant tot urbes, bella tot gentes gerunt,
Et verſa ab imo regna tot populos premunt.
Sileantur aliæ: ſola conjux Ægei,
Medea, reddit feminas dirum genus.
NUT. Cur omnium ſit culpa paucarum ſcelus?
HIP. Deteſtor omnes, horreo, fugio, execror.
Sit ratio, ſit natura, ſit dirus furor:

Odiſſe

Odiſſe placuit, ignibus junges aquas;
Et amica ratibus ante promittet vada
Incerta Syrtis; ante ab extremo ſinu
Heſperia Tethys lucidum attollet diem;
Et ore damis blanda præbebunt lupi;
Quam victus animum feminæ mitem geram.
NVT. Sæpe obſtinatus induit frenos amor,
Et odia mutat. regna materna aſpice:
Illæ feroces ſentiunt Veneris jugum.
Teſtaris iſtud unicus gentis puer.
HIP. Solamen unum matris amiſſæ fero,
Odiſſe quod jam feminas omnes licet.
NVT. Vt dura cautes undique intractabilis
Reſiſtit undis, & laceſſentes aquas
Longe remittit, verba ſic ſpernit mea.
Sed Phædra præceps graditur, impatiens moræ.
Quo ſe dabit fortuna? quo verget furor?
Repente terræ corpus exanimum cadit;
Et ora morti ſimilis obduxit color.
Attolle vultus, dimove vocis moras:
Tuus en alumna temet Hippolytus tenet.

PHÆDRA. HIPPOLYTVS. FAMVLI. NVTRIX.

QVis me dolori reddit, atque æſtus graves
Reponit animo? quam bene excideram mihi?
Cur dulce munus redditæ lucis fugis?
Aude anime, tenta, perage mandatum tuum,
Intrepida conſtent verba. qui timide rogat,
Docet negare. magna pars ſceleris mei
Olim peracta eſt: ſerus eſt nobis pudor.
Amavimus nefanda. ſi cœpta exequor,
Forſan jugali crimen abſcondam face.
Honeſta quædam ſcelera ſucceſſus facit.
Age, incipe anime. commodes paulum, precor,
Secretus aures. ſi quis eſt, abeat, comes.
HIP. En locus ab omni liber arbitrio vacat.
PH. Sed ora cœptis tranſitum verbis negant.
Vis magna vocem emittit, at major tenet.
Vos teſtor omnes cœlites, hoc quod volo.
HIP. Animuſne cupiens aliquid, effari nequit?
PH. Curæ leves loquuntur, ingentes ſtupent.
HIP. Committe curas auribus mater meis.
PH. Matris ſuperbum eſt nomẽ, & nimium potens;
Noſtros humilius nomen affectus decet.
Me vel ſororem, Hippolyte, vel famulam voca:
Famulamque potius. omne ſervitium feram.

Non me, per altas ire ſi jubeas nives,
Pigeat gelatis ingredi Pindi jugis:
Non ſi per ignes ire & infeſta agmina,
Cunctier paratis enſibus pectus dare.
Mandata recipe ſceptra; me famulam accipe.
Te imperia regere, me decet juſſa exequi.
Muliebre non eſt regna tutari patris.
Tu, qui juventæ flore primævo viges,
Cives paterno fortis imperio rege.
Sinu receptam, ſupplicem, ac ſervam tege.
Miſerere viduæ. HIP. ſummus hoc omen deus
Avertat: aderit ſoſpes actutum parens.
PH. Regni tenacis dominus, & tacitæ Stygis,
Nullam reliſtos fecit ad Superos viam.
Thalami remittet ille raptorem ſui?
Niſi forte amori placidus & Pluto ſedet.
HIP. Illum quidem æqui cœlites reducem dabūt.
Sed, dum tenebit vota in incerto deus,
Pietate caros debita fratres colam,
Et te tuebor; eſſe ne viduam putes:
Ac tibi parentis ipſe ſupplebo locum.
PH. O ſpes amantum credula! ô fallax amor!
Satiſne dixit? precibus admotis agam.
Miſerere, tacitæ mentis exaudi preces.
Libet loqui, pigetq;. HI. quodnam iſtud malū eſt?
PH. Quod in novercam cadere vix credas malum.
HIP. Ambigua voce verba perplexa jacis;
Effare aperte. PH. pectus inſanum vapor
Amorque torret. intimas ſævus vorat
Penitus medullas, atque per venas meat
Viſceribus ignis merſus & venis latens,
Vt agilis altas flamma percurrit trabes.
HIP. Amore nempe Theſei caſto furis.
PH. Hippolyte ſic eſt: Theſei vultus amo
Illos priores, quos tulit quondam puer;
Cum prima puras barba ſignaret genas,
Monſtrique cæcam Gnoſſii vidit domum,
Et longa curva fila collegit via.
Quis tum ille fulſit? preſſerant vittæ comam,
Et ora flavus tenera tingebat rubor.
Inerant lacertis mollibus fortes tori:
Tuæve Phœbes vultus, aut Phœbi mei;
Tuuſque potius: talis, en, talis fuit
Cum placuit hoſti. ſic tulit celſum caput.
In te magis refulget incomptus decor,
Et genitor in te totus, & torvæ tamen
Pars aliqua matris miſcet ex æquo decus.

In

In ore Grajo Scythicus apparet rigor.
Si cum parente Creticum intraſſes fretum,
Tibi fila potius noſtra neviſſet ſoror.
Te te ſoror, quacunque ſiderei poli
In parte fulges, invoco ad cauſam parem,
Domus ſorores una corripuit duas;
Te genitor, at me natus. en ſupplex jacet
Allapſa genibus regiæ proles domus.
Reſperſa labe nulla, & intacta, innocens
Tibi mutor uni. certa deſcendi ad preces,
Finem hic dolori faciet, aut vitæ, dies.
Miſerere amantis. HIP. Magne regnator Deûm
Tam lentus audis ſcelera? tam lentus vides?
Ecquando ſæva fulmen emittes manu,
Si nunc ſerenum eſt? omnis impulſus ruat
Æther, & atris nubibus condat diem,
Ac verſa retro ſidera obliquos agant
Retorta curſus. tuque ſidereum caput,
Radiate Titan, tu nefas ſtirpis tuæ
Speculare? lucem merge, & in tenebras fuge.
Cur dextra Divum rector atque hominum vacat
Tua? nec triſulca mundus ardeſcit face?
In me tona, me fige, me velox cremet
Transfactus ignis. ſum nocens, merui mori,
Placui novercæ. dignus an ſtupris ego?
Scelerique tanto viſus ego ſolus tibi
Materia facilis, hoc meus meruit rigor?
O ſcelere vincens omne femineum genus!
O majus auſa matre monſtrifera malum,
Genitrice pejor! illa ſe tantum ſtupro
Contaminavit, & tamen tacitum diu
Crimen biformi partus exhibuit nota,
Scelusque matris arguit vultu truci
Ambiguus infans. ille te venter tulit.
O ter quaterque proſpero fato dati,
Quos hauſit, & peremit, & leto dedit
Odium, doluſque! genitor invideo tibi.
Colchide noverca majus hoc, majus malum eſt.
PH. Et ipſa noſtræ fata cognoſco domus:
Fugienda petimus, ſed mei non ſum potens.
Te vel per ignes, vel mare inſanum ſequar,
Rupeſque, & amnes unda quos torrens rapit.
Quacumque greſſus tuleris, hac amens ferar.
Iterum, ſuperbe, genibus advolvor tuis.
HIP. Procul impudicos corpore à caſto amove
Tactus. quid hoc eſt? etiam in amplexus ruit?
Stringatur enſis, merita ſupplicia exigat.

Et impudicum crine contorto caput
Læva reflexi. juſtior numquam focis
Datus tuis eſt ſanguis,arcitenens Dea.
PH. Hippolyte,nunc me compotem voti facis,
Sanas furentem. majus hoc voto meo eſt,
Salvo ut pudore manibus immoriar tuis.
HIP. Abſcede,vive, nequid exores. & hic
Contactus enſis deſerat caſtum latus.
Quis eluet me Tanais? aut quæ barbaris
Mæotis undis Pontico incumbens mari?
Non ipſe toto magnus Oceano pater
Tantum expiarit ſceleris. ô ſilvæ! ô feræ! (pes?
NV. Deprenſa culpa eſt: anime,quid ſegnis ſtu-
Regeramus ipſi crimen, atque ultro impiam
Venerem arguamus. ſcelere velandum eſt ſcelus.
Tutiſſimum eſt inferre,cum timeas, gradum.
Auſæ priores ſimus an paſſæ nefas,
Secreta cum ſit culpa,quis teſtis ſciet?
Adeſte Athenæ, fida famulorum manus
Fer opem. nefandi raptor Hippolytus ſtupri
Inſtat premitque, mortis intentans metum,
Ferro pudicam terret. en præceps abiit,
Enſemque trepida liquit attonitus fuga.
FAM. Pignus tenemus ſceleris.hanc mæſtã prius
Recreate. crinis tractus, & laceræ comæ,
Vt ſunt remaneant. facinoris tanti notas
Referte in urbem. Recipe jam ſenſus hera.
Quid te ipſa lacerans omnium aſpectum fugis?
Mens impudicam facere, non caſus,ſolet.

CHORVS.

FVgit inſanæ ſimilis procellæ,
Ocyor nubes glomerante Coro.
Ocyor curſum rapiente flamma,
Stella cum ventis agitata longos
Corripit ignes.
Conferat tecum decus omne priſcum
Fama miratrix ſenioris ævi:
Pulcrior tanto tua forma lucet,
Clarior quanto micat orbe pleno,
Cum ſuos ignes coeunte cornu
Iunxit, & curru properante pernox
Exerit vultus rubicunda Phœbe;
Nec tenent ſtellæ faciem minores.
Qualis eſt primas referens tenebras
Nuncius noctis, modo lotus undis
Heſperus, pulſis iterum tenebris
Lucifer

Lucifer idem.
Et tu thyrſigera Liber ab India,
Intonſa juvenis perpetuum coma,
Tigres pampinea cuſpide territans,
Ac mitra cohibens cornigerum caput,
Non vinces rigidas Hippolyti comas,
Nec vultus nimium ſuſpicias tuos.
Omnes per populos fabula diſtulit,
Phædræ quem Bromio prætulerit ſoror.
Anceps, forma, bonum mortalibus,
Exigui donum breve temporis,
Vt velox celeri pede laberis!
Non ſic prata novo vere decentia
Æſtatis calidæ diſpoliat vapor,
Sævit ſolſtitio cum medius dies,
Et noctem brevibus præcipitat rotis.
Langueſcunt ſolio lilia pallido,
Et gratæ capiti deficiunt roſæ:
Vt fulgor teneris qui radiat genis
Momento rapitur, nullaque non dies
Formoſi ſpolium corporis abſtulit.
Res eſt forma fugax. quis ſapiens bono
Confidat fragili? dum licet, utere.
Tempus ſed tacitum ſubruit, horaque
Semper præterita deterior ſubit.
Quid deſerta petis? tutior aviis
Non eſt forma locis. te nemore abditum
Cum Titan medium conſtituit diem,
Cinget turba licens, Najades improbæ,
Formoſos ſolitæ claudere fontibus;
Et ſomnis facient inſidias tuis
Laſcivæ nemorum Deæ,
Montivagive Panes.
Aut te ſtellifero deſpiciens polo
Sidus, poſt veteres Arcadas editum,
Currus non poterit flectere candidos.
Et nuper rubuit; nullaque lucidis
Nubes ſordidior vultibus obſtitit.
At nos ſolliciti lumine turbido,
Tractam Theſſalicis carminibus rati,
Tinnitus dedimus; tu fueras labor,
Et tu cauſa moræ. te dea noctium
Dum ſpectat, celeres ſuſtinuit vias.
Vexent hanc faciem frigora parcius,
Hæc ſolem facies rarius appetat,
Lucebit Pario marmore clarius.
Quam grata eſt facies torva viriliter,

Et pondus veteris triſte ſupercilii!
Phœbo colla licet ſplendida compares:
Illum cæſaries neſcia colligi
Perfundens humeros, ornat & integit:
Te frons hirta decet, te brevior coma
Nulla lege jacens. tu licet aſperos
Pugnaceſque deos viribus arceas,
Et vaſti ſpacio vincere corporis,
Æquas Herculeos jam juvenis toros,
Martis belligeri pectore latior.
Si dorſo libeat cornipedis vehi,
Frenis Caſtorea nobilior manu
Spartanum poteris flectere Cyllarum.
Amentum digitis tende prioribus,
Et totis jaculum dirige viribus;
Tam longe, dociles ſpicula figere,
Non mittent gracilem Cretes arundinem,
Aut ſi tela modo ſpargere Parthico
In cœlum placeat; nulla ſine alite
Deſcendent, tepido viſcere condita.
Prædam de mediis nubibus afferes.
Raris forma viris (ſæcula proſpice)
Impunita fuit. te melior deus
Tutum prætereat, formaque nobilis
Deformis ſenii limina tranſeat.
Quid ſinat inauſum feminæ præceps furor?
Nefanda juveni crimina inſonti parat,
In ſcelere quærit crine lacerato fidem.
Decus omne turbat capitis. humectat genas.
Inſtruitur omnis arte feminea dolus.
Sed iſte quiſnam eſt, regium vultu decus
Gerens, & alto vertice attollens caput?
Vt ora juveni paria Pirithoo gerit,
Ni languido candore pallerent genæ,
Staretque recta ſqualor incultus coma.
En ipſe Theſeus redditus terris adeſt.

ACTVS TERTIVS.

THESEVS. NVTRIX.

TAndem profugi noctis æternæ plagam,
Vaſtoque manes carcere umbrantem polum,
Vt vix cupitum ſufferunt oculi diem!
Iam quarta Eleuſis dona Triptolemi ſecat,
Paremque toties Libra compoſuit diem,
Ambiguus ut me ſortis ignotæ labor
Detinuit inter mortis & vitæ mala.
Pars una vitæ manſit extincto mihi

Senſus,

Senſus,malorum finis Alcides fuit.
Qui cum revulſum Tartaro extraheret canem,
Me quoque ſupernas pariter ad ſedes tulit.
Sed feſſa virtus robore antiquo caret,
Trepidantque greſſus.heu,labor quantus fuit
Phlegethonte ab imo petere longinquum æthera,
Pariterque mortem fugere,& Alcidem ſequi!
Quis fremitus aures flebilis pepulit meas?
Expromat aliquis.luctus,& lacrimæ,& dolor,
Et limine ipſo mœſta lamentatio,
Hoſpitia digna prorſus inferno hoſpite.
NVT. Tenet obſtinatum Phædra conſilium necis,
Fletuſque noſtros ſpernit,ac morti imminet.
TH.Quæ cauſa leti? reduce cur moritur viro?
NVT.Hæc ipſa letum cauſa maturum attulit.
TH. Perplexa magnum verba neſcio quid tegunt.
Effare aperte quis gravet mentem dolor.
NVT.Haud pandit ulli.mœſta ſecretum occulit,
Statuitque ſecum ferre, quo moritur,malum.
Iam perge quæſo,perge.properato eſt opus.
TH.Reſerate clauſos regii poſtes laris.

THESEVS. PHÆDRA.

O Socia thalami,ſicclue adventum viri,
Et expetiti conjugis vultum excipis?
Quin enſe viduas dexteram?atque animum mihi
Reſtituis,& te quidquid è vita fugat
Expromis? PH.eheu,per tui ſceptrum imperii,
Magnanime Theſeu, perque natorum indolem,
Tuoſque reditus,perque jam cineres meos,
Permitte mortem. TH.cauſa quæ cogit mori?
PH.Si cauſa leti dicitur,fructus perit.
TH.Nemo iſtud alius me quidem excepto,audiet.
Aures pudicas conjugis ſolas times?
Effare,fido pectore arcana occulam.
PH. Alium ſilere quod voles,primum ſile.
TH.Leti facultas nulla continget tibi.
PH.Mori volenti deeſſe nunquam mors poteſt.
TH.Quod ſit luendum morte delictum,indica.
PH.Quod vivo. TH. Lacrimæ nonne te noſtræ movent?
PH.Mors optima eſt perire dum lacrimant ſui.
TH. Silere pergit. verbere ac vinclis anus
Altrixque prodet quidquid hæc fari abnuit.
Vincite ferro,verberum vis extrahat
Secreta mentis.PH.ipſa jam fabor,mane.
TH.Quidnā ora mœſta avertis, & lacrimas genis

Subito

Subito coortas veſte prætenta obtegis?
PH. Te te, creator cælitum, teſtem invoco,
Et te coruſcum lucis ætheteæ jubar,
Ex cujus ortu noſtra dependet domus.
Tentata precibus reſtiti. ferro ac minis
Non ceſſit animus: vim tamen corpus tulit.
Labem hanc pudoris eluet noſter cruor.
TH. Quis, ede, noſtri decoris everſor fuit?
PH. Quē rere minime. TH. quis ſit, audire expeto.
PH. Hic dicet enſis, quem tumultu territus
Liquit ſtuprator, civium accurſum timens. (tuor?
TH. Quod facinus, heu me, cerno? quod monſtrū in-
Regale parvis aſperum ſignis ebur,
Capulo refulget gentis Actææ decus.
Sed ipſe quonam evaſit? PH. hi trepidum fuga
Videre famuli concitum celeri pede.

THESEVS.

PRô ſancta pietas! prô gubernator poli,
Et qui ſecundum in fluctibus regnum tenes,
Vnde iſta venit generis infandi lues?
Hunc Graja tellus aluit, an Taurus Scythes,
Colchuſve Phaſis? redit ad auctores genus;
Stirpemque primam degener ſanguis refert.
Eſt prorſus iſte gentis armigeræ furor,
Odiſſe Veneris fœdera, & caſtum diu
Vulgare populis corpus: ô tetrum genus,
Nullaque victum lege melioris ſoli!
Feræ quoque ipſæ Veneris evitant nefas,
Generiſque leges inſcius ſervat pudor.
Vbi vultus ille, & ficta majeſtas viri,
Atq; habitus horrens, priſca & antiqua appetens,
Morumque ſenium triſte, & aſpectu grave?
O vita fallax, abditos ſenſus geris,
Animiſque pulchram turpibus faciem induis.
Pudor impudentem celat, audacem quies.
Pietas nefandum, vera fallaces probant,
Simulantque molles dura. ſilvarum incola
Ille efferatus, caſtus, intactus, rudis,
Mihi te reſervas? à meo primum toro
Et ſcelere tanto placuit ordiri virum?
Iam jam ſuperno numini grates ago,
Quod icta noſtra cecidit Antiope manu;
Quod non ad antra Stygia deſcendens, tibi
Matrem reliqui. profugus ignotas procul
Percurre gentes. te licet terra ultimo
Summota mundo dirimat Oceani plagis,

Orbem-

Orbemque noſtris pedibus obverſum colas:
Licet in receſſu penitus extremo abditus
Horrifera celi regna tranſieris poli;
Hiemeſque ſupra poſitus, & canas nives,
Gelidi frementes liqueris Boreæ minas
Poſt te furentes, ſceleribus pœnas dabis.
Profugum per omnes pertinax latebras premam.
Longinqua, clauſa, abſtruſa, diverſa, invia
Emetiemur. nullus obſtabit locus.
Huc vota mittam, tela quo mitti haud queunt.
Scis unde redeam? genitor æquoreus dedit,
Vt vota prono terna concipiam deo,
Et invocata munus hoc ſanxit Styge.
En perage donum triſte regnator freti.
Non cernat ultra lucidum Hippolytus diem,
Adeatque manes juvenis irato patre.
Fer abominandam nunc opem nato parens.
Numquam ſupremum numinis munus tui
Conſumeremus, magna ni premerent mala.
Inter profunda Tartara, & Ditem horridum,
Et imminentes regis inferni minas,
Voto peperci. redde nunc pactam fidem
Genitor. moraris? cur adhuc undæ ſilent?
Nunc atra ventis nubila impellentibus
Subtexe noctem; ſidera & cælum eripe.
Effunde pontum. vulgus æquoreum cie,
Fluctuſque ab ipſo tumidus Oceano voca.

CHORVS.

O Magna parens natura deûm,
Tuque igniferi rector Olympi,
Qui ſparſa cito ſidera mundo
Curſuſque vagos rapis aſtrorum,
Celerique polos cardine verſas;
Cur tibi tanta eſt cura perennes
Agitare vias ætheris alti?
Vt nunc canæ frigora brumæ
Nudent ſilvas; nunc arbuſtis
Redeant umbræ; nunc æſtivi
Colla Leonis Cererem magno
Fervore coquant; viresque ſuas
Temperet annus? ſed cur idem
Qui tanta regis, ſub quo vaſti
Pondera mundi librata ſuos
Ducunt orbes, hominum nimium
Securus ades, non ſollicitus
Prodeſſe bonis, nocuiſſe malis?

Res humanas ordine nullo
Fortuna regit, ſpargitque manu
Munera cæca, pejora fovens.
Vincit ſanctos dira libido.
Fraus ſublimi regnat in aula.
Tradere turpi faſces populus
Gaudet; eoſdem colit atque odit.
Triſtis virtus perverſa tulit
Præmia recti, caſtos ſequitur
Mala paupertas! vitioque potens
Regnat adulter.
O vane pudor, falſumque decus!
Sed quid citato nuncius portat gradu,
Reſtatque mœſtus lugubrem vultum gerens?

ACTVS QVARTVS.

NVNCIVS. THESEVS.

O Sors acerba & dura famulatus gravis,
Cur me ad nefandos nuncium caſus vocas?
TH. Ne metue clades fortiter fari aſperas;
Non imparatum pectus ærumnis gero.
NVN. Vocem dolori lingua luctifico negat.
TH. Proloquere, quę ſors aggravet quaſſam domū.
NVN. Hippolytus (heu me) flebili leto occubat.
TH. Gnatum parens obiiſſe jam pridem ſcio.
Nunc raptor obiit. mortis effare ordinem.
NVN. Vt profugus urbem liquit infeſto gradu,
Celerem citatis paſſibus curſum explicans,
Celſos ſonipedes ocyus ſubigit jugo,
Et ora frenis domita ſubſtrictis ligat.
Tum multa ſecum effatus, & patrium ſolum
Abominatus, ſæpe genitorem ciet,
Acerque habenis lora permiſſis quatit,
Cum ſubito vaſtum tonuit ex alto mare,
Crevitque in aſtra: nullus inſpirat ſalo
Ventus, quieti nulla pars cœli ſtrepit,
Placidumque pelagus propria tempeſtas agit.
Non tantus auſter Sicula diſturbat freta,
Nec tam furenti pontus exurgit ſinu
Regnante Coro, ſaxa cum fluctu tremunt
Et cana ſummum ſpuma Leucatem ferit.
Conſurgit ingens pontus in vaſtum aggerem,
Tumidumque monſtro pelagus in terram ruit.
Nec iſta ratibus tanta conſtruitur lues,
Terris minatur. fluctus haud curſu levi
Provolvitur. neſcio quid onerato ſinu
Gravis unda portat, quæ novum tellus caput
Oſten-

Oſtendit aſtris. Cyclas exoritur nova,
Latuere nube numen Epidauri Dei,
Et ſcelere petræ nobiles Scironides,
Et quæ duobus terra comprimitur fretis.
Hæc dum ſtupentes querimur, en totum mare
Immugit, omnes undique ſcopuli adſtrepunt.
Summum cacumen rorat expulſo ſalo.
Spumat, vomitque vicibus alternis aquas.
Qualis per alta vehitur Oceani freta,
Fluctus refundens ore Phyſeter capax.
Inhorruit concuſſus undarum globus,
Solvitque ſeſe, & littori invexit malum
Maius timore. pontus in terras ruit,
Suumque monſtrum ſequitur. os quaſſat tremor.
TH. Quis habitus ille corporis vaſti fuit?
NVN. Cærulea taurus colla ſublimis gerens,
Erexit altam fronte viridanti jubam.
Stant hiſpidæ aures. cornibus varius color:
Et quem feri dominator habuiſſet gregis,
Et quem ſub undis natus: hinc flammam vomit;
Oculi hinc relucent, cærulea inſignis nota
Opima cervix arduos tollit toros:
Nareſque hiulcis hauſtibus patulæ fremunt.
Muſco tenaci pectus ac palear viret.
Longum rubenti ſpargitur ſucco latus.
Tum pone tergus ultima in monſtrum coit
Facies, & ingens bellua immenſam trahit
Squammoſa partem. talis extremo mari
Priſtis citatas ſorbet aut reddit rates.
Tremuere terræ. fugit attonitum pecus
Paſſim per agros; nec ſuos paſtor ſequi
Meminit juvencos. omnis è ſaltu fera
Diffugit. omnis frigido exanguis metu
Venator horret. ſolus immunis metu
Hippolytus arctis continet frenis equos,
Pavidoſque notæ vocis hortatu ciet.
Eſt alta ad Argos collibus ruptis via,
Vicina tangens ſpacia ſuppoſiti maris:
Heic ſe illa moles acuit, atque iras parat.
Vt cepit animos, ſeque prætentans ſatis
Præluſit iræ, præpeti curſu evolat,
Summam citato vix gradu tangens humum,
Torvuſque currus ante trepidantes ſtetit.
Contra feroci gnatus inſurgens minax
Vultu, nec ora mutat, & magnum intonat;
Haud frangit animum vanus hic terror meum;
Nam mihi paternus vincere eſt tauros labor.

Inobſe-

Inobſequentes protinus frenis equi
Rapuere currum: jamque deerrantes via,
Quacumque pavidos rapidus evexit furor,
Hac ire pergunt, ſeque per ſcopulos agunt.
At ille, qualis turbido rector mari
Ratem retentat, ne det obliquum latus,
Et arte fluctus fallit; haud aliter citos
Currus gubernat. ora nunc preſſis trahit
Conſtricta frænis, terga nunc torto frequens
Verbere coercet. ſequitur aſſiduus comes
Nunc æqua carpens ſpatia, nunc contra obvius
Oberrat, omni parte terrorem movens.
Non licuit ultra fugere, nam torvo obvius
Incurrit ore corniger ponti horridus.
Tum vero pavida ſonipedes mente exciti
Imperia ſolvunt, ſeque luctantur jugo
Eripere, rectique in pedes jactant onus.
Præceps in ora gnatus, implicuit cadens
Laqueo tenaci corpus: & quanto magis
Pugnat, ſequaces hoc magis nodos ligat.
Senſere pecudes facinus, & curru levi,
Dominante nullo, qua timor juſſit, ruunt:
Talis per auras non ſuum agnoſcens onus,
Solique falſo creditum indignans diem,
Phaethonta currus devio excuſſit polo.
Late cruentat arva, & illiſum caput
Scopulis reſultat. auferunt dumi comas:
Et ora durus pulchra populatur lapis:
Peritque multo vulnere infelix decor.
Moribunda celeres membra pervolvunt rotæ.
Tandemque raptum truncus ambuſta ſude
Medium per inguen ſtipite erecto tenet;
Paulumque domino currus affixo ſtetit.
Hæſere bijuges vulnere, & pariter moram
Dominumque rumpunt. inde ſemianimem ſecant
Virgulta, acutis aſperi vepres rubis,
Omniſque truncus corporis partem tulit.
Errant per agros funebris, famuli, manus,
Per illa, qua diſtractus Hippolytus, loca,
Longum cruenta tramitem ſignat nota:
Mœſtæque domini membra veſtigant canes.
Necdum dolentum ſedulus potuit labor
Explere corpus. hoccine eſt formæ decus?
Qui modo paterni clarus imperii comes
Et certus hæres, ſiderum fulſit modo,
Paſſim ad ſupremos ille colligitur rogos,
Et funeri confertur! TH. O nimium potens,
Quanto

Quanto parentes ſanguinis vinclo tenes
Natura! quam te colimus inviti quoque!
Occidere volui noxium; amiſſum fleo.
NVN. Haud quiſquam honeſte flere, quod voluit,
potest. (reor,
TH. Equidem malorum maximum hunc cumulum
Si abominanda caſus optata efficit.
NVN. Et ſi odia ſervas, cur madent fletu genæ?
TH. Quod interemi, non quod amiſi, fleo.

CHORVS.

Quanti caſus humana rotant!
Minus in parvis Fortuna furit,
Leviuſque ferit leviora Deus.
Servat placidos obſcura quies,
Præbet ſomnos caſa ſecuros.
Admota ætheriis culmina ſedibus
Euros excipiunt, excipiunt Notos,
Inſani Boreæ minas,
Imbriferumque Corum.
Humida vallis raros patitur
Fulminis ictus. tremuit telo
Iovis altiſoni Caucaſus ingens,
Phrygiumque nemus matris Cybeles,
Metuens cœlo Iuppiter alto
Vicina petit. non capit unquam
Magnos motus humilis tecti
Plebeja domus. volat ambiguis
Mobilis alis hora, nec ulli
Præſtat velox Fortuna fidem.
Qui clara videt ſidera mundi,
Nitidumque diem nocte relicta,
Luget mœſtos triſtis reditus,
Ipſoque magis flebile Averno
Sedis patriæ videt hoſpitium.
Pallas Actææ veneranda genti,
Quod tuus cœlum ſuperoſque Theſeus
Spectat, & fugit Stygias paludes,
Caſta nil debes patruo rapaci:
Conſtat inferno numerus tyranno.
Quæ vox ab altis flebilis tectis ſonat?
Strictoque vecors Phædra quid ferro parat?

ACTVS QVINTVS.

THESEVS. PHÆDRA.

Quis te dolore percitam inſtigat furor?
Quid enſis iſte? quidve vociferatio?

Planctuſque ſupra corpus inviſum volunt?
PH. Me, me profundi ſæve dominator freti
Invade, & in me monſtra cærulei maris
Emitte, quidquid intimo Tethys ſinu
Extrema geſtat, quidquid Oceanus vagis
Complexus undis ultimo fluctu tegit.
O dire Theſeu ſemper, ô numquam tuis
Tuto reverſe! gnatus & genitor nece
Reditus tuos luêre: pervertis domum,
Amore ſemper conjugum aut odio nocens.
Hippolyte, tales intuor vultus tuos?
Taleſque feci? membra quis ſævus Sinis,
Aut quis Procruſtes ſparſit? aut quis Creſſius
Dædalea vaſto clauſtra mugitu replens,
Taurus biformis, ore cornigero ferox
Divulſit? heu me! quo tuus fugit decor,
Oculique, noſtrum ſidus! exanimis jaces?
Ades parumper, verbaque exaudi mea.
Nil turpe loquimur, hac manu pœnas tibi
Solvam, & nefando pectori ferrum inſeram,
Animaque Phædram pariter ac ſcelere exuam;
Et te per undas, perque Tartareos lacus,
Per Styga, per amnes igneos amens ſequar.
Placemus umbras, capitis exuvias cape,
Laceræque frontis accipe abſciſſam comam.
Non licuit animos jungere, at certe licet
Junxiſſe fata. morere, ſi caſta es, viro;
Si inceſta, amori: conjugis thalamos petam
Tanto impiatos facinore? hoc deerat nefas,
Vt vindicato ſancta fruereris toro?
O mors amoris una ſedamen mali;
O mors pudoris maximum læſi decus:
Confugimus ad te, pande placatos ſinus.
Audite Athenæ, tuque funeſta pater
Pejor noverca. falſa memoravi, & nefas,
Quod ipſa demens pectore inſano hauſeram,
Mentita finxi: falſa puniſti pater;
Juveniſque caſtus crimine inceſtæ jacet,
Pudicus, inſons. recipe jam mores tuos.
Mucrone pectus impium juſto patet,
Cruorque ſancto ſolvet inferias viro.
Quid facere rapto debeas nato parens
Diſce ex noverca: condere Acherontis plagis.

THESEVS. CHORVS.

PAllidi fauces Averni, voſque Tænarei ſpecus,
Vnde miſeris grata Lethes, voſque torpentes lacus,
Impium

Impium capite, atque merſum premite perpetuis malis.
Nunc adeſte ſæva ponti monſtra, nunc vaſtū mare,
Ultimo quodcunque Proteus æquorum abſcondit ſinu,
Meque ovantem ſcelere tanto rapite in altos gurgites.
Tuque ſemper, genitor, iræ facilis aſſenſor meæ,
Morte dignum facinus auſus, qui nova natū nece,
Segregem ſparſi per agros: quiq; dum falſū nefas
Exequor vindex ſceleſtus, incidi in verum nefas.
Sidera & manes, & undas ſcelere complevi meo.
Amplius ſors nulla reſtat, regna me norunt tria.
In hoc redimus? patuit ad cœlum via,
Bina ut viderem funera, & geminam necem?
Cœlebs & orbus, funebres una face
Ut concremarem prolis ac thalami rogos?
Donator atræ lucis, Alcide, tuum
Diti remitte munus, ereptos mihi
Reſtitue manes. impius fruſtra invoco
Mortem relictam. crudus, & leti artifex,
Exitiā machinatus inſolita, effera,
Nunc tibimet ipſe juſta ſupplicia irroga.
Pinus coacto vertice attingens humum
Cœlo remiſſum findat in geminas trabes,
Mittarque præceps ſaxa per Scironia.
Graviora vidi, quæ pati clauſos jubet
Phlegethon, nocentes igneo cingens vado.
Quæ pœna maneat memet & ſedes, ſcio.
Umbræ nocentes cedite, & cervicibus
His his repoſitum degravet feſſas manus
Saxum. ſenis perennis Æolii labor.
Me ludat amnis ora vicina alluens.
Vultur relicto tranſvolet Tityo ferus,
Meumque pœnæ ſemper accreſcat jecur.
Et tu mei requieſce Pirithoi pater:
Hæc incitatis membra turbinibus ferat
Nunquam reſiſtens orbe revoluto rota.
Dehiſce tellus, recipe me dirum chaos,
Recipe: ad umbras hæc juſtior nobis via eſt.
Gnatum ſequor: ne metue, qui manes regis;
Caſti venimus. recipe me æterna domo
Non exiturum. non movent Divos preces:
At ſi rogarem ſcelera, quam proni forent!
CHO. Theſeu, querelis tempus æternum manet.
Nunc juſta gnato ſolve, & abſconde ocyus
Diſperſa fœde membra laniatu effero.
TH. Huc, huc reliquias vehite cari corporis,

Ponduſque, & artus temere congeſtos date,
Hippolytus hic eſt? facinus agnoſco meum.
Ego te peremi, neu nocens tantum ſemel
Soluſve fierem, facinus auſurus parens;
Patrem advocavi, munere en patrio fruor.
O triſte fractis orbitas annis malum,
Complectere artus, quodque de gnato eſt ſuper,
Miſeraode, mœſto pectore incumbens fove,
Disjecta genitor membra laceri corporis
In ordinem diſpone, & errantes loco
Reſtitue partes, fortis heic dextræ locus;
Heic læva trænis docta moderandis manus
Ponenda, lævi lateris agnoſco notas,
Quam magna lacrimis pars adhuc noſtris abeſt!
Durate trepidæ lugubri officio manus,
Fletuſque largos ſiſtite arentes genæ,
Dum membra gnato genitor annumerat ſuo,
Corpuſque fingit, hoc quidem forma carens,
Et turpe multo vulnere a[illegible]eſum undique;.
Quæ pars tui ſit dubito, ſe[illegible]s eſt tui.
Heic heic repone, non ſuo [illegible] vacuo loco,
Hæc illa facies igne ſidereo nitens,
Inimica flectens lumina? huc cecidit decor?
O dira fata numinum! ô ſævus furor!
Sic ad parentem gnatus ex voto redit?
En hæc ſuprema dona genitoris cape,
Sæpe efferendus. interim hæc ignes ferant.
Patefacite acerba cæde funeſtam domum,
Mopſopia claris tota lamentis ſonet.
Vos apparate regii flammam rogi:
At vos per agros corporis partes vagas
Anquirite. iſtam terra defoſſam premat,
Graviſque tellus impio capiti incubet.

L. AN-

L. ANNÆI SENECÆ OEDIPVS.

Perſonæ.

OEDIPVS. IOCASTA.
CHORVS. CREON.
TIRESIAS. MANTO.
SENEX. PHORBAS.
NVNCIVS.

ACTVS PRIMVS.

OEDIPVS. IOCASTA.

IAM nocte pulſa dubius effulſit dies,
Et nube mœſtum ſqualida exoritur jubar,
Lumenque flamma triſte luctifera gerens
Iam cernit avida peſte ſolatas domos,
Stragemque quam nox fecit oſtendet dies.
Quiſquamne regno gaudet? ô fallax bonum,
Quantum malorum fronte quam blanda tegis!
Vt alta ventos ſemper excipiunt juga,
Rupemque ſaxis vaſta dirimentem freta,
Quamvis quieti verberant fluctus maris:
Imperia ſic excelſa fortunæ objacent.
Quam bene parentis ſceptra Polybi fugeram,
Curis ſolutus exul, intrepidus, vagans!
Cœlum Deoſque teſtor, in regnum incidi.
Infanda timeo, ne mea genitor manu
Perimatur: hoc me *Delphicæ* laurus monent,
Aliudque nobis indicant majus ſcelus.
Eſt majus aliud patre mactato nefas?
Prô miſera pietas! eloqui fatum pudet.
Thalamos parentis Phœbus, & diros toros
Gnato minatur, impia inceſtos face.
Hinc me paternis expulit regnis timor:
Non ego penates profugus exceſſi meos.
Parum ipſe fidens mihimet, in tuto tua,
Natura, poſui jura; cum magna horreas,
Quæ poſſe fieri non putes, metuas tamen.
Cuncta expaveſco, meque non credo mihi,
Iamjam aliquid in nos fata moliri parant.

Nam quid rear, quod iſta Cadmeæ lues
Infeſta genti, ſtrage tam late edita
Mihi parcit uni? cui reſervamur malo?
Inter ruinas urbis, & ſemper novis
Deflenda lacrimis funera, ac populi ſtruem,
Incolumis adito ſcilicet Phœbi reus,
Sperare poteras ſceleribus tantis dari
Regnum ſalubre? fecimus cœlum nocens.
Non aura gelido lenis afflatu fovet
Anhela flammis corda: non Zephyri leves
Spirant: ſed ignes auget æſtiferi Canis
Titan, Leonis terga Nemæi premens.
Deſeruit amnes humor atque herbas color,
Aretque Dirce. tenuis Iſmenos fluit,
Et tingit inopi nuda vix unda vada.
Obſcura cœlo labitur Phœbi ſoror;
Triſtiſque mundus nubilo pallet novo.
Nullum ſerenis noctibus ſidus micat:
Sed gravis & ater incubat terris vapor.
Obtexit arces cœlitum ac ſummas domos
Inferna facies. denegat fructum Ceres;
Adulta, & altis flava cum ſpicis cremat:
Arente culmo ſterilis emoritur ſeges,
Nec ulla pars immunis exitio vacat;
Sed omnis ætas pariter & ſexus ruit,
Iuveneſque ſenibus jungit, & gnatis patres
Funeſta peſtis. una fax thalamos cremat:
Fletuque acerbo funera & queſtu carent.
Quin ipſa tanti pervicax clades mali
Siccavit oculos: quodque in extremis ſolet,
Periere lacrimæ. portat hunc æger parens
Supremum ad ignem: matér hunc amens gerit,
Properatque, ut alium regerat in eundem rogum.
Quin luctu in ipſo luctus exoritur novus,
Suæque circa funus exequiæ cadunt.
Tum propria flammis corpora alienis cremant.
Diripitur ignis: nullus eſt miſeris pudor.
Non oſſa tumuli ſancta diſcreti tegunt.
Arſiſſe ſatis eſt. pars quota in cineres abit?
Deeſt terra tumulis. jam rogos ſilvæ negant.
Non vota, non ars ulla correptos levant.
Cadunt medentes. morbus auxilium trahit.
Affuſus aris ſupplices tendo manus,
Matura poſcens fata, præcurram ut prior
Patriam ruentem; neve poſt omnes cadam;
Fiamque regni funus extremum mei.
O ſæva nimium numina! ô fatum grave!

Negatus

Negatur uni nempe in hoc populo mihi
Mors tam parata? ſperne letali manu
Contacta regna. linque lacrimas, funera,
Tabifica cæli vitia, quæ tecum invehis
Infauſtus hoſpes. profuge jamdudum ocyus
Vel ad parentes. IO. Quid juvat, conjux, mala
Gravare queſtu? regium hoc ipſum reor,
Adverſa capere: quoque ſit dubius magis
Status, & cadentis imperii moles labat,
Hoc ſtare certo preſſius fortem gradu.
Haud eſt virile, terga Fortunæ dare.
OED. Adeſt pavoris crimen ac probrum procul,
Virtuſque noſtra neſcit ignavos metus.
Si tela contra ſtricta, ſi vis horrida
Mavortis in me rueret; adverſus feros
Audax gigantes obvias ferrem manus.
Nec Sphinga cæcis verba nectentem modis
Fugi; cruentos vatis infandæ tuli
Rictus, & albens oſſibus ſparſis ſolum.
Cumque è ſuperba rupe, jam prædæ imminens,
Aptaret alas verbere, & caudam movens,
Sævi leonis more, conciperet minas,
Carmen popoſci; ſonuit horrendum, inſuper
Crepuere malæ: ſaxaque impatiens moræ
Revulſit unguis, viſcera expectans mea.
Nodoſa ſortis verba, & implexos dolos,
Ac triſte carmen alitis ſolvi feræ.
IO. Quid ſera mortis vota nunc demens facis?
Licuit perire. laudis hoc precium tibi
Sceptrũ, & peremptæ Sphingis hæc merces datur.
OED. Ille ille dirus callidi monſtri cinis
In nos rebellat. illa nunc Thebas lues
Perempta perdit. una jam ſupereſt ſalus,
Si quam ſalutis Phœbus oſtendit viam.

CHORVS.

Occidis Cadmi generoſa proles
Vrbe cum tota. viduas colonis
Reſpicis terras, miſeranda Thebe.
Carpitur leto tuus ille Bacche
Miles, extremos comes uſque ad Indos,
Auſus Eois equitare campis,
Figere & mundo tua ſigna primo.
Cinnamis ſilvas Arabum beatas
Vidit, & verſas equitis ſagittas,
Terga fallacis metuenda Parthi.
Littus intravit pelagi rubentis.

Promit hic ortus, aperitque lucem
Phœbus, & flamma propiore nudos
Inficit Indos.
Stirpis invictæ genus interimus:
Labimur ſævo rapiente fato.
Ducitur ſemper nova pompa morti,
Longus ad manes properatur ordo
Agminis mœſti, ſerieſque triſtis
Hæret; & turbæ tumulos petenti
Non ſatis ſeptem patuere portæ.
Stat gravis ſtrages, premiturque juncto
Funere funus.
Prima vis tardas tetigit bidentes;
Laniger pingues male carpſit herbas,
Colla tacturus ſteterat ſacerdos,
Dum manus certum parat alta vulnus,
Aureo taurus rutilante cornu
Labitur ſegnis: patuit ſub ictu
Ponderis vaſti reſoluta cervix.
Nec cruor ferrum maculavit, atra
Turpis è plaga ſanies profuſa eſt.
Segnior curſu ſonipes in ipſo
Concidit gyro, dominumque prono
Prodidit armo.
Incubant pratis pecudes relictæ,
Taurus armento pereunte marcet,
Deficit paſtor grege diminuto,
Tabidos inter moriens juvencos.
Non lupos cervi metuunt rapaces;
Ceſſat irati fremitus leonis.
Nulla villoſis feritas in urſis,
Perbibit peſtem latebroſa ſerpens;
Aret, & ſicco moritur veneno.
Non ſilva ſua decorata coma,
Fundit opacis montibus umbras.
Non rura virent ubere gleba.
Non plena ſuo vitis Iaccho
Brachia curvat.
Omnia noſtrum ſenſere malum.
Rupere Erebi clauſtra profundi
Turba ſororum face Tartarea:
Phlegethonque ſua motam ripa
Miſcuit undis Styga Sidoniis.
Mors alta avidos oris hiatus
Pandit, & omnes explicat alas.
Quique capaci turbida cymba
Flumina ſervat durus ſenior,

Navita crudus, vix aſſiduo
Brachia conto laſſata refert,
Feſſus turbam vectare novam.
Quin Tænarii vincula ferri
Rupiſſe canem fama, & noſtris
Erraſſe locis: mugiſſe ſolum:
Vaga per lucos ſimulacra virûm
Majora viris: bis Cadmeum
Nive diſcuſſa tremuiſſe nemus,
Bis turbatam ſanguine Dircen:
Nocte ſilenti
Amphionios ululaſſe canes.
O dira novi facies leti,
Gravior leto! piger ignavos
Alligat artus languor, & ægro
Rubor in vultu, maculæque caput
Sparſere leves: tum vapor ipſam
Corporis arcem flammeus urit;
Multoque genas ſanguine tingit.
Oculique rigent, & ſacer ignis
Paſcitur artus. reſonant aures,
Stillatque niger naris aduncæ
Cruor, & venas rumpit hiantes.
Intima creber viſcera quaſſat
Gemitus ſtridens. tunc amplexu
Frigida preſſo ſaxa fatigant:
Quos liberior domus elato
Cuſtode ſinit; petit is fontes:
Aliturque ſitis latice ingeſto.
Proſtrata jacet turba per aras,
Oratque mori. ſolum hoc faciles
Tribuere Dei. delubra petunt;
Haud ut voto numina placent,
Sed juvat ipſos ſatiare Deos.
 Quiſnam ille propero regiam greſſu petit?
Adeſtne clarus ſanguine ac factis Creo?
An æger animus falſa pro veris videt?
Adeſt petitus omnibus votis Creo.

ACTVS SECVNDVS.

OEDIPVS. CREO.

Horrore quatior, fata quo vergant timens,
Trepidumque gemino pectus eventu labat.
Vbi læta duris miſta in ambiguo jacent,
Incertus animus ſcire cum cupiat, timet.
Germane noſtræ conjugis, feſſis opem
Si quam reportas, voce properata edoce.

CR. Reſponſa dubia ſorte perplexa latent.
OED. Dubiam ſalutem qui dat afflictis, negat.
CR. Ambage nexa Delphico mos eſt Deo
Arcana tegere. OED. Fare; ſit dubium licet,
Ambigua ſoli noſcere OEdipodæ datur.
CR. Cædem expiari regiam exilio Deus,
Et interemptum Laïum ulciſci jubet.
Non ante cœlo lucidus curret dies,
Hauſtuſque tutos ætheris puri dabit.
OED. Ecquis peremptor incl yti regis fuit?
Quem memoret, ede. Phœbus; ut pœnas luat.
Cr.Sit precor dixiſſe tutū, viſu & auditu horridū.
Torpor inſedit per artus, frigidus ſanguis coit.
Vt ſacrata templa Phœbi ſupplici intravi pede,
Et pias, numen precatus, rite ſummiſi manus:
Gemina Parnaſſi nivalis arx trucem ſonitū dedit,
Imminēs Phœbea laurus tremuit & movit domū,
Ac repente ſancta fontis lympha Caſtalii ſtetit.
Incipit Lethea vates ſpargere horrentes comas.
Et pati commota Phœbū. contigit nondū ſpecū,
Emicat vaſto fragore major humano ſonus:
Mitia Cadmeis remeabunt ſidera Thebis,
Si profugus Dircen Iſmenida liqueris hoſpes,
Regis cæde nocens, Phœbo jam notus & infans.
Nec tibi longa manent ſceleratæ gaudia cædis:
Tecum bella geres; gnatis quoq; bella relinques;
Turpis maternos iterum revolutus in ortus.
OED. Quod facere monitu cœlitū juſſus paro,
Functi cineribus regis hoc decuit dari,
Ne ſancta quiſquam ſceptra violaret dolo.
Regi tuenda maxime regum eſt ſalus.
Queritur peremptum nemo, quē incolumē timet.
CR. Curam perempti major excuſſit timor.
OED. Pium prohibuit ullus officium metus?
CR. Prohibent nefandi carminis triſtes minæ.
OED. Nunc expietur numinum imperio ſcelus.
Quiſquis Deorum regna placatus vides;
Tu, tu penes quem jura præcipitis poli;
Tuque ô ſereni maximum mundi decus,
Bis ſena curſu ſigna qui vario regis,
Qui tarda celeri ſecula evolvis rota;
Sororque fratri ſemper occurrens tuo,
Noctivaga Phœbe: quique ventorum potens
Æquor per altum cærulos currus agis;
Et qui carentes luce diſponis domos,
Adeſte. cujus Laïus dextra occidit,
Hunc non quietum tecta, non fidi lares,
Non

Googl

Non hoſpitalis exulem tellus ferat.
Thalamis pudendis doleat & prole impia.
Hic, & parentem dextera perimat ſua,
Faciatque (num quid gravius optari poteſt?)
Quidquid ego fugi. non erit veniæ locus
Per regna juro, quæque nunc hoſpes rego,
Et quæ reliqui; perque penetrales Deos:
Per te, pater Neptune, qui fluctu brevi
Vtrimque noſtro geminus alludis ſolo.
Et ipſe noſtris vocibus teſtis veni.
Fatidica vatis ora Cirrheæ movens.
Ita molle ſenium ducat, & ſummum diem
Securus alto degat in ſolio parens,
Solaſque Merope noverit Polybi faces,
Vt nulla ſontem gratia eripiet mihi.
Sed quo nefaſtum facinus admiſſum loco eſt,
Memorato. aperto Marte, an inſidiis jacet?
CR. Frondifera ſanctæ nemora Caſtaliæ petens,
Calcavit altis obſitum dumis iter;
Trigemina qua ſe ſpargit in campos via.
Secat una gratum Phocidos Baccho ſolum,
Vnde altus arva deſerit, cælum petens
Clementer arcto colles, Parnaſſus biceps:
At una bimates Siſyphi terras adit,
Olenia in arva: tertius trames cava
Convalle ſerpens, tangit errantes aquas,
Gelidumque dirimit amnis Elei vadum·
Hic pace fretum, ſubita prædonum manus
Aggreſſa ferro facinus occultum tulit.
In tempore ipſo, ſorte Phœbea excitus,
Tireſia tremulo tardus accelerat gradu,
Comeſque Manto luce viduatum trahens.

OEDIPVS. TIRESIAS.
MANTO.

SAcrate divis, proximum Phœbo caput,
Reſponſa ſolve; fare quem pœnæ petant.
TIR. Quod tardo fatum, lingua quod quæris moras,
Haud te quidem, magnanime, mirari addecet;
Viſu carentem magna pars veri latet.
Sed quo vocat me patria, quo Phœbus, ſequar.
Fata eruantur. ſi foret viridis mihi
Calidusque ſanguis, pectore excuterem Deum.
Appellite aris candidum tergo bovem,
Curvoque nunquam colla depreſſum jugo.
Tu lucis inopem, gnata, genitorem regens,
Manifeſta

Manifeſta ſacri ſigna faridici refer.
MAN. Opima ſanctas victima ante aras ſtetit.
TIR. In vora ſuperos voce ſolenni voca,
Araſque dono thuris Eoi extrue.
MAN. Iam thura ſacris cœlirum ingeſſi focis.
TI. Quid flamma? largas jamne comprendir dapes?
MAN. Subito refulſir lumen, & ſubito occidir.
TIR. Vtrumne clarus ignis, & nitidus ſtetit,
Rectuſque purum verticem cœlo tulit,
Er ſummam in auras fuſus explicuit comam;
An latera circa ſerpit incertus via,
Et fluctuante turbidus fumo labar?
MAN. Non una facies mobilis flammæ fuit:
Imbrifera qualis implicar varios ſibi
Iris colores, parte quæ magna poli
Curvata picto nunciar nimbos ſinu:
Quis deſit illi, quiſve ſit dubites color.
Cærulea fulvis miſta oberravit notis,
Sanguinea rurſus; ulrimum in renebras abit.
Sed ecce pugnax ignis in parres duas
Diſcedit, & ſe ſcindir unius ſacri
Diſcors favilla. genitor, horreſco intuens,
Libata Bacchi dona permutar cruor,
Ambitque denſus regium fumus caput,
Ipſoſque circa ſpiſſior vultus ſedet,
Et nube denſa ſordidam lucem abdidit.
Quid ſir, parens, effare. TIR. Quid fari queam
Inter tumultus menris attonitæ vagos?
Quidnam loquar? ſunt dira, ſed in alto, mala.
Solet ira certis numinum oſtendi notis.
Quid iſtud eſt, quod eſſe prolarum volunr,
Irerumque nolunt, & truces iras regunt?
Pudet Deos neſcio quid. huc propere admove,
Et ſparge ſalſa colla taurorum mola.
Placidone vultu ſacra & admotas manus
Patiuntur? MAN. Altum taurus attollens caput,
Primos ad ortus poſitus, expavit diem;
Trepiduſque vulrum ſolis & radios fugit.
TIR. Vnone terram vulnere afflicti petunt?
MAN. Iuvenca ferro ſemet oppoſito induit,
Et vulnere uno cecidit: ar taurus duos
Perpeſſus ictus, huc & huc dubius ruit,
Animamque feſſus vix reluctantem exprimit.
TIR. Vtrum citatus vulnere anguſto micat,
An lentus altas irrigat plagas cruor?
MAN. Hujus per ipſam, qua patet pectus, viam,
Effuſus amnis; hujus exiguo graves

Macu-

Maculantur ictus imbre: ſed verſus retro
Per ora multis ſanguis atque oculos redit.
TIR. Infauſta magnos ſacra terrores cient.
Sed ede certas viſcerum nobis notas. (ſolent,
MAN. Genitor, quid hoc eſt? non levi motu, ut
Agitata trepidant exta; ſed totas manus
Quatiunt: noviſque proſilit venis cruor.
Cor marcet ægrum penitus, ac merſum latet;
Liventque venæ; magna pars fibris abeſt;
Et felle nigro tabidum ſpumat jecur.
Ac, ſemper omen unico imperio grave,
En capita paribus bina conſurgunt toris;
Sed utramque cæſum tenuis abſcondit caput
Membrana, latebram rebus occultis negans.
Hoſtile valido robore inſurgit latus,
Septemque venas tendit. has omnes retro
Prohibens reverti limes obliquus ſecat.
Mutatus ordo eſt. ſede nil propria jacet;
Sed acta retro cuncta. Non animæ capax
In parte dextra pulmo ſanguineus jacet.
Non læva cordis regio; non molli ambitu
Omenta pingues viſcerum obtendunt ſinus.
Natura verſa eſt; nulla lex utero manet.
Scrutemur, unde tantus hic extis rigor?
Quod hoc nefas? conceptus innuptæ bovis,
Nec more ſolito poſitus, alieno in loco
Implet parentem, membra cum gemitu movet.
Tremulo rigore debiles artus micant;
Infecit atras lividus fibras cruor;
Tentantque turpes mobilem trunci gradum:
Et inane ſurgit corpus, ac ſacros petit
Cornu miniſtros; viſcera effugiunt manum.
Neque iſta, quæ te pepulit, armenti gravis
Vox eſt, nec uſquam territi fugiunt greges.
Immugit aris ignis, & trepidant foci.
OED. Quid iſta ſacri ſigna terrifici ferant,
Exprome: voces aure non timida hauriam.
Solent ſuprema facere ſecuros mala.
TIR. His invidebis, quibus opem quæris, malis.
OED. Memora, quod unum ſcire cælicolæ volunt,
Contaminarit rege quis cæſo manus.
TIR. Nec alta cæli pinna quæ levis ſecat,
Nec fibra vivis rapta pectoribus poteſt
Ciere nomen, alia tentanda eſt via.
Ipſe evocandus noctis æternæ plagis
Emiſſus Erebo, ut cædis auctorem indicet.
Reſeranda tellus, Ditis implacabile

Numen precandum; populus infernæ Stygis
Huc extrahendus. ede, cui mandes ſacrum.
Nam te, penes quem ſumma regnorum eſt, nefas
Inviſere umbras. OED. Te Creo hic poſcit labor,
Ad quem ſecundum regna reſpiciunt mea.
TIR. Dum nos profunda clauſtra laxamus Stygis,
Populare Bacchi laudibus carmen ſonet.

CHORVS.

Effuſam redimite comam nutante corymbo,
Mollia Niſæis armati brachia thyrſis,
Lucidum cæli decus, huc ades votis
Quæ tibi nobiles Thebæ, Bacche, tuæ
Palmis ſupplicibus ferunt.
Huc adverte favens virgineum caput,
Vultu ſidereo diſcute nubila,
Et triſtes Erebi minas,
Avidumque fatum.
Te decet vernis comam floribus cingi,
Te caput Tyria cohibere mitra;
Ederave mollem baccifera
Religare frontem.
Spargere effuſos ſine lege crines,
Rurſus adducto revocare nodo.
Qualis iratam metuens novercam
Creveras falſos imitatus artus,
Crine flaventi ſimulata virgo,
Luteam veſtem retinente zona.
Vnde tam molles placuere cultus,
Et ſinus laxi, fluidumque ſyrma?
Vidit aurato reſidere curru,
Veſte cum longa tegeres leones,
Omnis Eoæ plaga vaſta terræ;
Qui bibit Gangem, niveumque quiſquis
Frangit Araxem.
Te ſenior turpi ſequitur Silenus aſello,
Turgida pampineis redimitus tempora ſertis,
Condita laſcivi deducunt orgia myſtæ.
Te Baſſaridum comitata cohors
Nunc Edonii pede pulſavit
Sola Pangæi; nunc Threicio
Vertice Pindi; nunc Cadmeas
Inter matres impia Mænas
Comes Ogygio venit Iaccho,
Nebride ſacra præcincta latus.
Tibi commotæ pectora matres
Fudere comam: thyrſumque levem

Vibrante

Vibrante manu. jam poſt laceros
Pentheos artus. Thyades œſtro
Membra remiſſæ, velut ignotum
Videre nefas.
Ponti regna tenet nitidi matertera Bacchi,
Nereidumque choris Cadmeïa clagitur Ino.
Ius habet in fluctus magni puer advena ponti
Cognatus Bacchi, numen non vile. Palæmon.
Te Tyrrhena puer rapuit manus,
Et tumidum Nereus poſuit mare,
Cærula cum pratis mutat freta.
Hinc verno platanus folio viret,
Et Phœbo laurus carum nemus:
Garrula per ramos avis obſtrepit;
Vivaces ederas ramus tenet,
Summa ligat vitis carcheſia;
Idæus prora fremuit leo;
Tigris puppe ſedet Gangetica.
Tum pirata freto pavidus natat:
Et nova demerſos facies habet.
Brachia prima cadunt prædonibus,
Illiſumque utero pectus coit,
Parvula dependet lateri manus,
Et dorſo fluctum curvo ſubit.
Lunata ſcindit cauda mare,
Et ſequitur curvus fugientia carbaſa delphin.
Divite Pactolus vexit te Lydius unda,
Aurea torrenti deducens flumina ripa.
Laxavit victos arcus Geticaſque ſagittas
Lactea Maſſagetes qui pocula ſanguine miſcet.
Regna ſecurigeri Bacchum ſenſere Lycurgi.
Senſere terræ Zedacum feroces:
Et quos vicinus Boreas ferit
Arva mutantes: quaſque Mæotis
Alluit gentes frigida fluctu:
Quaſque deſpectat vertice ſummo
Sidus Arcadium, geminumque plauſtrum.
Ille diſperſos domuit Gelonos:
Arma detraxit trucibus puellis:
Ore dejecto petiere terram
Thermodontiacæ graves catervæ,
Poſitis tandem levibus ſagittis,
Mites factæ. ſacer & Cythæron
Sanguine inundavit,
Ophioniaque cæde.
Proetides ſilvas petiere & agros,
Præſidem Bacchum coluit noverca.

Naxos

Naxos Ægæo redimita ponto
Tradidit thalamis virginem relictam,
Meliore penſans damna marito.
Pumice ſicco
Fluxit Nyctileus latex.
Garruli gramen ſecuere rivi,
Combibit dulces humus alta ſuccos,
Niveique lactis candida fontes,
Mixtaque odoro Lesbia cum thymo.
Ducitur magno nova nupta cælo.
Solenne Phœbus carmen
Edit infuſis humero capillis:
Concutit tædas geminus Cupido:
Telum depoſuit Iuppiter igneum,
Oditque Baccho veniente fulmen.
Lucida dum current annoſi ſidera mundi,
Oceanus clauſum dum fluctibus ambiet orbem,
Lunaque dimiſſos dum plena recolliget ignes,
Dum matutinos prædicet Lucifer ortus,
Altaque cæruleum dum Nerea neſciet Arctos;
Candida formoſi venerabimur ora Lyæi.

ACTVS TERTIVS.

OEDIPVS. CREO.

Etſi ipſe vultus flebiles præfert notas,
Expone cujus capite placemus deos.
CR. Fari jubes, tacere quæ ſuadet metus.
OED. Si te ruentes non ſatis Thebæ movent,
At ſceptra moveant lapſa cognatæ domus.
CR. Neſciſſe cupies, noſſe quæ nimium expetis.
OED. Iners malorum remedium ignorantia eſt.
Itane & ſalutis publicæ indicium obrues?
CR. Vbi turpis eſt medicina, ſanari piget.
OED. Audita fare, vel malo domitus gravi
Quid arma poſſint regis irati ſcies.
CR. Odere reges dicta quæ dici jubent.
OED. Mitteris Erebo vile pro cunctis caput,
Arcana ſacri voce ni retegis tua.
CR. Tacere liceat: nulla libertas minor
A rege petitur. OED. Sæpe vel lingua magis
Regi atque regno muta libertas obeſt.
CR. Vbi non licet tacere, quid cuiquam licet?
OED. Imperia ſolvit, qui tacet juſſus loqui.
CR. Coacta verba placidus accipias precor.
OED. Vlline pœna vocis expreſſæ fuit?
CR. Eſt procul ab urbe lucus ilicibus niger,
Dircea circa vallis irriguæ loca.

Cupreſſus

Cupreſſus altis exerens ſilvis caput
Virente ſemper alligat trunco nemus;
Curvoſque tendit quercus & putres ſitu
Annoſa ramos. hujus abrupit latus
Edax vetuſtas : illa jam feſſa cadens
Radice, fulta pendet aliena trabe.
Amara baccis laurus ; & tiliæ leves ;
Et Paphia myrtus ; & per immenſum mare
Motura remos alnus ; & Phœbo obvia
Enode Zephyris pinus opponens latus.
Medio ſtat ingens arbor, atque umbra gravi
Silvas minores urget ; & magno ambitu
Diffuſa ramis, una defendit nemus.
Triſtis ſub illa, lucis & Phœbi inſcius
Reſtagnat humor, frigore æterno rigens:
Limoſa pigrum circuit fontem palus.
Huc ut ſacerdos intulit ſenior gradum,
Haud eſt moratus : præſtitit noctem locus.
Tunc foſſa tellus ; & ſuper rapti rogis
Iaciuntur ignes. ipſe funeſto integit
Vates amictu corpus ; & frondem quatit.
Lugubris imos palla perfundit pedes.
Squallente cultu mœſtus ingreditur ſenex.
Mortifera canam taxus aſtringit comam,
Nigro bidentes vellere atque atræ boves
Retro trahuntur. flamma prædatur dapes,
Vivumque trepidat igne ferali pecus.
Vocat inde manes ; teque qui manes regis,
Et obſidentem clauſtra letalis lacus :
Carmenque magicum volvit, & rapido minax
Decantat ore quidquid aut placat leves
Aut cogit umbras. irrigat ſanguis focos,
Solidaſque pecudes urit, & multo ſpecum
Saturat cruore. libat & niveum inſuper
Lactis liquorem ; fundit & Bacchum manu
Læva. canitque rurſus ; & terram intuens,
Graviore manes voce & attonita ciet.
Latravit Hecates turba ; ter valles cavæ
Sonuere mæſtum ; tota ſuccuſſo ſolo
Pulſata tellus. audior ; vates ait ;
Rata verba fudi. rumpitur cæcum chaos,
Iterque populo Ditis ad ſuperos datur.
Subſedit omnis ſilva, & erexit comam ;
Duxere rimas robora ; & totum nemus
Concuſſit horror ; terra ſe retro dedit,
Gemuitque penitus. ſive tentari abditum
Acheron profundum mente non æqua tulit:

Sive ipſa tellus, ut daret functis viam,
Compage rupta ſonuit: aut ira furens
Triceps catenas Cerberus movit graves.
Subito dehiſcit terra, & immenſo ſinu
Laxata patuit: ipſe pallentes deos
Vidi inter umbras; ipſe torpentes lacus
Noctemque veram. gelidus in venis ſtetit
Hæſitque ſanguis. ſæva proſiluit cohors,
Et ſtetit in armis omne vipereum genus
Fratrum. catervæ dente Dircæo ſatæ,
Avidumque populi peſtis Ogygii malum.
Tum torva Erynnis ſonuit, & cæcus Furor
Horrorque, & una quidquid æternæ creant
Celantque tenebræ; Luctus evellens comam,
Ægreque laſſum ſuſtinens Morbus caput,
Gravis Senectus ſibimet, & pendens Metus.
Nos liquit animus. ipſa, quæ ritus ſenis,
Artesque norat, ſtupuit; intrepidus parens,
Audaxque damno, convocat Ditis feri
Exſangue vulgus: illico nebulæ leves
Volitant,: & auras libero cælo trahunt.
Non tot caducas educat frondes Eryx,
Nec vere flores Hybla tot medio creat,
Cum examen alto nectitur denſum globo;
Fluctusque non tot frangit Ionium mare;
Nec tanta gelidi Strymonis fugiens minas
Permutat hiemes ales, & cælum ſecans
Tepente Nilo denſat Arctoas nives:
Quot ille populos vatis eduxit ſonus.
Pavidæ latebras nemoris umbroſi petunt
Animæ trementes. primus emergit ſolo,
Dextra ferocem cornibus taurum premens
Zetus: manuque ſuſtinet læva chelym,
Qui ſaxa dulci traxit Amphion ſono.
Interque natos Tantalis tandem ſuos
Tuto ſuperba, fert caput faſtu gravi,
Et numerat umbras, pejor hac genitrix adeſt
Furibunda Agave, tota quam ſequitur manus
Partita regem, ſequitur & Bacchas lacer
Pentheus, tenetque ſævus etiam nunc minas.
Tandem vocatus ſæpe, pudibundum extulit
Caput, atque ab omni dividet turba procul,
Celatque ſemet. inſtat & Stygias preces
Geminat ſacerdos, donec in apertum efferat
Vultus opertos Laius. fari horreo.
Stetit per artus ſanguine effuſo horridus,
Pædore fœdo ſqualidam obtectus comam,

Et ore rabido fatur: O Cadmi effera,
Cruore ſemper læta cognato domus,
Vibrate thyrſos; enthea gnatos manu
Lacerate potius. maximum Thebis ſcelus
Maternus amor eſt. patria, non ira deûm
Sed ſcelere raperis. non gravi flatu tibi
Luctificus Auſter, nec parum pluvio æthere
Satiata tellus halitu ſicco nocet:
Sed rex cruentus; præmia qui, ſævæ necis,
Sceptra, & nefandos occupat thalamos patris,
Inviſa proles, ſed tamen pejor parens
Quam gnatus: utero rurſus infauſto gravis,
Egit qui in ortus ſemet; & matri impios
Fœtus regeſſit; quique nec mos eſt feris,
Fratres ſibi ipſe genuit; implicitum malum,
Magiſque monſtrum Sphinge perplexum ſua.
Te te, cruenta ſceptra qui dextra geris,
Te pater inultus urbe cum tota petam,
Et mecum Erynnes pronubas thalami traham;
Traham ſonantes verbere; inceſtam domum
Vertam, & Penates impio Marte obteram.
Proinde pulſum finibus regem ocyus
Agite exulem, quodcumque funeſto gradu
Solum relinquet, vere florifero virens
Reparabit herbas; ſpiritus puros dabit
Vitalis aura; veniet & ſilvis decor.
Letum, luesque, mors, labor, tabes, dolor,
Comitatus illo dignus, excedent ſimul.
Et ipſe rapidis greſſibus ſedes volet
Effugere noſtras: ſed graves pedibus moras
Addam, & tenebo: reptet incertus viæ,
Baculo ſenili triſte prætentans iter.
Præcidite terras, auferam cælum pater.
OED. Et oſſa & artus gelidus invaſit tremor.
Quidquid timebam facere, feciſſe arguor.
Tori jugalis abnuit Merope nefas
Sociata Polybo, ſoſpes abſolvit manus
Polybus meas: uterque defendit parens
Cædem, ſtuprumque. quis locus culpæ eſt ſuper?
Multo ante Thebæ Laium amiſſum gemunt,
Bœotia greſſu quam meo tetigi loca.
Falluſne ſenior, an deus Thebis gravis?
Jamjam tenemus callidi ſocios doli.
Mentitur iſta præferens fraudi deos
Vates; tibique ſceptra deſpondet mea.
CR. Egon' ut ſororem regia expelli velim?
Si me fides ſacrata cognati laris

Non contineret in meo certum ſtatu;
Tamen ipſa me Fortuna terreret, nimis
Sollicita ſemper. liceat hoc tuto tibi
Exuere pondus, ne recedentem opprimat.
Iam te minore tutior pones loco.
OED. Hortaris etiam, ſponte deponam ut mea
Tam gravia regna? CR. ſuadeam hoc illis ego
In utrumque queis eſt liber etiam nunc ſtatus.
Tibi jam neceſſe eſt ferre fortunam tuam.
OED. Certiſſima eſt regnare cupienti via,
Laudare modica, & ocium ac ſomnum ſequi.
Ab inquieto ſæpe ſimulatur quies.
CR. Parumne me tam longa defendit dies?
OED. Aditum nocendi perfido præſtat dies.
CR. Solutus onere regio, regni bonis
Fruor, domuſque civium cœtu viget;
Nec ulla vicibus ſurgit alternis dies,
Qua non propinqui munera ad noſtros lares
Sceptri redundent: cultus, opulentæ dapes,
Donata multis gratia noſtra ſalus.
Quid tam beatæ deeſſe fortunæ rear?
OED. Quod res ſecundæ non habent umquam modum.
CR. Incognita igitur ut nocens cauſa cadam?
OED. Num ratio vobis reddita eſt vitæ meæ?
Num audita cauſa eſt noſtra Tireſiæ? tamen
Sontes videmur, facitis exemplum; ſequar. (ſolent
CR. Quid ſi innocens ſum? OED. dubia pro certis
Timere reges. CR. qui pavet vanos metus,
Veros fatetur. OED. quiſquis in culpa ruit;
Dimiſſus, odit omne quod dubium putat.
CR. Sic odia fiunt. OED. odia qui nimium timet,
Regnare neſcit, regna cuſtodit metus.
CR. Qui ſceptra duro ſævus imperio regit,
Timet timentes: metus in auctorem redit.
OED. Servate ſontem ſaxeo incluſum ſpecu:
Ipſe ad penates regios referam gradum.

CHORVS.

Non tu tantis cauſa pericliS,
Non hæc Labdacidas premunt
Fata: ſed veteres deûm
Iræ ſequuntur. Caſtalium nemus
Vmbram Sidonio præbuit hoſpiti,
Lavitque Dirce Tyrios colonos;
Vt primum magni natus Agenoris,
Feſſus per orbem furta ſequi Iovis,

Sub

Sub noſtræ ramis conſtitit arboris,
Prædonem numerans ſuum:
Monituque Phœbi, juſſus erranti
Comes ire vaccæ, quam non flexerat
Vomer, aut tardi juga curva plauſtri,
Deſeruit fugas, nomenque genti
Inauſpicata de bove tradidit.
Tempore ex illo nova monſtra ſemper
Protulit tellus, aut anguis imis
Vallibus editus, annoſa ſupra
Robora ſibilat, ſupraque pinus,
Supra Chaonias celſior arbores
Cæruleum erexit caput,
Cum majore ſui parte recumberet.
Aut fœta tellus impio partu
Effudit arma:
Sonuit reflexo claſſicum cornu,
Lituuſque adunco ſtridulos cantus
Eliſit ære. ante non linguas
Alias, & arma vocis ignotæ
Clamore primum hoſtico experti,
Agmina campos cognata tenent.
Dignaque jacto ſemine proles
Vno ætatem permenſa die,
Poſt Luciferi nata meatus,
Ante Heſperios occidit ortus.
Horret tantis advena monſtris
Populique timet bella recentis;
Donec cecidit ſæva juventus;
Genitrixque ſuo reddi gremio
Modo productos vidit alumnos.
Hac tranſierit civile nefas.
Illa Herculeæ norint Thebæ
Prælia fratrum.
Quid Cadmei fata nepotis,
Cum vivacis cornua cervi
Frontem ramis texere novis,
Dominumque canes egere ſuum?
Præceps ſilvas monteſque fugit
Citus Actæon, agilique magis
Pede, per ſaltus & ſaxa vagus,
Metuit motas Zephyris plumas,
Et quæ poſuit retia vitat;
Donec placidi fontis in unda
Cornua vidit vultuſque feros,
Vbi virgineos foverat artus
Nimium ſævi Diva pudoris.

ACTVS QVARTVS.

OEDIPVS. IOCASTA.

CVras reſolvit animus, & repetit metus.
Obiiſſe noſtro Laium ſcelere autumant
Superi inferique : ſed animus contra innocens,
Sibique melius quam deis notus, negat.
Redit memoria tenue per veſtigium,
Cecidiſſe noſtri ſtipitis pulſu obvium
Datumque Diti, cum prior juvenem ſenex
Curru ſuperbus pelleret, Thebis procul,
Phocea trifidas regio qua ſcindit vias.
Vnanima conjux explica errorem precor,
Quæ ſpatia moriens Laius vitæ tulit ;
Primone in ævo viridis an fracto occidit ?
IO. Inter ſenem juvenemque ; ſed propior ſeni.
OED. Frequensne turba regium cinxit latus ?
IO. Plures fefellit error ancipitis viæ ;
Paucos fidelis curribus junxit labor.
OED. Aliquisne cecidit regio fato comes ?
IO. Vnum fides virtusque conſortem addidit.
OED, Teneo nocentem: convenit numerus, locus:
Sed tempus adde. IO. decima jam metitur ſeges.

SENEX. OEDIPVS.

COrinthius te populus in regnum vocat
Patrium: quietem polybus æternam obtinet.
OED. Vt undique in me ſæva fortuna irruit ?
Ediſſere agedum, quo cadat fato parens.
SE. Animam ſenilem mollis exſolvit ſopor.
OED. Genitor ſine ulla cæde defunctus jacet.
Teſtor, licet jam tollere ad cælum pie,
Puras, nec ulla ſcelera metuentes manus.
Sed pars magis metuenda fatorum manet.
SE. Omnem paterna regna diſcutiunt metum.
OED. Repetam paterna regna, ſed matrem horreo.
SE. Metuis parentem, quæ tuum reditũ expetens
Sollicita pendet ? OED. ipſa me pietas fugat.
SE. Viduã relinques? OED. tangis en ipſos metus.
SE. Effare, merſus quis premat mentem timor:
Præſtare tacitam regibus ſoleo fidem.
OED. Connubia matris Delphico monitu tremo.
SE. Timere vana deſine, & turpes metus
Depone: Merope vera non fuerat parens.
OED. Quod ſubditivi præmium gnati petiit ?
SE. Regnum: ſuperbam liberi adſtringunt fidem.
OED. Secreta thalami, fare, quo excipias modo.

SE. Hæ

SE. Hæ te parenti parvulum tradunt manus.
OED. Tu me parenti tradis? at quis me tibi?
SE. Paſtor nivoſo ſub Cithæronis jugo.
OED. In illa temet nemora quis caſus tulit?
SE. Illo ſequebar monte cornigeros greges.
OED. Nunc adice certas corporis noſtri notas.
SE. Forata ferro geſſeras veſtigia,
Tumore nactus nomen ac vitio pedum.
OED. Quis fuerit ille, qui meum dono dedit
Corpus, requiro. SE. regios pavit greges:
Minor ſub illo turba paſtorum fuit.
OED. Eloquere nomē. SE. prima langueſcit ſenum
Memoria, longo laſſa ſublabens ſitu.
OED. Poteſne facie noſcere ac vultu virum?
SE. Fortaſſe noſcam: ſæpe jam ſpatio obrutam
Levis exoletam memoriam revocat nota.
OED. Ad ſacra & aras omne compulſum pecus
Duces ſequantur: ite propere, accerſite
Famuli, penes quos ſumma conſiſtit gregum.
SE. Sive iſta ratio, ſive fortuna occulit,
Latere ſemper patere quod latuit diu:
Sæpe eruentis veritas patuit malo.
OED. Malum timeri majus his aliquod poteſt?
SE. Magnū eſſe, magna mole quod petitur, ſcias.
Concurrit illinc publica, hinc regis ſalus,
Utrimque paria: contine medias manus.
Ut nil laceſſas, ipſa ſe fata explicant.
Non expedit concutere felicem ſtatum. eſt.
OED. Tuto movetur quidquid extremo in loco
SE. Nobilius aliquid genere regali appetis?
Ne te parentis pigeat inventi, vide.
OED. Nec pœnitendi ſanguinis quæram fidem:
Sed noſſe certum eſt. ecce grandævus ſenex,
Arbitria ſub quo regii fuerant gregis,
Phorbas. referſne nomen aut vultum ſenis?
SE. Arridet animo forma: nec notus ſatis,
Nec rurſus iſte vultus ignotus mihi.
Regnum obtinente Laio famulus greges
Agitaſti opimos ſub Cithæronis plaga?

PHORBAS. SENEX. OEDIPVS.

LÆtus Cithæron pabulo ſemper novo,
Æſtiva noſtro prata ſummittit gregi.
SE. Noſciſne memet? PH. dubitat anceps memoria.
OED. Huic aliquis à te traditur quondam puer?
Effare. dubitas? cur genas mutat color?
Quid verba quæris? veritas odit moras. PH. Ob-

PH. Obducta longo temporum tractu moves.
OED. Fatere, ne te cogat ad verum dolor.
PH. Inutile iſti munus infantem dedi.
Non potuit ille luce, non cœlo frui.
SE. Procul ſit omen, vivit, & vivat precor.
OED. Supereſſe quare traditum infantem negas?
PH. Ferrum per ambos tenue transfactum pedes
Ligabat artus: vulneri innatus tumor,
Puerile fœda corpus urebat lue.
SE. Quid quæris ultra? fata jam accedunt prope.
OED. Quis fuerit infans, edoce. PH. prohibet fides.
OED. Huc aliquis ignem: flamma jam excutiet fi-
Per tam cruentas vera quærenti vias, (dem.
Ignoſce quæſo, ſi ferus videor tibi,
Et impotens. PH. jam parta vindicta in manu eſt.
OED. Dic vera: quiſnam, quove generatus patre,
Qua matre genitus? PH. conjuge eſt genitus tua.
OED. Dehiſce tellus, tuque tenebrarum potens,
In Tartara ima rector umbrarum rape
Retro reverſas generis ac ſtirpis vices.
Congerite cives ſaxa in infeſtum caput;
Mactate telis. me petat ferro parens;
Me natus, in me conjuges arment manus,
Fratreſque; & æger populus ereptos rogis
Iaculetur ignes. ſæculi crimen vagor,
Odium Deorum, juris exitium ſacri;
Qua luce primum ſpiritus hauſi rudes,
Iam morte dignus. redde nunc animos parens.
Nunc aliquid aude ſceleribus dignum tuis.
I, perge. propero regiam curſu pete,
Gratare matri, liberis aucta domo.

CHORVS.

FAta ſi liceat mihi
Fingere arbitrio meo,
Temperem Zephyro levi
Vela, ne preſſæ gravi
Spiritu antennæ tremant.
Lenis ac modicum fluens
Aura, nec vergens latus,
Ducat intrepidam ratem.
Tuta me media vehat
Vita decurrens via.
Cnoſſium regem timens,
Alta dum demens petit,
Artibus fidens novis,
Certat & veras aves

Vincere,

Vincere, ac falſis nimis
Imperat pennis puer,
Abſtulit nomen freto.
Callidus medium ſenex
Dædalus librans iter,
Nube ſub media ſtetit,
Alitem exſpectans ſuum.
Qualis accipitris minas
Fugit, & ſparſos metu
Colligit fœtus avis:
Donec in ponto manus
Movit implicitas puer,
Comes audacis viæ,
Quidquid exceſſit modum,
Pendet inſtabili loco.
Sed quid hoc? poſtes ſonat
Regios famulus manu,
Mæſtus, & quaſſans caput.
Ede quid portes novi.

ACTVS QVINTVS.

NVNCIVS.

PRædicta poſtquam fata, & infandum ſcelus
Deprehendit, ac ſe ſcelere convictum Oedipus
Damnavit ipſe: regiam infeſtus petens
Inviſa propero tecta penetravit gradu:
Qualis per arva Libycus inſanit leo,
Fulvam minaci fronte concutiens jubam:
Vultus furore torvus, atque oculi truces,
Gemitus, & altum murmur, & gelidus fluit
Sudor per artus: ſpumat, & volvit minas,
Ac merſus alte magnus exundat dolor.
Secum ipſe ſævus grande neſcio quid parat,
Suiſque fatis ſimile. Quid pœnas moror?
Vt hoc ſceleſtum pectus aut ferro petat,
Aut fervido aliquis igne vel ſaxo domet?
Quæ tigris, aut quæ ſæva viſceribus meis
Incurret ales? ipſe tu ſcelerum capax
Sacer Cithæron, vel feras in me tuis
Emitte ſilvis, mitte vel rabidos canes.
Nunc redde Agaven, anime, quid mortem times?
Mors innocentem ſola fortunæ eripit.
Hæc fatus, aptat impiam capulo manum,
Enſemque ducit: Itane tam magnis breves
Pœnas ſceleribus ſolvis? atque uno omnia
Penſabis ictu? moreris? hoc patri ſat eſt:
Quid deinde matri? quid male in lucem editis

Digitized by Google

Gnatis ? quid ipſi, quæ tuum magna luit
Scelus ruina, flebili patriæ dabis?
Solvenda non eſt illa quæ leges ratas
Natura in uno vertit OEdipode, novos
Commenta partus : ſuppliciis eadem meis
Novetur. iterum vivere, atque iterum mori
Liceat ; renaſci ſemper : ut toties nova
Supplicia pendas. utere ingenio miſer.
Quod ſæpe fieri non poteſt, fiat diu.
Mors eligatur longa : quæratur via,
Qua nec ſepultis miſtus, & vivis tamen
Exemptus erres. morere, ſed citra patrem.
Conctaris anime ? ſubitus an vultus gravat
Profuſus imber, ac rigat fletu genas ?
Et flere ſatis eſt ? hactenus fundent levem
Oculi liquorem : ſedibus pulſi ſuis
Lacrimas ſequantur. hi maritales ſtatim
Fodiantur oculi. dixit, atque ira furit.
Ardent minaces igne truculento genæ ;
Oculique vix ſe ſedibus retinent ſuis,
Violentus, audax, mutus, iratus, ferox.
Tantum cruentus gemuit ; & dirum fremens
Manus in ora torſit. at contra truces
Oculi ſteterunt, & ſuam intenti manum
Vltro inſequuntur ; vulneri occurrunt ſuo,
Scrutatur avidus manibus uncis lumina.
Radice ab ima funditus vulſos ſimul
Evolvit orbes. hæret in vacuo manus,
Et fixa penitus unguibus lacerat cavos
Alte receſſus luminum, & inanes ſinus ;
Sævitque fruſtra, plusque quam ſat eſt furit ;
Tantum eſt periculum lucis, attollit caput,
Cavisque luſtrans orbibus cœli plagas,
Noctem experitur : quidquid effoſſis male
Dependet oculis, rumpit : & victor deos
Conclamat omnes : Parcite en patriæ, precor :
Iam juſſa feci. debitas pœnas tuli.
Inventa thalamis digna nox tandem meis.
Rigat ora fœdus imber, & lacerum caput
Largum revulſis ſanguinem venis vomit.

CHORVS.

Fatis agimur : cedite fatis.
Non ſolicitæ poſſunt curæ
Mutare rati ſtamina fuſi.
Quidquid patimur mortale genus,
Quidquid facimus, venit ex alto,

Servatque

Servatque ſuæ decreta colus
Lacheſis. dura revoluta manu
Omnia certo tramite vadunt:
Primusque dies dedit extremum.
Non illa Deo vertiſſe licet,
Quæ nexa ſuis currunt cauſis.
It cuique ratus, prece non ulla
Mobilis, ordo. multis ipſum
Timuiſſe nocet. multi ad fatum
Venere ſuum, dum fata timent.
Sonuere fores, atque ipſe ſuum
Duce non ullo molitur iter
Luminis orbus.

OEDIPVS. CHORVS. IOCASTA.

BEne habet, peractum eſt, juſta perſolvi patri:
Iuvant tenebræ, quis Deus tandem mihi
Placatus atra nube perfundit caput?
Quis ſcelera donat? conſcium evaſi diem.
Nil, patricida, dexteræ debes tuæ.
Lux te refugit. vultus OEdipodem hic decet.
CH. En ecce, rapido ſæva proſilit gradu
Iocaſta vecors: qualis attonita & furens
Cadmea mater abſtulit gnato caput,
Senſitve raptum. dubitat, afflictum alloqui
Cupit, pavetque. jam malis ceſſit pudor.
IO. Cupiunt, & horrent ora. nam quid te vocem?
Gnatumne? dubitas? gnatus es: gnatum pudet?
Immitis oro, gnate, quo avertis caput,
Vacuosq; vultus? OED. quis frui & tenebris vetat?
Quis reddit oculos? matris en, matris ſonus.
Perdidimus operam, congredi fas amplius
Haud eſt, nefandos dividat vaſtum mare,
Dirimatque tellus abdita: & quisquis ſub hoc
In alia verſus ſidera, ac ſolem avium
Dependet orbis, alterum ex nobis ferat.
IO. Fati iſta culpa eſt: nemo fit fato nocens.
OED. Iam parce verbis mater, & parce auribus:
Per has reliquias corporis trunci precor,
Per inauſpicatum ſanguinis pignus mei,
Per omne noſtri nominis fas & nefas.
IO. Quid anime torpes? ſocia cur ſcelerum dare
Pœnas recuſas? omne confuſum perit,
Inceſta, per te juris humani decus.
Morere, ac nefaſtum ſpiritum ferro exige.
Non ſi ipſe mundum concitans divûm ſator

Coruſca ſæva tela jaculetur manu,
Vnquam rependant ſceleribus pœnas pares
Mater nefanda. mors placet: mortis via
Quæratur. agedum commoda matri manum,
Si patricida es: reſtat hoc operi ultimum.
Rapiatur enſis: hoc jacet ferro meus
Conjux. quid illum nomine haud vero vocas?
Socer eſt. utrumne pectori infigam meo
Telum? an patenti conditum jugulo imprimam?
Eligere neſcis vulnus. hunc dextra, hunc pete
Vterum capacem, qui virum & gnatum tulit.
CH. Iacet perempta, vulneri immoritur manus;
Ferrumque ſecum nimius ejecit cruor.
OED. Te fatidice, te præſidem veri Deum
Compello, ſolum debui fatis patrem.
Bis parricida, pluſque quam timui nocens,
Matrem peremi; ſcelere confecta eſt meo.
O Phœbe mendax, fata ſuperavi impia.
Pavitante greſſu ſequere fallaces vias,
Suſpenſa plantis efferens veſtigia.
Cæcam tremente dextera noctem rege.
I, gradere præceps, lubricos ponens gradus.
I, profuge, vade: ſiſte, ne in matrem incidas.
Quicumque feſſi corpore & morbo graves
Semianima trahitis corpora; en fugio, exeo.
Relevate colla; mitior cæli ſtatus
Poſt terga ſequitur. quiſquis exilem jacens
Animam retentat, vividos hauſtus levis
Concipiat. ite, ferte depoſitis opem.
Mortifera mecum vitia terris extraho.
Violenta fata, & horridus mortis tremor,
Macieſque & atra peſtis, & rabidus dolor
Mecum ite, mecum, ducibus his uti libet.

L. AN-

Google

L. ANNÆI SENECÆ TROAS.

Perſonæ.

HECVBA.
CHORVS MVLIERVM.
TALTHYBIVS.
AGAMEMNON.
CALCHAS.
HELENA.
PYRRHVS.
ANDROMACHA.
SENEX.
VLYSSES.
ASTYANAX.
NVNCIVS.

ACTVS PRIMVS.

HECVBA.

QVicunque regno fidit, & magna potens
Dominatur aula, nec leves metuit deos,
Animumque rebus credulum lætis dedit;
Me videat & te Troja: non unquam tulit
Documenta Fors majora, quam fragili loco
Starent ſuperbi. columen everſum occidit
Pollentis Aſiæ, cælitum egregius labor.
Ad cujus arma venit, & qui frigidum
Septena Tanain ora pandentem bibit;
Et qui renatum prorſus excipiens diem,
Tepidum rubenti Tigrin immiſcet freto;
Et quæ vagos vicina proſpiciens Scythas
Ripam catervis Ponticam viduis ferit;
Exciſa ferro eſt. Pergamum incubuit ſibi.
En alta muri decora congeſti jacent
Tectis aduſtis. regiam flammæ ambiunt;
Omniſque late fumat Aſſaraci domus.
Non prohibet avidas flammas victoris manus;
Diripitur ardens Troja. nec cælum patet
Vndante fumo. nube ceu denſa obſitus,
Ater favilla ſqualles Iliaca dies.
Stat avidus ira victor, & lentum Ilium
Metitur oculis, ac decem tandem ferus
Ignoſcit annis. horret afflictam quoque;
Victamque quamvis videat, haud crealit ſibi
Potuiſſe vinci. ſpolia populator rapit
Dardania; prædam mille non capiunt rates.

Teſtor

Teſtor deorum numen adverſum mihi ;
Patriæque cineres, teque rectorem Phrygum,
Quem Troja toto conditum regno tegit,
Tuosque manes, quo ſtetit ſtante Ilion ;
Et vos meorum liberum magni greges,
Vmbræ minores : quidquid adverſi accidit,
Quæcumque Phœbus ore lymphato furens,
Credi Deo vetante, prædixit mala,
Prior Hecuba vidi gravida, nec tacui metus,
Et vana vates ante Caſſandram fui.
Non cautus ignes Ithacus, aut Ithaci comes
Nocturnus in vos ſparſit, aut fallax Sinon :
Meus ignis iſte eſt, facibus ardetis meis.
Sed quid ruinas urbis everſæ gemis
Vivax ſenectus ? reſpice infelix ad hos
Luctus recentes. Troja jam vetus eſt malum.
Vidi execrandum regiæ cædis nefas,
Ipſasque ad aras majus admiſſum ſcelus
Æacidæ armis : cum ferox ſæva manu
Coma reflectens regium torta caput,
Alto nefandum vulneri ferrum abdidit ;
Quod penitus actum cum recepiſſet libens,
Enſis ſenili tinctus è jugulo rediit.
Placare quem non potuit à cæde effera,
Mortalis ævi cardinem extremum premens ;
Superique teſtes ſceleris ; & quondam ſacrum
Regni jacentis ? ille tot regum parens
Caret ſepulchro Priamus, & flamma indiget
Ardente Troja. non ſuperis ſat eſt :
Dominum ecce Priami nuribus & natis, legens
Sortitur urna, præda quem vilis ſequar ?
Hic Hectoris conjugia deſpondet ſibi,
Hic optat Heleni conjugem, hic Antenoris,
Nec deeſt tuos Caſſandra qui thalamos petat.
Mea ſors timetur : ſola ſum Danais metus.
Lamenta ceſſant ? turba, captivæ, mea,
Ferite palmis pectora, & planctus date,
Et juſta Trojæ facite. jamdudum ſonet
Fatalis Idæ judicis diri domus.

CHORVS MVLIERVM. HECVBA.

NOn rude vulgus, lachrimisque novum
Lugere jubes : hoc continuis
Egimus annis, ex quo tetigit
Phrygius Grajas hoſpes Amyclas,
Secuitque fretum pinus matri

Sacra

Sacra Cybellæ. decies nivibus
Canuit Ide, Ide noſtris
Nudata rogis, & Sigeis
Trepidus campis decies ſecuit
Meſſor ariſtas; ut nulla dies
Mœrore caret, ſed nova fletus
Cauſa miniſtrat. ite ad planctus,
Miſeramque leva regina manum;
Vulgus dominam vile ſequemur.
Non indociles lugere ſumus.
HEC. Fidæ caſus noſtri comites,
Solvite crinem, per colla fluant
Mæſta capilli: tepido Trojæ
Pulvere turpis paret exertos
Turba lacertos, veſte remiſſa
Subſtringe ſinus, uteroque tenus
Pateant artus, cui conjugio
Pectora velas captive pudor?
Cingat tunicas palla ſolutas:
Vacet ad crebri verbera planctus
Furibunda manus, placet hic habitus,
Placet, agnoſco Troada turbam.
Iterum luctus redeant veteres;
Solitum flendi vincite morem.
Hectora flemus. CH Solvimus omnes
Lacerum multo funere crinem;
Coma dimiſſa eſt libera nodo;
Sparſitque cinis fervidus ora.
HE. Complete manus: hoc ex Troja
Sumpſiſſe licet, cadat ex humeris
Veſtis opertis: utrumque tegat
Suffulta latus, jam nuda vocant
Pectora dextras, nunc nunc vires
Exprome dolor. Rhœtea ſonent
Littora planctu; habitansque cavis
Montibus Echo, non (ut ſolita eſt)
Extrema brevis verba remittat;
Totos reddat Trojæ gemitus.
Audiat omnis pontus, & æther:
Sævite manus, pulſu vaſto
Tundite pectus, non ſum ſolito
Contenta ſono, Hectora flemus.
CHO. Tibi noſtra ferit dextra lacertos,
Humerosque ferit tibi ſanguineos.
Tibi noſtra caput dextera pulſat,
Tibi maternis ubera palmis
Laniata jacent, fluit & multo

Sanguine manat, quamcunque tuo
Funere feci rupta cicatrix.
Columen patriæ, mora fatorum,
Tu præſidium Phrygibus feſſis,
Tu murus eras; humeriſque tuis
Stetit illa decem fulta per annos:
Tecum cecidit, ſummuſque dies
Hectoris idem patriæque fuit.
HE. Vertite planctus: Priamo veſtros
Fundite fletus: ſatis Hector habet.
CHO. Accipe fletus bis capte ſenex:
Nil Troja ſemel te rege tulit.
Bis pulſata Dardana Grajo
Mœnia ferro; biſque pharetras
Paſſa Herculeas. poſt elatos
Hecubæ partus, regumque rogos,
Poſtrema pater funera cludis;
Magnoque Iovi victima cæſus
Sigea premis littora truncus.
HE. Alio lachrimas flectite veſtras:
Non eſt Priami miſeranda mei
Mors, Iliades: felix Priamus
Dicite cunctæ, liber manes
Vadit ad imos, nec feret unquam
Victa Grajum cervice jugum.
Non ille duos vidit Atridas,
Nec fallacem cernit Vlyſſem.
Non Argolici præda triumphi
Subjecta feret colla trophæis.
Non aſſuetas ad ſceptra manus
Poſt terga dabit; curruſque ſequens
Agamemnonios, aurea dextra
Vincula geſtans, lætis fiet
Pompa Mycenis. CH. Felix Priamus
Dicimus omnes: ſecum excedens
Sua regna tulit: nunc Elyſii
Nemoris tutis errat in umbris,
Interque pias felix animas
Hectora quærit. felix Priamus!
Felix quiſquis bello moriens
Omnia ſecum conſumpta videt!

ACTVS SECVNDVS.

TALTHYBIVS. CHORVS.

QVam longa Danais ſemper in portu mora,
Seu petere bellum, petere ſeu patriam volunt.
CH. Quæ cauſa ratibus faciat & Danais moram,
Effare,

Effare, reduces quis deus cludat vias.
TA. Pavet animus, artus horridus quaſſat tremor,
Majora veris monſtra vix capiunt fidem.
Vidi ipſe vidi : ſumma jam Titan juga
Stringebat; ortus vicerat noctem dies :
Cum ſubito cæco terra mugitu fremens
Concuſſa, cæcos traxit ex imo ſinus.
Movere ſilvæ capita, & excelſum nemus
Fragore vaſto tonuit, & lucus ſacer:
Idæa ruptis ſaxa ceciderunt jugis.
Nec ſola tellus tremuit : & pontus ſuum
Adeſſe Achillem ſenſit, ac ſtravit vada.
Tunc ſciſſa tellus aperit immenſos ſpecus;
Et hiatus Erebi pervium ad ſuperos iter
Tellure fracta præbet, ac tumulum levat.
Emicuit ingens umbra Theſſalici ducis;
Threicia qualis arma præludens tuis
Iam Troja fatis ſtravit : aut Neptunium
Cana nitentem perculit juvenem coma :
Aut cum inter acies Marte violento furens,
Corporibus amnes clauſit ; & quærens iter
Tardus cruento Xanthus erravit vado :
Aut cum ſuperbo victor in curru ſtetit,
Egitque habenas, Hectorem & Trojam trahens.
Implevit omne littus irati ſonus :
Ite, ite inertes, debitos manibus meis
Auferte honores : ſolvite ingratas rates
Per noſtra ituri maria. non parvo luet
Iras Achillis Græcia : at magno luet.
Deſponſa noſtris cineribus Polyxena,
Pyrrhi manu mactetur, & tumulum riget.
Hæc fatus; alta nocte diviſit diem,
Repetenſque Ditem, merſus ingentem ſpecum
Coeunte terra junxit. immoti jacent
Tranquilla pelagi. ventus abjecit minas,
Placidumque fluctu murmurat leni mare.
Tritonum ab alto cecinit hymenæum chorus.

PYRRHVS. AGAMEMNON. CALCHAS.

CVm læta pelago vela rediturus dares,
Excidit Achilles, cujus unius manu
Impulſa Troja corruit tandem ſolo,
Brevi repenſans quidquid adjecit moræ
Scyros fretumque Lesbos Ægæum ſecans.
Illo remoto, dubia quo caderet, ſtetit.
Velis licet, quod petitur, ac properes dare;

Seroes daturus: jam ſuum cuncti duces
Tulere precium, quæ minor merces poteſt
Tantæ dari virtuti? an is meruit parum,
Qui fugere bellum juſſus, & longa ſedens
Ævum ſenecta degere, ac Pylii ſenis
Tranſcendere annos, exuens matris dolos,
Falſaſque veſtes, faſſus eſt armis virum?
Inhoſpitali Telephus regno impotens
Dum Myſiæ ferocis introitus negat,
Rudem cruore regio dextram imbuit,
Fortemque eandem ſenſit & mitem manum.
Cecidere Thebæ; vidit Eetion capi
Sua regna victus, clade ſubverſa eſt pari
Appoſita celſo parva Lyrneſſos jugo,
Captaque tellus nobilis Briſeide.
Et cauſa litis regibus, Chryſe jacet,
Et nota fama Tenedos; & quæ paſcuo
Fecunda pingui Thracios nutrit greges;
Et ſacra Phœbo Cilla: quid? quas alluit
Vernis Caicus gurgitem attollens aquis?
Hæc tanta clades gentium ac tantus pavor,
Sparſæ tot urbes, turbinis vaſti modo,
alterius eſſet gloria ac ſummum decus:
Iter eſt Achillis; ſic meus venit pater,
Et tanta geſſit bella, dum bellum parat.
Ut alia ſileam merita; non unus ſatis
Hector fuiſſet? Ilium vicit pater;
Vos diruiſtis, inclytas laudes juvat,
Et clara magni facta genitoris ſequi.
Iacuit peremptus Hector ante oculos patris,
Patruique Memnon: cujus ob luctum parens
Pallente mæſtum protulit vultu diem,
Suique victor operis exemplum horruit;
Didicitque Achilles, & diis natos mori.
Tum verſa Amazon ultimus cecidit timor.
Debes Achilli, merita ſi digne æſtimas,
Etſi Mycenis virginem atque Argis petat.
Dubitatur etiam? placita nec ſubito probas?
Priamique natam Pelei nato, ferum
Mactare credis? at tuam natam parens
Helenæ immolaſti: ſolita jam & facta expeto.
AG. Iuvenile vitium eſt, regere non poſſe impetũ.
Ætatis alios fervor hic primæ rapit;
Pyrrhum paternus ſpiritus quondam truces,
Minaſque tumidi lentus Æacidæ tuli,
Quo plura poſſis, plura patienter feras.
Quid cæde dira nobilem clari ducis

Aſpergis umbram? noſcere hoc primum decet,
Quid facere victor debeat, victus pati.
Violenta nemo imperia continuit diu:
Moderata durant, quoque fortuna altius
Evexit ac levavit humanas opes,
Hoc ſe magis ſupprimere felicem decet,
Varioſque caſus tremere, metuentem deos
Nimium faventes. magna momento obrui
Vincendo didici. Troja nos tumidos facit
Nimium ac feroces? ſtamus hoc Danai loco,
Unde illa cecidit. fateor, aliquando impotens
Regno ac ſuperbus, altius memet tuli:
Sed fregit illos ſpiritus hæc, quæ dare
Potuiſſet alii, cauſa, fortunæ favor.
Tu me ſuperbum, Priame, tu tumidum facis?
Ego eſſe quicquam ſceptra, niſi vano putem
Fulgore tectum nomen, & falſo comam
Vinclo decentem? caſus hæc rapiet brevis,
Nec mille forſan ratibus aut annis decem.
Non omnibus fortuna tam lenta imminet.
Equidem fatebor (pace dixiſſe hoc tua
Argiva tellus liceat) affligi Phrygas
Vincique volui: ruere & æquari ſolo,
Etiam arcuiſſem. ſed regi frenis nequit
Et ira & ardens hoſtis, & victoria
Commiſſa nocti, quidquid indignum aut ferum
Cuiquam videri potuit. hoc fecit dolor,
Tenebræque, per quas ipſe ſe irritat furor,
Gladiuſque felix, cujus infecti ſemel
Vecors libido eſt: quidquid everſæ poteſt
Supereſſe Trojæ, maneat, exactum ſatis
Pœnarum, & ultra eſt. regia ut virgo occidat,
Tumuloque donum detur, & cineres riget,
Et facinus atrox cædis ut thalamos vocem,
Non patiar, in me culpa cunctorum redit.
Qui non vetat peccare, cum poſſit, jubet.
PYR. Nullumne Achillis præmium manes ferent?
AG. Ferent; & illum laudibus cuncti canent;
Magnumque terræ nomen ignotæ audient.
Quod ſi levatur ſanguine infuſo cinis,
Opima Phrygii colla cædantur gregis,
Fluatque nulli flebilis matri cruor.
Quis iſte mos eſt quando in inferias homo eſt
Impenſus homini? detrahe invidiam tuo
Odiumque patri, quem coli pœna jubes.
PYR. O tumide, rerum dum ſecundarum ſtatus
Extollit animos; timide, cum increpuit metus;

Regum tyranne, jamne flammatum geris
Amore ſolito pectus, ac Veneris novæ?
Soluſne toties ſpolia de nobis feres?
Hac dextra Achilli victimam reddam ſuam:
Quam ſi negas retineſque, majorem dabo,
Dignamque quam det Pyrrhus, & nimium diu
A cæde noſtra regia ceſſat manus.
Paremq; poſcit Priamus. AG. haud equidem nego
Hoc eſſe Pyrrhi maximum in bello decus,
Sævo peremptus enſe quod Priamus jacet,
Supplex paternus. PYR. ſupplices noſtri patris,
Hoſteſque eoſdem novimus. Priamus tamen
Præſens rogavit: tu gravi pavidus metu
Nec ad rogandum fortis, Ajaci preces
Ithacoque mandas, cluſus, atque hoſtem tremens.
AG. At non timebat tunc tuus fateor parens,
Interque cædes Græciæ, atque uſtas rates,
Segnis jacebat, belli & armorum immemor;
Levi canoram verberans plectro chelym.
PYR. Tunc magnus Hector arma contemnens tua,
Cantus Achillis timuit: & tanto in metu
Navalibus pax alta Theſſalicis fuit.
AG. Nempe iiſdem in iſtis Theſſalis navalibus,
Pax alta rurſus Hectoris patri fuit.
PYR. Eſt regis alti, ſpiritum regi dare.
AG. Cur dextra regi ſpiritum eripuit tua?
PYR. Mortem miſericors ſæpe pro vita dabit.
AG. At nunc miſericors virgines buſto petis.
PYR. Iamne immolari virgines credis nefas?
AG. Præferre patriam liberis regem decet.
PYR. Lex nulla capto parcit, aut pœnam impedit.
AG. Quod non vetat lex, hoc vetat fieri pudor.
PYR. Quodcumque libuit facere, victori licet.
AG. Minimum decet libere, cui multum licet.
PYR. His iſta jactas, quos decem annorum gravi
Regno ſubactos Pyrrhus exſolvit jugo?
AG. Hos Scyros animos? PYR. ſcelere quę fratrum
caret.
AG. Incluſa fluctu. PYR. nempe cognati maris.
Atrei & Thyeſtæ nobilem novi domum.
AG. Ex virginis concepte furtivo ſtupro,
Et ex Achille nate, ſed nondum viro.
PYR. Illo ex Achille, genere qui mundum ſuo
Sparſus per omnem, cælitum regnum tenet,
Thetide æquor, umbras Æaco, cælum Iove.
AG. Illo ex Achille, qui manu Paridis jacet.
PYR. Quem nec deorum cominus quiſquã petiit.
AG. Com-

AG. Compeſcere equidem verba, & audacem malu
Poteram domare: ſed meus captis quoque
Scit parcere enſis. potius interpres deûm
Calchas vocetur, fata ſi poſcunt, dabo.
Tu qui Pelaſgæ vincla ſolviſti rati,
Moraſque bellis, arte qui reſeras polum,
Cui viſcerum ſecreta, cui mundi fragor,
Et ſtella longa ſemitam flamma trahens
Dant ſigna fati, cujus ingenti mihi
Mercede conſtant ora, quid jubeat Deus
Effare Calcha, noſque conſilio rege.
CAL. Dant fata Danais; quo ſolent precio, viam,
Mactanda virgo eſt Theſſali buſto ducis;
Sed quo jugari Theſſalæ cultu ſolent,
Ionideſve, vel Mycenææ nurus.
Pyrrhus parenti conjugem tradat ſuo,
Sic rite dabitur. non tamen noſtras tenet
Hæc una puppes cauſa, nobilior tuo
Polyxena cruore debetur cruor,
Quem fata quærunt: turre de ſumma cadat
Priami nepos Hectoreus, & letum oppetat;
Tum mille velis impleat claſſis freta.

CHORVS.

VErum eſt? an timidos fabula decipit,
Vmbras corporibus vivere conditis?
Cum conjux oculis impoſuit manum,
Supremuſque dies ſolibus obſtitit,
Et triſtes cineres urna coercuit:
Non prodeſt animam tradere funeri,
Sed reſtat miſeris vivere longius?
An toti morimur? nullaque pars manet
Noſtri; cum profugo ſpiritus halitu
Immiſtus nebulis ceſſit in aëra,
Et nudum tetigit ſubdita fax latus?
Quidquid ſol oriens, quidquid & occidens
Novit: cæruleis Oceanus fretis
Quidquid vel veniens vel fugiens lavat,
Ætas Pegaſeo corripiet gradu.
Quo bis ſena volant ſidera turbine,
Quo curſu properat ſecula volvere
Aſtrorum dominus, quo properat modo
Obliquis Hecate currere flexibus;
Hoc omnes petimus fata: nec amplius,
Iuratos ſuperis qui tetigit lacus,
Vſquam eſt, ut calidis fumus ab ignibus
Vaneſcit ſpatium per breve ſordidus;

Vt nubes gravidas, quas modo vidimus,
Arctoi Boreæ diſſipat impetus;
Sic hic, quo regimur, ſpiritus effluet.
Poſt mortem nihil eſt, ipſaque mors nihil,
Velocis ſpacii meta noviſſima.
Spem ponant avidi, ſolliciti metum.
Quæris quo jaceas poſt obitum loco?
Quo non nata jacent.
Tempus nos avidum devorat, & chaos.
Mors individua eſt noxia corpori,
Nec parcens animæ. Tænara, & aſpero
Regnum ſub domino, limen & obſidens
Cuſtos non facili Cerberus oſtio,
Rumores vacui, verbaque inania,
Et pars ſollicito fabula ſomnio.

ACTVS TERTIVS.

ANDROMACHA. SENEX. VLYSSES.

QVid mœſta Phrygiæ turba laceratis comas?
Miſerumque tunſæ pectus, effuſo genas
Fletu rigatis? levia perpeſſæ ſumus,
Si flenda patimur. Ilium vobis modo,
Mihi cecidit olim, cum ferus curru incito
Mea membra raperet, & gravi gemeret ſono
Peliacus axis, pondere Hectoreo tremens.
Tunc obruta atque everſa Troja concidit.
Torpens malis rigenſque, ſine ſenſu feror.
Iam erepta Danais, conjugem ſequerer meum,
Niſi hic teneret. hic meos animos domat,
Morique prohibet: cogit hic aliquid Deos
Adhuc rogare. tempus ærumnæ addidit.
Hic mihi malorum maximum fructum abſtulit,
Nihil timere, proſperis rebus locus
Ereptus omnis: dira, qua veniant, habent.
Miſerrimum eſt timere, cum ſperes nihil.
SE. Quis te repens commovit afflictam metus?
AN. Exoritur aliquod majus è magno malum,
Nondum ruentis Ilii fatum ſtetit.
SE. Et quas reperiet, ut velit, clades Deus?
AN. Stygii profundi clauſtra, & obſcuri ſpecus
Laxantur: &, ne deſit everſis metus,
Hoſtes ab imo conditi tumulo exeunt.
Soliſne retro pervium eſt Danais iter?
Certe æqua mors eſt. turbat atque agitat Phrygas
Communis iſte terror, hic proprie meum

Exter-

Exterret animum, noctis horrendæ ſopor.
SE. Quæ viſa portent, effer in medium. metus.
AN. Partes fere nox alma tranſierat duas,
Clarumque ſeptem verterant ſtellæ jugum:
Ignota tandem venit afflictæ quies,
Brevisque feſſis ſomnus obrepit genis,
(Si ſomnus ille eſt mentis attonitæ ſtupor)
Cum ſubito noſtros Hector ante oculos ſtetit.
Non qualis ultro bella in Argivos ferens
Grajas petebat facibus Idæis rates;
Nec cæde vaſta, qualis in Danaos furens
Vera ex Achille ſpolia ſimulato tulit;
Non ille vultus flammeum intendens jubar,
Sed feſſus ac dejectus, & fletu gravis,
Similisque noſtro, & ſqualida obtectus coma.
Iuvat tamen vidiſſe, tum quaſſans caput,
Depelle ſomnos, inquit, & natum eripe,
O fida conjux: lateat; hæc una eſt ſalus.
Omitte fletus, Troja quod cecidit, gemis?
Vtinam jaceret tota! feſtina, amove
Quocunque noſtræ parvulam ſtirpem domus.
Mihi gelidus horror ac tremor ſomnum excutit,
Oculosque nunc huc pavida nunc illuc ferens,
Oblita nati, miſera quæſivi Hectorem.
Fallax per ipſos umbra complexus abit.
O gnate, magni certa progenies patris,
Spes una Phrygibus; unica afflictæ domus,
Veteriſque ſoboles ſanguinis nimium inclyti,
Nimiumque patri ſimilis: hos vultus meus
Habebat Hector: talis inceſſu fuit,
Habituque talis: ſic tulit fortes manus,
Sic celſus humeris, fronte ſic torva minax,
Cervice fuſam diſſipans lata comam.
O nate ſero Phrygibus, at matri cito,
Eritne tempus illud ac felix dies,
Quo Troici defenſor & vindex ſoli,
Recidiva ponas Pergama, & ſparſos fuga
Cives reducas? nomen & patriæ ſuum,
Phrygibusque reddas? Sed mei fati immemor,
Tam magna timeo vota. quod captis ſat eſt,
Vivamus. heu me, quis locus fidus meo
Erit timori? quave te ſede occulam?
Arx illa pollens opibus & muris deum,
Gentes per omnes clara, & invidiæ capax,
Nunc pulvis altus, ſtrata ſunt flamma omnia,
Supereſtque vaſta ex urbe, ne tantum quidem
Quo lateat infans. quem locum fraudi legam?

Eſt tumulus ingens conjugi caro ſacer;
Verendus hoſti, mole quem immenſa parens
Opibuſque magnis ſtruxit in luctus ſuos,
Rex non avarus. optime credam patri.
Sudor per artus frigidus totos cadit.
Omen tremiſco miſera feralis loci.
SE. Hæc cauſſa multos una ab interitu arcuit;
Credi periiſſe. vix ſpei quidquam eſt ſuper:
Grave pondus illum, magna nobilitas, premit.
AN. Ne prodat aliquis. SE. amove teſtes doli.
AN. Si quæret hoſtis? SE. urbe in everſa periit.
AN. Quid proderit latuiſſe rediturum in manus?
SE. Victor feroces impetus primos habet.
AN. Quid? quod latere ſine metu magno nequit?
SE. Miſer occupet præſidia, ſecurus legat.
AN. Quis te locus, quæ regio, ſeducta, invia
Tuto reponet? quis feret trepidis opem?
Quis proteget? qui ſemper, etiam nunc tuos
Hector tuere; conjugis furtum piæ
Serva, & fideli cinere victurum excipe.
Succede tumulo nate: quid retro fugis,
Turpeſque latebras ſpernis? agnoſco indolem:
Pudet timere. ſpiritus magnos fuge,
Animoſque veteres: ſume quos caſus dedit.
En intuere, turba quæ ſimus ſuper,
Tumulus, puer, captiva. cedendum eſt malis.
Sanctas parentis conditi ſedes, age,
Aude ſubire. fata ſi miſeros juvant,
Habes ſalutem: fata ſi vitam negant,
Habes ſepulchrum. SE. clauſtra commiſſum tegũt.
Quem ne tuus producat in medium timor,
Procul hinc recede, teque diverſam amove.
AN. Levius ſolet timere, qui propius timet.
Sed, ſi placet, referamus hinc alio pedem.
SE. Cohibe parumper ora, queſtuſque opprime,
Greſſus nefandos dux Cephaleonum admovet.
AN. Dehiſce tellus, tuque conjux ultimo
Specu revulſam ſcinde tellurem Stygis.
Sinu profundo conde depoſitum meum.
Adeſt Vlyſſes: & quidem dubio gradu
Vultuque: nectit pectore aſtus callidos.
VLY. Duræ miniſter ſortis, hoc primum peto,
Vt ore quamvis verba dicantur meo,
Non eſſe credas noſtra: Grajorum omnium
Procerumque vox eſt, petere quos ſeras domos
Hectorea ſoboles prohibet: hanc fata expetunt.
Sollicita Danaos pacis incertæ fides

Sem-

Semper tenebit, ſemper à tergo timor
Reſpicere coget: arma nec poni ſinet,
Dum Phrygibus animos natus everſis dabit,
Andromacha. AN. veſter augur hoc Calchas canit?
VLY. Et ſi taceret augur hæc Calchas, tamen
Dicebat Hector, cujus & ſtirpem horreo.
Generoſa in ortus ſemina exurgunt ſuos.
Sic ille magni parvus armenti comes,
Primiſque nondum cornibus findens cutem,
Cervice ſubito celſus, & fronte arduus,
Gregem paternum ducit ac pecori imperat.
Quæ tenera cæſo virga de trunco ſtetit,
Par ipſa matri tempore exiguo ſubit,
Vmbraſque terris reddit, & cælo nemus.
Sic male relictus igne de magno cinis,
Vires reſumit. eſt quidem injuſtus dolor
Rerum æſtimator: ſi tamen tecum exigas,
Veniam dabis, quod bella, poſt hyemes decem,
Totidemque meſſes jam ſenex miles timet:
Aliaſque clades rurſus, ac numquam bene
Trojam jacentem. magna res Danaos movet,
Futurus Hector. libera nos hoc metu.
Hæc una naves cauſa deductas tenet;
Hæc claſſis hæret. neve crudelem putes,
Quod ſorte juſſus Hectoris natum petam;
Petiſſem Oreſtem: patere, quod victor tulit.
AN. Vtinam quidem eſſes, nate, materna in manu!
Noſſemque quis te caſus ereptum mihi
Teneret, aut quæ regio: non hoſtilibus
Confoſſa telis pectus aut vinclis manus
Secantibus præſtricta, non acri latus
Vtrumque flamma cincta, maternam fidem
Vmquam exuiſſem. nate, quis te nunc locus,
Fortuna quæ poſſedit? errore avio
Vagus arva luſtras? vaſtus an patriæ vapor
Corripuit artus? ſævus an victor tuo
Luſit cruore? numquid immanis feræ
Morſu peremptus paſcis Idæas aves?
VLY. Simulata remove verba, non facile eſt tibi
Decipere Vlyſſem: vicimus matrum dolos,
Etiam Dearum: caſſa conſilia amove,
Vbi natus eſt? AN. ubi Hector? ubi cũcti Phryges?
Vbi Priamus? unum quæris, ego quæro omnia.
VLY. Coacta dices, ſponte quod fari abnuis.
AN. Tuta eſt, perire quæ poteſt, debet, cupit. (tit.
VLY. Magnifica verba mors prope admota excu-
AN. Si vis, Vlyſſe, cogere Andromacham metu,

Vitam minare: nam mori votum eſt mihi.
VLY. Verberibus,igni,morte,cruciatu,eloqui
Quodcunque celas,adiget invitam dolor,
Et pectore imo condita arcana eruet.
Neceſſitas plus poſſe quam pietas ſolet.
Stulta eſt fides,celare quod prodas ſtatim.
AN. Propone flammas,vulnera. & diras mali
Doloris artes,& famem,& ſævam ſitim,
Variasque peſtes undique,& ferrum inditum
Viſceribus uſtis, carceris cæci luem,
Et quidquid audet victor iratus,tumens.
VLY. Animoſa nullos mater admittit metus.
Hic ipſe,quo nunc contumax perſtas amor,
Conſulere parvis liberis Danaos monet.
Poſt arma tam longinqua,poſt annos decem,
Minus timerem quos facis Calchas metus,
Si mihi timerem: bella Telemacho paras.
AN. Invita Vlyſſi gaudium ac Danais dabo?
Dandum eſt,fatere quos premis luctus dolor.
Gaudete Atridæ; tuque lætifica,ut ſoles,
Refer Pelaſgis: Hectoris proles obiit.
VLY. Et eſſe verum hoc qua probas Danais fide?
AN. Ita quod minari maximum victor poteſt,
Contingat,& me fata maturo exitu
Facilique ſolvant,ac meo condant ſolo,
Et patria tellus Hectorem leviter premat;
Vt luce caret,ut inter extinctos jacet,
Datuſque tumulo debita exanimus tulit.
VLY. Expleta fata ſtirpe ſublata Hectoris,
Solidamque pacem lætus ad Danaos feram.
Quid agis Vlyſſe? Danaidæ credent tibi?
Tu cui? parenti; fingit an quidquam parens,
Nec abominandæ mortis auſpicium pavet?
Auſpicia metuunt,qui nihil majus timent.
Fidem alligavit jurejurando ſuam.
Si pejerat, timere quid gravius poteſt?
Nunc advoca aſtus anime,nunc fraudes,dolos,
Et totum Vlyſſem: veritas nunquam latet.
Scrutare matrem: mœret,illachrymat,gemit,
Et huc & illuc anxios greſſus refert.
Miſſasque voces aure ſollicita excipit.
Magis hæc timet quam mœret,ingenio eſt opus.
Alios parentes alloqui in luctu decet:
Tibi gratulandum eſt,miſera,quod nato cares,
Quem mors manebat ſæva,præcipitem datum
E turre,lapſis ſola quæ muris manet.
AN. Reliquit animus,membra quatiuntur,labant,
Torperque

Torpetque vinctus frigido ſanguis gelu.
VL. En tremuit, hac, hac parte, quęrenda eſt mihi.
Matrem timor detexit, iterabo metum:
Ite ite celeres fraude materna abditum,
Hoſtem Pelaſgi nominis, peſtem ultimam,
Vbicunque latitat, erutam in medium date.
Bene eſt, tenetur: perge, feſtina, attrahe.
Quid reſpicis, trepidaſque? jam certe perit.
AN. Vtinam timerem. ſolitus ex longo eſt metus,
Dediſcit animus ſero quod didicit diu.
VLY. Luſtrale quoniam debitum muris puer
Sacrum anteceſſit; nec poteſt vatem ſequi
Meliore fato raptus: hoc Calchas ait
Modo piari poſſe redituras rates,
Si placet undas Hectoris ſparſi cinis,
Ac tumulus imo totus æquetur ſolo.
Nunc ille quoniam debitam effugit necem,
Erit admovenda ſedibus ſacris manus.
AN. Quid agimus? animũ diſtrahit geminus timor:
Hinc gnatus, illinc conjugis chari cinis,
Pars utra vincet? teſtor immites deos,
Deoſque veros conjugis manes mei,
Non aliud, Hector in meo nato mihi
Placere, quam te. vivat, ut poſſit tuos
Referre vultus. Proruptus tumulo cinis
Mergetur? oſſa fluctibus ſpargi ſinam
Disjecta vaſtis? potius hic mortem oppetat.
Poteris nefandæ deditum mater neci
Videre? poteris celſa per faſtigia
Miſſum rotari? potero, perpetiar, feram,
Dum non meus poſt fata victoris manu
Iactetur Hector. Hic ſuam pœnam poteſt
Sentire; at illum fata jam in tuto locant.
Quid fluctuaris? ſtatue, quem pœnæ extrahas.
Ingrata dubitas? Hector eſt illinc tuus.
Erras. utrinque eſt Hector: hic ſenſu potens,
Forſan futurus ultor extincti patris.
Vtrique parci non poteſt. quidnam facis?
Serva è duobus anime, quem Danai timent.
VLY. Reſponſa peragam, funditus buſta eruam.
AN. Quæ vendidiſtis? VLY. Pergam, & è ſummo aggere
Traham ſepulchra. AN. Cælitum appello fidem,
Fidemque Achillis, Pyrrhe, genitoris tui
Munus tuere. VLY. Tumulus hic campo ſtatim
Toto jacebit. AN. Fuerat hoc prorſus nefas
Danais inauſum. templa violaſtis, Deos

Etiam faventes: buſta tranſierat furor.
Reſiſtam, inermes offeram armatis manus:
Dabit ira vires. qualis Argolicas ferox
Turmas Amazon ſtravit: aut qualis Deo
Percuſſa Mænas, entheo ſilvas gradu
Armata thyrſo terret, atque expers ſui
Vulnus dedit, nec ſenſit: in medios ruam,
Tumuloque cineris ſocia defenſo cadam.
VLY. Ceſſatis? & vos flebilis clamor movet,
Furorque caſſus fœminæ? juſſa ocyus
Peragite. AN. me, me ſternite hîc ferro prius,
Repete Avernum, rumpe fatorum moras,
Molire terras Hector, ut Vlyſſem domes,
Vel umbra fatis eſt. arma concuſſit manu:
Iaculatur ignes, cernitis Danai Hectorem?
An ſola video? VLY. funditus cuncta erue.
AN. Quid agis? ruina mater & gnatum & virum
Proſternis una, forſitan Danaos prece
Placare poteris, conditum elidet ſtatim
Immane buſti pondus. intereat miſer,
Vbicunque potius, ne pater gnatum obruat,
Prematque patrem gnatus. ad genua accido
Supplex Vlyſſe, quamque nullius pedes
Novere dextram, pedibus admoveo tuis.
Miſerere matris, & preces placidus pias
Patienſque recipe, quoque te celſum altius
Superi levarunt, mitius lapſos preme.
Miſero datur quodcunque, fortunæ datur.
Sic te reviſat conjugis ſanctæ torus,
Annoſque, dum te recipit, extendat ſuos
Laërta! ſic te juvenis excipiat tuus,
Et vota vincens veſtra felici indole,
Ætate avum tranſcendat, ingenio patrem!
Miſerere matris: unicum afflictæ mihi
Solamen hic eſt. VLY. exhibe gnatum, & roga.

ANDROMACHA.

HVc è latebris procede tuis,
Flebile matris furtum miſeræ.
Hic puer, hic eſt terror, Vlyſſe,
Mille carinis. ſubmitte manus,
Dominique pedes ſupplice dextra
Stratus adora: nec turpe puta,
Quidquid miſeros fortuna jubet.
Pone ex animo reges atavos,
Magnique ſenis jura per omnes
Inclyta terras: excidat Hector,

Gere

Gere captivum, poſitoque genu,
Si tua nondum funera ſentis,
Matris fletus imitare tuæ.
Vidit pueri regis lachrimas
Et Troja prior parvuſque minas
Trucis Alcidæ flexit Priamus.
Ille, ille ferox, cujus vaſtis
Viribus omnes ceſſere feræ:
Qui perfracto limine Ditis
Cæcum retro patefecit iter,
Hoſtis parvi victus lachrimis:
Suſcipe, dixit, rector habenas,
Patrioque ſede celſus ſolio,
Sed ſceptra fide meliore tene,
Hoc fuit illo victore capi.
Diſcite mites Herculis iras;
An ſola placent Herculis arma?
Iacet ante pedes non minor illo
Supplice ſupplex, vitamque petit.
Regnum Trojæ, quocumque volet,
Fortuna ferat.

VLYSSES, ANDROMACHA, ASTYANAX.

MAtris quidem me mœror attonitæ movet:
Magis Pelaſgæ me tamen matres movent.
Quarum iſte magnos creſcit in luctus puer.
AN. An has ruinas urbis in cinerem datas
Hic excitabit? hæ manus Trojam erigent?
Nullas habet ſpes Troja, ſi tales habet.
Non ſic jacemus Troes, ut cuiquam metus
Poſſimus eſſe, ſpiritus genitor facit?
Sed nempe tractus. Ipſe poſt Trojam pater
Poſuiſſet animos, magna quos frangunt mala,
Si pœna petitur, quæ peti gravior poteſt?
Famulare collo nobili ſubeat jugum:
Servire liceat. aliquis hoc regi negat?
VLY. Non hoc Vlyſſes, ſed negat Calchas tibi.
AN. O machinator fraudis, ô ſcelerum artifex,
Virtute cujus bellica nemo occidit,
Dolis & aſtu maleficæ mentis jacent
Etiam Pelaſgi, vatem & inſontes deos
Prætendis? hoc eſt pectoris facinus tui
Nocturne miles, fortis in pueri necem,
Iam ſolus audes aliquid & claro die.
VLY. Virtus Vlyſſis nota Danais eſt ſatis,
Nimiſque Phrygibus, non vacat vanis diem

Conte-

Conterere verbis: anchoras claſſis legit.
AN. Brevem moram larg:re, dum officium parens
Gnato ſupremum reddo, & amplexu ultimo
Avidos dolores ſatio. VLY. Miſereri tui
Vtinam liceret! quod tamen ſolum licet,
Tempus moramque dabimus arbitrio tuo
Implere lachrimis: fletus ærumnas levat.
AN. O dulce pignus! ô decus lapſæ domus!
Summumque Trojæ funus, ô Danaum timor!
Genitricis ô ſpes vana, cui demens ego
Laudes parentis bellicas, annos avi
Medios precabar: vota deſtituit deus.
Iliaca non tu ſceptra regali potens
Geſtabis aula; jura nec populis dabis,
Victaſque gentes ſub tuum mittes jugum;
Non Graja cædes tergà, non Pyrrhum trahes;
Non arma tenera parva tractabis manu,
Sparſaſque paſſim ſaltibus latis feras
Audax ſequêris; nec ſtato luſtri die
Solenne referens Troicí luſtri ſacrum,
Puer citatas nobilis turmas ages:
Non inter aras mobili velox pede,
Revocante flexo concitos cornu modos,
Barbarica priſco templa ſaltatu coles.
O morte dira triſtius leti genus:
Flebilius aliquid Hectoris magni nece
Muri videbunt. VLY. Rumpe jam fletus parens.
Magnus ſibi ipſe non facit finem dolor.
AN. Lachrimis Vlyſſe parva, quam petimus, mora
Concede parvos ut mea condam manu (eſt.
Viventis oculos, occidis parvus quidem,
Sed jam timendus. Troja te expectat tua:
I, vade liber, liberos Troas vide.
AS. Miſerere mater. AN. Quid meos retines ſinus,
Manuſque matris? caſſa præſidia occupas.
Fremitu leonis qualis audito, tener
Timidum juvencus applicat matri latus:
At ille ſævus matre ſummota leo,
Prædam minorem morſibus vaſtis premens
Frangit, vehitque: talis è noſtro ſinu
Te rapiet hoſtis: oſcula, & fletus puer,
Laceroſque crines excipe, & plenus mei
Occurre patri. Pauca maternæ tamen
Perfer querelæ verba: Si manes habent
Curas priores, nec periit flammis amor,
Servire Grajo pateris Andromachen jugo
Crudelis Hector? lentus & ſegnis jaces?
Rediit

Rediit Achilles. Sume nunc iterum comas.
Et ſume lacrimas; quidquid è miſero viri
Funere relictum eſt; ſume quæ reddas tuo
Oſcula parenti: matris hanc ſolatio
Relinque veſtem, tumulus hanc tetigit meus,
Maneſque chari, quidquid heic cineris latet,
Scrutabor ore. VLY. nullus eſt flendi modus.
Abripite propere claſſis Argolicæ moram.

CHORVS.

QVæ vocat ſedes habitanda captas?
Theſſali montes, & opaca Tempe?
An viros tellus dare militares
Aptior Phtie? meliorque fœtu
Fortis armenti lapidoſa Trachyn?
An maris vaſti domitrix Iolcos?
Vrbibus centum ſpacioſa Crete?
Parva Gortyne, ſteriliſque Trice?
An frequens ruſcis levibus Methone,
Quæ ſub OEtæis latebroſa ſilvis
Miſit infeſtos Troiæ ruinis
Non ſemel arcus?
Olenos tectis habitata raris?
Virginis Pleuros inimica Divæ?
An maris lati ſinuoſa Trœzen?
Pelion regnum Protei ſuperbum,
Tertius cælo gradus? hic recumbens
Montis exeſi ſpacioſus antro,
Iam trucis Chiron pueri magiſter,
Tinnulas plectro feriente chordas,
Tunc quoque ingentes acuebat iras
Bella canendo.
An ferax varii lapidis Caryſtos?
An premens littus maris inquieti
Semper Euripo properante Chalcis?
Quolibet vento faciles Echidnæ?
An carens numquam Gonoeſſa vento?
Quæque formidat Borean Eniſpe?
Attica pendens Peparethos ora?
An ſacris gaudens tacitis Eleuſis?
Numquid Ajacis Salamina veri?
Aut fera notam Calydona ſæva?
Quaſque perfundit ſubiturus æquor
Segnibus terras Titareſſos undis.
Beſſan & Scarphen? Pylon an ſenilem?

Pharin,

Pharin? an Piſam Iovis, & coronis
Elida claram?
Quolibet triſtis miſeras procella
Mittat, & donet cuicunque terræ:
Dum luem tantam Trojæ atque Achivis
Quæ tulit, Sparte procul abſit: abſit
Argos, & ſævi Pelopis Mycenæ;
Neritos parva brevior Zacyntho,
Et nocens ſaxis Ithace doloſis.
Quod manet fatum, dominuſque quis te,
Aut quibus terris Hecube videndam
Ducet? in cujus moriere regno?

ACTVS QVARTVS.

HELENA, ANDROMACHA, HECVBA.

Qvicunque hymen funeſtus, illætabilis,
Lamenta, cædes, ſanguinem, gemitus habet,
Eſt auſpice Helena dignus. everſis quoque
Nocere cogor Phrygibus; ego Pyrrhi thoros
Narrare falſos jubeor; ego cultus dare,
Habituſque Grajos. arte capietur mea,
Meaque fraude concidet Paridis ſoror.
Fraudetur. ipſi levius hoc equidem reor.
Optanda mors eſt, ſine metu mortis mori.
Quid juſſa ceſſas agere? ad auctores redit
Sceleris coacti culpa. Dardaniæ domus
Generoſa virgo, melior afflictos Deus
Reſpicere cœpit; teque felici parat
Dotare thalamo. tale conjugium tibi
Non ipſa ſoſpes Troja, non Priamus daret.
Nam te Pelaſgæ maximum gentis decus,
Ad ſancta lecti jura legitimi petit,
Cui regna campi lata Theſſalici jacent.
Te magna Tethys, teque tot pelagi deæ,
Placidumque numen æquoris tumidi Thetis
Suam vocabunt: te datam Pyrrho ſocer
Peleus nurum vocabit. & Nereus nurum.
Depone cultus ſqualidos, feſtos cape:
Dediſce captam. deprime horrentes comas,
Crinemque docta patere diſtingui manu.
Hic forſitan te caſus excelſo magis
Solio reponet. profuit multis capi.
AN. Hoc deerat unum Phrygibus everſis malum,
Gaudere? flagrant ſtrata paſſim Pergama:
Conjugale tempus, an quiſquam audeat
Negare?

Negare? quiſquam dubius ad thalamos eat,
Quos Helena ſuadet? peſtis, exitium, lues
Vtriusque populi! cernis hos tumulos ducum?
Et nuda totis oſſa quæ paſſim jacent
Inhumata campis? hæc hymen ſparſit tuus.
Tibi fluxit Aſiæ, fluxit Europæ cruor;
Cum dimicantes lenta proſpiceres viros,
Incerta voti: perge, thalamos appara,
Tædis quid opus eſt? quidve ſolenni face?
Quid igne, thalamis Troja prælucet novis.
Celebrate Pyrrhi Troades connubia,
Celebrate digne, planctus & gemitus ſonent.
HEL. Ratione quamvis careat, & flecti neget
Magnus dolor, ſociosque nonnunquam ſui
Mœroris ipſos oderit; cauſſam tamen
Poſſum tueri judice infeſto meam;
Graviora paſſa; luget Andromacha Hectorem,
Et Hecuba Priamum: ſolus occulte Paris
Lugendus Helenæ eſt, durũ & inviſũ & grave eſt
Servitia ferre. patior hoc olim jugum,
Annis decem captiva: proſtratum Ilium eſt,
Verſi penates, perdere eſt patriam grave;
Gravius timere. vos levat tanti mali
Comitatus, in me victus & victor furit.
Quam quiſque famulam traheret, incerto diu
Caſu pependit: me meus traxit ſtatim
Sine ſorte dominus, cauſſa bellorum fui,
Tantæque Teucris cladis. hoc verum puta;
Spartana puppis veſtra ſi ſecuit freta:
Sin rapta Phrygiis præda remigibus fui,
Deditque donum judici victrix Dea:
Ignoſce Paridi, judicem iratum mea
Habitura cauſſa eſt: iſta Menelaum manent
Arbitria, nunc hanc luctibus paulum tuis
Andromacha omiſſis flecte. vix lachrimas queo
Retinere. AN. quantum eſt, Helena quod lachrimat; malum!
Cur lachrimat autem? fare quos Ithacus dolos,
Quæ ſcelera nectat; utrum ab Idæis jugis
Iactanda virgo eſt? arcis an celſæ edito
Mittenda ſaxo? num per has vaſtum in mare
Volvenda rupes, latere quas ſciſſo levat
Altum vadoſos Sigeon ſpectans ſinus?
Dic, fare, quidquid ſubdolo vultu tegis
Leviora mala ſunt cuncta, quam Priami gener
Hecubæque Phyrrhus. fare, quam pœnam pares,
Exprome, & unum hoc deme noſtris cladibus;

Falli : paratas perpeti mortem vides.
HEL. Vtinam juberet me quoque interpres deûm
Abrumpere enſe lucis inviſæ moras,
Vel Achillis ante buſta, furibunda manu
Occidere Pyrrhi, fata comitantem tua
Polyxene miſeranda; quam tradi ſibi,
Cineremque Achilles ante mactari ſuum,
Campo maritus ut ſit Elyſio, jubet.
AN. Vide ut animus ingens lætus audierit necem.
Cultus decoros regiæ veſtis petit,
Et admoveri crinibus patitur manum.
Mortem putabat illud, hoc thalamos putat.
At miſera luctu mater audito ſtupet;
Tabefacta mens ſuccubuit. aſſurge, alleva
Animum, & cadentem miſera firma ſpiritum.
Quam tenuis anima vinculo pendet levi!
Minimum eſt, quod Hecubam facere felicẽ poteſt,
Spirat, revixit : prima, mors, miſeros fugit.
HEC. Adhuc Achilles vivit in pœnas Phrygum?
Adhuc rebellat? ô manum Paridis levem!
Cinis ipſe noſtrum ſanguinem ac tumulus ſitit.
Modo turba felix latera cingebat mea;
Laſſabar in tot oſcula, & in totum gregem
Dividere matrem: ſola nunc hæc eſt ſuper,
Votum, comes, levamen, afflictæ quies.
Hæc totus Hecubæ fœtus; hac ſola vocor
Iam voce mater. dura & infelix age
Elabere anima, denique hoc unum mihi
Remitte funus; irrigat fletus genas,
Imberque victo ſubitus è vultu cadit.
Lætare, gaude gnata, quam vellet tuos
Caſſandra thalamos, vellet Andromache tuos?
AN. Nos Hecuba, nos nos Hecuba lugendæ ſumus,
Quas mota claſſis huc & huc ſparſas feret,
Hanc chara tellus ſedibus patriis teget.
HEL. Magis invidebis, ſi tuam ſortem ſcias.
AN. An aliquà pœnæ pars meæ ignota eſt mihi?
HEL. Verſata dominos urna captivis dedit.
AN. Cui famula tradar, ede; quem dominũ voco?
HEL. Te ſorte prima Scyrius juvenis tulit.
AN. Caſſandra felix! quam furor ſorte eximit,
Phœbuſq; HEL. regũ hanc maximus rector tenet.
HEC. Eſtne aliquis Hecubam qui ſuam dici velit?
HEL. Ithaco obtigiſti præda nolenti brevis.
HEC. Quis tã impotens ac dirus, & iniquæ ferus
Sortitor urnæ, regibus reges dedit?
Quis tam ſiniſter dividit captas deus?

H Quis

Quis arbiter crudelis, & miſeris gravis,
Eligere dominos neſcit, & ſæva manu
Dat iniqua miſeris fata, quis matrem Hectoris
Armis Achillis miſcet? ad Vlyſſem vocor?
Nunc victa, nunc captiva, nunc cunctis mihi
Obſeſſa videor cladibus: domini pudet,
Non ſervitutis. Hectoris ſpolium feret,
Qui tulit Achillis, ſterilis, & ſævis fretis
Incluſa tellus, num capit tumulos meos?
Duc, duc Vlyſſe: nil moror, dominum ſequor:
Me mea ſequentur fata. non pelago quies
Tranquilla veniat. ſæviat ventis mare,
Et bella, & ignis, & mea, & Priami mala.
Dumque iſta veniunt, interim hæc pœna in loco
Sortem occupavi, præmium eripuit mihi. (eſt:
Sed incitato Pyrrhus accurrit gradu,
Vultuque torvo. Pyrrhe quid ceſſas? age
Reclude ferro pectus & Achillis tui
Conjunge ſoceros. perge mactator ſenum;
Et hic decet te ſanguis: abreptam trahite.
Maculate ſuperos cæde funeſta deos,
Maculate manes. quid precer vobis? precor
His digna ſacris æquora: hoc claſſi accidat,
Toti Pelaſgæ, ratibus hoc mille accidat,
Meæ precabor cum vehar quidquid rati.

CHORVS.

DVlce mœrenti populus dolentum,
Dulce lamentis reſonare gentes;
Lenius luctus lachrimæque mordent,
Turba quas fletu ſimili frequentat.
Semper ah ſemper dolor ipſe magnus
Gaudet in multos ſua fata mitti,
Seque non ſolum patuiſſe pœnæ,
Ferre, quam ſortem patiuntur omnes,
Nemo recuſat:
Nemo ſe credit miſerum, licet ſit.
Tolle felices, removeto multo
Divites auro, removeto centum
Rura qui ſcindunt opulenta bubus;
Pauperi ſurgent animi jacentes.
Eſt miſer nemo niſi comparatus.
Dulce in immenſis poſito ruinis
Neminem lætos habuiſſe vultus.
Ille deplorat, queriturque fatum,
Qui ſecans fluctum rate ſingulari
Nudus in portus cecidit petitos.

Æquior caſum tulit & procellas,
Mille qui ponto pariter carinas
Obrui vidit, tabulaque littus
Naufraga ſpargi, mare cum coactis
Fluctibus Corus prohibet reverti.
Queſtus eſt Hellen cecidiſſe Phryxus,
Cum gregis ductor radiante villo,
Aureo fratrem ſimul & ſororem
Suſtulit tergo, medioque jactum
Iecit in ponto. tenuit querelas
Et vir & Pyrrhe, mare cum viderent,
Et nihil præter mare cum viderent,
Vnici terris homines relicti.
Solvet hunc cœtum, lachrimaſque noſtras
Sparget huc illuc agitata claſſis;
Et tuba juſſi dare vela nautæ.
Cum ſemel ventis properante remo
Prenderint altum, fugietque littus.
Quis ſtatus mentis miſeris, ubi omnis
Terra decreſcet, pelaguſque creſcet,
Celſa cum longe latitabit Ide?
Tum puer matri, genitrixque gnato,
Troja qua jaceat regione monſtrans
Dicet, & longe digito notabit:
Ilium eſt illic, ubi fumus alte,
Serpit in cœlum, nebulæque turpes.
Troes hoc ſigno patriam videbunt.

ACTVS QVINTVS.

NVNCIVS. ANDROMACHA. HECVBA.

O Dira fata, ſæva, miſeranda, horrida;
Quod tam ferum, tam triſte bis quinis ſcelus
Mars vidit annis? quos prius referens gemam,
Tuoſne potius; an tuos luctus, anus?
HEC. Quoſcunque luctus fleveris, flebis meos.
Sua quemque tantum; me omnium clades premit.
Mihi cũcta pereunt: quiſquis eſt, Hecubę eſt miſer.
NVN. Mactata virgo eſt, miſſus è muris puer:
Sed uterque letum mente generoſa tulit.
AN. Expone ſeriem cædis, & duplex nefas
Proſequere. gaudet animus ærumnas meus
Tractare totas. eſe, & enarra omnia.
NVN. Eſt una magna turris è Troja ſuper,
Aſſueta Priamo; cujus è faſtigio
Summiſque pinnis, arbiter belli ſedens

Regebat acies : turre in hac blando ſinu
Fovens nepotem, cum metu verſos gravi
Danaos fugaret Hector & ferro & face,
Paterno puero bella monſtrabat ſenex.
Hæc nota quondam turris, & muri decus,
Nunc ſæva cautes, undique affuſa ducum
Plebiſque turba cingitur. totum coit
Ratibus relictis vulgus : his collis procul
Aciem patenti liberam præbet loco ;
His alta rupes, cujus è cacumine
Erecta ſummos turba libravit pedes ;
Hunc pinus, illum laurus, hunc fagus tegit,
Et tota populo ſilva ſuſpenſo tremit.
Extrema montis ille prærupti petit,
Semuſta at ille tecta, vel ſaxum imminens
Muri cadentis preſſat : atque aliquis (nefas)
Tumulo ferus ſpectator Hectoreo ſedet.
Per ſpacia late plena ſublimi gradu
Incedit Ithacus, parvulum dextra trahens
Priami nepotem : nec gradu ſegni puer
Ad alta pergit mœnia. ut ſumma ſtetit
Pro turre, vultus huc & huc acres tulit,
Intrepidus animo. qualis ingentis feræ
Parvus, tenerque fœtus, & nondum potens
Sævire dente, jam tamen tollit minas,
Morſusque inanes tentat, atque animis tumet:
Sic ille dextra prenſus hoſtili puer
Ferox, ſuperbe moverat vulgum ac duces,
Ipſumque Vlyſſem: non flet è turba omnium,
Qui fletur : ac dum verba fatidici & preces
Concipit Vlyſſes vatis, & ſævos ciet
Ad ſacra ſuperos, ſponte deſiluit ſua
In media Priami regna.
AN. Quis Colchus hoc, quis ſedis incertæ Scytha
Commiſit ? aut quæ Caſpium tangens mare
Gens juris expers auſa ? non Buſiridis
Puerilis aras ſanguis aſperſit feri,
Nec parva gregibus membra Diomedes ſuis
Epulanda poſuit. quis tuos artus teget,
Tumuloq; tradet? NVN. quos enim præceps locus
Reliquit artus ? oſſa disjecta & gravi
Eliſa caſu, ſigna clari corporis,
Et ora, & illas nobiles patris notas ;
Confudit imam pondus ad terram datum :
Soluta cervix ; ſilicis incurſu caput
Ruptum, cerebro penitus expreſſo. jacet
Deforme corpus. AN. hic quoque eſt ſimilis patri.

NVN. Præceps ut altis cecidit è muris puer,
Flevitque Achivûm turba, quod fecit, nefas:
Idem ille populus aliud ad facinus redit,
Tumulumque Achillis: hujus extremum latus
Rhœtea leni verberant fluctu vada:
Adverſa cingit campus, & clivo levi
Erecta medium vallis includens locum
Creſcit theatri more. concurſus frequens
Implevit omne littus: hi claſſis moras
Hac morte ſolvi rentur; hi ſtirpem hoſtium
Gaudent recidi: magna pars vulgi levis,
Odit ſcelus, ſpectatque. nec Troes minus
Suum frequentant funus, & pavidi metu
Partem ruentis ultimam Trojæ vident.
Cum ſubito thalami more præcedunt faces:
It pronuba illic Tyndaris; mœſtum caput
Demiſſa: tali nubat Hermione modo,
Phryges precantur: ſic viro turpis ſuo
Reddatur Helene. terror attonitos movet
Vtroſque populos. ipſa dejectos gerit
Vultus pudore, ſed tamen fulgent genæ,
Magiſque ſolito ſplendet extremus decor.
Vt eſſe Phœbi dulcius lumen ſolet
Iam jam cadentis, aſtra cum repetunt vices,
Premiturque dubius nocte vicina dies.
Stupet omne vulgus, & fere cuncti magis
Peritura laudant. hos movet formæ decus,
Hos mollis ætas, hos vagæ rerum vices:
Movet animus omnes fortis, & leto obvius.
Pyrrhum antecedit. omnium mentes tremunt:
Miſerentur, ac mirantur. ut primum ardui
Sublime montis tetigit, atque alte edito
Iuvenis paterni vertice in buſti ſtetit,
Audax virago non tulit retro gradum;
Converſa ad ictum ſtat truci vultu ferox.
Tam fortis animus omnium mentes ferit.
Novumq; monſtrũ; eſt Pyrrhus ad cædem piger,
Vt dextra ferrum penitus exacta abdidit,
Subitus recepta morte prorupit cruor
Per vulnus ingens. nec tamen moriens adhuc
Deponit animos: cecidit, ut Achilli gravem
Factura terram, prona, & irato impetu.
Vterque flevit cœtus: at timidum Phryges
Miſere gemitum; clarius victor gemit.
Hic ordo ſacri. non ſtetit fuſus cruor,
Humove ſumma fluxit, abduxit ſtatim,
Sævuſque totum ſanguinem tumulus bibit.

HEC. Ite, ite Danai, petite jam tuti domos,
Optata velis maria diffuſis ſecet
Secura claſſis, concidit virgo, ac puer.
Bellum peractum eſt, quo meas lachrimas feram?
Vbi hanc anilis exſpuam leti moram?
Gnatam, an nepotem? conjugem, an patriam flebo?
An omnia? an me? ſola mors votum meum;
Infantibus violenta, virginibus venis;
Vbicunque properas ſæva: me ſolum times,
Vitaſque gladios inter ac tela & faces;
Quæſita tota nocte cupientem fugis.
Non hoſtis, aut ruina, non ignis meos
Abſumpſit artus: quam prope à Priamo ſteti?
NVN. Repetite celeri maria, captivæ, gradu,
Iam vela puppis laxat, & claſſis movet.

L. ANNÆI SENECÆ MEDEA.

Perſonæ.

MEDEA. CREO.
CHORVS. IASON.
NVTRIX. NVNCIVS.

ACTVS PRIMVS.

MEDEA.

DIi conjugales; tuque genialis tori
Lucina cuſtos, quæque domitorem freti
Tiphyn novam frænare docuiſti ratem;
Et tu profundi ſæve dominator maris;
Claromque Titan dividens orbi diem;
Tacitiſque præbens conſcium ſacris jubar
Hecate triformis: quoſque juravit mihi
Deos Iaſon: quoſque Medeæ magis
Fas eſt precari; noctis æternæ chaos
Adverſa ſuperis regna, manesque impios.
Dominumque regni triſtis, & dominam fide
Meliore raptam, voce non fauſta precor:
Adeſte, adeſte ſceleris ultrices deæ,
Crinem ſolutis ſqualidæ ſerpentibus,

Taurus celſa ferat tergore candido.
Lucinam nivei femina corporis
Intentata jugo placet : & aſperi
Martis ſanguineas quæ cohibet manus,
Quæ dat belligeris fœdera gentibus,
Vt cornu retinet divite copiam;
Donetur tenera mitior hoſtia.
Et tu qui facibus legitimis ades,
Noctem diſcutiens auſpice dextera,
Huc incede gradu marcidus ebrio,
Præcingens roſeo tempora vinculo,
Et tu quæ gemini prævia temporis
Tarde ſtella redis ſemper amantibus.
Te matres avidæ, te cupiunt nurus,
Quamprimum radios ſpargere lucidos.
  Vincit virgineus decor
Longe Cecropias nurus :
Et quæ Taygeti jugis.
Exercent juvenum modo,
Muris quod caret oppidum :
Et quas Aonius latex,
Alpheusque ſacer lavat.
Cedent Æſonio duci,
Si forma velit aſpici,
Proles fulminis improbi,
Aptat qui juga tigribus :
Nec non qui tripodas movet,
Frater virginis aſperæ.
Cedet Caſtore cum ſuo
Pollux cæſtibus aptior.
Sic, ſic Cœlicolæ, precor,
Vincat femina conjuges,
Vir longe ſuperet viros.
  Hæc cum virgineo conſtitit in choro.
Vnius facies prænitet omnibus.
Sic cum ſole perit ſideribus decor ;
Et denſi latitant Pleïadum greges,
Cum Phœbe ſolitum lumine non ſuo
Orbem circuitis cornibus alligat.
Oſtro ſic niveus phœniceo color
Perfuſus rubuit ; ſic nitidum jubar
Paſtor luce nova roſcidus aſpicit.
Ereptus thalamis Phaſidos horridis,
Effrenæ ſolitus pectora conjugis
Invita trepidus prendere dextera,
Felix Aoniam prendito virginem
Nunc primum ſoceris ſponſe volentibus.

Conceſſo juvenes ludite jurgio,
Hinc illinc juvenes mittite carmina:
Rara eſt in dominos juſta licentia.
  Candida thyrſigeri proles generoſa Lyæi,
Multifidam jam tempus erat ſuccendere pinum.
Excute ſolemnem digitis marcentibus ignem.
Feſta dicax fundat convicia Feſcenninus.
Solvat turba jocos, tacitis eat illa tenebris,
Si qua peregrino nubit fugitiva marito.

ACTVS SECVNDVS.

MEDEA. NVTRIX.

OCcidimus, aures pepulit Hymenæus meas.
Vix ipſa tantum vix adhuc credo malum.
Hæc facere Iaſon potuit? erepto patre,
Patria atque regno, ſedibus ſolam exteris
Deſerere? durus merita contempſit mea;
Qui ſcelere flammas viderat vinci & mare?
Adeone credit omne conſumptum nefas?
Incerta, vecors, mente non ſana feror
Partes in omnes. unde me ulciſci queam?
Vtinam eſſet illi frater! eſt conjux, in hanc
Ferrum exigatur, hoc meis ſatis eſt malis.
Si quod Pelaſgæ, ſi quod urbes barbaræ
Novere facinus, quod tuæ ignorant manus,
Nunc eſt parandum, ſcelera te hortentur tua;
Et cuncta redeant: inclytum regni decus
Raptum; & nefandæ virginis parvus comes
Diviſus enſe; funus ingeſtum patri;
Sparſumque ponto corpus, & Peliæ ſenis
Decocta aheno membra: funeſtum impie
Quam ſæpe fudi ſanguinem? at nullum ſcelus
Irata feci. ſævit infelix amor.
Quid tamen Iaſon potuit alieni arbitrii,
Iuriſque factus? debuit ferro obvium
Offerre pectus. melius, ah melius dolor
Furioſe loquere. ſi poteſt, vivat meus,
Vt fuit, Iaſon; ſin minus, vivat tamen,
Memorque noſtri, muneri parcat meo.
Culpa eſt Creontis tota, qui ſceptro impotens
Conjugia ſolvit, quique genitricem abſtrahit
Natis; & arcto pignore adſtrictam fidem
Dirimit: petatur ſolus hic pœnas luat
Quas debet. alto cinere cumulabo domum.
Videbit atrum verticem flammis agi
Malea, longas navibus flectens moras.
NV. Sile obſecro, queſtuſque ſecreto abditos

Manda

Manda dolori. gravia quiſquis vulnera
Patiente & æquo immotus animo pertulit ;
Referre potuit. ira, quæ tegitur, nocet.
Profeſſa produnt odia vindictæ locum.
ME. Levis eſt dolor, qui capere conſilium poteſt,
Et clepere ſeſe : magna non latitant mala.
Libet ire contra. NV. ſiſte furialem impetum
Alumna ; vix te tacita defendit quies.
ME. Fortuna fortes metuit ; ignavos premit.
NV. Tunc eſt probanda ; ſi locum virtus habet.
ME. Nunquam poteſt non eſſe virtuti locus.
NV. Spes nulla monſtrat rebus afflictis viam.
ME. Qui nil poteſt ſperare, deſperet nihil.
NV. Abiere Colchi, conjugis nulla eſt fides,
Nihilque ſupereſt opibus è tantis tibi.
ME. Medea ſupereſt : heic mare & terras vides,
Ferrumque & ignes, & deos, & fulmina.
NV. Rex eſt timeodus. ME. rex meus fuerat pater.
NV. Non metuis arma? ME. ſint licet terra edita.
NV. Moriere. ME. cupio. NV. profuge. ME. pœnituit fugæ.
Medea fugiam? NV. mater es. ME. cui ſim vides.
NV. Profugere dubitas? ME. fugiam : at ulciſcar prius.
NV. Vindex ſequetur. ME. forſan inveniā moras.
NV. Compeſce verba: parce jam demens minis,
Animoſque minue : tempori aptari decet.
ME. Fortuna opes auferre, non animum poteſt.
Sed cujus ictu regius cardo ſtrepit ?
Ipſe eſt , Pelaſgo tumidus imperio, Creo.

CREO. MEDEA.

MEdea, Colchi noxium Æetæ genus,
Nondum meis exportat è regnis pedem ?
Molitur aliquid : nota fraus, nota eſt manus.
Cui parcit illa? quemve ſecurum ſinit?
Abolere propere peſſimam ferro luem
Equidem parabam ; precibus evicit gener.
Conceſſa vita eſt : liberet fines metu ;
Abeatque tuta. fert gradum contra ferox,
Minaxque noſtros propius affatus petit.
Arcete famuli tactu & acceſſu procul.
Iubete ſileat, regium imperium pati
Aliquando diſcat. vade veloci via,
Monſtrumq; ſævum, horribile, jam dudum avehe.
ME. Quod crimen aut quæ culpa multatur fuga ?

CR. Quæ

CR. Quæ cauſſa pellat, innocens mulier rogat.
ME. Si judicas, cognoſce: ſi regnas, jube.
CR. Æquum atq; iniquum regis imperium feras.
ME. Iniqua nunquam regna perpetuo manent:
CR. I, querere Colchis. ME. redeo: qui advexit, (ferat.
CR. Vox conſtituto ſera decreto venit.
ME. Qui ſtatuit aliquid parte inaudita altera,
Æquum licet ſtatuerit, haud æquus fuit.
CR. Auditus à te Pelia ſupplicium tulit.
Sed fare: cauſæ detur egregiæ locus.
ME. Difficile quam ſit animum ab ira flectere
Iam concitatum; quamque regale hoc putes,
Sceptris ſuperbas quiſquis admovit manus,
Qua cepit ire; regia didici mea.
Quamvis enim ſim clade miſeranda obruta,
Expulſa, ſupplex, ſola, deſerta, undique
Afflicta; quondam nobili fulſi patre,
Avoque clarum Sole deduxi genus:
Quodcumque placidis flexibus Phaſis rigat:
Pontuſque quidquid Scythicus à tergo videt;
Paluſtribus qua maria dulceſcunt aquis;
Armata peltis quidquid exercet cohors
Incluſa ripis vidua Thermodontiis:
Hoc omne noſter genitor imperio regit.
Generoſa, felix, decore regali potens
Fulſi. petebant tunc meos thalamos viri,
Qui nunc petuntur. rapida Fortuna ac levis,
Præcepsque regno eripuit, exilio dedit.
Confide regnis, cum levis magnas opes
Huc ferat & illuc caſus. hoc reges habent
Magnificum & ingens, nulla quod rapiat dies;
Prodeſſe miſeris, ſupplices fido lare
Protegere: ſolum hoc Colchico regno extuli;
Decus illud ingens, Græciæ florem inclytum,
Præſidia Achivæ gentis, & prolem deûm,
Servaſſe memet: munus eſt Orpheus meum,
Qui ſaxa cantu mulcet, & ſilvas trahit;
Geminumque munus Caſtor & Pollux, meum eſt;
Satique Borea: quique trans Pontum quoque
Summota Lynceus lumine immiſſo videt;
Omneſque Minyæ: nam ducum taceo ducem:
Pro quo nihil debetur, hunc nulli imputo.
Vobis revexi cæteros; unum mihi.
Inceſſe nunc, & cuncta flagitia ingere;
Fatebor: obici crimen hoc ſolum poteſt,
Argo reverſa. virgini placeat pudor,
Paterque placeat; tota cum ducibus ruet

Pelaſga

Pelaſga tellus: hic tuus primus gener
Tauri ferocis ore flagranti occides.
Fortuna cauſam, quæ volet, noſtram premat;
Non pœnitet ſervaſſe tot regum decus.
Quodcunque culpa præmium ex omni tuli,
Hoc eſt penes te, ſi placet, damna ream:
Sed redde crimen. ſum nocens, fateor, Creo;
Talem ſciebas eſſe, cum genua attigi,
Fidemque ſupplex præſidis dextræ; petii.
Terra hac miſeriis angulum & ſedem rogo,
Latebraſque viles. urbe ſi pelli placet,
Detur remotus aliquis in regnis locus.
CR. Non eſſe me, qui ſceptra violenter geram,
Nec qui ſuperbo miſerias calcem pede,
Teſtatus equidem videor haud clare parum,
Generum exulem legendo, & afflictum, & gravi
Terrore pavidum. quippe te pœnæ expetit
Letoque Acaſtus, regna Theſſalica obtinens.
Senio trementem debili atque ævo gravem
Patrem peremptum queritur, & cæſi ſenis
Diſciſſa membra; cum dolo captæ tuo
Piæ ſorores impium auderent nefas.
Poteſt Iaſon, ſi tuam cauſſam amoves,
Suam tueri: nullus innocuum cruor
Contaminavit, abfuit ferro manus,
Proculque veſtro purus à cœtu ſtetit.
Sed tu malorum machinatrix facinorum,
Cui feminea nequitia ad audendum omnia,
Virile robur, nulla famæ memoria eſt,
Egredere, purga regna; letales ſimul
Tecum aufer herbas, libera cives metu.
Alia ſedens tellure ſollicita Deos.
ME. Profugere cogis? redde fugienti ratem,
Vel redde comitem. fugere cur ſolam jubes?
Non ſola veni. bella ſi metuis pati,
Utrumque regno pelle. cur ſontes duos
Diſtinguis? illi Pelia non nobis jacet.
Fugam, rapinas, adice deſertum patrem,
Lacerumque fratrem. quidquid etiamnum novas
Docet maritus conjuges, non eſt meum.
Toties nocens ſum facta, ſed nunquam mihi?
CR. Iam exiſſe decuit: quid ſeris fando moras?
ME. Supplex recedens illud extremum precor;
Ne culpa natos matris inſontes trahat.
CR. Vade, hos paterno, ut genitor, excipiam ſinu.
ME. Per ego auſpicatos regii thalami thoros,
Per ſpes futuras, perque regnorum ſtatus,

Fortuna

Fortuna varia dubia quos agitat vice,
Precor, brevem largire fugienti moram:
Dum extrema gnatis mater infigo oſcula,
Fortaſſe moriens. CR. fraudibus tempus petis.
ME. Quæ fraus timeti tempore exiguo poteſt?
CR. Nullū ad nocendū tempus angustū eſt malis.
ME. Parumne miſeræ temporis lachrimis negas?
CR. Etſi repugnat precibus infelix timor,
Vnus parando dabitur exilio dies.
ME. Nimis eſt;& ex hoc aliquid abſcindas licet:
Et ipſa propero. CR. capite ſupplicium lues;
Clarus priuſquam Phœbus attolat diem,
Niſi cedis Iſthmo. ſacra me thalami vocant,
Vocat precari feſtus Hymenæo dies.

CHORVS.

AVdax nimium, qui freta primus
Rate tam fragili perfida rupit;
Terraſque ſuas poſt terga videns,
Animam levibus credidit auris;
Dubioque ſecans æquora curſu,
Potuit tenui fidere ligno,
Inter vitæ mortiſque vias
Nimium gracili limite ducto.
Nondum quiſquam ſidera norat;
Stelliſque quibus pingitur æther,
Non erat uſus: non Pleïadas
Hyadaſque poterant vitare rates;
Non Oleniæ ſidera capræ:
Non quæ ſequitur flectique ſenex
Arctica tardus plauſtra Bootes;
Nondum Boreas, nondum Zephyrus
Nomen habebant.
Auſus Tiphys pandere vaſto
Carbaſa ponto, legeſque novas
Scribere ventis: nunc lina ſinu
Tendere toto: nunc prolato
Pede tranſverſos captare notos:
Nunc antennas medio tutas
Ponere malo: nunc in ſummo
Religare loco, cum jam totos
Avidus nimium navita flatus
Optat, & alto rubicunda tremunt
Suppara velo.
Candida noſtri ſæcula patres
Videre, procul fraude remota:

Sua quiſque piger littora tangens,
Patrioque ſenex factus in arvo,
Parvo dives, niſi quas tulerat
Natale ſolum, non norat opes.
Bene diſſepti fœdera mundi
Traxit in unum Theſſala pinus,
Juſſitque pati verbera pontum ;
Partemque metus fieri noſtri
Mare ſepoſitum. dedit illa graves
Improba pœnas, per tam longos
Ducta timores : cum duo montis
Clauſtra profundi, hinc atque illinc
Subito impulſu, velut æthereo
Gemerent ſonitu, ſpargeret aſtra
Nubesque ipſas mare deprenſum.
Palluit audax Tiphys, & omnes
Labente manu miſit habenas :
Orpheus tacuit torpente lyra ;
Ipſaque vocem perdidit Argo.
Quid ? cum Siculi virgo Pelori
Rabidos utero ſuccincta canes,
Omnes pariter ſolvit hiatus ;
Quis non totos horruit artus,
Toties uno latrante malo ?
Quid ? cum Auſonium diræ peſtes
Voce canora mare mulcerent ?
Cum Pieria reſonans cithara
Thracius Orpheus, ſolitam cantu
Retinere rates, pæne coëgit
Sirena ſequi ? quod fuit hujus
Precium curſus ? aurea pellis ;
Majuſque mari Medea malum ;
Merces prima digna carina.
Nunc jam ceſſit pontus, & omnes
Patitur leges : non Palladia
Compacta manu regum referens
Inclyta remos quæritur Argo.
Quælibet altum cymba pererrat :
Terminus omnis motus, & urbes
Muros terra poſuere novos :
Nil qua fuerat ſede reliquit
Pervius orbis . Indus gelidum
Potat Araxem : Albim Perſæ,
Rhenumque bibunt. venient annis
Secula ſeris, quibus Oceanus
Vincula rerum laxet, & ingens
Pateat tellus, Tiphysque novos

Detegat

Detegat orbes; nec ſit terris
Vltima Thule.

ACTVS TERTIVS.

NVTRIX. MEDEA.

ALumna celerem quo rapis tectis pedem?
Reſiſte, & iras comprime, ac retine impetum,
Incerta qualis entheos curſus tulit,
Cum jam recepto Mænas inſanit Deo;
Pindi nivalis vertice, aut Niſæ jugis:
Talis recurſat huc & huc motu effero,
Furoris ore ſigna lymphati gerens.
Flammata facies ſpiritum ex alto citat:
Proclamat, oculos uberi fletu rigat:
Renidet, omnis ſpecimen affectus capit,
Hæret, minatur, æſtuat, queritur, gemit.
Quo pondus iſtud verget? ubi ponet minas?
Vbi ſe iſte fluctus franget, exundat furor.
Non facile ſecum verſat aut medium ſcelus.
Se vincet: iræ novimus veteres notas.
Magnum aliquid inſtat, efferum, immane, impium
Vultum furoris cerno. Dii fallant metum!
ME. Si quæris odio miſera quem ſtatuas modum,
Imitare amorem. regias egon' ut faces
Inulta patiar? ſegnis hic ibit dies,
Tanto petitus ambitu, tanto datus?
Dum terra cœlum media libratum feret,
Nitidusque certas mundus evolvet vices;
Numerusque arenis deerit, & ſolem dies,
Noctem ſequentur aſtra, dum ſiccas polus
Verſabit Arctos, flumina in pontum cadent;
Nunquam meus ceſſabit in pœnas furor,
Creſcetque ſemper: quæ ferarum immanitas,
Quæ Scylla, quæ Charybdis, Ionium mare
Siculumque ſorbens, quæque anhelantē premens
Titana, tantis Ætna fervefcit minis?
Non rapidus amnis, non procelloſum mare,
Pontuſque Coro ſævus, aut vis ignium
Adjuta flatu, poſſit inhibere impetum
Iraſque noſtras, ſternam & evertam omnia.
Timuit Creontem, ac bella Theſſalici ducis.
Amor timere neminem verus poteſt.
Sed ceſſerit convictus & dederit manus;
Adire certe, & conjugem extremo alloqui
Sermone potuit, hoc quoque extimuit ferox.
Laxare certe tempus immitis fugæ
Genero licebat. liberis unus dies

Datus

Google

Datus duobus. non queror tempus breve :
Multum patebit. faciet, hic faciet dies,
Quod nullus unquam taceat. invadam deos ,
Et cuncta quatiam. NV. Recipe turbatum malis
Hera pectus, animum mitiga. ME. Sola eſt quies
Mecum ruina cuncta ſi video obruta.
Mecum omnia abeant. tr.here, cum pereas,libet.
NV. Quam multa ſint timenda,ſi perſtas,vide.
Nemo potentes aggredi tutus poteſt.

IASON. MEDEA.

O Dura fata ſemper, & ſortem aſperam ;
Cum ſævit & cum parcit, ex æquo malam.
Remedia toties invenit nobis Deus
Periculis pejora. ſi vellem fidem
Præſtare meritis conjugis,leto fuit
Caput offerendum : ſi mori nolim,fide
Miſero carendum eſt. non timor vincit virum ,
Sed trepida pietas : quippe ſequeretur necem
Proles parentum. ô ſancta,ſi cælum incolis ,
Iuſtitia, numen invoco ac teſtor tuum;
Nati patrem vicere. quin ipſam quoque ,
Et ſi ferox eſt corde, nec patiens jugi,
Conſulere natis malle, quam thalamis,reor.
Conſtituit animus precibus iratam aggredi.
Atque ecce,viſo memet,exſiluit,furit.
Fert odia præ ſe, totus in vultu eſt dolor.
ME. Fugimus Iaſon,fugimus. hoc non eſt novum,
Mutare ſedes : cauſa fugiendi nova eſt.
Pro te ſolebam fugere. diſcedo,exeo.
Penatibus profugere quam cogis tuis,
Ad quos remittis? Phaſin & Colchos petam ?
Patriumque regnum? quæque fraternus cruor
Perfudit arva? quas peti terras jubes?
Quæ maria monſtras? Pontici fauces freti?
Per quas revexi nobiles regum manus ,
Adulterum ſecuta per Symphlegadas?
Parvamne Iolcon, Theſſala an Tempe petam ?
Quaſcunque aperui tibi vias, clusi mihi.
Quo me remittis? exuli exilium imperas,
Nec das. eatur ; regius juſſit gener;
Nihil recuſo : dira ſupplicia ingere ;
Merui. cruentis pellicem poenis premat
Regalis ira,vinculis oneret manus,
Clusamque ſaxo noctis æternæ obruat ;
Minora meritis patiar. ingratum caput !
Revolvat animus igneos tauri halitus ,

Interque ſævos gentis indomitæ metus,
Armifero in arvo flammeum Æetæ pecus,
Hoſtiſque ſubiti tela: cum juſſu meo
Terrigena miles mutua cæde occidit:
Adice expetita ſpolia Phryxei arietis,
Somnoque juſſum lumina ignoto dare
Inſomne monſtrum; traditum fratrem neci;
Et ſcelere in uno non ſemel factum ſcelus;
Iuſſaſque natas fraude deceptas mea,
Secare membra non revicturi ſenis.
(Aliena ſequens regna, deſerui mea.)
Per ſpes tuorum liberum, & certum larem,
Per victa monſtra, per manus, pro te quibus
Nunquam peperci, perque præteritos metus,
Per cœlum, & undas, conjugii teſtes mei;
Miſerere: redde ſupplici felix vicem.
Ex opibus illis, quas procul raptas Scythæ,
Vſque à peruſtis Indiæ populis petunt,
Referta quaſque vix domus gazas capit,
(Ornamus auro nemora) nil exul tuli,
Niſi fratris artus: hos quoque impendi tibi.
Tibi patria ceſſit, tibi pater, frater, pudor,
Hac dote nupſi; redde fugienti ſua.
IA. Perimere cum te vellet infeſtus Creo,
Lachrimis meis evictus, exilium dedit.
ME. Pœnam putabam: minus, ut video, eſt fuga.
IA. Dum licet abire, profuge, teque hinc eripe:
Gravis ira regũ eſt ſemper. ME. Hoc ſuades mihi,
Præſtas Creuſæ, pellicem invisam amoves.
IA. Medea amores obicit? ME. Et cædẽ, & dolos.
IA. Objicere crimen quod potes tandem mihi?
ME. Quodcunq; feci. IA. reſtat hoc unum inſuper;
Tuis ut etiam ſceleribus fiam nocens.
ME. Tua illa tua ſunt illa. cui prodeſt ſcelus,
Is fecit. omnes conjugem infamem arguant;
Solus tuere, ſolus inſontem voca:
Tibi innocens ſit, quiſquis eſt pro te nocens.
IA. Ingrata vita eſt, cujus acceptæ pudet.
ME. Retinenda non eſt, cujus acceptæ pudet.
IA. Quin potius ira concitum pectus doma:
Placare natis. ME. Abdico, ejuro, abnuo.
Meis Creuſa liberis fratres dabit?
IA. Regina gnatis exulum afflictis potens.
ME. Non veniat unquam tam malus miſeris dies,
Qui prole fœda miſceat prolem inclytam;
Phœbi nepotes Siſyphi nepotibus.
IA. Quid miſera meque teque in exitium trahis?

Abſcede queſo. ME. ſupplicē audivit Creo. (ſcelus
IA. Quid facere poſſim, loquere. ME. Pro me? vel
IA. Hinc rex, & illinc. ME. eſt & hic major metus;
Medea, nos confligere certemus; ſine,
Sit precium Iaſon. IA. Cedo defeſſus malis,
Et ipſa caſus ſæpe jam expertos time.
ME. Fortuna ſemper omnis intra me ſtetit.
IA. Acaſtus inſtat, propior eſt hoſtis Creo.
ME. Vtrumque profuge. nolo ut in ſocerū manus
Armes: nec ut te cæde cognata inquines
Medea cogit: innocens mecum fuge.
IA. Et quis reſiſtet, gemina ſi bella ingruant?
Creo atque Acaſtus arma ſi jungant ſua?
ME. His adice Colchos. adjice Æeten ducem,
Scythas Pelaſgis junge, demerſos dabo.
IA. Alta extimeſco ſceptra. ME. Ne cupias, vide.
IA. Suſpecta ne ſint, longa colloquia amputa.
ME. Nunc ſumme toto Iuppiter cœlo tona,
Intende dextram, vindices flammas para,
Omnemque ruptis nubibus mundum quate;
Nec diligenti tela librentur manu;
In me, vel illum: quiſquis è nobis cadet,
Nocens peribit, non poteſt in nos tuum
Errare fulmen. IA. Sana meditari incipe,
Et placida fare. ſi quid ex ſoceri domo
Poteſt fugam levare, ſolamen pete.
ME. Contemnere animus regias, ut ſcis, opes
Poteſt, ſoletque: liberos tantum fugæ
Habere comites liceat, in quorum ſinu
Lachrimas profundam. te novi gnati manent.
IA. Parere precibus cupere me fateor tuis;
Pietas vetat. namque iſtud haud poſſim pati:
Non ſi ipſe memet cogat & rex, & ſocer.
Hæc cauſa vitæ eſt, hoc peruſti pectoris
Curis levamen; ſpiritu citius queam
Carere, membris, luce. ME. Sic gnatos amat?
Bene eſt; tenetur: vulneri patuit locus.
Suprema certe liceat abeuntem loqui
Mandata, liceat ultimum amplexum dare.
Gratum eſt? & illud voce jam extrema peto,
Ne ſi qua noſter dubius effudit dolor,
Maneant in animo verba; ſed melior tibi
Memoria noſtri ſubeat: hæc iræ data
Oblitterentur. IA. Omnia ex animo expuli.
Precorque, & ipſa fervidam ut mentem regas,
Placideque tractes, miſerias lenit quies.
ME. Diceſſit. itan' eſt? vadis oblitus mei,

Et tot meorum facinorum? excidimus tibi?
Nunquam excidemus. hoc age, omnes advoca
Vires & artes, fructus eſt ſcelerum tibi,
Nullum ſcelus putare. vix fraudi eſt locus:
Timemur. Hac aggredere, qua nemo poteſt
Quicquam timere: perge, nunc aude, incipe
Quidquid potes, Medea, quidquid non potes.
Tu fida nutrix, ſocia mœroris mei,
Variique caſus, miſera conſilia adjuva.
Eſt palla nobis, munus ætheriæ domus,
Decuſque regni; pignus Æëtæ datum
A Sole, Gemmis eſt & auro textili
Monile fulgens; quodque gemmarum nitor
Diſtinguit aurum, quo ſolent cingi comæ:
Hæc noſtra nati dona nubenti ferant:
Sed ante diris illita ac tincta artibus.
Vocetur Hecate: ſacra luctifica appara:
Struantur aræ, flamma jam tectis ſonet.

CHORVS.

NVlla vis flammæ, tumidique venti
Tanta, nec teli metuenda torti:
Quanta cum conjux viduata tedis
Ardet & odit.
Non ubi hibernos nebuloſus imbres
Auſter advexit; properatque torrens
Iſter, & junctos vetat eſſe pontes;
Ac vagus errat.
Non ubi impoſuit Rhodanus profundum,
Aut ubi in rivos nivibus ſolutis
Sole jam forti, medioque vere
Tabuit Hæmus.
Cæcus eſt ignis ſtimulatus ira,
Nec regi curat, patiturve frænos:
Haud timet mortem, cupit ire in ipſos
Obvius enſes.
Parcite, ô divi, veniam precamur,
Vivat ut tutus mare qui ſubegit.
Sed furit vinci dominus profundi
Regna ſecundo.
Auſus æternos agitare currus,
Immemor metæ juvenis paternæ,
Quos polo ſparſit furioſus ignes;
Ipſe recepit.
Conſtitit nulli via nota magno.
Vade, qua tutum populo priori:
Rumpe nec ſancti, violente, mundi

Fœdera

Fœdera ſancta.

Quiſquis audacis tetigit carinæ
Nobiles ramos, nemoriſque ſacri
Pelion denſa ſpoliavit umbra:
Quiſquis intravit ſcopulos vagantes,
Et tot emenſus pelagi labores,
Barbara funem religavit ora,
Raptor externi rediturus auri;
Exitu diro temerata ponti
Jura piavit.

Exigit pœnas mare provocatum.
Tiphys imprimis domitor profundi,
Liquit indocto regimen magiſtro;
Littore externo procul à paternis
Occidens regnis, tumuloque vili
Tectus, ignotas jacet inter umbras.
Aulis amiſſi memor inde regis
Portubus lentis retinet carinas,
Stare querentes.

Illi vocali genitus Camæna:
Cujus ad chordas modulante plectro
Reſtitit torrens, ſiluere venti,
Cui ſuo cantu volucris relicto,
Adfuit tota comitante ſylva,
Thracios ſparſus jacuit per agros;
Ad caput tractus fluvialis Hebri:
Contigit notam Styga, Tartarumque,
Non rediturus.

Stravit Alcides Aquilone natos,
Patre Neptuno genitum necavit,
Sumere innumeras ſolitum figuras:
Ipſe poſt terræ pelagique pacem,
Poſt feri Ditis patefacta regna,
Vivus ardenti recubans in OEta,
Præbuit ſævis ſua membra flammis,
Tabe conſumptus gemini cruoris,
Munere nuptæ.

Stravit Ancæum violentus ictu
Setiger. fratres Meleagre matris
Impius mactas; moreriſque dextra
Matris iratæ. meruere cuncti.
Morte quod crimen tener expiavit
Herculi magno puer irrepertus?
Raptus eſt tutas puer inter undas.
Ite nunc fortes; perarate pontum
Sorte timenda.

Idmonem, quamvis bene fata noſſet;

Condidit ſerpens Libycis arenis.
Omnibus verax, ſibi falſus uni
Concidit Mopſus, caruitque Thebis,
Ille ſi vere cecinit futura.
Exul erravit Thetidis maritus.
Igne fallaci nociturus Argis
Nauplius præceps cadit in profundum.
Crimini pœnas patrio pependit,
Fulmine & ponto moriens Oileus.
Conjugis fatum redimens Pheræi
Vxor impendit animam marito.
Ipſe qui prædam ſpoliumque juſſit
Aureum prima revehi carina,
Vſtus accenſo Pelias aheno
Arſit anguſtas vagus inter undas.
Iam ſatis divi mare vindicaſtis:
Parcite juſſo.

ACTVS QVARTVS.

NVTRIX.

PAvet animus, horret, magna pernicies adeſt.
Immane quantum augeſcit, & ſemet dolor
Accendit ipſe, vimque præteritam integrat.
Vidi furentem ſæpe, & aggreſſam Deos,
Cœlum trahentem: majus his, majus parat
Medea monſtrum. namque ut attonito gradu
Evaſit; & penetrale funeſtum attigit;
Totas opes effudit, & quidquid diu
Etiam ipſa timuit, promit, atque omnem explicat
Turbam malorum: arcana, ſecreta, abdita,
Et triſte læva complicans ſacrum manu,
Peſtes vocat, quaſcunque ferventis creat
Arena Libyæ; quaſque perpetua nive
Taurus coercet, frigore Arctoo rigens;
Et omne monſtrum. tracta magicis cantibus
Squammea latebris turba deſertis adeſt.
Heic fera ſerpens corpus immenſum trahit,
Trifidamque linguam exertat, & quærens quibus
Mortifera veniat, carmine audito ſtupet,
Tumidumque nodis corpus aggeſtis plicat,
Cogitque in orbes. parva ſunt, inquit, mala,
Et vile telum eſt, ima quod tellus creat:
Cœlo petam venena. jam nunc tempus eſt
Aliquid movere fraude vulgari altius.
Huc ille, vaſti more torrentis jacens
Deſcendat anguis: cujus immenſos duæ
Major minorque ſentiunt nodos feræ;

Major Pelaſgis, apta Sidoniis minor.
Preſſaſque tandem ſolvat Ophiuchus manus.
Viruſque fundat. adſit ad cantus meos
Laceſſere auſus gemina Python numina,
Et Hydra, & omnis redeat Herculea manu
Succiſa ſerpens cæde ſe reparans ſua.
Tu quoque relictis pervigil Colchis ades,
Sopite primum cantibus ſerpens meis.
Poſtquam evocavit omne ſerpentum genus,
Congerit in unum frugis infauſtæ mala:
Quæcunque generat invius ſaxis Eryx;
Quæ fert opertis hieme perpetua jugis
Sparſus cruore Caucaſus Promethei;
Pharetraque pugnax Medus, aut Parthus levis;
Et queis ſagittas divites Arabes linunt;
Aut quos ſub axe frigido ſuccos legunt
Lucis Suevi nobiles Hercyniis.
Quodcunque tellus vere nidifico creat;
Aut rigida cum jam bruma diſcuſſit decus
Nemorum, & nivali cuncta conſtrinxit gelu.
Quodcunque gramen flore mortifero viret,
Diruſve tortis ſuccus in radicibus
Cauſſas nocendi gignit, attrectat manu.
Æmonius illas contulit peſtes Athos;
Has Pindus ingens; illa Pangæi jugis
Teneram cruenta falce depoſuit comam:
Has lavit altum gurgitem Tigris premens;
Danubius illas; has per arentes plagas
Tepidis Hydaſpes gemmifer currens aquis,
Nomenque terris qui dedit Bætis ſuis;
Heſperia pulſans maria languenti vado:
Hæc paſſa ferrum eſt, dum parat Phœbus diem;
Illius alta nocte ſucciſus frutex:
At hujus ungue ſecta cantato ſeges
Mortifera carpit gramina, ac ſerpentium
Saniem exprimit; miſcetque & obſcœnas aves,
Mæſtique cor bubonis, & raucæ ſtrigis
Exſecta vivæ viſcera. hæc ſcelerum artifex
Diſcreta ponit: his rapax vis ignium;
His gelida pigri frigoris glacies ineſt.
Addit venenis verba, non illis minus
Metuenda. ſonuit ecce veſano gradu,
Canitque: mundus vocibus primis tremit.

MEDEA.

VOS precor vulgus ſilentum, voſque ferales deos,

Et Chaos cæcum, atque opacam Ditis umbroſi
domum,
Tartari ripis ligatos ſquallidę mortis ſpecus, (vos
Suppliciis animę remiſſis currite ad thalamos no-
Rota reſiſtat mēbra torquens; tangat Ixion humū;
Tantalus ſecurus undas hauriat Pirenidas.
Gravior poena ſedeat conjugis ſocero mei:
Lubricus per ſaxa retro Siſyphum volvat lapis.
Vos quoq; urnis quas foratis irritus ludit labor,
Danaides, coire, veſtras hic dies quærit manus.
Nunc meis vocata ſacris noctium ſidus veni,
Peſſimos induta vultus; fronte non una minax.
Tibi more gentis vinculo ſolvens comam,
Secreta nudo nemora luſtravi pede.
Et evocavi nubibus ſiccis aquas;
Egique ad imum maria. & Oceanus graves
Interius undas æſtibus victis dedit.
Pariterque mundus lege confuſa ætheris
Et Solem & aſtra vidit; & vetitum mare
Tetigiſtis Vrſæ, temporum flexi vices:
Æſtiva tellus floruit cantu meo:
Meſſem coacta vidit hibernam Ceres:
Violenta Phaſis vertit in fontem vada:
Et Iſter in tot ora diviſus, truces
Compreſſit undas in omnibus ripis piger.
Sonuere fluctus, tumuit inſanum mare
Tacente vento: nemoris antiqui domus
Amiſit umbram, vocis imperio meæ.
Die relicto Phœbus in medio ſterit:
Hyadeſque noſtris cantibus motæ labant.
Adeſſe ſacris tempus eſt, Phœbe, tuis.
Tibi hæc cruenta ſerta texuntur manu.
Novena quæ ſerpens ligat:
Tibi hæc Typhœus membra qui diſcors tulit,
Qui regna concuſſit Iovis.
Vectoris iſtic perfidi ſanguis ineſt,
Quem Neſſus exſpirans dedit.
OEtæus illo cinere defecit rogus
Qui virus Herculeum bibit.
Piæ ſororis, impiæ matris facem,
Vltricis Althεæ vides.
Reliquit iſtas invio plumas ſpecu
Harpya, dum Zetum fugit.
His adice pinnas ſauciæ Stymphalidos,
Lernæa paſſæ ſpicula.
Sonuiſtis aræ; tripodas agnoſco meos,
Favente commotos Dea.

Video

Video Triviæ currus agiles,
Non quos pleno lucida vultu
Pernox agitat; ſed quos facie
Lurida mæſta, cum Theſſalicis
Vexata minis, cœlum freno
Propiore legit. ſic face triſtem
Pallida lucem funde per auras;
Horrore novo terre populos;
Inque auxilium Dictynna tuum
Precioſa ſonent æra Corinthi.
Tibi ſanguineo ceſpite ſacrum
Solenne damus: tibi de medio
Rapta ſepulchro fax nocturnos
Suſtulit ignes: tibi mota caput
Flexæ voces cervice dedi:
Tibi funereo de more jacens
Paſſos vincit vitta capillos:
Tibi jactatur triſtis Stygia
Ramus ab unda: tibi nudato
Pectore Mænas ſacro feriam
Brachia cultro.
Manet noſter ſanguis ad aras.
Aſſueſce, manus, ſtringere ferrum,
Caroſque pati poſſe cruores.
Sacrum laticem percuſſa dedi.
Quod ſi nimium ſæpe vocari
Quereris, votis ignoſce, precor.
Cauſſa vocandi, Perſei, tuos
Sæpius arcus, una atque eadem
Semper. Iaſon. tu nunc veſtes
Tinge Creuſæ, quas cum primum
Sumpſerit, imas urat ſerpens
Flamma medullas. ignis fulvo
Cluſus in auro latet obſcurus;
Quem mihi cœli qui furta luit,
Viſcere fœto dedit, & docuit
Condere vires arte, Prometheus.
Dedit & tenui ſulphure tectos
Mulciber ignes: & vivacis
Fulgura flammæ de cognato
Phaethonte tuli. habeo mediæ
Dona Chimæræ: habeo flammas
Uſto tauri gutture raptas;
Quas permiſto felle Meduſæ,
Tacitum juſſi ſervare malum.
Adde venenis ſtimulos, Hecate,
Doniſque meis ſemina flammæ

Condita ſerva. fallant viſus,
Tactuſque ferant; meet in pectus
Venaſque calor: ſtillent artus.
Oſſaque fument; vincatque ſuas
Flagrante coma nova nupta faces.
Vota tenentur, ter latratus
Audax Hecate dedit, & ſacros
Edidit ignes face luctifera.
Peracta vis eſt omnis, huc gnatos voca,
Pretioſa per quos dona nubenti feras.
Ite, ite nati, matris infauſtæ genus,
Placate vobis munere, & multa prece
Dominam & novercam. vadite, & celeres domum
Referte greſſus, ultimo amplexu ut fruar.

CHORVS.

QVonam cruenta Mænas
Præceps amore ſævo
Rapitur? quod impotenti
Facinus parat furore?
Vultus citatus ira
Riget; & caput feroci
Quatiens ſuperba motu
Regi minatur ultro.
Quis credat exulantem?
Flagrant genæ rubentes,
Pallor fugat ruborem,
Nullum vagante forma
Servat diu colorem.
Huc fert pedes, & illuc,
Vt tigris orba gnatis,
Curſu furente luſtrat
Gangeticum nemus: ſic
Frenare neſcit iras
Medea, non amores.
Nunc ira amorque cauſam
Iunxere: quid ſequetur?
Quando efferet Pelaſgis
Nefanda Colchis arvis
Greſſum, metuque ſolvet
Regnum, ſimulque reges?
Nunc Phœbe mitte curſus
Nullo morante loro;
Nox condat alma lucem.
Mergat diem timendum
Dux noctis Heſperugo.

ACTVS

ACTVS QVINTVS.

NVNCIVS. CHORVS.
NVTRIX. MEDEA.
IASON.

PEriere cuncta, concidit regni ſtatus,
Gnata atque genitor cinere permiſto jacent.
CHO. Qua fraude capti? NV. Qua ſolent reges capi;
Donis. CH. In illis eſſe quis potuit dolus?
NVN. Et ipſe miror, vixque jam facto malo
Potuiſſe fieri credo. CH. Quis cladis modus?
NVN. Avidus per omnem regiæ partem furit,
Vt juſſus ignis: jam domus tota occidit;
Vrbi timetur. CHO. Vnda flammas opprimat.
NVN. Et hoc in iſta clade mirandum accidit:
Alit unda flammas, quoque prohibetur magis,
Magis ardet ignis: ipſa præſidia occupat.
NVT. Effer citatum ſede Pelopeja gradum,
Medea: præceps quaſlibet terras pete.
ME. Egon' ut recedam? ſi profugiſſem prius,
Ad hoc redirem. nuptias ſpecto novas.
Quid anime ceſſas? ſequere felicem impetum.
Pars ultionis iſta, qua gaudes, quota eſt?
Amas adhuc furioſa? ſic ſatis eſt tibi
Celebs Iaſon? quære pœnarum genus
Haud uſitatum: jamque ſic temet para.
Fas omne cedat, abeat expulſus pudor:
Vindicta levis eſt, quam ferunt parvæ manus.
Incumbe in iras, teque languentem excita,
Penituſque veteres pectore ex imo impetus,
Violentius hauri: quidquid admiſſum eſt adhuc,
Pietas vocetur. hoc age: & faxo, ſciant
Quam levia fuerint, quamque vulgaris notæ
Quæ commodavi ſcelera. præluſit dolor
Per iſta noſter. quid manus poterant rudes
Audere magnum? quid puellaris furor?
Medea nunc ſum: crevit ingenium malis.
Iuvat juvat rapuiſſe fraternum caput,
Artus juvat ſecuiſſe, & arcano patrem
Spoliaſſe ſacro. juvat in exitium ſenis
Armaſſe natas. quære materiam dolor,
Ad omne facinus non rudem dextram afferens.
Quo te igitur ira mittis? aut quæ perfido
Intendis hoſti tela? quid ferox

Decrevit animus intus, & nondum ſibi
Audet fateri. ſtulta properavi nimis.
Ex pellice utinam liberos hoſtis meus
Aliquos haberet! quidquid ex illo tuum eſt,
Creuſa peperit. placuit hoc pœnæ genus,
Meritoque placuit: ultimum magno ſcelus
Animo parandum eſt. liberi quondam mei,
Vos pro paternis ſceleribus pœnas date.
Cor pepulit horror, membra torpeſcunt gelu,
Pectuſque tremuit; ira diſceſſit loco,
Materque tota conjuge expulſa redit.
Egon' ut meorum liberûm ac prolis meæ
Fundam cruorem? melius ah demens furor.
Incognitum iſtud facinus, ac dirum nefas
A me quoque abſit. quod ſcelus miſeri luent?
Scelus eſt Iaſon genitor, & majus ſcelus
Medea mater. occidant: non ſunt mei.
Pereant: mei ſunt. crimine & culpa carent,
Sunt innocentes. fateor: & frater fuit.
Quid anime titubas? ora quid lachrimæ rigant?
Variamque nunc huc ira nunc illuc amor
Diducit? anceps æſtus incertam rapit.
Vt ſæva rapidi bella cum venti gerunt;
Vtrimque fluctus maria diſcordes agunt,
Dubiumque pelagus fervet: haud aliter meum
Cor fluctuatur; ira pietatem fugat,
Iramque pietas. cede pietati dolor.
Huc cara proles, unicum afflictæ domus
Solamen, huc vos ferte, & infuſos mihi
Conjungite artus: habeat incolumes pater,
Dum & mater habeat. urget exilium, ac fuga.
Iam jam meo rapientur avulſi ſinu,
Flentes, gementes: oſculis pereant patris;
Periere matris. rurſus increſcit dolor,
Et fervet odium: repetit inviſam manum
Antiqua mentis ira. qua ducis ſequor.
Vtinam ſuperbæ turba Tantalidos meo
Exiſſet utero, biſque ſeptenos parens
Natos tuliſſem! ſterilis in pœnas fui.
Fratri patrique quod ſat eſt, peperi duos.
Quonam iſta tendit turba Furiarum impotens?
Quem quærit? aut quo flammeos ictus parat?
Aut cui cruentas agmen infernum faces
Intentat? ingens anguis excuſſo ſonat
Tortus flagello: quem trabe infeſta petit
Megæra? cujus umbra diſperſis venit
Incerta membris? frater eſt, pœnas petit.

Dabimus

Dabimus : ſed omnes fige luminibus faces :
Lania, perure, pectus en furiis patet.
Diſcedere à me frater ultrices Deas,
Maneſque ad imos ire ſecuras jube :
Mihi me relinque, & utere hac frater manu,
Quæ ſtrinxit enſem : victima manes tuos
Placamus iſta. quid repens affert ſonus?
Parantur arma, meque in exitium petunt.
Excelſa noſtræ tecta conſcendam domus
Cæde inchoata. perge tu mecum comes;
Tuum quoque ipſe corpus hinc mecum avehe,
Nunc hoc age anime : non in occulto tibi eſt
Perdenda virtus, approba populo manum.
IA. Quicunque regum es cladibus fidus, dolens,
Concurre, ut ipſam ſceleris auctorem horridi
Capiamus : huc, huc fortis armigeri cohors
Conferte tela; vertite ex imo domum.
ME. Iam, jam recepi ſceptra, germanum, patrem;
Spoliumque Colchi pecudis auratæ tenent;
Rediere regna; rapta virginitas redit.
O placida tandem numina! ô feſtum diem!
O nuptialem! vade, perfectum eſt ſcelus;
Vindicta nondum : perage, dum faciunt manus.
Quid nunc moraris anime? quid dubitas potens?
Iam cecidit ira : pœnitet, facti pudet.
Quid miſera feci? miſera pœniteat licet;
Feci. voluptas magna me invitam ſubit:
Et ecce creſcit : deerat hoc unum mihi,
Spectator ipſe. nil adhuc factum reor.
Quidquid ſine iſto fecimus ſceleris, periit.
IA. En ipſa tecti parte præcipiti imminet.
Huc rapiat ignes aliquis, ut flammis cadat
Suis peruſta. ME. Congere extremum tuis
Natis Iaſon funus, ac tumulum ſtrue.
Conjux ſocerque, juſta jam functis habent
A me ſepulti : natus hic fatum tulit :
Hic te vidente dabitur exitio pari.
IA. Per numen omne, perque communes fugas,
Toroſque, quos non noſtra violavit fides,
Jam parce nato : ſi quod eſt crimen, meum eſt :
Me dede morti, noxium macta caput.
ME. Hac qua recuſas, qua doles, ferrum exigam;
I nunc ſuperbe, virginum thalamos pete;
Relinque matres. IA. Vnus eſt pœnæ ſatis.
ME. Si poſſet una cæde ſatiari manus,
Nullum petiſſet. ut duos perimam, tamen
Nimium eſt dolori numerus anguſtus meo.

In matre ſi quod pignus etiamnum latet,
Scrutabor enſe viſcera, & ferro extraham.
IA. Iam perage cœptũ facinus, haud ultra precor;
Moramque ſaltem ſuppliciis dona meis.
ME. Perfruere lento ſcelere, ne propera dolor.
Meus dies eſt: tempore accepto utimur.
IA. Infeſta memet perime. ME. Miſereri jubes.
Bene eſt, peractum eſt. plura non habui dolor,
Quæ tibi litarem. lumina huc tumida alleva
Ingrate Iaſon; conjugem agnoſcis tuam?
Sic fugere ſoleo. patuit in cœlum via.
Squammoſa gemini colla ſerpentes jugo
Summiſſa præbent: recipe jam natos parens.
Ego inter auras aliti curru vehar.
IA. Per alta vade ſpacia ſublimi æthere:
Teſtare nullos eſſe, qua veheris, deos.

L. ANNÆI
SENECÆ
AGAMEMNON.

Perſonæ.

THYESTES.	EVRYBATES.
CLYTEMNESTRA.	CASSANDRA.
NVTRIX.	AGAMEMNON.
ÆGISTHVS.	ELECTRA.
CHORVS.	STROPHIVS.

ACTVS PRIMVS.

THYESTES.

OPaca linquens Ditis inferni loca,
Adſum profundo Tartari emiſſus ſpecu,
Incertus utras oderim ſedes magis.
Fugio Thyeſtes inferos, ſuperos fugo:
En horret animus, & pavor membra excutit:
Video paternos; imo fraternos lares.
Hoc eſt vetuſtum Pelopiæ limen domus.
Hinc auſpicari regium capiti decus,
Mos eſt Pelaſgis. hoc ſedent alti toro,
Quibus ſuperba ſceptra geſtantur manu.
Locus heic habendæ curiæ: heic epulis locus.

Libet reverti. nonne vel triſtes lacus
Incolere ſatius? nonne cuſtodem Stygis
Trigemina nigris colla jactantem jubis?
Vbi ille celeri corpus evinctus rotæ
In ſe refertur: ubique per adverſum irritus
Redeunte toties luditur ſaxo labor:
Vbi tondet ales avida fecundum jecur:
Et inter undas fervida exuſtus ſiti
Aquas fugaces ore decepto appetit;
Pœnas daturus cœlitum dapibus graves.
Sed ille noſtræ pars quota eſt culpæ ſenex?
Reputemus omnes: quos ob infandas manus
Quæſitor urna Gnoſſius verſat reos:
Vincam Thyeſtes ſceleribus cunctos meis,
A fratre vincar. liberis plenus tribus
In me ſepultis, viſcera exedi mea.
Nec hactenus, fortuna maculavit patrem;
Sed majus aliud auſa commiſſo ſcelus:
Natæ nefandos petere concubitus jubet.
Non pavidus hauſi dicta, ſed cepi nefas.
Ergo ut per omnes liberos irem parens
Coacta fatis nata fert uterum gravem,
Me patre dignum. verſa natura eſt retro:
Avo parentem, (pro nefas!) patri virum,
Natis nepotes miſcui, nocti diem.
Sed ſera tandem reſpicit feſſos malis
Poſt fata demum ſortis inceſtæ fides.
Rex ille regum, ductor Agamemnon ducum,
Cujus ſecutæ mille vexillum rates,
Iliaca velis maria texerunt ſuis:
Poſt dena Phœbi luſtra devicto Ilio
Adeſt, daturus conjugi jugulum ſuæ.
Iam, jam natabit ſanguine alterno domus,
Enſes, ſecures, tela, diviſum gravi
Ictu bipennis regium video caput.
Iam ſcelera prope ſunt, jam dolus, cædes, cruor,
Parantur epulæ. cauſſa natalis tui
Ægiſthe venit. quid pudor vultus gravat?
Quid dextra dubio trepida conſilio labat?
Quid ipſe temet conſulis, torques, rogas,
An deceat hoc te? reſpice ad matrem, decet.
Sed cur repente noctis æſtivæ vices
Hiberna longa ſpacia producunt mora?
Aut quid cadentes detinet ſtellas polo?
Phœbum moramur: redde jam mundo diem.

CHO

CHORVS.

O Regnorum magnis fallax
Fortuna bonis, in præcipiti
Dubioque nimis excelſa locas.
Nunquam placidam ſceptra quietem,
Certumve ſui tenuere diem.
Alia ex alia cura fatigat,
Vexatque animos nova tempeſtas.
Non ſic Libycis Syrtibus æquor
Furit alternos volvere fluctus;
Non Euxini turget ab imis
Commota vadis unda, nivali
Vicina polo; ubi cæruleis
Immunis aquis, lucida verſat
Plauſtra Bootes; ut præcipites
Regum caſus Fortuna rotat.
Metui cupiunt, metuique timent.
Non nox illis alma receſſus
Præbet tutos; non curarum
Somnus domitor pectora ſolvit:
Quas non arces ſcelus alternum
Dedit in præceps? impia quas non
Arma fatigant? jura, pudorque,
Et conjugii ſacrata fides,
Fugiunt aulas: ſequitur triſtis
Sanguinolenta Bellona manu,
Quæque ſuperbos urit Erinnys,
Tumidas ſemper comitata domos:
Quas in planum quælibet hora
Tulit ex alto. licet arma vacent,
Ceſſentque doli; ſidunt ipſo
Pondere magna, ceditque oneri
Fortuna ſuo. vela ſecundis
Inflata notis, ventos nimium
Timuere ſuos. nubibus ipſis
Inſerta caput turris pluvio
Vapulat Auſtro: denſaſque nemus
Spargens umbras, annoſa videt
Robora frangi. feriunt celſos
Fulmina colles. corpora morbis
Majora patent: & cum in paſtus
Armenta vagos vilia currunt,
Placet in vulnus maxima cervix.
Quidquid in altum fortuna tulit;
Ruitura levat. modicis rebus
Longius ævum eſt. felix mediæ

Quiſquis

Quiſquis turbæ ſorte quietus,
Aura ſtringit litora tuta;
Timiduſque mari credere cymbam,
Remo terras propiore legit.

ACTVS SECVNDVS.

CLYTÆMNESTRA. NVTRIX.

Quid ſegnis anime tuta conſilia expetis?
Quid fluctuaris? cluſa jam melior via eſt.
Licuit pudicos conjugis quondam toros,
Et ſceptra caſta vidua tutari fide.
Periere mores, jus, decus, pietas, fides,
Et qui redire, cum perit, neſcit pudor.
Da frena, & omnem prona nequitiam incita.
Per ſcelera ſemper ſceleribus tutum eſt iter.
Tecum ipſa nunc evolve femineos dolos,
Quod ulla conjux perfida, atque impos ſui,
Amore cæco; quod novercales manus
Auſæ, quod ardens impia virgo face,
Phaſiaca fugiens regna Theſſalica trabe:
Ferrum, venena, vel Mycenæa domo,
Conjuncta ſocio, profuge furtivâ rate.
Quid timida loqueris furta, & exilium, & fugas?
Soror iſta fecit: te decet majus nefas.
NV. Regina Danaum, inclytum Ledæ genus,
Quid tacita verſas? quidve conſilii impotens
Tumido feroces impetus animo geris?
Licet ipſa ſileas, totus in vultu eſt dolor.
Proin quidquid eſt, da tempus ac ſpacium tibi:
Quod ratio nequiit, ſæpe ſanavit mora.
CL. Majora cruciant, quam ut moras poſſim pati.
Flammæ medullas & cor exurunt mecum:
Mixtus dolori ſubdidit ſtimulos timor:
Invidia pulſat pectus, hinc animum jugo
Premit Cupido turpis, & vinci vetat,
Et inter iſtas mentis obſeſſæ faces,
Feſſus quidem, & dejectus, & peſſundatus
Pudor rebellat. fluctibus variis agor:
Vt cum hinc profundũ ventus, hinc æſtus rapit,
Incerta dubitat unda, cui cedat malo.
Proinde omiſi regimen è manibus meis:
Quocunque me ira, quo dolor, quo ſpes feret,
Huc ire pergam: fluctibus dedam ratem.
Vbi animus errat, optimum eſt caſum ſequi.
NV. Cæca eſt temeritas, quæ petit caſum ducem.
CL. Cui ultima eſt fortuna, quid dubiam timet?

NV. Tuta eſt, latetque culpa, ſi pateris, tua.
CL. Perlucet omne regiæ vitium domus.
NV Piget prioris, & novum crimen ſtruis?
CL. Res eſt profectò ſtulta, nequitiæ modus.
NV. Quod metuit, auget, qui ſcelus ſcelere obruit.
CL. Et ferrum & ignis ſæpe medicinæ loco eſt.
NV. Extrema primo nemo tentavit loco.
CL. Capienda rebus in malis præceps via eſt.
NV. At te reflectat conjugii nomen ſacrum.
CL. Decem per annos vidua reſpiciam virum?
NV. Meminiſſe debes ſobolis ex illo tuæ.
CL. Equidem & jugales filiæ memini faces;
Et generum Achillem. præſtitit matri fidem.
NV. Redemit illa claſſis immotæ moras,
Et maria pigro fixa languore impulit.
CL. Pudet pigetque! Tyndaris cœli genus,
Luſtrale claſſi Doricæ peperit caput!
Revolvit animus virginis thalamos meæ,
Quos ille dignos Pelopia fecit domo,
Cum ſtetit ad aras ore ſacrilego pater
Quaſi nuptiales: horruit Calchas ſuæ
Reſponſa vocis, & recedentes focos.
O ſcelera ſemper ſceleribus vincens domus!
Cruore ventos emimus, bellum nece.
NV. Sed vela pariter mille fecerunt rates.
CL. Non eſt ſoluta proſpero claſſis Deo:
Ejecit Aulis impias portu rates.
Sic auſpicatus bella, non melius gerit,
Amore captæ, captus; immotus prece,
Sminthea tenuit ſpolia Phœbei ducis,
Ardore ſacræ virginis jam tum furens.
Non illum Achilles flexit indomitus minis;
Non ille ſolus fata qui mundi videt,
In nos fidelis augur, in captas levis;
Non populus æger, & relucentes rogi.
Inter ruentis Græciæ ſtragem ultimam
Sine hoſte victus marcet, ac Veneri vacat,
Reparatque amores: neve deſertus foret
A pellice unquam barbara celebs torus,
Ablatam Achilli diligit Briſeida:
Nec rapere puduit è ſinu vulſam viri.
En Paridis hoſtem! nunc novum vulnus gerens,
Amore Phrygiæ vatis incenſus furit:
Et poſt trophæa Troica, ac verſum Ilium,
Captæ maritus remeat, & Priami gener.
Accingere anima, bella non levia apparas:
Scelus occupandũ eſt. pigra, quem exſpectas diem?

Pelopia Phrygiæ ſceptra dum teneant nurus?
An te morantur virgines viduæ domi,
Patrique Oreſtes ſimilis? horum te mala
Ventura moveant, turbo queis rerum imminet.
Quid miſera ceſſas? en adeſt natis tuis
Furens noverca. per tuum, ſi aliquid nequit,
Latus exigatur enſis, & perimat duos.
Miſce cruorem, perde pereundo virum.
Mors miſera non eſt, commori cum quo velis.
NV. Regina frena temet & ſiſte impetum;
Et quanta tentes, cogita. victor venit
Aſiæ ferocis, ultor Europæ, trahens
Captiva Pergama, & diu victos Phrygas.
Hunc fraude nunc conaris & furto aggredi?
Quem non Achilles enſe violavit fero,
Quamvis procacem torvus armaſſet manum;
Non melior Ajax, morte decreta furens;
Non ſola Danais Hector & bello mora;
Non tela Paridis certa; non Memnon niger;
Non Xanthus armis corpora immiſtis gerens;
Fluctuſque Simois cæde purpureos agens,
Non nivea proles Cycnus æquorei Dei;
Non bellicoſa Threſſa cum Rheſo phalanx;
Non picta pharetras, & ſecurigera manu
Peltata Amazon, hunc domi reducem paras
Mactare, & aras cæde maculare impia?
Vltrix inultum Græcia hoc facinus feret?
Equos & arma, claſſibuſque horrens fretum
Propone, & alto ſanguine exundans ſolum,
Et tota captæ fata Dardaniæ domus,
Regeſta Danais. comprime affectus truces,
Mentemque tibimet ipſa pacifica tuam.

ÆGISTHVS. CLYTEMNESTRA.

QVod tempus animo ſemper ac mente horrui,
Adeſt profecto, rebus extremum meis.
Quid terga vertis, anime? quid primo impetu
Deponis arma? crede perniciem tibi,
Et dira ſævos fata moliri deos.
Oppone cunctis vile ſuppliciis caput,
Ferrumque & ignes pectore adverſo excipe.
CL. AEgiſthe non eſt poena ſic nato mori.
AEG. Tu nos pericli ſocia, tu Leda ſata
Comitare tantum; ſanguinem reddet tibi
Ignavus iſte ductor, ac fortis pater.
Sed quid trementes circuit pallor genas,
Iacenſque vultus languido obtutu ſtupet? CL. Amor

CL. Amor jugalis vincit, ac flectit retro,
Remeemus illuc unde non decuit prius
Abire, ſic nunc caſta repetatur fides.
Nam ſera nunquam eſt ad bonos mores via.
Quem pœnitet peccaſſe, pæne eſt innocens.
ÆG. Quo raperis amens? credis aut ſperas tibi
Agamemnonis fidele conjugium: ut nihil
Subeſſet animo, quod graves faceret metus;
Tamen ſuperba & impotens flatu nimis
Fortuna magno, ſpiritus tumidos daret.
Gravis ille ſociis ſtante adhuc Troja fuit:
Quid rere ad animum ſuapte natura trucem,
Trojam addidiſſe? rex Mycenarum fuit;
Veniet tyrannus. proſpera animos efferunt.
Effuſa circa pellicum quanto venit
Turba apparatu! ſola ſed longe eminet,
Tenetque regem famula veridici Dei.
Fereſne thalami victa conſortem tui?
At illa nolet. ultimum eſt nuptæ malum,
Palam mariti poſſidens pellex domum.
Nec regna ſocium ferre, nec tedæ ſciunt.
CL. Ægiſthe, quid me rurſus in præceps rapis,
Iramque flaminis jam reſidentem excitas?
Permiſit aliquid victor in captas ſibi?
Non conjugē hoc reſpicere, non dominam decet,
Lex alia ſolio eſt, alia privato toro,
Quid quod ſeveras ferre me leges viro
Non patitur animus, turpis admiſſi memor?
Det ille veniam facile, cui venia eſt opus.
ÆG. Ita eſt: paciſci mutuam veniam licet.
Ignota tibi ſunt jura regnorum? haud nova.
Nobis maligni judices, æqui ſibi;
Id eſſe regni maximum pignus putant,
Si quidquid aliis non licet, ſolis licet.
CL. Ignovit Helenæ: juncta Menelao redit,
Quæ Europam & Aſiam paribus afflixit malis.
ÆG. Sed nulla Atriden Venere furtiva abſtulit,
Nec cepit animum conjugi obſtrictum ſuæ.
Iam crimen ille quærit, & cauſſas parat.
Nil eſſe crede turpe commiſſum tibi:
Quid honeſta prodeſt vita flagitio carens?
Ubi dominus odit, fit nocens, non quæritur.
Spartamne repetes ſpreta & a tanto viro,
Patriaſque ſedes, profuga? non dant exitum
Repudia regum: ſpe metum falſa levas.
CL. Delicta novit nemo, niſi fidus, mea.
ÆG. Non intrat unquam regium limen fides.

CL. Opi-

Google

CL. Opibus merebor, ut fidem precio obligem.
ÆG. Precio parata, vincitur precio fides.
CL. Surgit reſiduus priſtinæ mentis pudor.
Quid obſtrepis? quid voce blandiloqua mala
Conſilia dictas? ſcilicet nubet tibi
Regum relicto rege generoſa exuli?
ÆG. Et cur Atrida videor inferior tibi,
Natus Thyeſte? CL. Si parum eſt, adde & nepos.
ÆG. Auctore Phœbo gignor, haud generis pudet.
CLY. Phœbum nefandæ ſtirpis auctorem vocas,
Quem nocte ſubita frena revocantem ſua
Cælo expuliſtis, quid deos probro advocas,
Surripere doctus fraude geniales toros,
Quem Venere tantum ſcimus illicita virum?
Secede propere: dedecus claræ domus
Aſporta ab oculis. hæc vacat regi ac viro.
AEG. Exilia mihi ſunt haud nova; aſſuevi malis.
Si tu imperas regina, non tantum domo
Argisve cedo: nil moror juſſu tuo
Aperire ferro pectus ærumnis grave.
CL. Siquidem hoc cruenta Tyndaris fieri ſinam,
Quæ invita peccat, debet & culpæ fidem,
Secede mecum potius, ne rerum ſtatum
Dubium ac minacem juncta conſilia explicent.

CHORVS.

CAnite ô pubes inclyta Phœbum.
Tibi feſta caput turba coronat;
Tibi virgineas laurum quatiens
De more comas innuba fudit;
Stirps Inachia tu quoque noſtros
Thebana manus comitare choros,
Quæque Eraſini gelidos fontes,
Quæque Eurotam, quæque virenti
Tacitum ripa bibis Iſmenon,
Quam fatorum præſcia Manto
Sata Tireſia Latonigenas
Monuit ſacris celebrare deos,
Arcus victor pace relata
Phœbe relaxa; humeroque graves
Levibus telis pone pharetras;
Reſonetque manu pulſa citata
Vocale chelys. nil acre velim,
Magnumque, modis intonet altis:
Sed quale ſoles leviore lyra
Flectere carmen ſimplex; luſus
Cum docta tuos Muſa recenſet.

Licet & chorda graviore ſones:
Quale canebas cum Titanas
Fulmine miſſo fregere dei.
Vel cum montes montibus altis
Superimpoſiti ſtruxere gradus
Trucibus monſtris: ſtetit impoſitus
Pelion Oſſa, pinifer ambos
Preſſit Olympus. Ades ô magni
Soror & conjux conſors ſceptri,
Regia Iuno: tua te colimus
Turba Mycenæ. tu ſollicitum
Supplexque tui numinis Argos
Sola tueris: tu bella manu
Pacemque regis: tu nunc lauros
Agamemnonias accipe victrix:
Tibi multifora tibia buxo
Solenne canit: tibi fila movent
Docta puellæ carmine molli:
Tibi votivam matres Grajæ
Lampada jactant; ad tua conjux
Candida tauri delubra cadit,
Neſcia aratri, nullo collum
Signata jugo. Tuque ô magni
Nata Tonantis inclyta Pallas,
Quæ Dardanias ſæpe petiſti
Cuſpide turres: te permiſto
Matrona minor majorque choro
Colit, & reſerat veniente dea
Templum ſacerdos. tibi nexilibus
Turba coronis redimita venit:
Tibi grandævi laſſique ſenes,
Compote voto reddunt grates,
Libantque manu vina trementi.
Et te, Trivia, grata memores
Voce precamur: tu maternam
Siſtere Delon Lucina jubes,
Huc atque illuc prius errantem
Cyclada ventis; nunc jam ſtabilis
Fixa terras radice tenet;
Reſpuit auras; religatque rates
Aſſueta ſequi: tu Tantalidos
Funera matris victrix numeras.
Stat nunc Sipyli vertice ſummo
Flebile ſaxum & adhuc lachrimas
Marmora fundunt antiqua novas.
Colit impenſe femina virque
Numen geminum. Tuque ante omnes

Pater

Pater ac rector, fulmine pollens,
Cujus nutu ſimul extremi
Tremuere poli, generis noſtri
Iuppiter auctor, cape dona libens:
Abavoſque tuum non degenerem
Reſpice prolem.
Sed ecce vaſto concitus miles gradu
Manifeſta properat ſigna lætitiæ gerens.
Namque haſta ſummo lauream ferro gerit:
Fiduſque regi ſemper Eurybates adeſt.

ACTVS TERTIVS.

EVRYBATES. CLYTEMNESTRA.

Delubra & aras cœlitum, & patrios Lares
Poſt longa feſſus ſpatia, vix credens mihi,
Supplex adoro. vota ſuperis ſolvite:
Telluris altum remeat Argolicæ decus,
Tandem ad penates victor Agamemnon ſuos.
CL. Felix ad aures nuncius venit meas.
Vbinam petitus per decem conjux mihi
Annos moratur? pelagus, an terras premit?
EV. Incolumis, auctus gloria, laude inclytus,
Reducem expetito littori impreſſit pedem.
CL. Sacris colamus proſperum tandem diem,
Etſi propitios, attamen lentos deos.
Tu pande, vivat conjugis frater mei,
Et pande, teneat quas ſoror ſedes mea.
EV. Meliora votis poſco, & obteſtor deos;
Nam certa fari ſors maris dubii vetat.
Vt ſparſa tumidum claſſis excepit mare,
Ratis videre ſocia non potuit ratem.
Quin ipſe Atrides æquore immenſo vagus,
Graviora pelago damna, quam bello tulit,
Remeatque victo ſimilis, exiguas trahens
Laceraſque victor claſſe de tanta rates.
CL. Quis, fare, noſtras hauſerit caſus rates,
Aut quæ maris fortuna diſpulerit duces?
EV. Acerba fatu poſcis: infauſtum jubes
Miſcere læto nuncium: refugit loqui
Mens ægra, tantis atque inhorreſcit malis.
CL. Exprome: clades ſcire qui refugit ſuas,
Gravat timorem. dubia plus torquent mala.
EV. Vt Pergamum omne Dorica cecidit face;
Diviſa præda eſt: maria properantes petunt;
Iamque enſe feſſum miles exonerat latus;
Neglecta ſummas ſcuta per puppes jacent;
Ad militares remus aptatur manus; Omniſque

Omniſque nimium longa properanti mora eſt.
Signum recurſus regia ut fulſit rate,
Et clara lentum remigem emovit tuba,
Aurata primas prora ſignavit vias;
Aperitque curſus, mille quos puppes ſecent.
Hinc aura primo lenis impellit rates,
Allapſa velis, unda vix tactu levis
Tranquilla Zephyri mollis afflatu tremit;
Splendetque claſſe pelagus, & pariter latet.
Iuvat videre nuda Trojæ littora,
Iuvat relicti ſola Sigei loca.
Properat juventus omnis adductos ſimul
Lentare remos; adjuvat ventos manu,
Et valida niſu brachia alterno movet:
Sulcata vibrant æquora, & latera increpant;
Dirimuntque canæ cærulum ſpumæ mare.
Vt aura plenos fortior tendit ſinus,
Poſuere tonſas: credita eſt vento ratis:
Fuſuſque tranſtris miles, aut terras procul,
Quantum recedunt vela, fugientes notat;
Aut bella narrat: Hectoris fortis minas,
Curruſque, & empto redditum corpus rogo:
Sparſum cruore regis Herceum Iovem.
Tum qui jacente reciprocus ludit ſalo,
Tumidumque pando tranſilit dorſo mare
Tyrrhenus omni piſcis exſultat freto,
Agitque gyros, & comes lateri adnatat,
Anteire naves lætus, & rurſus ſequi.
Nunc prima tangens roſtra laſcivit chorus,
Milleſimam nunc ambit & luſtrat ratem.
Iam littus omne tegitur, & campi latent,
Et dubia parent montis Idæi juga.
Et jam, quod unum pervicax acies videt,
Iliacus atra fumus apparet nota.
Iam laſſa Titan colla revelabat jugo.
In aſtra jam lux prona, jam præceps dies,
Exigua nubes ſordido creſcens globo,
Nitidum cadentis inquinat Phœbi jubar.
Suſpecta varius occidens fecit freta.
Mox prima cœlum ſparſerat ſtellis. jacent
Deſerta vento vela. tum murmur grave
Majora minitans collibus ſummis cadit,
Tractuque longo littus ac petræ gemunt.
Agitata ventis unda venturis tumet:
Cum luna ſubito conditur, ſtellæ latent,
In aſtra pontus tollitur, cœlum perit,
Nec una nox eſt: denſa tenebras obruit

Caligo,

Caligo, & omni luce ſubducta fretum
Cœlumque miſcet: undique incumbunt ſimul,
Rapiuntque pelagus infimo everſum ſolo
Adverſus Euro Zephyrus, & Boreæ Notus.
Sua quiſque mittunt tela, & infeſti fretum
Emoliuntur. turbo convolvit mare,
Strymonius altas Aquilo contorquet nives,
Libycuſque arenas Auſter ac Syrtes agit,
Nec manet in Auſtro. fit gravis nimbis Notus,
Imbre auget undas. Eurus Orientem movet,
Nabathæa quatiens regna, & Eoos ſinus.
Quid rapidus ora Corus Oceano exerens?
Mundum revelli ſedibus totum ſuis,
Ipſoſque rupto crederes cœlo deos
Decidere, & atrum rebus induci chaos.
Vento reſiſtit æſtus, & ventus retro
Æſtum revolvit. non capit ſeſe mare:
Undaſque miſcent imber & fluctus ſuas.
Nec hoc levamen denique ærumnis datum eſt,
Videre ſaltem, & noſſe quo pereant malo.
Premunt tenebræ lumina, & diræ Stygis
Inferna nox eſt, excidunt ignes tamen,
Et nube dirum fulmen eliſa micat:
Miſeriſque lucis tanta dulcedo eſt malæ;
Hoc lumen optant. Ipſa ſe claſſis premit,
Et prora proræ nocuit, & lateri latus.
Illam dehiſcens pontus in præceps rapit,
Hauritque, & alto redditam revomit mari.
Hæc onere ſidit; illa convulſum latus
Summittit undis: fluctus hanc decimus tegit:
Hæc lacera, & omni decore populato levis,
Fluitat; nec illi vela, nec tonſæ manent,
Nec rectus altas malus antennas ferens,
Sed trunca toto puppis Ionio natat.
Nil ratio & uſus audet: ars ceſſit malis.
Tenet horror artus. omnis officio ſtupet
Navita relicto. remus effugit manus.
In vota miſeros ultimus cogit timor;
Eademque ſuperos Troes & Danai rogant.
Quid fata poſſunt! invidet Pyrrhus patri,
Ajaci Ulyſſes, Hectori Atrides minor,
Priamo Agamemnon. quiſquis ad Trojam jacet,
Felix vocatur; cadere qui meruit manu,
Quem fama ſervat, victa quem tellus premit.
Nil nobile auſos pontus atque undæ ferent?
Ignava fortes fata conſument viros?
Perdenda mors eſt. quiſquis es nondum malis

Satiate tantis coelitum, tandem tuum
Numen ſerena. cladibus noſtris daret
Vel Troja lachrimas, odia ſi durant tua,
Placetque mitti Doricum exitio genus;
Quid hos ſimul perire nobiſcum juvat,
Quibus perimus? ſiſtite infeſtum mare:
Vehit iſta Danaos claſſis & Troas vehit.
Nec plura poſſunt; occupat vocem mare.
Ecce alia clades: fulmine irati Iovis
Armata Pallas, quidquid aut haſta minax,
Aut ægide, aut furore Gorgoneo poteſt,
Aut igne patrio, tentat; & cælo novæ
Spirant procellæ. ſolus invictus malis
Luctatur Ajax: vela cogentem hunc ſua
Tenſo rudente flamma perſtrinxit cadens.
Libratur aliud fulmen: hoc toto impetu
Certum reducta Pallas excuſſit manu,
Imitata patrem: tranſit Ajacem, & ratem,
Ratiſque partem ſecum & Ajacis tulit.
Nil ille motus: ardua ut cautes ſalo
Ambuſtus extat. dirimit inſanum mare,
Fluctuſque rumpit pectore, & navem manu
Complexus in ſe traxit, & cæco mari
Collucet Ajax; omne reſplendet fretum.
Tandem occupata rupe, furibundum intonat;
Superaſſe nunc ſe pelagus, atque ignes: juvat
Viciſſe coelum, Palladem, fulmen, mare.
Non me fugavit bellici terror Dei;
Et Hectorem una ſolus & Martem tuli:
Phœbea nec me tela pepulerunt gradu;
Cum Phrygibus iſtos vicimus. tandem horream,
Aliena inerti tela mitti dextera?
Quid ſi ipſe mittat? plura cum auderet furens,
Tridente rupem ſubruit pulſam pater
Neptunus, imis exerens undis caput.
Solvitque montem: quem cadens ſecum tulit:
Terraque & igne victus & pelago jacet.
Nos alia major naufragos peſtis vocat.
Eſt humilis unda, ſcrupeis mendax vadis,
Vbi ſaxa rapidis clauſa verticibus tegit
Fallax Caphareus. æſtuat ſcopulis fretum,
Fervetque ſemper fluctus alterna vice.
Arx imminet prærupta, quæ ſpectat mare
Vtrimque geminum: Pelopis hinc oras tui,
Et Iſthmon, arcto qui recurvatus ſolo
Ionia jungi maria Phryxeis vetat:
Hinc ſcelere Lemnon nobilem, & hinc Chalcida,
Tardamque

Tardamque ratibus Aulida: hanc arcem occupat
Palamedis ille genitor, & clarum manu
Lumen nefanda vertice è ſummo efferens,
In ſaxa ducit perfida claſſem face.
Hærent acutis rupibus fixæ rates:
Has inopis undæ brevia comminuunt vada;
Pars vehitur, hujus prima pars ſcopulo ſedet;
Hanc alia retro ſpacia relegentem ferit,
Et fracta frangit: jam timent terram rates,
Voluntque maria; cedit in luctum furor.
Poſtquam litatum eſt, Phœbus in lucem redit,
Et damna noctis triſtis oſtendit dies.
CL. Vtrumne doleam, læter an reducem virum
Remeaſſe lætor: vulnus at regni grave
Lugere cogor. redde jam Grajis pater,
Altiſona quatiens regna, placatos deos.
Nunc omne læta fronde veletur caput:
Sacrifica dulces tibia effundat modos,
Et nivea magna victima ante aras cadat.
Sed ecce turba triſtis, incomptæ comas
Iliades adſunt: quas ſuper celſo gradu
Effræna Phœbas entheas laurus quatit.

CHORVS. CASSANDRA.

HEu quam dulce malū mortalibus additum,
Vitæ dirus amor? cum pateat malis
Effugium, & miſeros libera mors vocet,
Portus æterna placidus quiete!
Nullus hunc terror, nec impotens
Procella fortunæ movet,
Aut iniqui flamma Tonantis.
Pax alta nullos civium cœtus
Timet, aut minaces victoris iras;
Non maria aſperis inſana Coris:
Non acies feras,
Pulvereamque nubem,
Motam Barbaricis equitum catervis:
Non urbe cum tota populos cadentes,
Hoſtica muros populante flamma;
Indomitumve bellum. perrumpet omne
Solus contemptor levium deorum,
Qui vultus Acherontis atri,
Qui Styga triſtem non triſtis videt,
Audetque vitæ ponere finem,
Par ille regi, par ſuperis erit.
O quam miſerum eſt neſcire mori!
Vidimus patriam ruentem nocte funeſta.

Cum

Cum Dardana tecta Dorici raparetis ignes,
Non illa bello victa, nec armis,
Vt quondam Herculea cecidit pharetra:
Quam non Pelei Thetidisque natus,
Charuſque Pelidæ nimium feroci
Vicit, acceptis cum fulſit armis,
Fuditque Troas falſus Achilles:
Aut cum ipſe Pelides animos feroces
Suſtulit luctu, celeremque ſaltu
Troades ſummis timuere muris.
Perdidit in malis extremum decus,
Fortiter vinci. reſtitit annis
Troja bis quinis,
Vnius noctis peritura furto.
Vidimus ſimulata dona molis immenſæ;
Danaumque fatale munus duximus noſtra
Creduli dextra; tremuitque ſæpe
Limine in primo ſonipes, cavernis
Conditos reges bellumque geſtans:
Et licuit verſare dolos, ut ipſi
Fraude ſua capti caderent Pelaſgi.
Sæpe commotæ ſonuere parmæ,
Tacitumque murmur percuſſit aures;
Et fremuit male ſubdolo
Parens Pyrrhus Vlyſſi.
Secura metus Troïca pubes,
Sacros gaudet tangere funes;
Hinc æquævi gregis Aſtyanax:
Hinc Æmonio deſponſa rogo,
Ducunt turmas: hæc femineas,
Ille viriles.
Feſtæ matres votiva ferunt
Munera divis, feſti patres
Adeunt aras: unus tota eſt
Vultus in urbe.
Et, quod nunquam poſt Hectoreos
Vidimus ignes, læta eſt Hecube.
Quid nunc primum dolor infelix
Quidve extremum deflere paras?
Mœnia divûm fabricata manu,
Diruta noſtra?
An templa deos ſuper uſta ſuos?
Non vacat iſtis lachrimare malis,
Te magne parens flent Iliades:
Vidi, vidi, ſenis in jugulo,
Telum Pyrrhi vix exiguo
Sanguine tingi.

CA. Cohi-

CA. Cohibete lachrimas, omne quas tẽpus petet,
Troades, & ipſæ veſtra lamentabili
Lugete gemitu funera ; ærumnæ meæ
Socium recuſant. cladibus queſtus meis
Removete. noſtris ipſa ſufficiam malis.
CH. Lachrimas lachrimis miſcere juvat,
Magis exurunt quos ſecretæ
Lacerant curæ : juvat in medium
Deflere ſuos. nec enim, quamvis
Dura virago patienſque mali,
Poteris tantas flere ruinas.
Non quæ verno nobile carmen
Ramo cantat triſtis Aëdon,
Ityn in varios modulata ſonos :
Non quæ tectis Biſtonis ales
Reſidens ſummis, impia diri
Furta mariti garrula deflet,
Lugere tuam poterit digne
Conqueſta domum : licet ipſe velit
Clarus niveos inter olores,
Iſtrum cygnus Tanaimque colens
Extrema loqui : licet Alcyones
Ceyca ſuum fluctu leviter
Plangente ſonent, cum tranquillo
Male confiſæ credunt iterum
Pelago audaces, fœtuſque ſuos
Nido pavidæ titubante fovent :
Non ſi molles imitata viros
Triſtis laceret brachia tecum,
Quæ turritæ turba parenti
Pectore rauco concita, buxum
Ferit, ut Phrygium lugeat Attyn.
Non eſt lachrimis Caſſandra modus,
Quia quæ patimur vicere modum.
Sed cur ſacratas diripis capiti infulas?
Miſeris colendos maxime ſuperos reus.
CA. Vicere noſtra jam metus omnes mala.
Equidem nec ulla cœlites placo prece :
Nec ſi velint ſævire, quo noceant habent.
Fortuna vires ipſa conſumpſit ſuas :
Quæ patria reſtat ? quis pater ? quæ jam ſoror?
Bibere tumuli ſanguinem atque aræ meum.
Quid illa felix turba fraterni gregis ?
Exhauſta nempe ; regiam miſeri ſenis
Vacuam relinquũt, totque per thalamos vident,
Præter Lacænam, ceteras viduas nurus.
Tot illa regum mater, & regimen Phrygum

Fœcunda in ignes Hecuba, fatorum novas
Experta leges, induit vultus feros
Circa ruinas rabida latravit ſuas;
Trojæ ſuperſtes, Hectori, Priamo, ſibi.
CH. Silet repente phœbas, & pallor genas,
Creberque totum poſſidet corpus tremor.
Stetere vittæ, mollis horreſcit coma;
Anhela corda murmure incluſo fremunt:
Incerta nutant lumina, & verſi retro
Torquentur oculi: rurſus immites rigent,
Nunc levat in auras altior ſolito caput,
Graditurque celſa: nunc reluctantes parat
Reſerare fauces, verba nunc cluſo male
Cuſtodit ore, Mœnas impatiens dei.
CA. Quid me furoris incitam ſtimulis novi,
Quid mentis inopem ſacra Parnaſſi juga
Rapitis? recede Phœbe, jam non ſum tua.
Extingue flammas pectori infixas meo,
Cui nunc vagor veſana? cui bacchor furens?
Iam Troja cecidit: falſa quid vates ago?
Vbi ſum? fugit lux alma, & obſcurat genas
Nox alta, & æther abditus tenebris latet.
Sed ecce gemino ſole præfulget dies;
Geminumque duplices Argos attollit domos.
Idæa cerno nemora. fatalis ſedet
Inter potentes arbiter paſtor deas.
Timete reges, moneo, furtivum genus.
Agreſtis ille alumnus evertet domum.
Quid iſta vecors tela feminea manu
Diſtricta præfert? quem petit dextra virum
Lacæna cultu ferrum Amazonio gerens?
Quæ verſat oculos alia nunc facies meos?
Victor ferarum colla vexatus jacet,
Ignobili ſub dente Marmaricus leo,
Morſus cruentos paſſus audacis leæ.
Quid me vocatis ſoſpitem ſolam è meis,
Vmbræ meorum? te ſequor tota pater,
Troja ſepulte. frater auxilium Phrygum,
Terrorque Danaum; non ego antiquum decus
Video, aut calentes ratibus exuſtis manus:
Sed lacera membra, & ſaucios vinclo gravi
Fortes lacertos. te ſequor nimium cito
Congreſſe Achilli Troile. incertos geris
Deiphobe vultus, conjugis munus novæ.
Iuvat per ipſos ingredi Stygios lacus,
Iuvat videre Tartari ſævum canem,
Avidique regna Ditis. hæc hodie ratis

Phlege-

Phlegethontis atri, regias animas vehet,
Victumque, victricemque. vos umbræ precor,
Iurata ſuperis unda te pariter precor,
Reſerate paulum terga nigrantis poli.
Levis ut Mycenas turba proſpiciat Phrygum,
Spectate miſeri : fata ſe vertunt retro.
Inſtant ſorores ſqualidæ,
Sanguinea jactant verbera,
Fert læva ſemuſtas faces;
Turgentque pallentes genæ,
Et veſtis atri funeris
Exeſa cingit ilia;
Strepuntque nocturni metus,
Et oſſa vaſti corporis
Corrupta longinquo ſitu
Palude limoſa jacent.
Et ecce defeſſus ſenex,
Ad ora ludentes aquas
Non captat, oblitus ſitis :
Mæſtus, futuro funere.
Exultat, & ponit gradus
Pater decoros Dardanus.
CH. Iam pervagatus ipſe ſe fregit furor :
Caditque, flexo qualis ante aras gradu,
Cervice taurus vulnus inciſa gerens.
Relevemus artus entheos. tandem ſuos
Victrice lauro cinctus Agamemnon adit,
Conjuxque pariter obvios illi tulit
Greſſus : reditque juncta concordi gradu.

ACTVS QVARTVS.

AGAMEMNON. CASSANDRA.

TAndem revertor ſoſpes ad patrios lares.
O cara ſalve terra : tibi tot barbaræ
Dedere gentes ſpolia : tibi felix diu
Potentis Aſiæ Troja ſubmiſit manus.
Cur iſta vates corpus effuſa, ac tremens,
Dubia labat cervice? famuli attollite ;
Refovete gelido latice. jam recipit diem
Marcente viſu. ſuſcita ſenſus tuos :
Optatus ille portus ærumnis adeſt.
Feſtus dies eſt. CA. Feſtus & Trojæ fuit.
AG. Veneremur aras. CA. Cecidit ante aras pater.
AG. Iovem precemur pariter. CA. Herceum Iovē?
AG. Credis videre te Ilium? CA. Et Priamū ſimul.
AG. Heic Troja non eſt. CA. Vbi Helena eſt,
Trojam puto.

AG. Ne metue dominã famula. CA. libertas adeſt.
AG. Secura vive. CA. Mors mihi eſt ſecuritas.
AG. Nullum eſt periclum tibimet. CA. At magnum tibi eſt.
AG. Victor timere quid poteſt? CA. Quod non timet.
AG. Hanc fida famuli turba, dum excutiat Deum,
Retinete, nequid impotens peccet furor.
At te pater qui ſæva torques fulmina
Pelliſque nubes, ſidera & terras regis,
Ad quem triumphi ſpolia victores ferunt,
Et te ſororem cuncta pollentis viri
Argolica Iuno, pecore votivo libens
Arabumque donis, ſupplice & fibra colam.

CHORVS GRÆCORVM.

Argos nobilibus nobile civibus,
Argos iratæ carum novercæ,
Semper ingentes educas alumnos,
Imparem æquaſti numerum deorum.
Tuus ille biſſeno meruit labore
Allegi cœlo magnus Alcides:
Cui lege mundi Iuppiter rupta
Roſcidæ noctis geminavit horas;
Iuſſitque Phœbum tardius celeres
Agitare currus, & tuas lente
Remeare bigas candida Phœbe;
Retulitque pedem, alternis nomen
Stella quæ mutat, ſeque mirata eſt
Heſperum dici. Aurora movit
Ad ſolitas vices caput, & relabens
Impoſuit ſenis humero mariti.
Senſit Ortus, ſenſit Occaſus,
Herculem naſci: violentus ille
Nocte non una poterat creari.
Tibi concitatus ſubſtitit mundus,
O puer magnum ſubiture cœlum,
Te ſenſit Nemeæus arcto
Preſſus lacerto fulmineus leo:
Cervaque Parrhaſis:
Senſit Arcadii populator agri:
Gemuitque taurus Dictæa linquens
Horridus arva.
Morte fœcundum domuit draconem,
Vetuitque collo pereunte naſci:
Geminoſque fratres pectore ab uno
Tria monſtra natos, ſtipite incuſſo
Fregit inſultans: duxitque ad ortus
Heſpe-

Heſperium pecus,
Geryonis ſpolium triformis,
Egit Threicium gregem,
Quem non Strymonii gramine fluminis,
Hebrive ripis pavit tyrannus;
Hoſpitum dirus ſtabulis cruorem
Præbuit ſævis; tinxitque crudos
Vltimus rictus ſanguis aurigæ.
Vidit Hippolyte ferox,
Pectore è medio rapi ſpolium & ſagittas,
Nube percuſſa Stymphalis alto
Decidit cœlo,
Arborque pomis fertilis aureis
Extimuit manus inſueta carpi,
Fugitque in auras leviore ramo:
Audivit ſonitum crepitante lamna
Frigidus cuſtos neſcius ſomni,
Linqueret cum jam nemus omne fulvo
Plenus Alcides vacuum metallo.
Tractus ad cœlum canis inferorum
Triplici catena, tacuit, nec ullo
Latravit ore; lucis ignotæ
Metuens colorem; te duce ſuccidit
Mendax Dardaniæ domus,
Et ſenſit arcus iterum timendos:
Te duce concidit totidem diebus
Troja, quot annis.

ACTVS QVINTVS.

CASSANDRA.

Res agitur intus magna, par annis decem.
Eheu quid hoc eſt? anime conſurge, & cape
Precium furoris: vicimus victi Phryges,
Bene eſt! reſurgis Troja; traxiſti jacens
Pares Mycenas: terga dat victor tuus.
Tam clara nunquam providæ mentis furor
Oſtendit oculis: video, & interſum, & fruor:
Imago viſus dubia non fallit meos:
Spectamus; epulæ regia inſtructæ domo,
Quales fuerunt ultimæ Phrygibus dapes,
Celebrantur? oſtro lectus Iliaco nitet;
Merumque in auro veteris Aſſaraci trahunt:
Et ipſe picta veſte ſublimis jacet,
Priami ſuperbas corpore exuvias gerens.
Detrahere cultus uxor hoſtiles jubet,
Inducere potius conjugis fidæ manu
Textos amictus. horreo, atque animo tremo.

Regemne perimet exul, & adulter virum?
Venere fata: ſanguinem extremæ dapes
Domini videbunt, & cruor Baccho incidet:
Mortifera vinctum perfidæ tradet neci.
Induta veſtis exitum manibus negat,
Caputque laxi & invii cludunt ſinus:
Haurit trementi ſemivir dextra latus,
Nec penitus adigit; vulnere in medio ſtupet.
At ille, ut altis hiſpidus ſilvis aper,
Cum caſſe vinctus, tentat egreſſus tamen,
Arctatque motu vincla, & incaſſum furit:
Cupit fluentes undique & cæcos ſinus
Disjicere, & hoſtem quærit implicitus ſuum.
Armat bipenni Tyndaris dextram furens:
Qualiſque ad aras colla taurorum prius
Deſignat oculis, ante quam ferro petat;
Sic huc & illuc impiam librat manum.
Habet, peractum eſt. pendet exigua male
Caput amputatum parte, & hinc trunco cruor
Exundat, illinc ora cum fremitu jacent.
Nondum recedunt. ille jam exanimem petit,
Laceratque corpus: illa fodientem adjuvat.
Vterque tanto ſcelere reſpondet ſuis:
Hic eſt Thyeſte natus, hæc Helenæ ſoror.
Stat ecce Titan dubius emerito die,
Suane currat an Thyeſtea via.

ELECTRA, STROPHIVS.

Fuge ô paternæ mortis auxilium unicum,
Fuge, & ſceleſtas hoſtium evita manus,
Everſa domus eſt funditus; regna occidunt.
Quis iſte celeres concitus currus agit?
Germane, vultus veſte furabor tuos.
Quos anime demens refugis? externos fugis?
Domus timenda eſt. pone jam trepidos metus
Oreſta, amici fida præſidia intuor.

STROPHIVS, ELECTRA.

Phocide relicta Strophius, Elea inclytus
Palma revertor. cauſa veniendi fuit,
Gratari amico, cujus impulſum manu
Cecidit decenni Marte concuſſum Ilium.
Quænam iſta lachrimis lugubrem vultum rigat,
Paverque mœſta, regium agnoſco genus.
Electra, luctus cauſa quæ læta in domo eſt?
EL. Pater peremptus ſcelere materno jacet.
Comes paternæ quæritur natus neci,

Ægiſthus

Google

Ægiſthus arces Venere quæſitas tenet.
ST. O nulla longi temporis felicitas?
EL. Te per parentis memoriam obteſtor mei,
Per ſceptra terris nota, per dubſos deos,
Recipe hunc Oreſten, ac pium furtum occule.
ST. Etſi timendum cæſus Agamemnon docet,
Aggrediar, & te Oreſta furabor libens.
Poſcunt fidem ſecunda, at adverſa exigunt.
Cape hoc decorum ludicri certaminis
Inſigne frontis, læva victricem tenens
Frondem, virenti protegat ramo caput.
Et iſta donum palma Piſæi Iovis,
Velamen eadem præſtet atque omen tibi,
Tuque ô paternis aſſidens frenis comes,
Condiſce, Pylade, patris exemplo fidem.
Vos, Græcia nunc teſte, veloces equi,
Infida curſu fugite præcipiti loca.
EL. Exceſſit, abiit, currus effreno impetu
Effugit aciem, tuta jam operiar meos
Hoſtes, & ultro vulneri opponam caput.
Adeſt cruenta conjugis victrix ſui,
Et ſigna cædis veſte maculata gerit.
Manus recenti ſanguine etiamnum madent,
Vultuſque præ ſe ſcelera truculenti ferunt.
Concedam ad aras, patere me vittis tuis
Caſſandra jungi, paria metuentem tibi.

CLYTÆMNESTRA. ELECTRA. ÆGISTHVS. CASSANDRA.

HOſtis parentis, impium atque audax caput,
Quo more cœtus publicos virgo petis?
EL. Adulterorum virgo deſerui domum.
CL. Quis eſſe credat virginem? EL. Gnatam tuã.
CL. Modeſtius cum matre. EL. Pietatem doces.
CL. Animos viriles corde tumefacto geris,
Sed agere domita feminam diſces malo.
EL. Ni forte fallor, feminas ferrum decet.
CL. Et eſſe demens te parem nobis putas?
EL. Nobis, quis iſte eſt alter Agamemnon tuus?
Vt vidua loquere, vir caret vita tuus.
CL. Indomita poſt hæc virginis verba impiæ
Regina frangam citius. interea mihi
Ediſſere ubi ſit gnatus, ubi frater tuus.
EL. Exiit Mycenas. CL. Redde nunc gnatũ mihi.
EL. Et tu parentem redde. CL. Quo latitat loco?
EL. Tuto; quietus, regna non metuens nova:
Iuſtæ parenti ſatis, at iratæ parum.

 CL. Mo-

CL. Morieris hodie. EL. Dummodo hac moriar
manu.
Recedo ab aris, ſive te jugulo juvat
Merſiſſe ferrum, præbeo jugulum volens:
Seu more pecudum colla reſecari placet;
Intenta cervix vulnus exſpectat tuum.
Scelus peractum eſt: cæde reſperſam viri
Atque obſoletam ſanguine hoc dextram ablue.
CL. Conſors pericli pariter ac regni mei
Ægiſthe gaudes? gnata genitricem impie
Probris laceſſit; abditum fratrem occulit.
ÆG. Furibunda virgo, vocis infandæ ſonum,
Et aure verba indigna materna opprime.
EL. Etiam monebit ſceleris infandi artifex,
Per ſcelera nactus nomen ambiguum ſuis?
Idem ſororis gnatus, & patris nepos?
CL. Ægiſthe ceſſas impium ferro caput
Demetere? fratrem reddat, aut animam ſtatim.
ÆG. Abſtruſa cæco carcere, & ſaxo exigat
Ævum, per omnes torta pœnarum modos.
Referre, quem nunc occulit, forſan volet
Inops, egens, incluſa, pædore obſita,
Vidua ante thalamos, exul, inviſa omnibus,
Æthere negato, ſero ſuccumbet malis.
EL. Concede mortem. ÆG. Si recuſares, darem.
Rudis eſt tyrannus, morte qui pœnam exigit.
EL. Mortem aliquid ultra eſt? ÆG. Vita, ſi cupias
mori.
CL. Abripite famuli monſtrum, & avectam procul
Ultra Mycenas, ultimo in regni angulo
Vincite, ſeptam nocte tenebroſi ſpecus,
Ut inquietam virginem carcer domet.
At iſta pœnas capite perſolvat ſuo,
Captiva conjux, regii pellex tori.
Trahite, ut ſequatur conjugem ereptum mihi.
CA. Ne trahite, veſtros ipſa præcedam gradus:
Perferre prima nuncium Phrygibus meis
Propero: repletum ratibus everſis mare,
Captas Mycenas: mille ductorem ducum,
Ut paria fata Troicis lueret malis,
Periiſſe dono feminæ, ſtupro, dolo.
Nihil moramur, rapite; quin grates ago.
Iam, jam juvat vixiſſe, poſt Trojam juvat.
CL. Furibunda morere. CA. Veniet & vobis
furor.

L. ANNÆI SENECÆ HERCVLES OETÆVS.

Perſonæ.

HERCVLES. HYLLVS.
CHORVS MVLIERVM.
ALCMENA. IOLE.
PHILOCTETES. NVTRIX.
DEIANIRA.

ACTVS PRIMVS.

HERCVLES.

SAtor Deorum, cujus excuſſum manu
Vtræque Phœbi ſentiunt fulmen domus,
Secure regna: protuli pacem tibi,
Quacunque Nereus porrigi terras vetat.
Non eſt tonandum. perfidi reges jacent,
Sævi tyranni: fregimus, quidquid fuit
Tibi fulminandum. ſed mihi cœlum parens
Adhuc negatur? parui certe Iove
Vbique dignus: teque teſtata eſt meum
Patrem noverca. quid tamen neſtis moras?
Numquid timemur, numquid impoſitum ſibi
Non poterit Atlas ferre cum cœlo Herculem?
Quid aſtra genitor, quid negas, mors me tibi
Certe remiſit. omne conceſſit malum,
Quod terra genuit, pontus, aër, inferi.
Nullus per urbes errat Arcadicus leo:
Stymphalis icta eſt: Mænali nulla eſt fera.
Sparſit perémptus aureum ſerpens nemus:
Et Hydra vires poſuit; & notos Hebro
Cruore pingues hoſpitum fudi greges:
Hoſtiſque traxi ſpolia Thermodontiæ.
Vidi regentem fata; nec tantum redii,
Sed trepidus atrum Cerberum vidit dies,
Et ille Solem: nullus Antæus Libys
Animam reſumit. cecidit ante aras ſuas
Buſiris: una eſt Geryon ſparſus manu.
Tauruſque populis horridus centum ſavor.

Quodcunque tellus genuit infeſtum, occidit,
Meaque fuſum eſt dextera, iratis deis
Non licuiſſe: ſi negat mundus feras,
Animum noverca, redde nunc gnato patrem,
Vel aſtra forti. nec peto ut monſtres iter;
Permitte tantum genitor, inveniam viam.
Vel ſi times ne terra concipiat feras;
Properet malum quodcunq;, dum terra Herculem
Habet, videtque, nam quis invadet mala?
Aut quis per urbes rurſus Argolicas erit
Iunonis odio dignus? In tutum meas
Laudes recepi: nulla me tellus ſilet.
Me ſenſit Vrſæ frigidum Scythicæ genus,
Induſque Phœbo ſubditus, Cancro Libys.
Te clare Titan teſtor, occurri tibi
Quacunque fulges; nec meos lux proſequi
Potuit triumphos: ſolis exceſſi vices,
Infraque noſtras ſubſtitit metas dies.
Natura ceſſit: terra defecit gradum:
Laxata per me nox, & extremum Chaos
In me cucurrit: inde ad hunc orbem redii,
Vnde retro nemo. tulimus Oceani minas,
Nec ulla valuit quatere tempeſtas ratem,
Quacumque preſſi. pars quota eſt, quã proſequor?
Iam vacuus æther non poteſt odio tuæ
Sufficere nuptæ; quaſque devincam feras
Tellus timet concipere, nec monſtra invenit,
Feræ negantur. Hercules monſtri loco
Iam cœpit eſſe. quanta nunc fregi mala,
Quot ſcelera nudus? quidquid immane obſtitit,
Solæ manus ſtravere, nec juvenis feras
Timui, nec infans: quidquid eſt juſſum, leve eſt:
Nec ulla nobis ſegnis illuxit dies.
O quanta fudi monſtra, quæ nullus mihi
Rex imperavit! inſtitit virtus mihi
Iunone pejor. ſed quid impavidum genus
Feciſſe prodeſt; non habent pacem dei.
Purgata tellus omnis, in cœlo videt
Quodcumque timuit, tranſtulit Iuno feras.
Ambit peremptus Cancer ardentem plagam,
Libyæque ſidus fertur, & meſſes alit,
Annum fugatæ tradit Aſtrææ leo.
At ille jactans fervidam cœlo jubam
Auſtrum madentem ſiccat, & nimbos trahit.
Invaſit omnis ecce jam cœlum fera,
Meque anteceſſit, victor è terris meos
Specto labores: aſtra portentis prius

Feriſque

Feriſque Iuno tribuit; ut cœlum mihi
Faciat timendum, ſparſerit mundum licet,
Cælumque terris pejus ac pejus Styge
Irata faciat; dabitur Alcidæ locus.
Si poſt feras, poſt bella, poſt Stygium canem
Nondum aſtra merui, Siculus Heſperium latus
Tangat Peloras; una jam tellus erit:
Illinc fugabo maria, ſi jungi jubes;
Committat undas Iſthmus, & juncto ſalo
Nova ferantur Atticæ puppes via:
Mutetur orbis: vallibus currat novis
Iſter: novaſque Tanais accipiat vias:
Da, da tuendos Iuppiter ſaltem deos.
Illa licebit fulmen à parte auferas,
Ego quam tuebor: ſive glacialem polum,
Seu me tueri fervidam partem jubes,
Hac eſſe ſuperos parte ſecuros puta.
Cirrhæa Pæan templa, & ætheream domum
Serpente cæſo meruit: at quoties jacet
Python in Hydra? Bacchus & Perſeus deis
Iam ſe intulere: ſed quota eſt mundi plaga
Oriens ſubactus? aut quota eſt Gorgon fera?
Quis aſtra gnatus laudibus meruit ſuis
Ex te & noverca? quem tuli, mundum peto.
Sed tu comes laboris Herculei Lyca
Præfer triumphos, Euryti victos lares,
Stratumque regnum: vos pecus rapite ocyus,
Qua templa tollens ara Cenæi Iovis
Auſtro timendum ſpectat Euboicum mare.

CHORVS. IOLE.

PAr ille eſt ſuperis, cui pariter dies
Et fortuna fuit. mortis habet vices,
Lente cum trahitur vita gementibus.
Quiſquis ſub pedibus fata rapacia,
Et puppem poſuit liminis ultimi,
Non captiva dabit brachia vinculis,
Nec pompæ veniet nobile ferculum:
Nunquam eſt ille miſer, cui facile eſt mori.
Illum ſi medio decipiat ratis
Ponto, cum Borean expulit Africus
Aut Eurus Zephyrum, cum mare dividunt,
Non puppis laceræ fragmina colliget,
Vt littus medio ſperet in æquore.
Vitam qui poterit reddere protinus,
Solus naufragium non poterit pati.
Nos turpis macies & lachrimæ tenent,

Et crinis patrio pulvere ſordidus.
Nos non flamma rapax, non fragor obruit.
Felices ſequeris mors, miſeros fugis.
Stamus nec patriæ mœnibus: heu locus
Et ſilvis dabitur, lapſaque ſordidæ
Fient templa caſæ: jam gelidus Dolops
Hac ducet pecudes, qua tepet obrutua
Stratæ qui ſupereſt OEchaliæ cinis.
Illo Theſſalicus paſtor in oppido
Indocta referens carmina fiſtula,
Cantu noſtra canet tempora flebili.
Et dum pauca Deus ſecula contrahit,
Quæretur, patriæ quis fuerit locus.
Felix incolui non ſteriles locos,
Nec jejuna ſoli jugera Theſſali.
Ad Trachyna vocor ſaxa rigentia,
Et dumeta jugis horrida torridis,
Vix gratum pecori montivago nemus.
At ſi quas melior ſors famulas vocat,
Illas aut volucer transferet Inachus;
Aut Dircea colent mœnia, qua fluit
Iſmenus tenui flumine languidus.
Hic mater tumidi nupſerat Herculis.
Quæ cautes Scythiæ, quis genuit lapis,
Num Titana ferum te Rhodope tulit,
Te præruptus Athos, te fera Caſpia,
Quæ virgata tibi præbuit ubera.
Falſa eſt de geminis fabula noctibus,
Æther cum tenuit ſidera longius,
Commiſitque vices Lucifer Heſpero,
Et ſoles vetuit Delia tardior.
Nullis vulneribus pervia monſtra ſunt.
Ferrum ſenſit hebes, lentior eſt chalybs,
In nudo gladius corpore frangitur,
Et ſaxum reſilit, fataque negligit,
Et mortem indomito corpore provocat.
Non illum poterant figere cuſpides,
Non arcus Scythica tenſus arundine.
Non quæ tela gerit Sarmata frigidus;
Aut qui ſoliferæ ſuppoſitus plagæ
Vicino Nabathæ vulnera dirigit
Parthus Cnoſſiacis certior ictibus.
Muros OEchaliæ corpore propulit.
Nil obſtare valet. vincere quod parat,
Iam victum eſt: quota pars vulnere concidit?
Pro fato potuit vultus iniquior,
Et vidiſſe ſat eſt Herculeas minas.

Qui vaſtus Briareus, qui tumidus Gyges
Supra Theſſalicos conſtitit aggeres,
Vt cœlo infereret vipereas manus,
Hoc vultu riguit : commoda cladibus
Magnis magna patent : nil ſupereſt mali.
Iratum miſeræ vidimus Herculem.
IO. At ego infelix, non templa ſuis
Collapſa deis, ſparſoſve focos,
Natis miſtos arſiſſe patres,
Hominique deos, templa ſepulchris :
Nullum querimur commune malum,
Alio noſtras fortuna vocat
Lachrimas : aliis flere ruinas
Mea fata jubent. quæ prima querar?
Quæ ſumma gemam? pariter cuncta
Deflere juvat : nec plura dedit
Pectora tellus, ut digna ſonent
Verbera planctu : me vel Sipyli
Flebile ſaxum figite, ſuperi,
Vel in Eridani ponite ripis,
Vbi mœſta ſonat Phaëtontiadum
Turba ſororum : me vel Siculis
Addite ſaxis, ubi fata gemit
Theſſala Siren : vel in Edonas
Tollite ſilvas : qualis natum
Daulias ales ſolet Iſmaria
Flere ſub umbra : formam lachrimis
Aptate meis, reſonetque malis
Aſpera Trachyn. Cyprias lachrimas
Myrrha tuetur : raptum conjux
Ceyca gemit : ſibi Tantalis eſt
Facta ſuperſtes : fugit vultus
Philomela ſuos, natumque ſonat
Flebilis Itym. cur mea nondum
Capiunt volucres brachia plumas?
Felix, felix, cum ſilva domus
Noſtra feretur, patrioque ſedens
Ales in agro referam querulo
Murmure queſtus : volucremque Ioles
Turba loquetur : vidi, vidi
Miſeranda mei fata parentis.
Cum lethifero ſtipite pulſus,
Tota jacuit ſparſus in aula.
Pro, ſi tumulum fata dediſſent,
Quoties genitor quærendus eras?
Potuine tuam ſpectare necem,
Nondum teneras veſtite genas,

Nec dum fortis ſanguine Toxeu?
Quid veſtra querar fata parentes,
Quos in tutum mors æqua tulit?
Mea me lachrimas fortuna rogat:
Iam, jam dominæ captiva colos
Fuſoſque legam: prô, ſæve decor,
Formaque mortem paritura mihi.
Tibi cuncta domus concidit uni,
Dum me genitor negat Alcidæ,
Atque Herculeus ſocer eſſe timet.
Sed jam dominæ tecta petantur.
CH. Quid regna tui clara parentis,
Proavoſque tuos reſpicis amens?
Fugiat vultus fortuna prior.
Patiens, quiſquis novit famulum
Regemque pati, vultuſque ſuos
Variare poteſt. vires pepulit
Pondoſque mali; caſus animo
Qui tulit æquo.

ACTVS SECVNDVS.

NVTRIX. DEIANIRA.

O Quam cruentus feminas ſtimulat dolor,
Cum patuit una pellici & nuptæ domus!
Scylla & Charybdis Sicula contorquens freta
Minus eſt timenda: nulla non melior fera eſt.
Namque ut reluxit pellicis captæ decus,
Et fulſit Iole, qualis innubis dies,
Purumve claris noctibus ſidus micat:
Stetit furenti ſimilis, ac torvum intuens
Herculea conjux: fœta ut Armenia jacens
Sub rupe tigris, hoſte conſpecto exſilit:
Aut juſſa Thyrſum quatere, conceptum ferens
Mænas Lyæum, dubia quo greſſus agat,
Hæſit parumper: tum per Herculeos lares
Lymphata rapitur; tota vix ſatis eſt domus,
Incurrit, errat, ſiſtit. in vultus dolor
Proceſſit omnis: pectori pæne intimo
Nihil eſt relictum: fletus inſequitur genas,
Nec unus habitus durat, aut uno furit
Contenta vultu. nunc inardeſcunt genæ,
Pallor ruborem pellit, & formas dolor
Errat per omnes: queritur, implorat, gemit.
Sonuere poſtes: ecce præcipiti gradu
Secreta mentis ore confuſo exerit.
DE. Quacumque partem ſedis æthereæ premis
Conjux Tonantis, mitte in Alcidem feram,

Quæ

Quæ mihi ſatis ſit : ſi qua fæcundum caput
Palude tota vaſtior ſerpens movet,
Ignara vinci: ſi quid exceſſit feras,
Immane, dirum, horribile, quo viſo Hercules
Avertat oculos; hoc ſinu immenſo exeat.
Vel ſi feræ negantur, hanc animam precor
Converte in aliquid, quodlibet poſſum malum
Hac mente fieri, commoda effigiem mihi
Parem dolori, non capit pectus minas.
Quid excutis telluris extremæ ſinus,
Orbemque verſas ? quid rogas Ditem mala ?
Omnes in iſto pectore invenias feras,
Quas timeat, odiis accipe hoc telum tuis.
Ego ſum noverca : perdere Alcidem potes.
Profer manus quocunque, quid ceſſas dea?
Vtere furente : quod jubes fieri nefas?
Reperi: quid hæres? ipſa jam ceſſes licet,
Hæc ira ſatis eſt. NV. Pectoris ſani parum
Alumna queſtus comprime, & flammas doma,
Frena dolorem, conjugem oſtende Herculis.
DE. Iole meis captiva germanos dabit
Natis, Iovisque fiet è famula nurus?
Non flamma curſus pariter & torrens ferent,
Et urſa pontum ſicca cæruleum bibet.
Non ibo inulta; geſſeris cœlum licet,
Totuſque pacem debeat mundus tibi:
Eſt aliquid Hydra potius; iratæ dolor
Nuptæ. Quis ignis tantus in cœlum furit
Ardentis Ætnæ? quidquid eſt victum tibi,
Hic vincet animus. capta præripiet toros?
Adhuc timebam monſtra. jam nullum eſt malum,
Ceſſere peſtes, in locum venit feræ
Invisa pellex, ſumme protector deum,
Et clare Titan, Herculis tantum fui
Conjux timentis, vota quæ ſuperis tuli,
Ceſſere captæ : pellici felix fui;
Illi meas audiſtis, ô ſuperi, preces :
Incolumis illi remeat : ô nulla dolor
Contenta pœna, quære ſupplicia horrida,
Incogitata, infanda. Iunonem doce,
Quid odia valeant : neſcit iraſci ſatis.
Pro me gerebas bella, propter me vagas
Achelous undas ſanguine infecit ſuo,
Cum lenta ſerpens fieret, in taurum trucem
Nunc flecteret ſerpente depoſita minas;
Et mille in hoſte vinceres uno feras.
Iam diſplicemus; capta prælata eſt mihi.

Nou præferetur: qui dies thalami ultimus
Noſtri eſt futurus, hic erit vitæ tuæ.
Quid hoc, recedit animus, & ponit minas.
Iam ceſſit ira, quid miſer langues dolor?
Perdis furorem, conjngis ſanctæ fidem
Mihi reddis iterum: quid vetas flammas alſ,
Quid frangis ignes? hunc mihi ſerva impetum.
Pares eramus, non erit votis opus,
Aderit noverca, quæ manus noſtras regat,
Nec invocata. NV. Quod paras demens ſcelus,
Perimes maritum, cujus extremus dies
Primuſque laudes novit, & cœlo tenus
Erecta terras fama ſuppoſitas habet,
Rogos in iſtos terra conſurget parens,
Domuſque ſoceri prima, & Ætolum genus
Sternetur omne; ſaxa jamdudum ac faces
In te feruntur, vindicem tellus ſuum
Defendet omnis. una quot pœnas dabis?
Effugere terras crede, & humanum genus
Te poſſe; fulmen genitor Alcidæ gerit.
Iam, jam minaces ire per cœlum faces
Specta, & tonantem fulmine excuſſo diem.
Mortem quoque ipſam, quam putas tutam, time.
Dominatur illic patruus Alcidæ tui.
Quocunque perges miſera, cognatos deos
Illic videbis. DE. Maximum fieri ſcelus
Et ipſa fateor, ſed dolor fieri jubet.
NV. Moriere. DE. Moriar Herculis nempe inclyti
Conjux. nec ullus nocte diſcuſſa dies
Viduam notabit, nec meos pellex thoros
Captiva capiet. ante ab occaſu dies
Naſcetur Indis: ante glacialem polum
Scythaſve tepida Phœbus afficiet rota;
Quam me relictam Theſſalæ aſpiciant nurus.
Meo jugales ſanguine extinguam faces.
Aut pereat, aut me perimat; eliſis feris
Et conjugem addat: inter Herculeos licet
Me quoque labores numeret. Alcidæ thoros
Moritura certe corpore amplectar meo.
Ire, ire ad umbras Herculi junctam libet;
Sed non inultam. ſi quid è noſtro Hercule
Concepit Iole, manibus evellam meis
Ante, & per ipſas pellicem invadam faces.
Me nuptiali victimam feriat die
Infeſtus: Iolem dum ſupra exanimem ruam.
Felix jacet, quicumque quos odit, premit.
NV. Quid ipſa flammas paſcis? & vaſtum foves

Vltro dolorem miſera? quid caſſum times?
Dilexit Iolem; nempe dum ſtarent lares,
Regiſque natam peteret; in famulæ locum
Regina cecidit: perdidit vires amor,
Multumque ab illo traxit infelix ſtatus.
Illicita amantur, excidit quidquid licet.
DE. Fortuna amorem pejor inflammat magis.
Amat vel ipſum, quod caret patrio lare,
Quod nudus auro crinis & gemma jacet:
Ipſas miſericors forſan ærumnas amat.
NV. Hoc uſitatum eſt Herculi, captas amat.
Dilecta Priami nempe Dardanii ſoror
Conceſſa famulo eſt. adice, quot nuptas prius,
Quot virgines dilexit. erravit vagus,
Arcadia nempe virgo, Palladios choros
Dum nectit Auge, vim ſtupri paſſa excidit,
Nullamque amoris retinet Herculei notam.
Referam quid alias? mene Theſpiades vocant?
Brevique in illas arſit Alcides face.
Hoſpes Timoli Lydiam fovit nurum,
Et amore captus, ad leves ſedit colos,
Vdum feroci ſtamen intorquens manu.
Nempe illa cervix ſpolia depoſuit feræ,
Crinemque mitra preſſit, & famulus ſtetit,
Hirtam Sabæa marcidus myrrha comam.
Vbique caluit, ſed levi caluit face.
Mærere amantes poſt vagos ignes ſolent.
Famulamne & hoſtis præferet gnatam tibi?
DE. Vt alta ſilvas forma vernantes alit,
Quas nemore nudo primus inveſtit tepor;
At cum ſolutos expulit Boreas Notos,
Et ſæva totas bruma decuſſit comas,
Deforme ſoliis aſpicis truncis nemus:
Sic noſtra longum forma percurrens iter,
Deperdit aliquid ſemper, & fulget minus;
Maliſque minus eſt; quidquid in nobis fuit
Olim petitum, cecidit & partu labat;
Materque multum rapuit ex illo mihi.
Ætas citato ſenior eripuit gradu.
Vides ut altum famula non perdat decus?
Ceſſere vultus penitus, & pedor ſedet,
Tamen per ipſas fulget ærumnas decor,
Nihilque ab illa caſus & fatum grave,
Niſi regna traxit. hinc meum pectus timor
Altrix laceſſit, hinc rapit ſomnos pavor.
Præclara totis gentibus conjux eram;
Thalamoſque noſtros invido fato nurus
Optabat

Optabat omnis : quo nimis quiſquis deos
Orabat ullos, nuribus Argolicis fui
Menſura voti, quem Iovi ſocerum parem
Altrix habebo? quis ſub hoc mundo mihi
Dabitur maritus,ipſe qui Alcidæ imperat,
Facibus ſuis me jungat Euryſtheus licet,
Minus eſt, thoro caruiſſe regnantis leve eſt,
Alte illa cecidit, quæ viro caret Hercule.
NV. Conciliat animos conjugum partus fere.
DE. Sic ipſe forſan dividet partus thoros.
NV. Famula illa trahitur interim donum tibi.
DE. Hic quem per urbes ire præclarum vides,
Et viva tergo ſpolia geſtantem feræ,
Qui regna miſeris donat & celſis rapit,
Vaſta gravatus horridam clava manum,
Cujus triumphos ultimi Seres canunt,
Et quiſquis alius orbe conſepto jacet;
Levis eſt,nec illum gloriæ ſtimulat decor,
Errat per orbem, non ut æquetur Iovi,
Nec ut per urbes magnus Argolicas eat :
Quod amet requirit, virginum thalamos petit.
Si qua eſt negata, rapitur : in populos furit;
Nuptas ruinis quærit; & vitium impotens,
Virtus vocatur,cecidit OEchalia inclyta,
Unuſque Titan vidit atque unus dies
Stantem & cadentem : cauſa bellandi eſt amor;
Toties timebit, Herculi gnatam parens
Quoties negabit; hoſtis eſt,quoties ſocer
Fieri recuſat,ſi gener non eſt,furit.
Poſt hæc quid iſtas innocens ſervo manus,
Donec furentem ſimulet,ac ſæva manu
Intendat arcus,meque natumque opprimat?
Sic conjuges expellit Alcides ſuas :
Hæc ſunt repudia,nec poteſt fieri nocens,
Terris videri ! ſceleribus cauſam ſuis
Fecit novercam,quid ſtupes ſegnis furor?
Scelus occupandum eſt:perge,dum fervet manus.
NV. Perimes maritum? DE. Pellicis certe meæ.
NVT. At Iove creatum. DE. Nempe & Alcmena ſatum.
NV. Ferrone. DE. Ferro. NV.Sic nequis.DE.Perimam dolo.
NVT. Quis iſte furor eſt? DE.Quem meus conjux docet.
NV. Quem nec noverca potuit,hunc perimes virû?
DE. Cœleſtis ira quos premit,miſeros facit;
Humana nullos. NV. Parce miſeranda, & time.
DE.Con-

DE. Contempſit omnes ille, qui mortem prius.
Libet ire in enſes. NV. Major admiſſo tuus
Alumna dolor eſt. culpa par odium exigit.
Cur ſæva modicis ſtatuis, ut paſſa es, dole.
DE. Leve eſſe credis pellicis nuptæ malum?
Quidquid dolorem paſcit, id nimium puta.
NV. Amorne clari fugit Alcidæ tibi?
DE. Non fugit, altrix, remanet, & penitus ſedet
Fixus medullis, crede: ſed magnus dolor,
Iratus amor eſt. NV. Artibus magicis ſere
Conjugia nuptæ precibus admiſtis ligant.
Vernus re juſſi frigore in medio [illegible]us:
Miſſumque fulmen ſtare: concuſſi fretum
Ceſſante vento: turbidum explicui mare:
Et ſicca tellus fontibus patuit novis.
Habuere motum ſaxa, diſcuſſi fores:
Vmbræ ſtetiſtis: & mea juſſi prece
Manes loquuntur, ſonuit infernus canis.
Mare, terra, cœlum, & tartarus ſervit mihi,
Nox media ſolem vidit, & noctem dies:
Nihilque leges ad meos cantus tenet.
Flectemus illum, carmina invenient iter.
DE. Quas Pontus herbas generat aut quas Theſſala
Sub rupe Pindus, aut ubi inveniam malum,
Cui cedat ille? carmine in terras mago
Deſcendat aſtris luna deſertis licet,
Et bruma meſſes videat, & cantu fugax
Stet deprehenſum fulmen, & verſa vice
Medius coactis fugerit ſtellis dies:
Non flectet unum. NV. Vicit & ſuperos amor.
DE. Vincetur uni forſan, & ſpolium dabit,
Amorque ſummus fiet Alcidæ labor.
Sed te per omne cœlitum numen precor,
Per hunc timorem, quidquid arcani apparo,
Penitus recondas; & fide tacita premas.
NV. Quid iſtud eſt, quod eſſe ſecretum jubes?
DE. Non tela ſunt, non arma, non ignis minæ.
NV. Præſtare fateor poſſe me tacitam fidem,
Si ſcelere careat. interim ſcelus eſt fides.
DE. Circumſpice, agedum, nequis arcana occupet;
Partemque in omnem vultus inquirens eat.
NV. En locus ab omni tutus arbitrio vacat.
DE. Eſt in remoto regiæ ſedis loco
Arcana tacitus noſtra defendens ſpecus.
Non ille primos accipit ſoles locus,
Non ille ſeros; cum ferens Titan diem,
Laſſam rubenti mergit Oceano rotam.

Hic

Illio amoris pignus Herculei latet.
Altrix fatebor, Neſſus eſt auctor mali.
Quem gravida nubes Theſſalo genuit duci,
Qua celſus aſtris inſerit Pindus caput,
Vltraque nubes Othrys eductus riget.
Namque ut ſubactus Herculis clava horridi
Achelous, omnes facilis in ſpecies dari,
Tandem peractis omnibus patuit feris,
Vnoque turpis ſubdidit cornu caput:
Me conjugem dum victor Alcides habet,
Repetebat Argos; forte per campos vagus
Evenus altum gurgitem in pontum ferens,
Iam pæne ſummis turbidus ripis erat.
Tranſire Neſſus verticem ſolitus vagum,
Precium popoſcit: meque jam dorſo ferens,
Qua jungit hominem ſpina deficiens equo;
Frangebat ipſas fluminis tumidi minas.
Iam totus undis Neſſus exierat ferox,
Medioque adhuc errabat Alcides vado,
Vaſto rapacem verticem ſcindens gradu.
Aſt ille ut eſſe vidit Alcidem procul,
Tu præda nobis, inquit, & conjux eris.
Prohibetur undis; meque complexam ferens
Greſſum citabat. non tenent undæ Herculem:
Inſide vector, inquit. immiſti licet
Ganges & Iſter vallibus junctis eant;
Vincemus ambos. conſequar telo fugam.
Præceſſit arcus verba: tum longum ferens
Harundo vulnus, tenuit hærentem fugam;
Mortemque fixit. ille jam quærens diem,
Tabem fluentis vulneris dextra excipit,
Traditque nobis ungula inſertam ſua,
Quam forte ſæva ſciderat avulſam manu.
Tum verba moriens addit: hoc, inquit, magæ
Dixere amorem poſſe defigi malo.
Hoc docta Mycale Theſſalas docuit nurus,
Vnam inter omnes Luna quam ſequitur magam,
Aſtris relictis, illitas veſtes dabis.
Hac, inquit, ipſa tabe, ſi pellex tuos
Inviſa thalamos tulerit, & conjux levis
Aliam parenti dederit altiſono nurum.
Hoc nulla lux aſpiciat, hoc tenebræ tegant
Tantum remotæ: ſic potens vires ſuas
Sanguis tenebit: verba deprendit quies,
Mortemque laſſis intulit membris ſopor.
Tu, quam meis admittit arcanis fides,
Perge, ut nitentes virus in veſtes ſatum,

Mentem

Mentem per artus adeat,& tactu intimas
Inret medullas. NV. Ocyus juſſa exequar
Alumna ; precibus tu Deum invictum advoca.
Qui certa tenera tela dimittat manu.
DE.Te te precor,quem mundus & ſuperi timent;
Et æquor,& qui fulmen Ætnæum quatit,
Timende matri teliger ſævæ puer,
Intende certa ſpiculum velox manu :
Non è ſagittis levibus ; è nervo precor
Graviore profer,quod tuæ nondum manus
Miſere in aliquem. non levi telo eſt opus,
Vt amare poſſit Hercules. rigidas manus
Intende,& arcum cornibus junctis para.
Nunc nunc ſagittã prome,qua quondam horridus
Iovem petiſti ; fulmine abjecto Deus,
Cum fronte ſubita tumuit, & rapidum mare
Taurus puellæ vector Aſſyriæ ſcidit.
Immitte amorem,vincat exempla omnia :
Amare diſcat conjuges ; ſi quas decor
Immiſit Ioles pectori Hercu'eo faces ;
Extingue totas : perbibat flammas meſ.
Tu fulminantem ſæpe domuiſti Iovem,
Tu furva nigri ſceptra geſtantem poli,
Turbæ ducem majoris, & dominum Stygis.
Tu,qui noverca es gravior irata Deus,
Cape hunc triumphum,ſolus evince Herculem.
NV. Prolata vis eſt,quæque Palladia colu
Laſſavit omnem texta famularem manum.
Nunc congeratur virus,ut veſtis bibat
Herculea peſtem : precibus augebo malum.
In tempore ipſo gnavus occurrit Lycas.
Celanda vis eſt,illa ne pateant mala.
DE.O,quod ſuperbæ non habent unquam domus
Fidele ſemper regibus nomen,Lyca,
Cape hos amictus,noſtra quos nevit manus,
Dum vagus in orbem fertur,& victus mero
Tenet feroci Lydiam gremio nurum,
Nunc poſcit Iolem : ſed jecur fors horridum
Flectam emerendo. merita vincunt & malos.
Non ante veſtes induat conjux jube,
Quam thure flammas ſpargat,& poſcat deos
Cana rigentem populo vinctus comam.
Ipſa ad penates regios greſſus feram,
Precibuſque Amoris horridi matrem colam.
Vos,quas paternis extuli comites focis,
Calydoniæ,deflete lugendas vices.

Ruraque dives cingat Hydaſpes ?
Intraque ſuos currere fines
Spectet toto flumine Gangem.
Avidis, avidis natura parum eſt.
Colit hic regem, regumque lares,
Non ut preſſo vomere ſemper
Nunquam ceſſet curvus arator,
Vel mille ſecent arva coloni :
Solas optat, quas donet, opes.
Colit hic reges calcet ut omnes,
Perdatque aliquos, nullumque levet.
Tantum ut noceat, cupit eſſe potens.
Quota pars moritur tempore fati !
Quos felices Cynthia vidit,
Vidit miſeros abitura dies.
Rarum eſt, felix, idemque ſenex.
Ceſpes Tyrio mollior oſtro,
Solet impavidos ducere ſomnos.
Aurea rumpunt tecta quietem.
Vigileſque trahit purpura noctes.
O ſi pateant pectora ditum,
Quantos intus ſublimis agit
Fortuna metus ! Brutia Coro
Pulſante fretum mitior unda eſt.
Pectora pauper ſecura gerit.
Tenet è patula pocula fago,
Sed non trepida tenet ipſa manu.
Carpit faciles vileſque cibos,
Sed non ſtrictos reſpicit enſes.
Aurea miſcet pocula ſanguis.
Conjux modico nupta marito,
Non diſpoſito clara monili,
Geſtat pelagi dona rubentis,
Nec gemmiferas detrahit aures
Lapis Eoa lectus in unda ;
Nec Sidonio mollis aheno
Repetita bibit lana rubores ;
Nec Mæonia diſtinguit acu,
Quæ Phœbeis ſubditus Euris
Legit Eois Ser arboribus.
Quælibet herbæ tinxere colos,
Quas indoctæ nevere manus :
Sed non dubios fovet illa thoros.
Sequitur dira lampade Erinnys
Quorum populi coluere diem.
Nec ſibi felix pauper habetur,
Niſi felices cecidiſſe videt.

Quiſquis medium defugit iter,
Stabili nunquam tramite curret.
Dum petit unum præbere diem,
Patriosque puer concitat axes,
Nec per ſolitum percurrit iter,
Sed Phœbeis ignota ſecat
Sidera flammis errante rota,
Secum pariter perdidit orbem.
Medium cœli dum ſulcat iter,
Tenuit Latias Dædalus oras,
Nullique dedit nomina ponto.
Sed dum volucres vincere veras
Icarus audet, patriaſque puer
Deſpicit alas, Phœboque volat
Proximus ipſi; dedit ignoto
Nomina ponto.
Male penſantur magna ruinis.
Felix alius magnuſque volet;
Me nulla vocet turba potentem.
Stringat tenuis littora puppis,
Nec magna meos aura phaſelos
Iubeat medium ſcindere pontum.
Tranſit tutos Fortuna ſinus,
Medioque rates quærit in alto,
Quarum feriunt ſuppara nubes.
Sed quid pavido territa vultu,
Qualis Baccho ſaucia Thyas,
Fertur rapido regina gradu?
Quæ te rurſus fortuna rotat,
Miſeranda refer. licet ipſa neges,
Vultus loquitur quodcunque tegis.

ACTVS TERTIVS.

DEIANIRA. CHORVS.

Vagus per artus errat excuſſos tremor,
Erectus horret crinis, impulſis adhuc
Stat terror animis, & cor attonitum ſalit,
Pavidumque trepidis palpitat venis jecur.
Vt fractus Auſtro pontus etiamnum tumet,
Quamvis quieſcat languidis ventis dies:
Ita mens adhuc vexatur excuſſo metu.
Semel profecto premere felices deus
Cum cœpit; urget. hos habent magna exitus.
CH. Quis tam impotens ô miſera, te caſus rotat?
DE. Vt miſſa palla eſt, tabe Neſſea illita,
Thalamiſque mœrens intuli greſſum meis,
Neſcio quid animus timuit, & fraudem ſtruit.
Libet

Libet experiri : ſolibus virus ferum
Flammiſque Neſſus ſanguinem oſtendi arcuit,
Hic ipſe fraudes eſſe præmonuit deus.
Et forte nulla nube reſperſus jubar
Laxabat ardens fervidum Titan diem
(Vix ora ſolvi patitur etiam nunc timor)
Medios in ignes ſolis,& claram facem
Quo tincta fuerat palla, veſtisque illita,
Abjectus horret ſanguis,& Phœbi coma
Tepefactus ardet : vix queo monſtrum eloqui,
Nives ut Eurus ſolvit aut tepidus Notus,
Quas vere primo lubricus perdit Mimas ;
Vtque involutos frangit Ionio ſalo
Oppoſita fluctus Leucas,& laxus tumor
In littore ipſo ſpumat ; aut cœleſtibus
Aſperſa tepidis thura laxantur focis :
Sic languet omne virus,& perdit comam.
Dumque ipſa miror,cauſa mirandi perit.
Quin ipſa tellus ſpumeos motus agit,
Et quidquid illa tabe contactum eſt,labat.
(Tumensque tacita ſequitur,& quaſſat caput.)
Natum paventem cerno & ardenti pede
Greſſus ferentem : prome quid portes novi.

HYLLVS. DEIANIRA NVTRIX.

I Profuge,quære ſi quid ulterius patet
Terris,freto,ſideribus,Oceano,inferis :
Vltra labores mater Alcidæ fuge.
DE. Neſcio quod animus grande præſagit malum.
HY. Regina,triumpha,templa Iunonis pete :
Hæc tibi patent : delubra præcluſa omnia.
DE. Effare,qui me caſus inſontem premat.
HY. Decus illud orbis,atque præſidium unicum,
Quem fata tertii in locum dederant Iovis,
O mater,abiit. membra & Herculeos toros
Vrit lues Neſſea. qui domuit feras,
Ille ille victor,vincitur,mœret,dolet.
Quid quæris ultra? DE. miſerias properant ſuas
Audire miſeri. fare,quo poſita in ſtatu
Iam noſtra domus eſt. ô lares,miſeri lares !
Nunc vidua,nunc expulſa,nunc feror obruta!
HY. Non ſola mœres. Hercules toto jacet
Mundo gemendus : fata ne mater tua
Privata credas : jam genus totum obſtrepit,
Hunc ejulatu quem gemis,cuncti gemunt :
Commune terris omnibus pateris malum :

Luctum occupaſti prima ; non ſola Herculem
Miſeranda mœres. DE. quam prope a leto tamen,
Ede ede, quæſo, jaceat Alcides meus.
HY. Mors refugit illum, victa quæ in regno ſuo
Semel eſt, nec audent fata tam vaſtum nefas
Admittere ; ipſa forſan trepida colos
Clotho manu projecit, & fatum Herculis
Timet peragere. prô diem ! infandum diem !
Hocne ille ſummo magnus Alcides erat
Ad fata & umbras, atque pejorem polum ?
DE. Præcedere tu illum dicis ? an poſſum prior
Mortem occupare ? fare, ſi nondum occidit.
HY. Euboica tellus vertice immenſo tumens
Pulſatur omni parte : Phryxeum mare
Scindit Caphareus : ſervit hoc Auſtro latus,
At qua nivoſi patitur Aquilonis minas,
Euripus undas flectit inſtabiles vagus,
Septemque curſus flectit, & totidem refert,
Dum laſſa Titan mergat Oceano juga.
Heic rupe celſa, nulla quam nubes ferit,
Annoſa fulgent templa Cænei Iovis.
Vt ſtetit ad aras omne votivum pecus,
Totumque tantis gemuit armentis nemus :
Spolium leonis ſordidum tabo exuit,
Poſuitque clavæ pondus, & pharetra graves
Laxavit humeros. veſte tunc fulgens tua,
Cana revinctus populo horrentem comam,
Succendit aras. Accipe has, inquit, focis
Non falſe meſſes genitor, & largo ſacer
Splendeſcat ignis thure quod Phœbum colens,
Dives Sabæis colligit truncis Arabs.
Pacata tellus, inquit, & cœlum, & freta. ;
Feris ſubactis omnibus victor redii.
Depone fulmen. gemitus in medias preces,
Stupente & ipſo, cecidit : heic cœlum horrido
Clamore complet. qualis impreſſa fugax
Taurus bipenni vulnus & telum ferens,
Delubra vaſto trepida mugitu replet,
Aut quale mundo fulmen emiſſum tonat :
Sic ille gemitus ſidera & pontum ferit :
Et vaſta Calpe ſonuit : & voces Cyclas
Excepit omnis. hinc petræ Capharides ;
Hinc omne voces reddit Herculeas nemus.
Flentem videmus. vulgus antiquam putat
Rabiem rediſſe : tunc fugam famuli petunt.
At ille vultus ignea torquens face,
Vnum inter omnes quærit & ſequitur Lycam.

Complexus

Complexus aras ille tremebunda manu,
Mortem metu conſumpſit, & parum ſui
Pœnæ reliquit, dumque tremebundum manu
Tenuit cadaver, hac manu, inquit, hac ferar,
O fata! victus? Herculem perimit Lycas.
Ecce alia clades, Hercules perimit Lycam.
Fata inquinantur. fiet hic ſummus labor.
In aſtra miſſus fertur, & nubes vago
Spargit cruore; talis in cœlum exſilit
Harundo, Getica viſa dimitti manu,
Aut quam Cydon excuſſit: inferius tamen
Fugiet harundo. corpus in pontum cadit,
In ſaxa cervix: funus ambobus jacet.
Reſiſtite, inquit, non furor mentem abſtulit.
Furore gravius iſtud atque ira malum eſt.
In me juvat ſævire. vix peſtem indicat,
Et ſævit: artus ipſe dilacerat ſuos,
Et membra vaſta carpit avellens manu.
Exuere amictus quærit, hoc ſolum Herculem
Non poſſe vidi. trahere conatus tamen;
Et membra traxit. corporis palla horridæ
Pars eſt, & ipſa veſtis immiſcet cutem.
Nec cauſſa diræ cladis in medio patet:
Sed cauſſa tamen eſt, vixque ſufficiens malo.
Nunc ore terram languidus prono ferit;
Nunc poſcit undas: unda non vincit malum.
Et nota quærit littora, & pontum occupat.
Famularis illum retinet errantem manus.
O ſortem acerbam, fuimus Alcidæ pares!
Nunc puppis illum littore Euboïco refert,
Auſterque lenis pondus Herculeum rapit.
DE. Deſtituit animus membra: nox oculos premit.
Quid anime ceſſas, quid ſtupes factum ſcelus?
Gnatum repoſcit Iupiter, Iuno æmulum.
Reddendus orbi eſt: quod poteſt reddi, exhibe.
Eat per artus enſis exactus meos.
Sic ſic agendum eſt: tam levis pœnas manus
Tantas repoſcit, tolle fulminibus ſocer
Nurum ſceleſtam: nec levi telo manus
Armetur: illud fulmen exſiliat polo,
Quo, ni fuiſſet genitus Alcides tibi,
Hydram cremaſſes: peſtem ut inſolitam feri,
Et ut noverca pejus irata malum.
Emitte telum, quale in errantem prius
Phaethonta miſſum eſt: perdidi erepto Hercule
Et ipſa populos: quid rogas telum deos?
Iam parce ſocero: conjugem Alcidæ necem
Optare

Optare pudeat : hæc erit votum manus.
A me petatur. occupa ferrum ocyus.
Quin deme ferrum, quidquid in mortem trahit
Telum eſt abunde, rupe ab ætheria ferar.
Hæc hæc renatum prima quæ poſcit diem,
Oeta eligatur. corpus hinc mitti placet.
Abrupta cautes ſcindat, & partem meis
Ferat omne ſaxum. pendeant laceræ manus,
Totumque rubeat aſperi montis latus.
Levis una mors eſt. levis, at extendi poteſt.
Eligere neſcis anime cui telo incubes.
Utinam eſſet, utinam fixus in thalamis meis
Herculeus enſis ! huic decet ferro immori.
Una perire dextera nobis ſat eſt ?
Coite gentes ; ſaxa & incenſas faces
Iaculetur orbis ; nulla nunc ceſſet manus:
Corripite tela : vindicem veſtrum abſtuli.
Impune ſævi ſceptra jam reges gerent,
Impune jam naſcetur indomitum malum
Reddentur aræ cernere aſſuetæ hoſtiam
Similem colenti : ſceleribus feci viam.
Ego vos tyrannis, regibus, monſtris, feris,
Sævisque rapto vindice oppoſui deis.
Ceſſas tonantis ſocia ? non ſpargis facem,
Imitata fratrem, & mittis ereptam Iovi,
Meque ipſa perdis ? laus tibi erepta inclyta eſt,
Ingens triumphus : æmuli Iuno tui
Mortē occupavi? NV. quid domū impulſā trahis ?
Erroris iſtuc omne, quodcumque eſt, nefas.
Haud eſt nocens quicunque non ſponte eſt nocēs.
DE. Quicumque fato ignoſcit & parcit ſibi,
Errare meruit : morte damnari placet.
NV. Nocens videri qui petit, mortem cupit.
DE. Mors innocentes ſola deceptos facit.
NV. Titana fugies ? DE. ipſe me Titan fugit.
NV. Vitam relinques miſera? DE. at Alcidē ſequar.
NV. Supereſt. & auras ille cœleſtes trahit.
DE. Vinci Hercules cum potuit, hinc cœpit mori.
NV. Natum relinques, fataque abrumpes tua?
DE. Quæcumque natum ſepelit, hæc vixit diu:
NV. Virum ſequeris ? DE. prægredi caſtæ ſolent.
NV. Si te ipſa damnas, ſcelere te miſera arguis.
DE. Nemo nocens ſibi ipſe pœnas irrogat.
NV. Multis remiſſa eſt vita, quorum error nocens
Non dextra fuerat. fata quis damnat ſua?
DE. Quicumque fata iniqua ſortitus fugit.
NV. Hic ipſe Megaram nempe confixam ſuis

Stravit

Stravit ſagittis, atque natorum indolem,
Lernæa figens tela furibunda manu.
Ter parricida factus, ignovit tamen
Sibi: nam furoris fonte Cyniphio ſcelus
Sub axe Libyco terſit, & dextram abluit.
Quo miſera pergis? quid tuas damnas manus?
DE. Damnat meas devictus Alcides manus.
Fraudem placet punire. NV. ſi novi Herculem,
Aderit cruenti forſitan victor mali
Dolorque fractus cedet Alcidæ tuo.
DE. Exedit artus virus, ut fama eſt, Hydræ.
Immenſa peſtis conjugis membra abſtulit.
NV. Serpentis illi virus enectæ autumas
Haud poſſe vinci, qui malum & vivum tulit?
Eliſit Hydram, dente cum infixo ſtetit
Media palude victor, effuſo obrutus
Artus veneno, ſanguis hunc Neſſi opprimet,
Qui vicit ipſas horridas Neſſi manus?
DE. Fruſtra tenetur ille, qui ſtatuit mori.
Proinde lucem fugere decretum eſt mihi.
Vixit ſatis, quicumque cum Alcide occidit.
NV. Per has aniles ecce te ſupplex comas,
Atque ubera iſta pæne materna obſecro,
Depone tumidas pectoris læſi minas,
Mortiſque diræ expelle decretum horridum.
DE. Quicumque miſero forte diſſuadet mori,
Crudelis ille eſt. interim pœna eſt mori.
NV. Sed ſæpe donum in pluribus veniæ fuit.
Defende ſaltem dexteram infelix tuam,
Fraudiſque facinus eſſe non nuptæ ſciat.
DE. Defendar illic. inferi ſolvent ream.
A me ipſa damnor. purget has Pluto manus.
Stabo ante ripas immemor, Lethe, tuas,
Et umbra triſtis conjugem excipiam meum.
Sed tu, nigrantis regna qui torques poli,
Para laborem. ſcelera quæ quiſque auſus eſt,
Hic vicit error. Juno non auſa Herculem eſt,
Eripere terris: horridam pœnam para.
Siſyphia cervix ceſſet, & noſtros lapis
Impellat humeros. me vagus fugiat latex,
Meamque fallax unda decipiat ſitim.
Merui manus præbere turbinibus tuis,
Quæcunque regem Theſſalum torques rota.
Effodiat avidus hinc & hinc vultur fibras.
Vacet urna Danais; has ego explebo vices.
Laxate manes; recipe me comitem tui
Phaſiaca conjux. pejor hæc, pejor tua

Vtraque dextra eſt : ſcélere ſeu mater nocens,
Seu dira ſoror es : adde me comitem tuis
Threicia conjux ſceleribus : gnatam tuam
Althæa mater recipe : nunc veram tuam
Agnoſce prolem. quid tamen tantum manus
Veſtræ abſtulerunt, claudite Elyſium mihi,
Quæcunque fidæ conjuges nemoris ſacri
Lucos tenetis. ſi qua reſperſit manus
Viri cruore, nec memor caſtæ facis
Stricto cruenta Belias ferro ſtetit,
In me ſuas cognoſcat & laudet manus ;
In hanc abire conjugum turbam libet.
Sed & illa fugiet turba tam diras manus.
Invicte conjux, innocens animus mihi,
Sceleſta manus eſt. prô nimis mens credula,
Prô Neſſe fallax ! namque ſemiferi dolis
Auferre cupiens pellici ; eripui mihi.
Recede Titan, tuque quæ blanda tenes
In luce miſeros, vita : carituræ Hercule
Lux vilis iſta eſt. exigam pœnas tibi,
Reddamque vitam. fatane extendo mea,
Mortemque conjux in tuas ſervo manus,
Virtusne ſupereſt aliqua Sarmatica, & manus
Intendere arcum tela miſſurum valet,
An arma ceſſant, teque languenti manu
Non audit arcus, ſi poteſt letum dare.
Animoſe conjux, dexteram exſpecto tuam.
Mors differatur. frange ut inſontem Lycam,
Alias in urbes ſparge ; & ignotum tibi
Emitte in orbem. perde ut Arcadiæ nefas,
Et quidquid aliud reſtitit. ab illis tamen
Conjux rediſti. HY. parce jam mater precor,
Ignoſce fatis, error à culpa vacat.
DE. Si vera pietas, Hylle, quærenda eſt tibi,
Iam perime matrem. pavida quid tremuit manus,
Quid ora flectis ? hoc erit pietas ſcelus.
Ignave dubitas ? Herculem eripui tibi.
Hæc hæc peremit dextra, cui debes patri
Avum Tonantem : majus eripui decus,
Quam in duce tribui. ſi tibi ignotum eſt nefas,
A matre diſce : ſeu tibi jugulo placet
Merſiſſe ferrum, ſive maternum libet
Invadere uterum ; mater intrepidum tibi
Præbebit animum. non erit totum ſcelus
A te peractum : dextera ſternar tua,
Sed mente noſtra. natus Alcide times ?
Ita nulla peragas juſſa, nec frangens mala

Erres

Erres per orbem : ſi qua naſcetur fera,
Referas parentem. dexteram intrepidam paras?
Patet ecce plenum pectus ærumnis ; feri.
Scelus remitto ; dexteræ parcunt tuæ
Eumenides ipſæ. verberum crepuit ſonus.
Quænam iſta torquens angue vipereo comam
Temporibus atras ſqualidis pinnas quatit ?
Quid me flagrante dira perſequeris face
Megæra ? pœnas poſcit Alcides ? dabo.
Iamne inferorum, Diva, ſedere arbitri ?
Sed ecce diras carceris video fores.
Quis iſte ſaxum immane detritis gerit
Iam ſenior humeris ? ecce jam vectus lapis
Quærit relabi. membra quis præbet rotæ ?
Heic ecce pallens dira Tiſiphone ſtetit,
Cauſſam popoſcit, parce verberibus precor,
Megæra, parce ; ſuſtine Stygias faces.
Scelus eſt amoris. ſed quid hoc ? tellus labat
Et aula tectis crepuit excuſſis, minax
Vnde iſte cœtus ? totus in vultus meos
Decurrit orbis, hinc & hinc populi fremunt,
Totuſque poſcit vindicem mundus ſuum.
Iam parcite urbes. quo fugam præceps agam?
Mors ſola portus, dabitur ærumnis locus.
Teſtor nitentis flammeam Phœbi rotam,
Superoſque teſtor, Herculem terris adhuc
Moritura linquo. HY. fugit attonita, hei mihi,
Peracta jam pars matris eſt ; ſtatuit mori.
Nunc noſtra ſupereſt, mortis auferre impetum,
O miſera pietas ! ſi mori matrem vetas,
Patri es ſceleſtus: ſi mori pateris tamen,
In matre peccas ; ſurgit hinc illinc nefas.
Inhibenda tamen eſt, pergam, & eripiam ſcelus.

CHORVS.

VErum eſt quod cecinit ſacer
Threſſæ ſub Rhodopes jugis,
Tangens Threiciam chelym,
Orpheus, Calliope genus :
Æternum fieri nihil.
Illius ſtetit ad modos
Torrentis rapidi fragor,
Oblituſque ſequi fugax
Amiſit liquor impetum :
Et dum fluminibus mora eſt,
Defeciſſe putant Geten
Hebrum Biſtones ultimi.

Advexit volucrem nemus,
Et ſilva reſidens venit;
Aut ſi quæ aera pervolat,
Auditis vaga cantibus
Ales deficiens cadit.
Abrupit ſcopulos Athos,
Centauris obitum ferens,
Et juxta Rhodopen ſtetit
Laxata nive cantibus,
Et quercum fugiens ſuam,
Ad vatem properat Dryas.
Ad cantus veniunt ſuis
Ipſæ cum latebris feræ.
Iuxtaque impavidum pecus
Sedit Marmaricus leo,
Nec damæ trepidant lupos,
Et ſerpens latebras fugit,
Tunc oblita veneni.
Quin per Tænarias fores
Manes cum tacitos adiit,
Mœrentem feriens chelym,
Cantu Tartara flebili
Et triſtes Erebi deos
Movit: nec timuit Stygis
Iuratos ſuperis lacus.
Hæſit non ſtabilis rota
Victo languida turbine.
Increvit Tityi jecur,
Dum cantus volucres tenet,
Audito quoque navita
Inferni ratis æquoris
Nullo remigio venit.
Tunc primum Phrygius ſenex
Vndis ſtantibus immemor,
Excuſſit rapidam ſitim.
Nec pomis adhibet manus,
Sed cum linqueret inferos
Orpheus carmina fundens;
Et vinci lapis improbus,
Et vatem potuit ſequi.
Conſumptas iterum deæ
Supplent Eurydices colos.
Sed dum reſpicit immemor,
Nec credens ſibi redditam
Orpheus Eurydicen ſequi,
Cantus præmia perdidit.
Quæ nata eſt, iterum perit.

Tum

Tunc ſolamina cantibus
Quærens, flebilibus modis
Hæc Orpheus cecinit Getis:
Leges in ſuperos datas,
Et qui tempora digerens
Quatuor præcipitis deus
Anni diſpoſuit vices,
Nulli non avidas polo
Parcas ſtamina nectere,
Quod natum eſt, poterit mori,
Vati credere Thracio
Devictus jubet Hercules.
Iam jam legibus obrutis
Mundo cum veniet dies;
Auſtralis polus obruet
Quidquid per Libyam jacet,
Et ſparſus Garamas tenet,
Arctous polus obruet
Quidquid ſubjacet axibus,
Et ſiccus Boreas ferit.
Amiſſum trepidus polo
Titan excutiet diem,
Cœli regia concidet,
Certos atque obitus trahet.
Atque omnes pariter deos
Perdet mors aliqua, & chaos.
Et mors fata noviſſima
In ſe conſtituet ſibi.
Quis mundum capiet locus?
Diſcedet via tartari,
Stratis ut pateat polis?
An quod dividit æthera
A terris ſpacium, ſat eſt
Et mundi nimium malis?
Quis tantum capiet nefas
Fratrum? quis ſuperis locus?
Pontum, ſidera, tartara,
Regna unus capiet tria.
Sed quis non modicus fragor
Aures attonitas movet?
Eſt, eſt Herculeus ſonus.

ACTVS QVARTVS.

HERCVLES. CHORVS.

CONverte, Titan clare, anhelantes equos,
Emitte noctem, pereat hic mundo dies,

Quo moriar: atra nube inhorreſcat polus:
Obſta novercæ. non pater cæcum chaos
Reddi decebat. hinc & hinc compagibus
Ruptis uterque debuit frangi polus.
Quid parcis aſtris? Herculem amittis pater:
Nunc parte in omni, Iuppiter, ſpecta poli,
Ne quis gigas Theſſalica jaculetur juga,
Et fiat Othrys pondus Encelado leve.
Laxabit atri carceris jam jam fores
Pluton ſuperbus: vincula excutiet patri,
Cœlumque reddet. Ille, qui pro fulmine
Tuiſque facibus, natus in terris eram,
Ad Styga revertor. ſurget Enceladus ferox,
Mittetque quo nunc premitur, in ſuperos onus,
Regnum omne, genitor, ætheris dubium tibi
Mors noſtra faciet. antequam ſpolium tui
Cœlum omne fiat, conde me tota pater
Mundi ruina. frange quem perdis polum.
CH. Non vana times nate Tonantis,
Iam Theſſalica Pelion Oſſa
Premet; & Pindo congeſtus Athos
Nemus ætheriis inſeret aſtris.
Vincet ſcopulos inde Typhoeus,
Et Tyrrhenam feret Inarimem.
Feret Ætnæos inde caminos,
Scindetque latus montis aperti,
Nondum Enceladus fulmine victus.
Iam te cœli ſigna ſequentur.
HE. Ego, qui relicta morte, contempta Styge,
Per media Lethes ſtagna cum ſpolio redii,
Cum pæne trepidis excidit Titan equis;
Ego, quem deorum regna ſenſerunt tria,
Morior: nec ullus per meum ſtridet latus
Tranſmiſſus enſis: haud meæ telum necis
Saxum eſt, nec inſtar montis abrupti lapis,
Aut totus Othrys, non truci vultu Gyges
Pindo cadaver obruit toto meum.
Sine hoſte vincor: quodque me torquet magis,
(O miſera virtus!) ſummus Alcidæ dies
Nullum malum proſternit. impendo heu mihi
In nulla vitam facta. prô mundi arbiter,
Superique, quondam dexteræ teſtes meæ!
Prô cuncta tellus, Herculis veſtri placet
Mortem perire? dirus ô nobis pudor,
O turpe fatum! femina Herculeæ necis
Auctor feretur: auctor Alcides quibus!
Invicta ſi me cadere fœminea manu

Voluere

Voluere fata, perque tam turpes colos
Mea mors cucurrit, cadere potuiſſem hei mihi
Iunonis odio : fœminæ caderem minis,
Sed coelum habentis. ſi nimis ſuperis fuit ;
Scythico ſub axe genita domuiſſet meas
Vires Amazon ! fœminæ cujus manu
Iunonis hoſtis vincor ? hinc gravior tui
Noverca pudor eſt. quid diem nunc lætum vocas?
Quid tale tellus genuit iratæ tibi ? .
Mortalis odia fœmina exceſſit tua.
Adhuc furebas eſſe te Alcidæ imparem.
Victa es duobus : pudeat irarum deos.
Vtinam meo cruore ſatiaſſet ſuos
Nemæa rictus peſtis ! aut centum anguibus
Vallatus Hydram tabe paviſſem mea !
Vtinam fuiſſem præda Centauris datus !
Aut inter umbras vinctus, æterno miſer
Saxo ſederem, ſpolia cum traxi ultima ·
Fato ſtupente, nunc ab inferna Styge
Lucem recepi, Ditis evici moras.
Vbique me mors fugit, ut leto inclyto
Fortis carerem. ô feræ victæ, ô feræ !
Non me triformis ſole conſpecto canis
Ad Styga reduxit : non ſub Heſperio polo
Ibera vicit turba paſtoris feri,
Non gemina ſerpens. perdidi mortem, hei mihi, .
Toties honeſtam. titulus extremus quis eſt ?
CH. Viden'ut laudis conſcia virtus
Non Lethæos horreat amnes ?
Pudet auctoris, non morte dolet.
Cupit extremum finire diem
Vaſta preſſus mole Gigantum,
Et montiferum Titana pati,
Rabidæque necem debere feræ.
Si tua cauſſa eſt miſeranda necis,
Quod nulla fera eſt, nullúſque Gigas,
Iam quis dignus necis Herculeæ
Supereſt auctor, niſi dextra tua ?
HE. Heu qualis intus ſcorpius, quis fervida
Plaga revulſus cancer infixus meas
Vrit medullas ? ſanguinis quondam capax
Tumidi jecur pulmonis arentes fibras
Diſtendit : ardet felle ſiccato jecur,
Totumque lentus ſanguinem avexit vapor.
Primam cutem conſumpſit, hinc aditus nefas
In membra fecit, abſtulit coſtis latus,
Exedit artus penitus, & totas malum

Hauſit

Hauſit medullas ; oſſibus vacuis ſedet.
Nec oſſa durant ipſa, ſed compagibus
Diſcuſſa ruptis mole collapſa fluunt.
Defecit ingens corpus & peſti ſatis Iam
Herculea non ſunt membra. pro quantum eſt ma-
Quod eſſe vaſtum fateor ? ô dirum nefas !
En cernite urbes, cernite ex illo Hercule
Quid jam ſuperſit. Herculem agnoſcis pater ?
Hisne ego lacertis ſpolia Nemeæi mali
Eliſa preſſi ? tenſus hac arcus manu
Aſtris ab ipſis detulit Stymphalidas ?
His ego citatam greſſibus vici feram,
Radiante clarum fronte geſtantem caput?
His fracta Calpe manibus eliſit fretum?
His tot feræ, tot ſcelera, tot reges jacent ?
His mundus humeris ſedit ? hæc moles mei eſt?
Hæc ne illa cervix ? has ego oppoſui manus
Cœlo ruenti ? cujus ô cuſtos manu
Trahetur ultra Stygius ? ô vires prius
In me ſepultæ ! quid patrem appello Iovem !
Quid per tonantem vindico cœlum mihi ?
Iam jam meus credetur Amphitryo pater.
Quæcumque peſtis viſcere in noſtro lates,
Procede, quid me vulnere occulto petis?
Quis te ſub axe frigido pontus Scythes,
Quæ pigra Tethys genuit, aut Maurum premens
Ibera Calpe littus ? ô dirum malum !
Vtrumne ſerpens ſquallidum criſta caput
Vibrans ? an aliquod eſt mihi ignotum malum ?
Numquid cruore es genita Lernææ feræ ;
An te reliquit Stygius in terris canis ?
Omne es malum, nullumque. quis vultus tibi eſt?
Concede ſaltem ſcire. quo peream malo.
Quæcumque peſtis ſæva, quæcumque effera es,
Palam timeres. quis tibi in medias locum
Fecit medullas ? ecce, dirupta cute
Viſcera manus detexit, ulterior tamen
Inventa latebra eſt. ô malum ſimile Herculi?
Vnde iste fletus ! unde in has lachrimæ genas?
Invictus olim vultus & nunquam malis
Lachrimas ſuis præbere conſuetus (pudet !)
Iam flere didicit : quis dies fletum Herculis,
Quæ terra vidit ? ſiccus ærumnas tuli.
Tibi illa virtus, quæ tot eliſit mala,
Tibi ceſſit uni : primo, & ante omnes mihi
Fletum abſtuliſti, durior ſaxo horrido
Et chalybe vultus, & vaga Symplegade,

Rictus

by Google

Rictus meos infregit, & lachrimam excuſſit.
Flentem, gementem, ſumme protector poli,
Me terra vidit; quodque me torquet magis,
Noverca vidit; urit ecce iterum fibras,
Incaluit ardor: unde nunc fulmen mihi?
CH. Quid non poſſit ſuperare dolor:
Quondam Getico durior Hæmo,
Nec Parrhaſio lenior axe,
Sævo ceſſit membra dolori:
Feſſumque movens per colla caput
Latus alterno pondere flectit.
Fletum virtus ſæpe reſolvit.
Sic Arctoas laxare nives,
Quamvis tepido ſidere Titan
Non tamen audet, vicitque faces
Solis adulti glaciale jubar.

HERCVLES. ALCMENA.

Converte vultus ad meas clades pater.
Numquam ad tuas confugit Alcides manus,
Non cum per artus Hydra fœcundum meos
Caput explicaret, inter infernos lacus
Poſſeſſus atra nocte cum fato ſteti;
Nec invocavi. tot feras vici horridas,
Reges, tyrannos: non tamen vultus meos
In aſtra torſi. ſemper hæc nobis manus
Votum ſpopondit, nulla propter me ſacro
Micuere cœlo fulmina. hic aliquid dies
Optare juſſit. primus audierit preces,
Idemque ſummus; unicum fulmen peto.
Giganta crede. non minus cœlum mihi
Aſſerere potui. dum patrem verum puto,
Cœlo peperci, ſive crudelis pater,
Sive es miſericors. commoda gnato manum.
Propera ante mortem, & occupa hanc laudẽ tibi.
Vel, ſi piget, manuſque detrectat nefas,
Emitte Siculo vertice ardentes, pater,
Titanas in me, qui manu Pindum ferant,
Aut te Oſſa; qui me monte projecto opprimant.
Abrumpe & Erebi clauſtra, me ſtricto petat
Bellona ferro: mitte Gradivum trucem;
Armetur in me dirus; & frater quidem,
Sed ex noverca. tu quoque Alcidæ ſoror
Tantum ex parente, cuſpidem in fratrem tuum
Iaculare Pallas. ſupplices tendo manus
Ad te noverca. ſparge tu ſaltem, precor,
Telum: perire fœminæ poſſum manu,

Medioſque in amnes. quis ſat eſt Iſter mihi?
Non ipſe terris major Oceanus meos
Frangit vapores: omnis in noſtris malis
Deficiet humor, omnis areſcet latex.
Quid rector Erebi me remittebas Iovi?
Decuit tenere: redde me tenebris tuis.
Talem ſubactis Herculem oſtende inferis,
Nil inde ducam, quid times iterum Herculem?
Invade mors non trepida, jam poſſum mori.
AL. Compeſce lacbrimas ſaltem, & ærumnas do-
Maliſque tantis Herculem indomitum refer, (ma,
Mortemque vince, quod ſoles: vince inferos.
HE. Si me catenis horridus vinctum ſuis
Præberet avidæ Caucaſus volucri dapem
Scythia gemente; flebilis gemitus mihi
Non extitiſſet. ſi vagæ Symplegades
Vtraque premerent rupe; redeuntis minas
Ferrem ruinæ. Pindus incumbat mihi
Atque Hæmos, & qui Thracios fluctus Atho
Frangit, tonantis fulmen excipiens Iovis:
Non ipſe ſi in me, mater, hic mundus ruat,
Superque noſtros flagret incenſus rogos
Phœbeus axis, degener mentem Herculis
Clamor domaret: mille decurrant feræ,
Pariterque lacerent; hinc feris clangoribus
Ætheria me Stymphalis; hinc taurus minax
Cervice tota pulſet, & quidquid furit.
Solum quoq; ingens ſurgat, hinc illinc fremens,
Artuſque noſtros dirus immineat dolor;
Sparſus ſilebo, non feræ excutient mihi,
Non arma gemitus: nil, quod impelli poteſt.
AL. Non virus artus, nate, fœmineum coquit;
Sed dura ſeries operis; & longus tibi
Favet cruentis forſitan morbis dolor.
HE. Vbi mors, ubi illa, reſtis eſt aliquis mali?
Intendat arcus; nuda ſufficiet manus;
In orbe mecum veniat; huc aliquis mihi
Procedat, agedū, huc. AL. hei mihi, ſenſus quoq;
Excuſſit ille nimius impulſu dolor.
Removete quæſo tela, & infeſtas precor
Rapite hinc ſagittas. igne ſuffuſæ genæ
Scelus minantur, qua fuga latebras petam?
Dolor iſte furor eſt: Herculem ſolus domat.
Cur deinde latebras aut fugam vecors petam,
Obire forti meruit Alcmene manu.
Vel ſcelere pereas, ante quam letum mihi
Ignavus aliquis mandet, ac turpis manus

De me triumphet. ecce laſſatus malis
Sopore feſſas alligat venas dolor
Gravique anhelum pectus impulſu quatit.
Favete ſuperi : ſi mihi, gnatum inclytum
Miſeræ negatis; vindicem ſaltem precor
Servate terris; abeat excuſſus dolor,
Corpuſque vires reparet Herculeum ſuas.

HYLLVS. ALCMENA. HERCVLES.

PRô lux acerba, prô capax ſcelerum dolor!
Nurus Tonantis occidit; natus jacet;
Nepos ſuperſum : ſcelere materno hic periit;
Fraude illa capta eſt. quis per annorum vices,
Totoque in ævo poterit ærumnas ſenex
Referre tantas? unus eripiet dies
Parentem utrumque. cætera ut ſileam mala,
Parcamque fatis. Herculem amitto patrem.
AL. Compeſce voces inclytum Alcidæ genus,
Miſeræque fatò ſimilis Alcmenæ nepos :
Longus dolorem forſitan vincet ſopor.
Sed ecce laſſam deſerit mentem quies,
Redditque morbo corpus, & luctus mihi.
HE. Quid hoc? rigenti cernitur Trachin jugo,
Et inter aſtra poſitus evaſi genus
Mortale tandem. quis mihi cœlum parat?
Tete pater jam video : placatam quoque
Specto novercam. qui ſonus noſtras ferit
Cœleſtis aures? Iuno me generum vocat.
Video nitentem regiam clari ætheris,
Phœbique tritam flammea zonam rota :
Cubile video noctis, hinc tenebras vocat.
Quid hoc? quis axem cludit? ab ipſis pater
Deducor aſtris, ora Phœbeus modo
Afflabat axis, tam prope à cœlo fui.
Trachina video : quis mihi terras dedit?
Modo nempe me infra ſteterat, ac totus mihi
Suppoſitus orbis, tam bene exciderat dolor.
Cogis fateri : parce, & hanc vocem occupa.
Hæc, Hylle, dona matris; hoc munus parat.
Vtinam liceret ſtipite ingeſto impiam
Effringere animam, quale Amazonium malum
Circa nivalis Caucaſi domui latus.
O clara Megara, tune, cum furerem, mihi
Conjux fuiſti? ſtipitem atque arcus date;
Dextra inquinetur; laudibus maculam imprimam.

Summus legatur fœmina Herculeus labor.
HY. Compeſce diras genitor irarum minas.
Habet, peractum eſt: quas petis pœnas, dedit.
Sua perempta dextera mater jacet.
HE. Cæci dolores: manibus irati Herculis
Occidere metuit; perdidit comitem Lycas.
Sævire in ipſum corpus exanime impetus
Atque ira cogit. cur minis noſtris caret?
Ipſum cadaver pabulum accipiant feræ.
HY. Plus miſera læſo doluit, huic aliquid quoque
Detrahere velles. occidit dextra ſua,
Tuo dolore, plura, quam poſcis, tulit.
Sed non cruentæ ſceleribus nuptæ jaces,
Nec fraude matris. Neſſus hos ſtruxit dolos;
Ictus ſagittis qui tuis vitam expulit.
Cruore tincta eſt palla ſemiferi, pater,
Neſſuſque nunc has exigit pœnas ſibi.
HE. Habet, peractum eſt: fata ſe noſtra explicant,
Lux illa ſumma eſt. quercus hanc ſortem mihi
Fatidica quondam dederat, & Parnaſſio
Cirrhea quatiens templa mugitu nemus:
Dextra perempti victor Alcide viri
Olim jacebis: hic tibi emenſo freta,
Terraſque & umbras, finis extremus datur.
Nil querimur ultra, decuit hunc finem dari,
Ne quis ſuperſtes Herculis victor foret.
Nunc mors legatur, clara, memoranda, inclyta,
Me digna prorſus: nobilem hunc faciam diem.
Cædatur omnis ſilva, & OEtæum nemus
Suſcipiat ignis. Herculem accipiat rogus.
Sed ante mortem, tu genus Pæantium,
Hoc triſte nobis juvenis officium appara;
Herculea totum flamma ſuccendat diem.
Ad te preces nunc Hylle ſupremas fero:
Eſt clara, captas inter incultas genus,
Regnumque referens. Euryto virgo edita,
Iole: tuis hanc facibus & flammis para.
Victor cruentus abſtuli patriam, lares,
Nihilque miſeræ præter Alciden dedi;
Et iſte rapitur, penſet ærumnas ſuas:
Iovis nepotem foveat, & natum Herculis.
Tibi illa pariat quidquid ex nobis habet.
Tuque ipſa planctus pone funebres, precor,
O clara genitrix, vivet Alcides tuus.
Virtute noſtra pellicem feci tuam.
Credi novercam, ſive naſcente Hercule
Nox illa certa eſt, ſive mortalis meus

Pater eſt: licet ſit falſa progenies mihi;
Materna culpa ceſſet, & crimen Iovis,
Merui parentem, contuli cœlo decus.
Natura me concepit in laudes Iovis.
Quin ipſe, quanquam Iuppiter, credi meus
Pater eſſe gaudet: parce jam lachrimis meis.
Superba matres inter Argolicas eris.
Quid tale Iuno peperit, ætherium gerens
Sceptrum, & Tonanti nupta? mortali tamen
Cœlum tenens invidit? Alcidem ſuum
Dici eſſe voluit. perage nunc Titan vices
Solus relictus, ille qui veſter comes
Vbique fueram, Tartara & manes peto.
Hanc tamen ad imos perferam laudem inclytam.
Quod nulla peſtis vicit Alcidem palam,
Omnemque peſtem vicit Alcides palam.

CHORVS.

O Decus mundi, radiate Titan,
Cujus ad primos Hecate vapores
Laſſa nocturnæ levat ora bigæ,
Dic ſub Aurora poſitis Sabæis,
Dic ſub occaſu poſitis Iberis,
Quique ferventem patiuntur axem,
Quique ſub plauſtro patiuntur Vrſæ,
Dic ad æternos properare manes
Herculem, & regnum canis inquieti,
Vnde non unquam remeavit ullus.
Sume, quos nubes radios ſequantur.
Pallidus mœſtas ſpeculare terras,
Et caput turpes nebulæ pererrent.
Quando, pro Titan, ubi, quove, ſumme,
Herculem in terris alium ſequeris?
Quas manus, orbis miſer, invocabis,
Si qua ſub terra numeroſa peſtis
Spargit intentam rabiem draconis?
Arcadum ſi quis, populi vetuſti,
Fecerit ſilvas aper inquietas?
Thraciæ ſi quis Rhodopes alumnus
Durior terris Helices nivoſæ
Sparget humano ſtabulum cruore?
Quis dabit pacem populo timenti,
Si quid irati ſuperi per urbes
Iuſſerint naſci? jacet omnibus par,
Quem parem tellus genuit Tonanti.
Planctus immenſas reſonet per urbes,
Et comas nullo cohibente nodo,

Fœminæ

Google

Fœmina exertos feriat lacertos,
Solaque obductis foribus Deorum,
Templa ſecuræ pateant novercæ.
Vadis ad Lethen Stygiumque littus,
Vnde te nullæ referent carinæ.
Vadis ad manes miſerandus, unde
Morte devicta tuleras triumphum.
Vmbra nudatis venies lacertis,
Languido vultu, trepidoque collo:
Teque non ſolum feret illa puppis.
Non tamen viles eris inter umbras:
Æacumque inter, geminoſque Cretas,
Fata diſcernes. fieri tyranni
Parcite ô dites, inhibete dextras.
Laudis eſt, purum tenuiſſe ferrum.
Dumque regnabas, minimum cruentis
In tuas urbes licuiſſe fatis.
Sed locum virtus habet inter aſtra.
Sedis Arctoæ ſpatium tenebis?
An gravis Titan ubi promit æſtus,
An ſub Occaſu tepido nitebis,
Vnde commiſſo reſonare ponto,
Audies Calpen? loca quæ ſereni
Deprimes cœli? quis erit recepti
Tutus Alcidæ locus inter aſtra?
Horrido tantum procul à Leone
Det pater ſedes, calidoque Cancro;
Ne tuo vultu tremefacta leges
Aſtra conturbent, trepidetque Titan.
Vere dum flores venient tepenti,
Et comam ſilvis hiemes recident,
Vel comam ſilvis revocabit æſtas;
Pomaque autumno fugiente cedent,
Nulla te terris rapiet vetuſtas.
Tu comes Phœbo, comes ibis aſtris.
Ante naſcetur ſeges in profundo,
Vel fretum dulci reſonabit unda.
Ante deſcendet glacialis Vrſæ
Sidus, & ponto vetito fruetur,
Quam tuas laudes populi quieſcant.
Te pater rerum, miſeri precamur,
Nulla naſcatur fera, nulla peſtis.
Non duces ſævos miſeranda tellus
Habeat: nec ulla dominetur aula
Qui putet ſolum decus eſſe regni,
Semper impenſum tenuiſſe ferrum.
Si quid in terris iterum timetur,

Vindicem terræ petimus relictæ.
Heu quid hoc? mundus ſonat; ecce mœret,
Mœret Alcidæ pater: An Deorum
Clamor, an vox eſt timidæ novercæ?
Hercule an viſo fugit aſtra Iuno?
Laſſus an pondus titubavit Atlas?
An magis diri tremuere manes
Herculem? & viſum canis inferorum
Fugit abruptis trepidus catenis?
Fallimur: læto venit ecce vultu
Quem tulit Pæas, humeriſque tela
Geſtat & notas populis pharetras,
Herculis hæres.

ACTVS QVINTVS.

NVTRIX. PHILOCTETES.

Effare caſus juvenis Herculeos precor,
Vultuque quonam tulerit Alcides necem.
PH. Quo nemo vitam. NV. lætus adeone ultimos
Iuvaſit ignes? PH. eſſe jam flammas nihil
Oſtendit ille, qui ſub occaſu Hercules
Virtute vinci indomita docuit omnia.
NV. Inter vapores quis fuit forti locus?
PH. Quod unum in orbe vicerat nondum malum,
Et flamma victa eſt: hæc quoque acceſſit feris.
Inter labores ignis Herculeos abiit.
NV. Ediſſere agedum, flamma quo victa eſt modo?
PH. Vt omnis OEten mœſta corripuit manus,
Hinc fagus umbras perdit, & toto jacet
Succiſa trunco: flexit hinc pinum ferox
Aſtris minantem, & nube de media vocat;
Ruitura cautes movit, & ſilvam trahit
Secum minorem. Chaonis quondam loquax
Stat vaſta late quercus, & Phœbum vetat,
Vltraque totos porrigit ramos nemus.
Gemit illa multo vulnere impreſſo minax,
Frangitque cuneos, reſilit excuſſus chalybs,
Vulnuſque ferrum patitur, & truncum fugit.
Commota tandem eſt; tunc cadens lenta mora
Duxit ruinam: protinus radios locus
Admiſit omnes; ſedibus pulſæ ſuis
Volucres pererrant nemore ſucciſo domus,
Quæruntque laſſis garrulæ pinnis nemus.
Iamque omnis arbor ſonuit, & ſacræ quoque
Senſere quercus horridam ferro manum,
Nulliſque priſcum profuit ligno nemus.

Aggeritur

Aggeritur omnis ſilva, & alternæ trabes
In aſtra tollunt Herculi auguſtum rogum.
Rapit alta flammas pinus, & robur tenax,
Et brevior ilex: ſilva contexit pyram
Populea, ſilva frondis Herculeæ nemus.
At ille, ut ingens nemore ſub Naſamonio
Æger reclini pectore admugit leo,
Fertur; quis illum credat ad flammas rapi?
Vultus petentis aſtra, non ignes, erant.
Vt preſſit OEten, ac ſuis oculis rogum
Luſtravit, omnes fregit impoſitus trabes,
Arcumque poſcit; Accipe hæc, inquit, ſate
Pæante dona; munus Alcidæ cape.
Has Hydra ſenſit, his jacent Stymphalides,
Et quidquid aliud eminus vici malum.
Victure felix: has enim numquam irritas
Mittes in hoſtes: ſive de media voles
Auferre volucres nube; deſcendent aves,
Et certa prædam tela de cœlo ferent,
Nec fallet umquam dexteram hic arcus tuam:
Librare telum didicit, & certam dare
Fugam ſagittis, ipſa non fallunt iter
Emiſſa nervo tela. tu tantum, precor,
Accommoda ignes, & facem extremam mihi.
Hic nodus, inquit, nulla quem capiet manus,
Mecum per ignem flagret: hoc telum Herculem
Tantum ſequetur. hoc quoque acciperes, ait,
Si ferre poſſes: adjuvet domini rogum.
Tum rigida ſecum ſpolia Nemeæ mali
Arſura poſcit: latuit in ſpolio rogus.
Ingemuit omnis turba; nec lachrimas dolor
Cuiquam remiſit: mater in luctum furens
Diduxit avidum pectus, atque utero tenus
Exerta, vaſtos ubera in planctus ferit:
Superosque & ipſum vocibus pulſans Iovem,
Implevit omnem voce feminea locum.
Deforme letum mater Herculeum facis,
Compeſce lachrimas, inquit: introrſus dolor
Femineus abeat. Iuno cur lætum diem
Te flente ducat? pellicis gaudet ſuæ
Spectare lachrimas. contine infirmum jecur
Mater: nefas eſt ubera atque uterum tibi
Laniare, qui me genuit. & dirum fremens,
Qualis per urbes duxit Argolicas canem,
Cum victor Erebi Dite contempto rediit
Tremente fato; talis incubuit rogo.
Quis ſic triumphans lætus in curru ſtetit

Victor? quis illo gentibus vultu dedit
Leges tyrannus? quanta pax obitus tulit?
Hæſere lachrimæ; cecidit expulſus dolor
Nobis quoque ipſis, nemo morituro ingemit.
Iam flere pudor eſt: ipſa, quam ſexus jubet
Mœrere, ſiccis hæſit Alcmene genis;
Stetitque nato pæne jam ſimilis parens.
NV. Nullasne in aſtra miſit ad ſuperos preces
Arſurus, aut in vota reſpexit Iovem?
PH. Iacuit ſui ſecurus, & cœlum intuens,
Quæſivit oculis arce an ex aliqua pater
Deſpiceret illum, tum manus tendens ait:
Quacumque parte proſpicis natum pater,
Iste eſt pater, quem nocte commiſſa dies
Quæſivit unus: ſi meas laudes canit
Vtrumque Phœbi littus, & Scythiæ genus,
Et omnis ardens ora quam torret dies:
Si pace tellus plena, ſi nullæ gemunt
Vrbes, nec aras impius quiſquam inquinat,
Si ſcelera deſunt, ſpiritum admitti hunc precor
In aſtra. nec me mortis infernæ locus,
Nec mœſta nigri regna conterrent Iovis:
Sed ire ad illos umbra quos vici Deos
Pater erubeſco; nube diſcuſſa diem
Pande, ut Deorum vultus ardentem Herculem
Spectet: licet tu ſidera & mundum neges,
Vltro pater cogere. ſi voces dolor
Abſtulerit ullas; pande tum Stygios lacus,
Et redde fatis. approba gnatum prius.
Vt dignus aſtris videar hic faciet dies.
Leve eſt quod actum eſt. Herculem genitor prius
Invenit, an damnavit? hoc poſtquam addidit;
Noverca cernat, quo feram flammas modo;
Flammas popoſcit? hoc age Alcidæ comes;
Non ſegnis, inquit, corripe OEtæam facem.
Quid dextera tremuit, nũ manus pavida impium
Scelus refugit? redde jam pharetras mihi,
Ignave, iners, inermis. en noſtros manus
Quæ tendat arcus? quis ſedet pallor genis!
Animo faces invade, quo Alcideu vides
Vultu jacere: reſpice arſurum miſer.
Rogat ecce jam me genitor, & pandit polos,
Venio pater, vultuſque non idem fuit.
Tremente pinum dextera ardentem impuli.
Refugit ignis, & reluctantur faces,
Et membra vitant: ſed recedentem Hercules
Inſequitur ignẽ, Caucaſum, aut Pindũ, aut Athõ
Ardere

Ardere credas, nullus erumpit ſonus:
Tantum ingemiſcit ignis ad durum jecur,
Typhon in illo poſitus immanis rogo
Gemuiſſet ipſe, quique convulſam ſolo
Impoſuit humeris Oſſan Enceladus ferox.
At ille medias inter exſurgens faces
Semiuſtus ac laniatus, intrepidus, rubens;
Nunc, ô parens Herculea, ſic ſtare ad rogum,
Te mater, inquit, ſic decet fleri Herculem,
Inter vapores poſitus, & flammæ minas,
Immotus, inconcuſſus, in neutrum latus
Correpta flectens membra, adhortatur, monet.
Gerit aliquid ardens: omnibus fortem addidit
Animum miniſtris. urere ardentem putes.
Stupet omne vulgus, vix habens flammæ fidem.
Tam placida frons eſt, tanta majeſtas viro:
Nec properat uri, cumque jam forti datum
Leto ſatis penſavit, igniferas trabes
Hinc inde traxit, nimia quas flamma occupat,
Totaſque in ignem vertit, & qua plurimus
Exundat ignis, recipit intrepidus, ferox.
Nunc ora flammis implet, aſt illi graves
Luxere barbæ: cumque jam vultum minax
Appeteret ignis: lamberent flammæ caput,
Non preſſit oculos. Sed quid hoc? mœſtam intuor
Sinu gerentem reliquias magni Herculis,
Crinemque jactans ſqualidum Alcmene gemit.

ALCMENA. PHILOCTETES.

Timere ſuperi fata, tam parvus cinis
Herculeus eſt. huc ille decrevit gigas.
O quanta Titan in nihil moles abiit!
Anilis, heu me, cepit Alciden ſinus.
Hic tumulus illi eſt, ecce vix totam Hercules
Complevit urnam, quam leve eſt pondus mihi,
Cui totus æther pondus incubuit leve!
Ad Tartara olim regnaque, ô gnate, ultima
Rediturus ibas: quando ab inferna Styge
Remeabis iterum? non uti ſpolium trahas,
Rurſumque Theſeus debeat lucem tibi:
Sed quando ſolus? ignis impoſitus tuas
Compeſcet umbras, teque Tartareus canis
Inhibere poterit? quando Tænareas fores
Pulſabis? ah quas mater ad fauces agar?
Qua mors aditur? vadis ad manes iter
Habiturus unum, quid diem queſtu tero?

Quid

Quid miſera duras vita, quid lucem hanc tenes?
Quem parere rurſus Herculem poſſum Iovi?
Quis me parentem gnatus Alcmenam ſuam
Tantus vocabit? ô nimis felix, nimis
Thebane conjux: Tartari intraſti loca
Florente gnatos teque venientem inferi
Timuere forſan, quod pater tantum Herculis
Vel falſus aderas. quas petam terras anus,
Invìſa ſævis regibus? ſi quis tamen
Rex eſt relictus ſævus, hei miſeræ mihi:
Quicumque cæſos ingemunt gnati patres,
A me petent ſupplicia, me cuncti obruent.
Si quis minor Buſiris, aut ſi quis minor
Antæus urbes perfidæ terret plagæ,
Ego præda ducar: ſi quis Iſmarius greges
Thracis cruenti vindicat, carpent greges
Mea membra diri, forſitan pœnas petet
Irata Iuno. totus uritur dolor.
Secura victo tandem ab Alcide vacat.
Pellex ſuperſum, ſupplicia de qua exigat.
Ne parere poſſem, fecit hic gnatus mihi
Vterum timendum. quæ petam Alcmene loca?
Quis me locus, quæ regio, quæ mundi plaga
Defendet, aut quas mater in latebras agar?
Vbique certe nota. ſi patriam petam,
Lareſque miſeros; Argos Euryſthæus tenet.
Orbata Thebas, regnum & Iſmenum petam,
Thalamoſque noſtros, in quibus quondam Iovem
Dilecta vidi? prô nimis felix, nimis
Si fulminantem & ipſa ſenſiſſem Iovem!
Vtinam meis viſceribus Alcides foret
Exectus infans! nunc datum eſt miſeræ, datum,
Videre gnatum laude certantem Iovi:
Et hoc daretur ſcire, quod fatum mihi
Eripere poſſet? quis memor vivet tui
O grate populus, omne jam ingratum eſt genus.
Petam Cleonas, Arcadum an populos petam?
Meritiſque terram nobilem quæram tuis?
Heic dira ſerpens cecidit, heic ales feræ;
Heic rex cruentus; heic tua fractus manu,
Qui te ſepulto poſſidet cœlum, leo.
Si grata terra eſt, populus Alcmenam tuam
Defendat omnis. Thracias gentes petam,
Hebrique populos? hæc quoque eſt meritis tuis
Defenſa tellus. ſtabula cum regno jacent.
Heic pax cruento rege proſtrato data eſt:
Vbi enim negata eſt? quod tibi infelix anus
Quæram

Google

Quæram ſepulchrum? de tuis totus rogis
Contendat orbis, reliquias magni Herculis
Quis populus, aut quæ templa, quæ gentes colent?
Quis jam petet, quis poſcet Alcmenes unus?
Quæ tibi ſepulchra gnate, quis tumulus ſat eſt?
Hic totus orbis, fama erit tumulus tibi.
Quid anime trepidas? Herculis cineres tene.
Complectere oſſa, reliquiæ auxilium dabunt.
Erunt ſatis præſidia, terrebunt tuæ
Reges vel umbræ. PH. Debitos gnato quidem
Compeſce fletus mater Alcidæ inclyti.
Non eſt gemendus, nec gravi urgendus nece,
Virtute quiſquis abſtulit fatis iter.
Æterna virtus Herculem fleri vetat.
Fortes vetat mœrere, degeneres jubet.
AL. Sedabo queſtus? vindicem amiſi parens
Terræ atque pelagi, quàque purpureus dies
Utrumque clara ſpectat Oceanum rota.
Quot miſera in uno condidi gnatos parens?
Regno carebam, regna ſed poteram dare.
Una inter omnes terra quas matres gerit,
Votis peperci: nil ego à ſuperis petii
Incolume nato: quid dare Herculeus mihi
Non poterat ardor? quis Deus quidquam mihi
Negare poterat? vota in hac fuerant manu:
Quidquid negaret Iuppiter, daret Hercules.
Quid tale genitrix ulla mortalis tulit?
Deflevit aliqua mater, & toto ſtetit
Succiſa fœtu, biſque ſeptenos greges
Deplanxit una; gregibus æquari meus
Quot ille poterat? matribus miſeris adhuc
Exemplar ingens deerat: Alcmene dabit.
Ceſſate matres, pertinax ſi quas dolor
Adhuc jubet lugere, quas luctus gravis
In ſaxa vertit; cedite his cunctæ malis.
Agedum, ſenile pectus ô miſeræ manus
Pulſate, & una funeri tanto ſat eſt
Grandæva anus defecta, quod totus brevi
Iam quæret orbis? expedi in planctus tamen
Defeſſa quanquam brachia, ut invidiam Deis
Lugendo facias. advoca in planctum genus.

ALCMENA.

Flete Alcmenen, magnique Iovis
Plangite gnatum, cui concepto
Lux una periit, noctesque duas

Contu-

Contulit Eos : ipſa quiddam
Plus luce perit : totæ pariter
Plangite gentes , quarum ſævos
Ille tyrannos juſſit Stygias
Penetrare domos, populiſque madens
Ponere ferrum : fletum meritis
Reddite tantis : totus, totus
Perſonet orbis, fleat Alciden
Cærula Crete; magno tellus
Clara Tonante : centum populi
Brachia pulſent, nunc Curetes,
Nunc Corybantes arma Idæa
Quaſſate manu : armis illum
Lugere decet, nunc, nunc funus
Plangite verum, jacet Alcides
Non minor ipſo, Creta, Tonante:
Flete Herculeos Arcades obitus ,
Nondum Phœbo naſcente genus.
Iuga Parthenii Nemeæque ſonent ,
Feriantque graves Mænala planctus.
Poſcite magno Alciden gemitu;
Stratus veſtris ſetiger oris,
Aleſque ſequi juſſa ſagittas,
Totum pinnis velata diem.
Flete Argolici, flete Cleonæ,
Hic terrentem mœnia quondam
Veſtra leonem fregit noſtri
Dextera nati : date Sitoniæ
Verbera matres, geliduſque ſonet
Planctibus Hebrus, flete Alciden,
Quod non ſtabulis naſcitur infans,
Nec veſtra greges viſcera carpunt.
Fleat Antæo libera tellus,
Et rapto fero plaga Geryone.
Mecum miſeræ plangite gentes.
Audiat ictus utraque Tethys.
Vos quoque mundi turba citati,
Flete Herculeos nomina caſus.
Veſtrum Alcides cervice meus
Mundum, ſuperi, cælumque tulit:
Cum ſtelligeri vector Olympi ,
Pondere liber ſpiravit Atlas.
Vbi nunc vetitæ Iuppiter arces ?
Vbi promiſſi regia mundi ,
Nempe Alcides mortalis obit ;
Nempe ſepultus, quoties telis
Facibuſque tuis ille pepercit !

Quoties ignis ſpargendus erat?
In me ſaltem iaculare facem,
Semelemque puta.
Iamne Elyſias, ô gnate, domos,
Iam littus babes, ad quod populos
Natura vocat? an poſt raptum
Styx atra canem præcluſit iter;
Teque in primo limine Ditis
Fata morantur? quis nunc umbras.
Gnate tumultus, maneſque tenet?
Fugit abducta navita cymba,
Et Centauris Theſſala motis
Ferit attonitos ungula manes?
Angueſque ſuos Hydra ſub undis
Territa merſit? teque labores
O gnate timent?
Fallor, fallor, veſana parens;
Nec te manes umbræque timent,
Non Argolico rapta leoni
Fulva pellis contecta juba
Lævos operit dura lacertos;
Vallantque feri tempora dentes,
Donum Pharetræ ceſſere tuæ.
Telaque mittet jam dextra minor.
Vadis inermis, gnate, per umbras,
Ad quas ſemper manſurus eris.

HERCVLES. ALCMENA.

QVid me tenentem regna ſiderei poli;
Cæloque tandem redditum, planctu jubes.
Sentire fatum? parce, nam virtus mihi
In aſtra, & ipſos fecit ad ſuperos iter.
AL. Vnde ſonus trepidas aures ferit?
Vnde meas inhibet lachrimas fragor?
Agnoſco agnoſco, victum eſt chaos.
A Styge, gnate, redis iterum mihi:
Fractaque non ſemel eſt mors horrida:
Viciſti rurſus noctis loca,
Puppis & infernæ vada triſtia.
Pervius eſt Acheron jam languidos,
Et remeare licet ſoli tibi.
Nec te fata tenent poſt funera.
An tibi præcluſit Pluton iter,
Et pavidus regni metuit ſibi?
Certe ego te vidi flagrantibus
Impoſitum ſylvis, cum pluribus

In cœlum furerent flammæ minis.
Arſiſti certe ; verum ultima
Non tenuere tuas umbras loca.
Quid timuere tui manes precor?
Vmbra quoque eſt Diti nimis horrida.
HE. Non me rigentis ſtagna Cocyti tenent.
Non puppis umbras furva transvexit meas:
Iam parce mater queſtibus, manes ſemel
Vmbrasque vidi : quidquid in nobis tui
Mortale fuerat, ignis injectus tulit.
Paterna cœlo pars data eſt, flammis tua.
Proinde planctus pone, quos gnato paret
Genitrix inerti ; luctus in turpes eat :
Virtus in aſtra tendit, in mortem timor.
Præſens ab aſtris mater Alcides cano ;
Pœnas cruentus jam tibi Euryſtheus dabit,
Curru ſuperbum vecta tranſcendens caput.
Me jam decet ſubire cœleſtem plagam,
Inferna vinco rurſus Alcides loca.
AL. Mane parumper ; ceſſit, ex oculis abiit ;
In aſtra fertur : fallor, an vultus putat
Vidiſſe gnatum? miſera mens incredula eſt.
Es numen, & te mundus æternus tenet.
Credo triumphis, regna Thebarum petam,
Novumque templis additum numen canam.

CHORVS.

NVmquam Stygias fertur ad umbras
Inclyta virtus : vivite fortes ;
Nec Lethæos ſæva per amnes
Vos fata trahent : ſed cum ſummas
Exiget horas conſumpta dies,
Iter ad ſuperos gloria pandet.
Sed tu domitor magne ferarum,
Orbisque ſimul pacator ades.
Nunc quoque noſtras reſpice terras,
Et ſi qua novo bellua vultu
Quatiet populos terrore gravi,
Tu fulminibus frange triſulcis,
Fortius ipſo genitore tuo
Fulmina mittes.

Digitized by Google

L. ANNÆI SENECÆ OCTAVIA.

Perſona.

OCTAVIA.	NVNCIVS.
NVTRICES DVÆ.	AGRIPPINA.
CHORVS.	SENECA.
POPPEA.	NERO.

ACTVS PRIMVS.

OCTAVIA.

IAm vaga cœlo ſidera fulgens
Aurora fugat : ſurgit Titan
Radiante coma, mundoque diem
Reddit clarum. age tot tantiſque
Onerata malis, repete aſſuetos
Iam tibi queſtus, atque æquoreas
Vince Alcyonas : vince & volucres
Pandionias : gravior namque his
Fortuna tua eſt. ſemper genitrix
Deflenda mihi. prima meorum
Cauſſa malorum, triſtes queſtus
Natæ exaudi, ſi quis remanet
Senſus in umbris. utinam ante manu
Grandæva ſua mea rupiſſet
Stamina Clotho, tua quam mœrens
Vulnera vidi,
Oraque fœdo ſparſa cruore !
O lux ſemper funeſta mihi !
Tempore ab illo eſt tenebris
Inviſa magis.
Tulimus ſævæ juſſa novercæ,
Hoſtilem animum. vultuſque truces.
Illa illa meis triſtis Erinnys
Thalamis Stygios prætulit ignes :
Teque extinxit miſerande pater,
Modo cui totus paruit orbis
Vltra Oceanum ; cuique Britanni
Terga dedere, ducibus noſtris

Ante, ignoti, juriſque ſui.
Conjugis, heu me, pater inſidiis
Oppreſſe jaces, ſervitque domus
Cum prole tua capta tyranno!

NUTRIX I.

FUlgore primo captus, & facili bono
Fallacis aulæ, quiſquis attenitus ſtupet,
Subito latentis ecce Fortunæ impetu
Modo præpotentem cernat everſam domum,
Stirpemque Claudii, cujus imperio fuit
Subjectus orbis; paruit liber diu
Oceanus, & recepit invitus rates.
Et qui Britannis primus impoſuit jugum,
Ignota tantis claſſibus texit freta,
Interque gentes barbaras tutus fuit,
Et ſæva maria; conjugis ſcelere occidit;
Mox illa gnati, cujus extinctus jacet
Frater venenis. mœret infelix ſoror,
Eademque conjux: nec graves luctus valet
Ira coacta tegere: crudelis viri
Secreta refugit ſemper, atque odio pari
Ardens mariti, mutua flagrat face.
Animum dolentis noſtra ſolatur fides,
Pietaſque fruſtra. murat immitis dolor
Conſilia noſtra. nec regi mentis poteſt
Generoſus ardor, ſed malis vires capit.
Heu quam nefandum proſpicit noſter timor
Scelus, quod utinam numen avertat deûm!

OCTAVIA. NUTRIX.

O Mea nullis æquanda malis
Fortuna! licet repetam luctus
Electra tuos: tibi mœrenti
Cæſum licuit flere parentem;
Scelus ulciſci vindice fratre,
Tua quem pietas hoſti rapuit,
Texitque fides: me crudeli
Sorte parentes raptos prohibet
Lugere timor, fratriſque necem
Deflere vetat, in quo fuerat
Spes una mihi, totque malorum
Breve ſolamen. nunc in luctus,
Servata meos, magni reſto
Nominis umbra. NV. Vox en noſtras

Percutit

Perculit aures triſtis alumnæ.
Ceſſat thalamis inferre gradus
Tarda ſenectus? OC. Excipe noſtras
Lachrimas nutrix, teſtis noſtri
Fida doloris. NV. Quis te tantis
Solvet curis, miſeranda, dies?
OC. Qui me Stygias mittet ad umbras.
NV. Omina, quæſo, ſint iſta procul.
OC. Non vota meos tua nunc caſus,
Sed fata regunt. NV. Dabit afflictæ
Meliora Deus tempora mitis:
Tu modo blando vince obſequio
Placata virum. OC. Vincam ſævos
Ante leones, tigreſque truces,
Fera quam ſævi corda tyranni.
Odit genitos ſanguine claro,
Spernit ſuperos hominesque ſimul,
Nec fortunam capit ipſe ſuam,
Quam dedit illi per ſcelus ingens
Infanda parens. licet ingratum
Diræ pudeat munere matris,
Hoc imperium cepiſſe; licet
Tantum munus morte rependat:
Feret hunc titulum poſt fata tamen
Femina longo ſemper in ævo.
NV. Animi retine verba furentis,
Temere emiſſam comprime vocem.
OC. Toleranda quamvis patiar, haud unquam queant,
Niſi morte triſti, noſtra finiri mala.
Genitrice cæſa, per ſcelus rapto patre,
Orbata fratre, miſeriis, luctu obruta,
Mœrore preſſa, conjugi inviſa, ac meæ
Subjecta famulæ, luce non grata fruor;
Trepidante ſemper corde, non mortis metu,
Sed ſceleris. abſit crimen à fatis meis;
Mori juvabit. pœna nam gravior nece eſt
Videre tumidos & truces miſeræ mihi
Vultus tyranni, jungere atque hoſti oſcula,
Timere nutus; cujus obſequium meus
Haud ferre poſſet, fata poſt fratris, dolor,
Scelere interempti; cujus imperium tenet
Et morte gaudet auctor infandæ necis.
Quam ſæpe triſtis umbra germani meis
Offertur oculis, membra cum ſolvit quies,
Et feſſa fletu lumina oppreſſit ſopor!
Modo facibus atris armat infirmas manus,

Oculoſque, & ora fratris infeſtus petit :
Modo trepidus idem refugit in thalamos meos,
Perſequitur hoſtis, atque inhærenti mihi,
Violentus enſem per latus noſtrum rapit.
Tunc tremor & ingens excutit ſomnos pavor,
Renovatque luctus & metus miſeræ mihi.
Adice his ſuperbam pellicem, noſtræ domus
Spoliis nitentem; cujus in munus ſuam
Stygiæ parentem natus impoſuit rati;
Quam dira poſt naufragia ſuperato mari,
Ferro interemit, ſævior pelagi fretis.
Quæ ſpes ſalutis poſt nefas tantum mihi?
Inimica, victrix imminet thalamis meis,
Odioque noſtri flagrat, & precium ſtupri
Iuſtæ maritum conjugis captat caput.
Emergere undis & fer auxilium tuæ
Gnatæ invocanti, genitor; aut Stygios ſinus
Tellure rupta pande, quo præceps ferar.
NV. Fruſtra parentis invocas manes tui,
Miſeranda; fruſtra. nulla cui prolis ſuæ
Manet inter umbras cura : qui gnato ſuo
Præferre potuit ſanguine alieno ſatum,
Genitamque fratris conjugem captus ſibi,
Toris nefandis flebili junxit face.
Hinc orta ſeries facinorum, cædes, doli,
Regni cupido, ſanguinis diri ſitis;
Mactata ſoceri concidit thalamis gener
Victima, tuis ne fieret hymenæis potens.
Prô facinus ingens! feminæ eſt munus datus
Sillanus, & cruore fœdavit ſuo
Patrios penates, criminis ficti reus.
Intravit hoſtis, hei mihi, captam domum
Dolis novercæ, principis factus gener,
Idemque gnatus, juvenis infandi ingenii
Capaxque ſcelerum, dira cui genitrix facem
Accendit, & te junxit invitam metu.
Tantoque victrix facta ſucceſſu ferox,
Auſa imminere eſt orbis imperio ſacri.
Quis tot referre facinorum formas poteſt,
Et ſpes nefandas feminæ, & blandos dolos
Regnum petentis per gradum ſcelerum omnium?
Tunc ſancta Pietas extulit trepidos gradus,
Vacuamque Erinnys ſæva funeſto pede
Intravit aulam; polluit Stygia face
Sacros penates; jura naturæ furens
Faſque omne rupit; miſcuit conjux viro
Venena ſæva; cecidit atque eadem ſui

Mox

Mox ſcelere gnati. tu quoque extinctus jaces
Deflende nobis ſemper, infelix puer,
Modo ſidus orbis, columen Auguſtæ domus,
Britannice: heu me, nunc levis tantum cinis,
Et triſtis umbra; ſæva cui lachrimas dedit
Etiam noverca, cum rogis artus tuos
Dedit cremandos, membraque & vultus Deo
Similes volanti, flamma fervens abſtulit.
OC. Extinguat & me, ne manu noſtra cadat.
NV. Natura tantas non dedit vires tibi.
OC. Dolor, ira, mœror miſeriæ, luctus dabunt.
NV. Vince obſequendo potius immitem virum.
OCT. Vt fratrem ademptum ſcelere reſtituat mihi?
NV. Incolumis ut ſis ipſa, labentem ut domum
Genitoris olim ſobole reſtituas tua.
OC. Exſpectat aliam principis ſobolem domus:
Me dira miſeri fata germani trahunt.
NV. Confirmet animum civium tantus favor.
OC. Solatur iſte noſtra, non relevat mala.
NV. Vis magna populi eſt. OC. principis major tamen.
NV. Reſpiciet ipſe conjugem. OC. pellex vetat.
NV. Inviſa cunctis nempe. OC. ſed cara eſt viro.
NV. Nondum uxor eſt. OC. jam fiet, & genitrix ſimul.
NV. Iuvenilis ardor impetu primo furit:
Langueſcit idem facile, nec durat diu
In Venere turpi, ceu levis flammæ vapor.
Amor perennis conjugis caſtæ manet.
Violare prima quæ toros auſa eſt tuos,
Animumque domini famula poſſedit diu,
Iam metuet eadem, nempe prælatam ſibi,
Subjecta & humilis: atque monumenta exſtruit,
Quibus timorem faſſa teſtatur ſuum.
Et hanc levis fallaxque deſtituet deus
Volucer Cupido. ſit licet forma eminens,
Opibus ſuperba; gaudium capiet breve.
Paſſa eſt ſimiles ipſa dolores
Regina deûm, cum ſe formas
Vertit in omnes dominus cœli,
Divumque pater: & modo pinnas
Sumpſit oloris; modo Sidonii
Cornua tauri; aureus idem
Fluxit in imbri. fulgent cœlo
Sidera Ledæ; patrio reſidet
Bacchus Olympo; Deus Alcides

Poſſidet Heben, nec Iunonis
Iam timet iras; cujus gener eſt,
Qui fuit hoſtis. vicit ſapiens
Tamen obſequium conjugis altæ,
Preſſuſque dolor. ſola Tonantem
Tenet æthereo ſecura toro
Maxima Iuno, nec mortali
Captus forma deſerit altam
Iupiter aulam. tu quoque terris
Altera Iuno, ſoror Auguſti,
Conjuxque, graves vince dolores.
OC. Iungentur ante ſæva ſideribus freta,
Et ignis undæ, Tartaro triſti polus,
Lux alma tenebris, roſcidæ nocti dies:
Quam cum ſceleſti conjugis mente impia
Mens noſtra; ſemper fratris extincti memor.
Vtinam nefandi principis dirum caput
Obruere flammis cælitum rector paret,
Qui ſæpe terras fulmine infeſto quatit,
Menteſque noſtras ignibus terret ſacris,
Noviſque monſtris! vidimus cœlo jubar
Ardens, cometam pandere infeſtam facem,
Qua plauſtra tardus noctis æterna vice
Regit Bootes, frigido Arctoo rigens.
En ipſe diro ſpiritu ſævi ducis
Polluitur æther, gentibus clades novas
Minantur aſtra, quas regit dux impius.
Non tam ferum Typhona neglecto Iove
Irata tellus edidit quondam parens.
Hæc gravior illo peſtis. hic hoſtis deûm
Hominumque, templis expulit ſuperos ſuis;
Civeſque patria; ſpiritum fratri abſtulit;
Hauſit cruorem matris; & lucem videt,
Fruiturque vita, noxiam atque animam trahit?
Prô ſumme genitor, tela cur fruſtra jacis
Invicta toties temere regali manu?
In tam nocentem dextra cur ceſſat tua?
Vtinam ſuorum facinorum pœnas luat
Nero, inſitivo Domitio genitus patre,
Orbis tyrannus, quem premit turpi jugo,
Morumque vitiis nomen Auguſtum inquinat.
NV. Indignus ille fateor eſt thalamis tuis:
Sed cede fatis atque fortunæ tuæ,
Alumna quæſo; neve violenti move
Iram mariti. forſitan vindex deus
Exiſtet aliquis; lætus & veniet dies.
OC. Gravi deorum noſtra jam pridem domus
Vrgetur

Vrgetur ira: prima quam preſſit Venus,
Furore miſeræ dira genitricis meæ,
Quæ nupta demens nupſit Inceſta face,
Oblita noſtri, conjugis, legum immemor;
Illo ſoluta crine, ſuccincta anguibus,
Vltrix Erinnys venit ad Stygios toros,
Raptaſque thalamis ſanguine extinxit faces:
Incendit ira principis pectus truci
Cædem in nefandam. cecidit infelix parens
Heu noſtra ferro; meque perpetuo obruit
Extincta luctu; conjugem traxit ſuum,
Natumque ad umbras; perdidit lapſam domum.
NV. Renovare luctus parce cum fletu pios,
Manes parentis neve ſollicita tuæ,
Graves furoris quæ ſui pœnas dedit.

CHORVS ROMANORVM.

QVæ fama modo venit ad aures,
Vtinam falſo credita, perdat
Fruſtra toties jactata fidem.
Nec nova noſtri conjux thalamos
Principis intret, teneatque ſuos
Nupta penates Claudia proles:
Edat partu pignora pacis,
Qua tranquillus gaudeat orbis,
Servetque decus Roma æternum.
Fratris thalamos ſortita tenet
Maxima Iuno: ſoror Augusti
Sociata toris, cur à patriæ
Pellitur aula? ſancta quid illi
Prodeſt pietas, Divuſque pater?
Quid virginitas, caſtuſque pudor?
Nos quoque noſtri ſumus immemores
Poſt fata ducis, cujus ſtirpem
Prodimus ſævo ſuadente metu.
Vera priorum virtus quondam
Romana fuit, verumque genus
Martis in illis ſanguiſque viris.
Illi reges hac expulerant
Vrbe ſuperbos; ultique tuos
Sunt bene manes, virgo, dextra
Cæſa parentis, ne ſervitium
Paterere grave, aut improba ferret
Præmia victrix dira libido.
Te quoque bellum triſte ſecutum eſt,
Mactata tua miſeranda manu

Nata Lucretii ; ſtuprum ſævi
Paſſa tyranni. dedit infandi
Sceleris pœnas cum Tarquinio
Tullia conjux, quæ per cæſi
Membra parentis ſævos egit
Impia currus, laceroque ſeni
Violenta rogos nata negavit.
Hæc quoque nati videre nefas
Secula ; magnum cum Tyrrhenum
Rate ferali princeps captam
Fraude parentem miſit in æquor,
Properant placidos linquere portus
Iuſſi nautæ ; reſonant remis
Pulſata freta ; fertur in altum
Provecta ratis, quæ reſoluto
Robore labens preſſa, dehiſcit,
Sorbetque mare. tollitur ingens
Clamor ad aſtra cum femineo
Miſtus planctu : mors ante oculos
Dira vagatur. quærit leti
Sibi quiſque fugam : alii laceræ
Puppis tabulis hærent nudi,
Fluctuſque ſecant : repetunt alii
Littora nantes : multos mergunt
Fata profundo. ſcindit veſtes
Auguſta ſuas, laceratque comas,
Rigat & mæſtis fletibus ora,
Poſtquam ſpes eſt nulla ſalutis,
Ardens ira, jam victa malis ;
Hæc, exclamat, mihi pro tanto
Munere reddis præmia gnate ?
Hac ſum, fateor, digna carina,
Quæ te genui, quæ tibi lucem
Atque imperium nomenque dedi
Cæſaris amens. exere vultus
Acheronte tuos, pœniſque meis
Paſcere conjux : ego cauſa tuæ,
Miſerande, necis ; gnatoque tuo
Funeris auctor : en, ut merui,
Ferar ad manes inhumata tuos,
Obruta ſævis æquoris undis.
Feriunt fluctus ora loquentis,
Ruit in pelagus, rurſumque ſalo
Preſſa reſurgit. pellit palmis
Cogente metu fata, & cedit
Feſſa labori ; manſit tacitis
In pectoribus ſpreta triſti

Iam

Iam morte fides. multi dominæ
Ferre auxilium pelago fractis
Viribus audent: brachia quamvis
Lenta trahentem, voce hortantur,
Manibuſque levant. quid tibi ſævi
Fugiſſe maris profuit undas?
Ferro es gnati moritura tui:
Cujus facinus vix poſteritas,
Tarde ſemper credula credet.
Furit, ereptam pelagoque dolet
Vivere matrem impius: ingens
Geminatque nefas. ruit in miſeræ
Fata parentis, patiturque moram
Sceleris nullam. miſſus peragit
Iuſſa ſatelles; reſerat dominæ
Pectora ferro: cædis moriens
Illa miniſtrum rogat infelix,
Vtero dirum condat ut enſem.
Hic eſt, hic eſt fodiendus, ait,
Ferro, monſtrum qui tale tulit.
Poſt hanc vocem cum ſupremo
Miſtam gemitu animam tandem
Per fera triſtem vulnera reddit.

ACTVS SECVNDVS.

SENECA.

QVid me potens Fortuna, fallaci mihi
Blandita vultu, ſorte contentum mea
Alte extuliſti? gravius ut ruerem edita
Receptus arce, totque proſpicerem metus?
Melius latebam procul ab invidiæ malis
Remotus, inter Corſici rupes maris.
Vbi liber animus, & ſui juris, mihi
Semper vacabat, ſtudia recolenti mea.
O quam juvabat (quo nihil majus parens
Natura genuit, operis immenſi artifex)
Cœlum intueri, ſolis & currus ſacros,
Mundique motus, Solis alternas vices,
Orbemque Phœbes, aſtra quem cingunt vaga,
Lateque fulgens ætheris magni decus!
Qui ſi ſeneſcit, tantus in cæcum chaos
Caſurus iterum, nunc adeſt mundo dies
Supremus ille, qui premat genus impium
Cœli ruina; rurſus ut ſtirpem novam
Generet, renaſcens melior: ut quondam tulit

Iuvenis tenente regna Saturno poli.
Tunc illa virgo, numinis magni dea,
Iuſtitia coelo miſſa cum ſancta Fide,
Terras regebat mitis. humanum genus
Non bella norat; non tubæ fremitus truces,
Non arma gentes cingere aſſuerant ſuas
Muris nec urbes: pervium cunctis iter;
Communis uſus omnium rerum fuit:
Et ipſa tellus læta fecundos ſinus
Pandebat ultro, tam piis felix parens,
Et tuta alumnis. alia ſed ſoboles minus
Conſpecta mitis. tertium ſollers genus
Novas ad artes extitit; ſanctum tamen.
Mox inquietum, quod ſequi curſu feras
Auderet acres; fluctibus tectos graves
Extrahere piſces rete; vel calamo levi
Decipere volucres; premere ſubjectos jugo
Tauros feroces; vulnere immunem prius
Sulcare terram. læſa quæ fruges ſuas
Interius alte condidit ſacro ſinu.
Sed in parentis viſcera intravit ſuæ
Deterior ætas; eruit ferrum grave,
Aurumque; ſævas mox & armavit manus;
Partita fines regna conſtituit; novas
Extruxit urbes; tecta defendit ſuis
Aliena telis, aut petiit, prædæ imminens.
Neglecta terras fugit, & mores feros
Hominum cruenta cæde pollutas manus
Aſtrea virgo, ſiderum magnum decus.
Cupido belli crevit, atque auri fames.
Totum per orbem maximum exortum eſt malum,
Luxuria, peſtis blanda, cui vires dedit,
Roburque longum tempus, atque error gravis.
Collecta vitia per tot ætates diu
In nos redundant: ſæculo premimur gravi,
Quo ſcelera regnant: ſævit impietas furens;
Turpi libido Venere dominatur potens;
Luxuria victrix orbis immenſas opes
Iam pridem avaris manibus, ut perdat, rapit.
Sed ecce greſſu fertur attonito Nero,
Trucique vultu. quid ferat, mente horreo.

NERO

NERO. PRÆFECTVS. SENECA.

PErage imperata : mitte, qui Plauti mihi,
Sullæque cæſi referat abſciſſum caput.
PR. Iuſſa haud morabor, caſtra confeſtim petam.
SE. Nihil in propinquos temere conſtitui decet.
NE. Iuſto eſſe facile eſt, cui vacat pectus metu.
SE. Magnum timoris remedium clementia eſt.
NE. Extinguere hoſtem, maxima eſt virtus ducis.
SE. Servare cives major eſt patriæ patri.
NE. Præcipere mitem convenit pueris ſenem.
SE. Regenda magis eſt fervida adoleſcentia.
NE. Ætate in hac ſatis eſſe conſilii reor.
SE. Vt facta ſuperi comprobent ſemper tua.
NE. Stulte verebor, ipſe cum faciam, deos.
SE. Hoc plus verere, quod licet tantum tibi.
NE. Fortuna noſtra cuncta permittit mihi.
SE. Crede obſequenti parcius : levis eſt dea.
NE. Inertis eſt, neſcire quid liceat ſibi.
SE. Id facere laus eſt, quod decet, non quod licet.
NE. Calcat jacentem vulgus. SE. Inviſum opprimet.
NE. Ferrum tuetur principem. SE. Melius fides.
NE. Decet timeri Cæſarem. SE. At plus diligi.
NE. Metuant neceſſe eſt. SE. Quidquid exprimitur, grave eſt.
NE. Iuſſiſque noſtris pareant. SE. Iuſta impera.
NE. Statuam ipſe. SE. quæ conſenſus efficiat rata.
NE. Deſpectus enſis faciet. SE. Hoc abſit nefas.
NE. An patiar ultra ſanguinem noſtrum peti;
Invictus & contemptus ut ſubito opprimar?
Exilia non fregere ſummotos procul
Plautum atque Sullam : pertinax quorum furor
Armat miniſtros ſceleris in cædem meam.
Abſentium cum maneat etiam ingens favor
In urbe noſtra, qui fovet ſpes exulum;
Tollantur hoſtes enſe ſuſpecti mihi.
Inviſa conjux pereat & carum ſibi
Fratrem ſequatur. quidquid excelſum eſt, cadat.
SE. Pulchrum eminere eſt inter illuſtres viros;
Conſulere patriæ; parcere afflictis; fera
Cæde abſtinere, tempus atque iræ dare;
Orbi quietem; ſeculo pacem ſuo.
Hæc ſumma virtus, petitur hac cœlum via.
Sic ille patriæ primus Auguſtus parens Com-

Digitized by Google

Complexus aſtra eſt, colitur & templis Deus.
Illum tamen Fortuna jactavit diu
Terra marique per graves belli vices;
Hoſtes parentis donec oppreſſit ſui.
Tibi numen incruenta ſummittit ſuum;
Et dedit habenas imperii facili manu;
Nutuque, terras, maria, ſubjecit tuo.
Invidia triſtis victa conſenſu pio
Ceſſit. ſenatus equitis accenſus favor
Plebiſque votis atque judicium patrum eſt.
Tu pacis auctor, generis humani arbiter
Electus orbem tu ſacra ſpecie regis
Patriæ parens: quod nomen ut ſerves, petit,
Suoſque cives Roma commendat tibi.
ME. Munus Deorum eſt, ipſa quod ſervit mihi
Roma, & ſenatus; quodque ab invitis preces,
Humileſque voces exprimit noſtri metus.
Servare cives principi & patriæ graves
Claro tumentes genere, quæ dementia eſt,
Cum liceat una voce ſuſpectos ſibi
Mori jubere? Brutus in cædem ducis,
A quo ſalutem tulerat armavit manus.
Invictus acie, gentium domitor, Iovi
Æquatus alios ſæpe per honorum gradus,
Cæſar nefando civium ſcelere occidit.
Quantum cruoris Roma tunc vidit ſui,
Lacerata toties! ille qui meruit pia
Virtute cœlum, Divus Auguſtus, viros
Quot interemit nobiles, juvenes, ſenes,
Sparſos per orbem! cum ſuos mortis metu
Fugerent penates, & trium ferrum ducum
Tabula notante deditos triſti neci?
Expoſita roſtris capita cæſorum patres
Videre mœſti: flere nec licuit ſuos,
Non gemere, dira tabe polluto foro,
Stillante ſanie per putres vultus gravi.
Nec finis heic cruoris aut cædis ſtetit.
Pavere volucres & feras ſævas diu
Triſtes Philippi; hauſit & Siculum mare
Claſſes, viroſque ſæpe cædentes ſuos.
Concuſſus orbis viribus magnis ducum.
Superatus acie, puppibus Nilum petit
Fugæ paratis, ipſe periturus brevi.
Hauſit cruorem inceſta Romani ducis
Ægyptus iterum; nunc leves umbras tegit,
Illic ſepultum eſt impie geſtum diu
Civile bellum. condidit tandem ſuos

Iam

Iam feſſus enſes victor, hebetatos feris
Vulneribus, & continuit imperium metu:
Armis, fideque militis tutus fuit:
Pietate gnati factus eximia Deus
Poſt fata conſecratus, & templis datus.
Nos quoque manebunt aſtra, ſi ſævo prior
Enſe occuparo quidquid infeſtum eſt mihi,
Dignaque noſtram ſobole fundaro domum.
SE. Implebit aulam ſtirpe cœleſti tuam
Generata Divo, Claudiæ gentis decus,
Sortita fratris, more Iunonis, toros.
NE. Inceſta genitrix detrahit generi fidem,
Animuſque nunquam conjugis junctus mihi.
SE. Teneris in annis haud ſatis clara eſt fides,
Pudore victus cum tegit flammas amor.
NE. Hoc equidem & ipſe credidi fruſtra diu,
Manifeſta quamvis pectore inſociabili,
Vultuque ſigna proderent odium mei.
Tandem quod ardens ſtatuit ulciſci dolor,
Dignamque thalamis conjugem inveni meis
Genere atque forma, victa cui cedat Venus,
Ioviſque conjux, & ferox armis Dea.
SE. Probitas, fideſque conjugis, mores, pudor,
Placean. marito: ſola perpetuo manent
Subjecta nulli, mentis atque animi bona:
Florem decoris ſinguli carpunt dies.
NE. Omnes in unam contulit laudes Deus,
Talemque naſci fata voluerunt mihi.
SE. Recedat à te, temere ne credas, amor.
NE. Quem ſubmovere fulminis dominus nequit,
Cœli tyrannum ſæva qui penetrat freta,
Ditiſque regna, detrahit ſuperos polo.
SE. Volucrem eſſe amorem fingit, immitem Deum,
Mortalis error, armat & telis manus,
Arcuſque ſacros miſcuit ſæva face;
Genitumque credit Venere, Vulcano ſatum.
Vis magna mentis, blandus atque animi calor,
Amor eſt; juventa gignitur; luxu, otio
Nutritur, inter læta fortunæ bona.
Quem ſi fovere atque alere deſiſtas, cadit,
Brevique vires perdit extinctus ſuas.
NE. Hanc eſſe vitæ maximam cauſſam reor,
Per quam voluptas oritur: interitu caret,
Cum procreetur ſemper humanum genus
Amore grato, qui truces mulcet feras.
Hic mihi jugales præferat tedas Deus,

Iungetque

Iugetque noſtris igne Poppeam toris.
SE. Vix ſuſtinere poſſet hos thalamos dolor
Videre populi : ſancta nec pietas ſinat !
NE. Prohibebor unus facere, quod cunctis licet?
SE. Majora populus ſemper à ſummo exigit.
NE. Libet experiri, viribus fractus meis
An cedat animis temere conceptus favor.
SE. Obſequere potius civibus placidus tuis.
NE. Male imperatur, cum regit vulgus duces.
SE. Nihil impetrare cum valet, juſte dolet.
NE. Exprimere jus eſt, ferre quod nequeūt preces.
SE. Negare durum eſt. NE. Principem cogi nefas.
SE. Remittat ipſe. NE. Fama ſed victum feret.
SE. Levis atque vana. NE. Si licet, multos notat.
SE. Excelſa metuit. NE. Non minus carpit tamen.
SE. Facile opprimetur : merita te Divi patris,
Ætaſque frangat conjugis, probitas, pudor.
NE. Deſiſte tandem jam gravis nimium mihi,
Inſtare. liceat facere quod Seneca improbat.
Et ipſe populi vota jampridem moror,
Cum portet utero pignus, & partem mei.
Quin deſtinamus proximam thalamis diem?

ACTVS TERTIVS.

AGRIPPINA.

TEllure rupta Tartaro greſſum extuli,
Stygiam cruenta præferens dextra facem
Thalamis ſceleſtis : nubat his flammis meo
Poppea gnato juncta, quas vindex manus,
Dolorque matris vertet ad triſtes rogos.
Manet inter umbras impiæ cædis mihi
Semper memoria, manibus noſtris gravis
Adhuc inultis, reddita & meritis meis
Funeſta merces puppis & precium imperii
Nox illa, qua naufragia deflevi mea.
Comitum necem, natique crudelis nefas
Deflere votum fuerat : haud tempus datum eſt
Lachrimis, ſed ingens ſcelere geminavit nefas,
Perempta ferro, fœda vulneribus ſacros
Intra penates ſpiritum effudi gravem
Erepta pelago, ſanguine extinxi meo
Nec odia gnati. ſævit in nomen ferus
Matris tyrannus, obrui meritum cupit :
Simulacra, titulos deſtruit, mortis metu,
Totum per orbem, quem dedit pœnam in meam,
Puero

Digitized by Google

Servent cohortes, mittat immenſas opes
Exhauſtus orbis, ſupplices dextram petant
Parthi cruentam, regna, divitias, ferant:
Veniet dies tempuſque, quo reddat ſuis
Animum nocentem ſceleribus, jugulum hoſtibus,
Deſertus, & deſtructus, & cunctis egens.
Heu quo labor, quo vota ceciderunt mea!
Quo te furor provexit attonitum tuus,
Et fata, gnate: cedat ut tantis malis
Genitricis ira, quæ tuo ſcelere occidit!
Vtinam antequam te parvulum in lucem dedi
Aluique, ſævæ noſtra laceraſſent feræ
Viſcera! ſine ullo ſcelere, ſine ſenſu innocens
Meus occidiſſes: junctus atque hærens mihi,
Semper quietam cerneres ſedem Inferum,
Proavos, patremque, nominis magni viros.
Quos nunc pudor luctuſque perpetuus manet,
Ex te nefande meque, quæ talem tuli.
Quid tegere ceſſo Tartaro vultus meos,
Noverca, conjux, mater infelix meis?

OCTAVIA. CHORVS.

PArcite lachrimis urbis feſto
Lætoque die: ne tantus amor,
Noſtrique favor, principis acres
Suſcitet iras, vobiſque ego ſim
Cauſſa malorum. non hoc primum
Pectora vulnus mea ſenſerunt:
Graviora tuli. dabit hic noſtris
Finem curis vel morte dies.
Non ego ſævi cernere cogar
Conjugis ora, non inviſos
Intrare mihi thalamos famulæ,

Soror

Soror Auguſti, non uxor, ero.
Abſint tantum triſtes pœnæ,
Letique metus. ſocerum diri
Miſeranda viri potes hæc demens
Sperare memor? hos ad thalamos
Servata diu, victima tandem
Funeſta cades. ſed quid patrios
Sæpe penates reſpicis udis
Confuſa genis? propera tectis
Efferre gradus: linque cruentam
Principis aulam. CH. en illuxit
Suſpecta diu fama toties
Iactata dies. ceſſit thalamis
Claudia diri pulſa Neronis,
Quos jam victrix Poppea tenet,
Ceſſat pietas dum noſtra. gravi
Compreſſa metu, ſegniſque dolor.
Vbi Romani vis eſt populi?
Fregit claros quæ ſæpe duces?
Dedit invictæ leges patriæ;
Faſces dignis civibus olim;
Iuſſit bellum, pacemque; feras
Gentes domuit; captos reges
Carcere cluſit? gravis en oculis
Vndique noſtris jam Poppeæ
Fulget imago juncta Neroni:
Affigat humo violenta manus
Similes nimium vultus dominæ:
Ipſamque toris detrahat altis:
Petat infelix mox & flammis
Teliſque feri principis aulam.

ACTVS QVARTVS.

NVTRIX. POPPEA.

QVo trepida greſſum conjugis thalamis tui
Efferſ alumna? quodve ſecretum petis
Turbata vultu? cur genæ fletu madens?
Certe petitus precibus & votis dies
Noſtris refulſit: Cæſari juncta es tuo
Teda jugali. quem tuus cepit decor,
Et culpa Senecæ; tradidit vinctum tibi
Genitrix amoris maximum numen Venus.
O qualis, altos quanta preſſiſti toros
Reſidens in aula! vidit attonitus tuam
Formam Senatus, thura cum ſuperis dares,

Sacraſque

Sacraſque grato ſpargeres aras mero,
Velata ſummum flammeo tenui caput.
Et ipſe lateri junctus atque hærens tuo
Sublimis inter civium læta omina
Inceſſit, habitu atque ore lætitiam gerens
Princeps ſuperbo. talis emerſam freto
Spumante Peleus conjugem accepit Thetin.
Quorum toros celebraſſe cœleſtes ferunt,
Pelagique numen omne conſenſu pari.
Quæ ſubita vultus cauſa mutavit tuos?
Quid pallor iſte, quid ferant lachrimæ, doce.
PO. Confuſa triſti proximæ noctis metu
Viſuque, nutrix, mente turbata feror,
Defecta ſenſu. læta nam poſtquam dies
Sideribus atris ceſſit, & nocti polus,
Inter Neronis juncta complexus mei
Somno reſolvor. nec diu placida frui
Quiete licuit. viſa nam thalamos meos
Celebrare turba eſt mœſta; reſolutis comis
Matres Latinæ flebiles planctus dabant;
Inter tubarum ſæpe terribilem ſonum
Sparſam cruore conjugis genitrix mei
Vultu minaci ſæva quatiebat facem:
Quam dum ſequor, coacta præſenti metu,
Diducta ſubito patuit ingenti mihi
Tellus hiatu: lata quo præceps toros
Cerno jugales pariter & miror meos,
In queis reſedi. venientem intuor
Comitante turba conjugem quondam meum,
Gnatumque; properat petere complexus meos
Criſpinus, intermiſſa libare oſcula:
Irrumpit intra tecta cum trepidus mea,
Enſemque jugulo condidit ſævum Nero.
Tandem quietem magnus excuſſit timor,
Quatit ora & artus horridus noſtros tremor,
Pulſatque pectus: continet vocem timor,
Quam nunc fides pietaſque produxit tua.
Heu quid minantur Inferum manes mihi,
Aut quem cruorem conjugis vidi mei?
NV. Quæcumque mentis agitat infeſtus vigor,
Ea per quietem ſacer & arcanus refert
Veloxque ſenſus. conjugem, thalamos, rogos,
Vidiſſe te miraris, amplexu novi
Hærens mariti? ſed movent læto die
Pulſata palmis pectora, & fuſæ comæ.
Octaviæ diſcidia planxerunt ſacros
Intra penates fratris, & patrium larem.

Fax illa, quam ſecuta es Auguſtæ manu
Prælata; clarum nomen invidia tibi
Partum ominatur. Inferum ſedes, toros
Stabiles futuros ſpondet æternæ domus.
Iugulo quod enſem condidit princeps tuo;
Bella haud movebit, pace ſed ferrum teget.
Recollige animum, recipe lætitiam, precor:
Timore pulſo, redde te thalamis tuis.
PO. Delubra & aras petere conſtitui ſacras,
Cæſis litare victimis numen deûm,
Vt expientur noctis & ſomni minæ,
Terrorque in hoſtes redeat attonitus meos.
Et vota pro me ſuſcipe, & precibus piis
Superos adora, manet ut præſens metus.

CHORVS.

SI vera loquax fama tonantis
Furta & gratos narrat amores,
Quem modo Ledæ preſſiſſe ſinum
Tectum plumis pinniſque ferunt:
Modo per fluctus raptam Europen
Taurum tergo portaſſe trucem;
Quæ regit & nunc deſeret aſtra.
Petet amplexus Poppea tuos;
Quos & Ledæ præferre poteſt:
Et tibi quondam, cui miranti
Fulvo Danaë fluxit in auro.
Formam Sparte jactet alumnæ
Licet; & Phrygius præmia paſtor;
Vincet vultus hæc Tyndaridos,
Qui moverunt horrida bella,
Phrygiæque ſolo regna dedere.
Sed quis greſſu ruit attonito?
Aud quid pectore portat anhelo?

NVNCIVS CHORVS.

QVicumque tectis miles exſultat ducis,
Defendat aulam, cui furor populi imminet.
Trepidi cohortes ecce præfecti trahunt
Præſidia ad urbis; victa nec cedit metu
Concepta rabies temere; ſed vires capit.
CH. Quis iſte mentes agitat attonitus furor?
NV. Octaviæ furore perculſa agmina,
Et efferata per nefas ingens ruunt.
CH. Quid auſa facere, quove conſilio, doce,

NV. Red-

NV. Reddere penates Claudiæ Divi parant,
Toroſque fratris, debitam partem imperii.
CH. Quos jam tenet Poppea concordi fide?
NV. Hic urit animos pertinax nimium furor,
Et in furorem temere præcipites agit.
Quæcumque claro marmore effigies ſtetit,
Aut ære fulgens, ora Poppeæ gerens;
Afflicta vulgi manibus, & ſævo jacet
Everſa ferro; membra per partes trahunt
Diducta laqueis; obruunt turpi diu
Calcata cœnó. verba conveniunt feris
Immiſta factis, quæ timor recipit meus.
Sepire flammis principis ſedem parant,
Populi niſi iræ conjugem reddat novam,
Reddat penates Claudiæ victus ſuos.
Vt noſcat ipſe civium motus, mea
Voce haud morabor juſſa præfecti exſequi.
CH. Quid fera fruſtra bella movetis?
Invicta gerit tela Cupido.
Flammis veſtros obruet ignes:
Queis extinxit fulmina ſæpe,
Captumque Iovem cœlo traxit.
Læſi triſtes dabitis pœnas
Sanguine veſtro. non eſt patiens
Fervidus iræ facilisque regi.
Ille ferocem juſſit Achillem
Pulſare lyram; fregit Danaos;
Fregit Atridem; regna evertit
Priami; claras diruit urbes.
Et nunc animus quid ferat horret,
Vis immitis violenta Dei.

ACTVS QVINTVS.

NERO. PRÆFECTVS.

O Lenta nimium militis noſtri manus,
Et ira patiens poſt nefas tantum mea;
Quod non cruor civilis accenſas faces
Extinguit in nos; cæde nec populi madet
Funerea Roma, quæ viros tales tulit!
Admiſſa ſed jam morte puniri parum eſt,
Graviora meruit impium plebis ſcelus.
Et illa, cui me civium ſubicit furor,
S[illegible]pecta conjux & ſoror ſemper mihi,
Tandem dolori ſpiritum reddat meo,
Iramque noſtram ſanguine extinguat ſuo.

Mox tecta flammis concidant urbis meis:
Ignes, ruinæ, noxium populum premant,
Turpiſque egeſtas, ſæva cum luctu fames.
Exultat ingens ſæculi noſtri bonis
Corrupta turba: nec capit clementiam
Ingrata noſtram, ferre nec pacem poteſt,
Sed inquieta rapitur: hinc audacia,
Hinc temeritate fertur in præceps ſua.
Malis domanda eſt, & gravi ſemper jugo
Premenda, ne quid ſimile tentare audeat,
Contraque ſanctos conjugis vultus meæ
Attollere oculos: fracta per pœnas metu
Parere diſcet principis nutu ſui.
Sed adeſſe cerno, rara quem pietas virum
Fideſque caſtris nota propoſuit meis.
PR. Populi furorem cæde paucorum, diu
Qui reſtiterunt temere, compreſſum affero.
NE. Et hoc ſat eſt? ſic miles audiſti ducem?
Compeſcis? hæc vindicta debetur mihi?
PR. Cecidere motus impii ferro duces.
NE. Quid? illa turba, petere quæ flammis meos
Auſa eſt penates, Principi legem dare,
Abſtrahere noſtris conjugem caram toris,
Violare quantum licuit inceſta manu
Et voce dira, debita pœna vacat?
PR. Pœnam dolor conſtituet in cives tuos?
NE. Conſtituet, ætas nulla quam famæ eximat.
PR. Quam temperet non ira, non noſter timor?
NE. Iram expiabit prima quæ meruit meam.
PR. Quam poſcat ede, noſtra ne parcat manus.
NE. Cædem ſororis poſcit, & dirum caput.
PR. Horrore victum trepidus adſtrinxit rigor.
NE. Parere dubitas? PR. cur meam damnas fidem?
NE. Quod parcis hoſti. PR. Femina hoc nomen capit?
NE. Si ſcelera cepit. PR. eſtne qui ſontem arguat?
NE. Populi furor. PR. quis regere dementes valet?
NE. Qui concitare potuit. PR. Haud quemquam (reor.
NE. Mulier, dedit natura cui pronum malo
Animum, ad nocendum pectus inſtruxit dolis;
Sed vim negavit, ut ne inexpugnabilis
Eſſet, ſed ægras frangeret vires timor,
Vel pœna; quæ tam ſera damnatam premit,
Diu nocentem. tolle conſilium, ac preces;
Et imperata perage: devectam rate
Procul in remotum littus interimi jube.
Tandem ut reſidat pectoris noſtri tumor.

CHORVS.

CHORVS. OCTAVIA.

O Funeſtus multis populi
Diruſque favor! qui cum flatu
Vela ſecundo ratis implevit,
Vexitque procul; languidus idem
Deſerit alto ſævoque mari.
Flevit Gracchos miſeranda parens,
Perdidit ingens quos plebis amor,
Nimiuſque favor, genere illuſtres,
Pietate, fide, lingua claros,
Pectore fortes, legibus acres.
Te quoque Livi ſimili leto
Fortuna dedit; quem neque faſces
Texere ſui, nec tecta domus.
Plura referre prohibet præſens
Exempla dolor; modo cui patriam
Reddere cives aulam, & fratris
Voluere toros; nunc ad pœnam
Letumque trahi, flentem, miſeram
Cernere poſſunt. Bene paupertas
Humili tecto contenta latet.
Quatiunt altas ſæpe procellæ,
Aut evertit fortuna domos.
OC. Quo me trahitis? quodve tyrannus
Aut exilium regina jubet?
Si mihi vitam fracta remittit
Tot jam noſtris evicta malis;
Si cæde mea cumulare parat
Luctus noſtros; invidet etiam
Cur in patria mihi ſæva mori?
Sed jam ſpes eſt nulla ſalutis,
Fratris cerno miſeranda ratem.
Hæc eſt, cujus vecta carina
Quondam genitrix, nunc & thalamis
Expulſa ſoror miſeranda vehar;
Nullum pietas nunc numen habet,
Nec ſunt ſuperi: regnat mundo
Triſtis Erinnys.
Quis mea digne deflere valeſt
Mala? quæ lachrimis noſtris queſtus
Reddet Aëdon? cujus pinnas
Vtinam miſeræ mihi fata darent:
Fugerem luctus ablata meos
Penna volucri procul, & cœtus
Hominum triſtes, cædemque feram.

Sola in vacuo nemore,& vacui
Roma pendens, querulo poſſem
Gutture inœſtum fundere murmur.
CH. Regitur fatis mortale genus,
Nec ſibi quidquam ſpondere poteſt
Firmum & ſtabile. per quæ caſus
Volvit varios ſemper nobis
Metuenda dies. animum firment
Exempla tuum jam multa,domus
Quæ veſtra tulit. quid ſævior eſt
Fortuna tibi ? tu mihi primum
Tot natorum memoranda parens,
Nata Agrippæ,nurus Auguſti,
Cæſaris uxor,cujus nomen
Clarum toto fulſit in orbe ;
Vtero toties enixa gravi
Pignora pacis : mox exilium,
Verbera, ſævas paſſa catenas,
Funera,luctus;tandem letum,
Cruciata diu. Felix thalamis
Livia Druſi natiſque ferum
Ruit in facinus ; pœnamque ſuam
Iulia matris fata ſecuta eſt :
Poſt longa tamen tempora ferro
Cæſa eſt,quamvis crimine nullo.
Quid non potuit quondam genitrix
Tua quæ rexit principis aulam,
Cara marito,partuque potens ?
Eadem famulo ſubjecta ſuo,
Cecidit diri militis enſe.
Quid cui licuit regnum in cœlum
Sperare,parens tanta Neronis?
Non funeſta violata manu
Remigis ante,mox & ferro
Lacerata diu,ſævi jacuit
Victima nati ?
OC. ME quoque triſtes mittit ad umbras
Ferus,& Manes ecce tyrannus.
Quid jam fruſtrà miſeranda moror?
Rapite ad letum,queis jus in nos
Fortuna dedit. teſtor ſuperos.
Quid agis demens ? parce precari
Queis inviſa es,numina divum.
Tartara teſtor,Erebique deas
Scelerum ultrices,& te genitor
Dignum tali morte , & pœna :
Non inviſa eſt mors iſta mihi,

Armate

Armate ratem date vela fretis,
Ventiſque petat puppis rector
Tandem Phariæ littora terræ,
CH. Lenes auræ, Zephyrique leves,
Tectam quondam nube æetherea
Qui vexiſtis raptam ſævæ
Virginis aras Iphigeniam;
Hanc quoque triſti procul à pœna
Portate, precor, templa ad Triviæ.
Vrbe eſt noſtra mitior Aulis,
Et Maurorum barbara tellus,
Hoſpitis illic cæde litatur
Numen ſuperum; civis gaudet
Roma cruore.

FINIS.

Hic Liber
est fabritij
Cincij Me-
pesini

FINE

812,481

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google